

5/1/10

*Goodman Book Room
No 330*

4/15/10

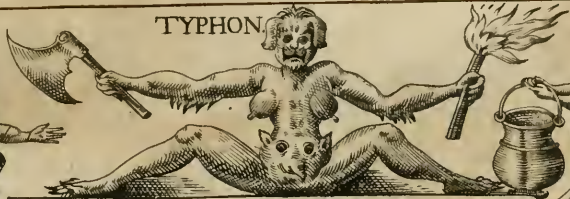
Digitized by the Internet Archive
in 2010 with funding from
Research Library, The Getty Research Institute

Handwritten notes

OSIRIS

TYPHON

ISIS.

HERCVLES.

DIONYSVS.

ARCANA
ARCANISSIMA
HOC EST
HIEROGLYPHICA
ÆGYPTIO-GRÆCA,

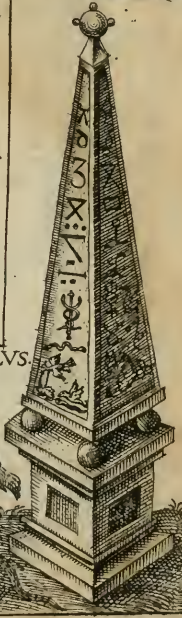
Vulgo necdum cognita,
ad demonstrandam falsorum apud anti-
quos deorum, dearum, heroum, animantium
& institutorum pro sacris receptorum, origi-
nem, ex vno Ægyptiorum artificio, quod aurei
animi et Corporis medicamentum peregit, deduc-
tam; Unde tot poetarum allegoriæ, scriptorum
narrationes fabulosæ et per totam Encyclo-
pediam errores sparsi clarissima veritatis
luce manifestantur, suæq; tribui
singula restituntur, sex
libris exposita
Authore

MICHAELE MAIERO COMITE
PALATII CÆSAREI, EQVITE EXEMTO,
Phil: & Med: Doct: Et: Cæsar:
Mar: quondam Aulico.

IBIS.

APIS.

CYNOCEPHALVS.

SVMMA LIBRORVM SINGVLORVM

huius Tractatus.

LIB. I De Dijs Aegyptijs Hieroglyphicis, Ciride, Ifide, Mercurio, Vulcano, Typhone, &c. dec; Regumq; eribus multis, animantium singulorum characteribus ac monumentis alijs huc spectantibus.

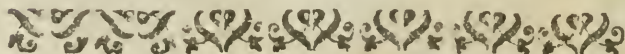
LIB. 2. De Georom allegorjs, in trinis aureis, vt aureo Iasonis vellere, aureis pomis Hesperidum &c. nihil aliud quam aureum medicamentum denotantibus.

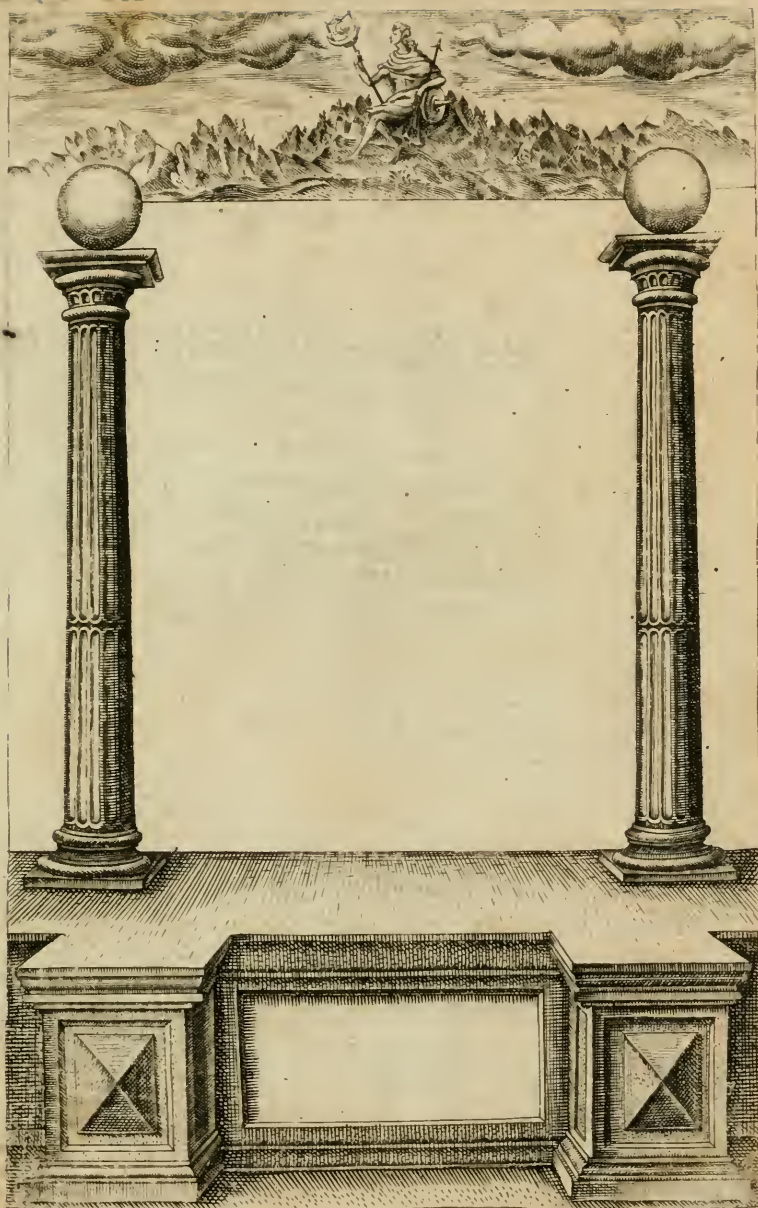
LIB. 3. De aurea deorum & earumq; genealogia fictitia, Philosophica seu Chymico-medica.

LIB. 4 De festis ac factis nec non certaminibus ac ludis, in huius scientiae gratiam institutis.

LIB. 5. De Herculis Laboribus, idem artificium significantibus.

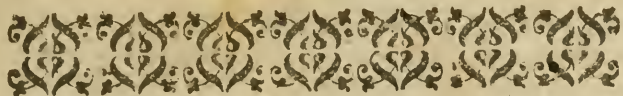
LIB. 6. De Troiana expeditione & requisitis, sine quibus Troia capi non potuit, Vlyssiq; eroibus, eodem pertinentibus.

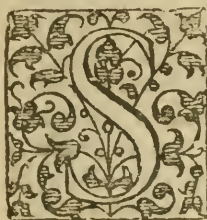

Hexastichon Authoris lectorem candidum
à Momo & Mimo distinguens.

Eruiatur tenebris SATVRNI Filia nostro,
Deq; novo luci parta, labore, datur;
Lector, & ecce tuas, ô candide, fertur in vltas,
Si non arbitrio censor iniquus eris.
Spernere NIL LEVIVS quæcunq; vel optima Momis,
Quæ placeant Mimis edere, NIL GRAVIVS.

MICHAELIS MA- IERI COMITIS PAL. CÆS. PRÆFATIO AD LECTORES.

I miremini, lectores benevo-
li, quid Cause mihi exuterit cur hunc
tractatū *ARCANISSIMORVM* no-
mine insignitum post tot & tantos de Hie-
rogl'phicis, at' æroris, fabulis, theologicis,
philosophicis, poetiis, Chymicis & medi-
cis per vulgatos authores eaderim ac
in publicam mundi lucem nunc tandem sparserim, vobisq; in pri-
mis de tot præiudicatis ad dijudicandum inscripserim, postquam
rem ipsam, mea st'udia ac mentem, v'strumq; candorem simul
resp'xeritis, mirari absq; dubio desinetis. Inter Christianos,
vt opinor, nullus est ad òre, um omnium imperitus, si modò sensus
communi valeat & prima literarum rudimenta teneat, qui non
aliquando libros Ethnicorum (quorum ingens numerus ad no-
stram ætatem peruenit) legerit & non hæc duo in illis obseruârit;
Primò deorum, dearum & heroum, utpote Iouis, Martis, Mer-
curij, Apollinis, Junonis, Veneris, Palladis, Herculis, Iasonis &
reliquorum nomina; Secundo deorum & heroum singulorum
monstruosa, horrenda & incredibilia facta: His enim duobus
omnes libri Ethnicorum referti sunt adeò vt ferè in singulis pagi-
nis ea inculcando vix quicquam præterea memoria dignum con-
tineant: Exempli gratia, si quis ex Homero & Herodoto apud
Græcos, ex Liniò & Virgilio apud Romanos tollat deos & facta
deorum, heroumq; à dys oriundorum, maxima pars eorum ope-
rum obelisco notabitur: Sunt enim facta ita cum personis, & hæc
cum illis colligata, vt sublato vno, nec alterum consistere possit,

A

aut

Præfatio

aut vero concessio & alterum concedatur: Idem iudicium de
 ea eris auctoribus Ethnicis & eorum scriptis erit. At nos Chri-
 stiani illam deorum multitudinem iamridem abiecimus, deri-
 simus & elusimus utpote veritate Verbi Dei instructi: Quid
 igitur de tot deorum & heroum factis dicemus? An hac pos-
 sibilia & vera esse, cum auctores illorum non dij & falsifui-
 erint? An vero deos refutabimus & reijcimus ac nihilominus
 eorum facta & progeniem admittimus & recipimus? An hac
 cum illis falsa pronūciabimus & nihil veritatis esse in vrisq; a-
 pud omnes auctores? Mirum est, de hoc non fuisse sollicitum
 quenquam inter tot scripturientes Christianorum myriadas, cum
 tamen harum difficultatum declaratio adeo necessaria sit, ut
 vix vllum scriptum seu polyicum, seu Theosophicum post sacras
 literas, vilius mundo offerri possit: Verum in causa est,
 quod illa non solum antiquissima & ultra omnem scribenti-
 um memoriam reposita videantur, sed etiam arcuissima, quò
 ad veram sui originem semper habita & paucissimis nota
 extiterint: Antiquissima enim & simul **ARCANISSI-
 MA** ea iure censeri debent, que per tot mundi etates, am-
 plius quam ter mille annorum, inde à primis Auctoribus
 ad nostra v'q; tempora, v. l. ut Theophrastus in arca arcuissi-
 mè conclusus, tecta & recondita fuerunt, de quibus cum
 Ethnicis Scriptores nonnulla licet fabulosa fabulose, hoc est,
 pro suo capiti, euclverint, mysteria ea appellarunt, ut pi-
 tet ex inscriptione librorum Euzolpi, Alexandri, Melan-
 thij, Iamblici, Evanthis, & aliorum præter fabulas Pœ-
 ticas nihil continentium, ac earum ne apicem verè expli-
 cantium, eâ ratione, quod intellexerint, sub his figmen-
 tis res magnas & mysticas latere, plus reverâ in recessa
 continentes, quàm primâ fronte promittentes: Ægyptij e-
 nim antiqui sapientissimi homines (à quibus, si originem
 primam repetamus, hæc omnia propagata esse animadver-
 temus) cum res preciosissimas **DEI** dono suoq; labore
 consecuti essent, quas nolent posteritati omnino ignotas, nec
 tamen omnibus aequè notas fore, invenerunt modum eas ob-
 scurandi, & velut tenebris quibusdam involvendi, ita ut

Ad Lectores.

non nisi acutissimo mentis lumine præditi quicquam de iis suspicerent, atq; sic Hieroglyphica grammata, allegorias & fabulas excogitarunt, quibus tanquam claustris & corceribus res non divulgandas, quam diu libuit, continerunt & occultarunt, ut videntes & audientes non statim intelligerent, sed saltem inquirendi causas haberent. Verum quantum malorum hinc exortum sit, vix dici aut credi potest: Quænammodum enim apud Babyloniam in Apollinis templo auream miræ vetustatis arculam quandoq; compertam legimus, ex qua conscisa & aperta ea vis pestilentis ac perniciosissimi aeris sese profuderit, ut diffusus non eos modo qui aderant, venenosa ac lethali insectos tabe conficeret, sed pestifera incredibiliq; potestate grassatus longè lateq; etiam Parthos afflaret; Aut veluti temporibus M. Antonii & Veri apud Seleuciam miliribus quibusdam angustum foramen, quod prius Chaldeorum vates occluserant post direptum templum Apollinis & simulachrum eius Romanam transfatum, aperientibus tam funestus ac terribissimus vapor egressus est, ut à Persarum finibus per Syriam, totamq; Græciam eiq; finitimas regiones ad Gallias usq; furens debacchatus sit, (ut Ammianus Marcellinus & ex eo Cels. Rhod: l. 5. c. 12. recenset,) ita ferè contigit cum Aegyptiorum thesauris sub arcanis suis involacris reconditis, ut aliter, quam accuit, aperti, totam Græciam, & post eam orbem terrarum superstitionibus & deorum vanissimorum multitudine, stupendiq; factis replerent: Hoc malum perduravit toto Paganismâ tempore, donec verus anime Medicus SALVATOR noster adesset, qui longè alio remedio, quam Hippocrates (incensis sylvis Athenienses ab ea peste immunes reddens) generi humano prospexit & Idola illa gentium omnino pessumdedit & destruxit, nempe arcanissimo salvifico VERBO ex sinu ÆTERNI PATRIS prolato: Inde sæpè gentium dii in Ecclesia Christianisq; orbe, tanquam fictici et vani, viderunt et reiecti sunt. Verum cum nihilominus, ut dictum, quotidie Ethnicorum tot edita monumenta et libri

Præfatio

in manibus doctorum versentur, in quorum ferè singulis paragraphis deorum & heroum gentilium fit mentio, hoc eruatis causam præbuit, quid deniq̃, per deos illos & heroes intellectum sit, studiosè indagandi. Id. oq̃, uenti sunt, qui partim ad hystoriam reducerent, quasi dii illi & heroes prisca seculis reges ac homines fuerint, ac talia & tanta, quæ de illis scribuntur, peregerint, partim ad mores formandos aut naturalem huius mundi rationem applicauerint: Verùm cum his sæpe numero absurdissima, nec primis illis sapientissimis ad involuendum, nec ipsis ad eroluendum digna, protulerint ac maximam partem eorum figmentis proprijs, abq̃ rerum consensu productis, deprauauerint, ut plus dubij, quam certitudinis in legentium animis reliquerint, optârunt plurimi, quid tandem in illis dijs & heroibus gentium reuera subesset, penitus expressum esse: Nam non rem leuiculam, ab hystoria profectam, nec ad mores aut alias res trahendam, primitus exiuisse, quæ totum ferè mundum & tot in eo sapientes non centum saltem annis (quod nimiam esset) sed trigestes centum aut amplius, hoc est ter mille inuolutos tenuit & obiacuit, pro certo credibile est: Interim ex ijs, qui chymica tractant, quidam se obtulerunt, qui deos & deas gentiles ex operibus chymicis primam originem produxisse affirmant, inter quos Bracechus, Rob: Vallensis, & nonnulli alij fuerunt; Ve um cum illi partim (vis rebus singula accommodârint, nec satis omnium rationem & harmoniam in thodo conuenienti reddiderint, partim ipsa chymia multorum iudicio, ut inanis, futilis & inutilis habeatur, hinc nihil certi à doctis de ijs rebus censei potuit: Idcirco ego tandem hanc mihi operam sumpsi varijs ac causis inductus, ad declarandum nempe & ueritatem legentium oculis subiiciendum, quæ res sub dijs, deabus & heroibus gentium primitus intellecta fuerint & qua ratione per atates mundi fabulosa illa huc uq̃, propagata sint, tum ut Christiana doctrine ueritas per se satis splendescens, his umbris remotis, magis magisq̃, illustretur, tum ut Chymia, non Alchymia (illa, tot nebulonum nutritrix & deceptionum mater, quæ metalla adulterat & non uerè transmutat) sed quæ Medicinæ Auræ producenda inseruit, Antiquissima & Verissima demonstraretur,

Ad Lectores.

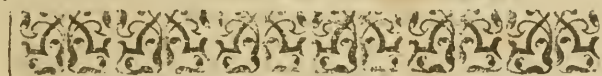
stretur, & à calumniantium blasphemijs TANTVM DEI DONVM vindicetur. Nemo, arbutror, aurum, metallum optimum, quod pro rerum precio in mundo, dum fuit mundus & erit, receptum est, quodq̄, multis hominum morbi curandis adhiberi solet, tanquam inutile, nocentissimum & detestandum quid aestimabit, proscribet & accusabit, propterea, quod non tanta apud se sit eius copia, quantam vellet, nec omnes affectus, morbos & desideria hominum tollat, ac multorum malorum, furti, rapine, homicidij, adulterij & ferè omnium vitiorum perpetratorum illecebrosa causa sit, nisi velit omnino extra mundum vivere & cynicus videri. Idem de Medicina iudiciū esto: Si igitur ex auro medicina, vel ex hac aurū proveniat, quis nisi insanissimus, medicinam illum detestabitur? Puer est in mundo, qui existimat omnia ita se habere ubicunq̄, ut in sua domo, vel urbe vel regione, in qua educatus est: Bis puer est, qui etate valens putat nullos unquam fuisse aut esse, qui plus in rebus viderint, sciuerint & intellexerint, quam ipse capere potest. Nemo itaq̄, iudicio valens veritatem Chymie ideo negabit, quod eam non videat, sciat aut intelligat: Hoc enim esset impudentissimi ingenij, omnia Enia sibi nota recipere, ignota ex rerum uniuersitate profugare velle. Hoc esset, inquam, inuidi & canini, non humani moris, mundo detrabere id, cuius ipse usum non haberet. Verum ne quis inde opinetur, me, cum tale scripserim, eiusdem rei scientiam profiteri, stultiorem rationem percipiat: Medicinam Galenicam huc usq̄ professus non desisti & alia, si qua essent, arcanissima in Chymia indagare: Id enim hominis liberaliter educati proprium esse arbitratus sum, cum ut aues at volantium ita ille ad ratiocinandum natus videatur: Avibus autem non unam partem aëris, sed uniuersum patere cernimus; Quid ni & hominibus ad ratiocinandum? Hinc nemo mihi succenseat, si praeter communia, scire desiderem etiam arcana & rara, in natura rerum fundamentum habentia, ratione & experientia probata, verissima: Hoc enim animae intelligentis proprium esse Aristoteles in Metaphysicis demonstrat. Quin eo affectu incitatus extera quoq̄, loca visitavi, & sic in hoc quoq̄, celeberrimum regnum

Præfatio

perveri, ubi dum studijs meis promovendis acrius inhæreo, en-
hic factus mihi sub calamo natus, *Medicina* illius, quam huc
usq; indagavi, non pedissequus, at prodromus; Non tamen ad eò
immaturus, cui quisquam imaginari posset, ut vivere nequeat,
cum diuinus, quam *Elephantos* utero gestare aiunt, ipsum apud
me fouerim, at iam, quod fateor, vrsino partu & rudis *Minerva*
in lucem miserim. Non enim ad eò de verbis, quam de rebus, nec
tam de gloriola inde mihi captanda, quam de commoditate alijs
præstandâ, sui sollicitus. Accipite igitur, lectores benevoli,
hunc meum qualemcunq; laborem in hoc genere novum, qui ut
vera *Theologia* non supervacaneis videri poterit, ita tot *Ency-
clopadia*, utpote *Polytica* & *viciæ civili*, (quam *Iurisprudentia*
tractat,) *Medicina*, *Chymia*, *Præsi. hystorie*, *Astronomie*, *Phy-
sica*, ceterisq; scientijs & artibus maximè utilis futurus est. Et
quamvis videatur *paradoxa* continere in eo, quòd recepta per tot
secula quasi infringat, tamen quòd cum veritate in omnibus con-
venit, etiamsi cum maiore meo di parte in opinionibus dissentiat,
magis amplectendum reor, quam tot optinanium præiudicijs con-
sentaneum; Cumq; id in rebus divinis sequamur, quidnec etiam
in humanis us, quæ proximè ad eas (quales hæc sunt) accedere
estimantur? Quod si quis *Paganismum*, decorumq; multiudi-
nem approbare malis, ac *Chymiam*, quæ vera est etiam ipsi in-
sognita, in hisce haud agnoscere, cui ico quòdam acumine sibi
placens, faciat, quod lubet; Interim nec eorum falsitatem, veri-
similem, nec huius veritatem, vanam intelligentibus reddet un-
quam. Vos, qui *Promethei* luminis /cintillam pectore gestatis,
qui *Palladis* sapientiam animo circumfertis, etiamsi nec *Iuliani*
nec *Veste aram* cum illis communem agnoscat, hoc nostrum
studium ab invidorum & *massysum* iniurijs pro vestro candore
vindicaretis, & *Veritatem* ex profundo (cui immeritam *Democri-
tus* riju & *Heracletus* fletu testati sunt) puteo seu specu
erueudam & extrahendam pro virili curetis: Vobis inquam
solis, quibus corculis sapere datum est ante alios, hæc (nondâ
ARCANA ARCANISSIMA) utpote qui de his ex ge-
minis iudicij dexteritate calculum ferre noveritis, aperta &
reclusa, ceteris autem pleb. ijs, indoctis, harum rerum inexper-
tis,

Ad Lectores.

tis, incredulis & ne utiquam capacibus, Momis & Mimi, tanquam indignis, quibus nihil, quod sapientibus, sapiat, nil, nisi lucro aut sensui & vulgo gratum videatur, verè arcana & occulta manere optamus: Imò vobis solis hæc edita, his abscondita, vobis intellecta, his ne lecta quidem fore sperabimus & quantum in nobis erit, annuamur. Vestrum est hanc animi mei effusionem, voluntatis studijq; promptuainem non aversari, sed æquis boni q; consilere, quos ego Deo Opt: Max: commendatos haberi velim.

IN SYMBOLVM

Magnif: & Cl: V. Da: Michaelis Maieri:

Corporis est aliquid speciosi gratia formæ,
Est aliquid priscum posse doctre genus.
Est aliquid vigili sapientia parita labore,
Sunt aliquid, magnus quas tenet orbis, opes:
Si tamen, his quantum præstet, spectabimus Author,
Sunt nihil, aut nihilo si minus esse potest.

Chr: Reinhart V. I. D.

R: I: M: S: Ord:

& P. L. C.

MICHAEL MAIFRVS DOCTOR, COMES
PALATINVS.

IN CHRISTO SPES ILLA DEO MEA,
AMO CRUCIATVM,

Auri ne te teat me male suadus amor.

Aurea dos placeat reliquis & luminapascat,

LAVRVS, AMO OMEN SIC, DOS MIHI
RECTA PLACET.

ΜΙΧΑΗΛ ΜΑΙΗΡΟΣ

ἀνοσηραμμπίζι ενος :

ΗΛΙΟΣ ΧΑΡΜΑ ΗΜΙ,

ΜΗ ΑΜΑ ΗΨΙ ΧΙΛΟΣ,

ΗΛΙΟΣ ΗΜΙ βροτῶς μίχα ΧΑΡΜΑ

φῶς τε βιοιο.

ΜΗ Δ' ΑΜΑ ΗΨΙ ΧΙΛΟΣ κτήσιν ἠδὲ βροτῶς.

Καὶ σὺ παιδεῖα, μαίηρ, τίς ἥλιος ἴσω,

Χάρμα δὲ δῶσα καλοῖς κ' ἐμερίπτοσι χιλόν.

Aliud eiusd.

ΜΙΧΑΗΛ ΜΑΙΗΡΟΣ,

ΜΗΨΙΜΑΙ ΧΑΙΛΑΡΟΣ:

ΜΗ ΨΙΜΑΙ ΧΑΙΛΑΡΟΣ ζῆσὺς δεῖ χρισσοῦσαι

Εμμεται, κ' ψυχροῦς ἢ χλιαροῦς τε φρέσαι.

Εξ αὐτῆ σώματος διχόνος ῥα θεοῦ ὁ ἦος

Συμπαγῆς χλιαροῦς ἴξιμμαι ἰδίλει. Απεκ. γ.

Idem Latinè.

Non sedeo tepidus :

Non sedeo tepidus; Fervere est Christicolarum,

Non frigere animis, ne vè tepere suis.

Bis genita æquævi Proles veneranda Parentis

Ore quia est tepidos evomitura suo.

M. M. B. G. T. P.

LIBER PRIMVS.
DE HIEROGLY-
PHICIS ÆGYPTIORVM.

VI Ægyptiarum rerū antiquissimarum hystoriam seu potius gesta fabulosa complexi sunt, nihil certi de primarum literarum, aut scientiarum ortu memoræ prodiderunt; quemadmodum nec de primis in orbe regibus, diis creditis, aut hominibus natis; sed quæcunque de hisce scripserunt, meris otiosorum figmentis, ac melancholicorum delirijs aut somniantium phantasmatis similima sunt. Primos homines asserunt nonnulli, in Ægypto editos cæcōnecturā, quō circa Thebaidem, cum Nilus cessavit inundatio, calefaciente limum sole ab aqua relictum, multis in locis ex terræ hiatu multitudo murium oriat, quasi ab ipso orbis primordio omnia animantia similiter, ipsiq; homines geniti sint: At *Diodorus Siculus* qui maiorem *Asia*, *Europe*que partem, nec non *Aegyptum* perlustravit, (vt ipsemet fatetur) Qui primi, inquit, fuerint in orbe reges, nequam compertum habemus, cum nulli Hystorici eos tradant: Impossibile quippè est, literas æquè ac primos reges, vetustas exiisse: Si verò quis literas etiam tūm fuisse contendat, cerè rerum scriptores multo post tempore fuere: sed quæ antiquior ætas tulerit, non solum Græci dubitant, sed etiam qui se Indigetes primosque rerum ad vitam

Primi homines ubi.

Primi Reges, Lib. i. c. 1.

Prima litera scriptores.

vitam vtilium scriptores appellant barbari.

L. 1. c. 2.
Primi Dij.

Idem, mox sequente capite, à primis hominibus Solem & Lunam pro Dijs æternis cultos, & illum Osiridem, hanc verò *Isidem* certâ nominis ratione appellatos esse, narrat. Verum quis vnicus & verus Deus Deorum sit, qui quando & vbi primi homines ac in orbe reges extiterint, ex sacris Biblijs nos, vt indubitatum accepimus, ita *Aegyptiorum* in eo, vt & in asserenda suorum regum antiquitate & numerosa serie per plus quam viginti millia annorum continuâ vanitatem agnoscimus; Qui cum *Isidem* & *Osiridem* aliâs ex *Saturno* genitos dicant, mirum est, cur illos pro primis diis æternis & ingenitis, seu cælestibus luminibus habeant: Scriptores autem Ethnicos in hisce excusare possumus, si res aliter, vt sint, tradiderint, tum quod ob antiquitatem, quales sint, sciri non poterint, cum sacra *Mosis* hystoria ipsis incognita fuerit, tum quòd *Iob* Deorum tum receptorum religionem aliter sentire non licuerit. Nos vt fundamentum *Aegyptiæ* doctrinæ

Propositio. & statuamus, ex innumeris iudiciis exploratum habemus, in *summa toti Aegypto* scientiam quandam arcanissima naturæ opera docentem, siue **MEDICINAM AVREAM**, non ex auro, sed auro millies preciosiorem, in vsu extitisse, præsertim apud Philosophos, Sacerdotes, & Reges antiquissimos; quæ vt posteris sapientioribus tradi posset, vulgo autem ignota maneret, pro scriptione occultas ab animalibus desumptas notas; à Græcis postea *Hieroglyphicas* dictas; pro declaratione verò rerum Allegorias à personis fictis earumque rebus gestis translatas passim viurpârunt: Hinc

suæcedentibus temporibus, superstitione hominum ignorantium præoccupante mentes, personæ illæ pro Diis aut regibus habitæ, animalia pro sacris & inviolabilibus culta sunt; hisque singulis monumenta quasi æterna constituta reperiuntur: De quibus vt ordine quodam disquiramus, de Diis primò, mox de Regibus *Aegyptijs*, tertio de Animalibus, eorumque sacratis characteribus, ac denique de monumentis, iudiciis ac vestigiis, quæ hanc artem in *Aegypto*

Partitio
primi libri.

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

gypto

gypto vñatiffimam & quasi vernaculam fuisse, conuincunt, hoc libro primo agemus. Antiquiffimi & primi huius artis seu Medicinæ aureæ inuētores considerantes subiectum, formam, efficientem, & effectus eius communiter cum mundi præcipuis partibus habere, nempe cum Sole, Luna, Igne, aere, aqua, & terra, cæterisque stellis errantibus, ab iis eadem denominârunt: In Subiecto enim artis duo considerantur, quorum vnum masculi, alterum fœnellæ rationem obtinet; ideoque illud *Ofiridem* seu solem, hoc *Ifidem* seu Lunam dixerunt: *Mercurius*, qui Soli & Lunæ coniungitur, vtrique communis est, cum non fiat coniunctio Solis & Lunæ in maiori mundo, nisi & *Mercurius* præsentaneus adsit, quippe qui Soli semper satellites accurrit: Atque hi duo vt sunt coniuges, sic & frater et soror habentur, quibus et tertius quidam rufus & ardens spiritus adiungitur, *Typhon* dictus, qui *Ofiridem* fratrem vterinum in tenuiffimas partes & membra dissecat: Hæ igitur quatuor apud *Aegyptios* personæ præcipuæ sunt, quarum tres, *Ofiris*, *Isis* et *Mercurius* pro diis, *Typhon* vero pro maligno dæmone, accipiuntur. His adnumerant *Vulcanum*, seu ignem externum, *Palladem* seu sapientiam operandi, Oceanum generatorem deorum, seu matrem *Thetim*, aut pro vtriusque *Nilam*, hoc est aquam, et terram, matrem omnium, vt *Orpheus* ait, diuitias largientem; deinde *Saturnum*, *Iouem*, *Venerem*, *Apollinem*, *Plutonem*, aliosque Deos: Quæ nomina etli sequentibus temporibus communiter & aliàs semper à vulgo pro Deorum numinibus aut planetarum, seu stellarum cœlestium corporibus accepta sint, à *Chymia* tamen restauratoribus, et propagatoribus primitiù: in artis occultatione introducta sunt; quod ex omnibus circumstantiis singulorum iam apud *Græcos*, quàm apud *Aegyptios*, scriptores manifestè conspicitur; imprimis apud *Diodorum*, cuius sententias de diis *Aegyptijs* percurreremus, ac conuenientiam eorum cum *Chymicis* delibabimus. Præter dictos Deos, inquit, quos cœlestes & æ-

1. De Dijs
Aegyptiorum
hieroglyphi-
cis.

Lib. I. c. 1.

runt mortales, sapientiâ verò & in humanum genus beneficiis immortalitate potitos: horum quosdam in *Aegypto* regnâsse, partim quibus eo fuisse nomine, quo & Dii cœlestes, partim proprio vocitatos, *Solem, Saturnum, Rheam, Iouem* quoque à nonnullis *Ammonem* appellatum; *Iunonem* præterea, *Vulcanum, Vestam*, vltimò *Mercurium* Primum quidem regem fuisse apud *Aegyptios* *Solem*, eo nomine quo & cœleste astrum. Quidam Sacerdotes affirmant, primum regnâsse *Vulcanum*, inventorem ignis, eoque beneficio duce ab *Aegyptijs* constitutum: Et paulò post: Deinceps *Saturnum*, qui sororem *Rheam* cepit vxorem, aiunt extitisse, genuisse que secundum quosdam, *Osiridem* et *Isidem*, plures, genuisse *Iouem* ac *Iunonem* tradunt, qui propter virtutem vniuerso orbi imperârunt: Hos quinque genuisse deos, prout apud *Aegyptios* dies habentur intercalares, *Osiridem, Isidem, Typhona, Apollinem & Venerem*; Et *Osiridem* interpretatum *Dionysium*, *Isidem* vero *Cerere*: Hac *Osiris* in vxorem sumptâ, regnoque suscepto, multa contulit ad vsu[m] vitæ communis. Hæc ille: Deinde tradit *Isidem* triticum et hordeum inuenisse, eiutque rationem docuisse homines, leges quoque dedisse, templum erexisse *Ioui* et *Iunoni* parentibus insigne tum magnitudine, tum ornatu: Duo insuper Tempora aurea statuisse, vnum maius *Ioui* cœlesti, alterum minus *Ioui* regi eorum patri quem quidam *Ammonem* vocant: Fecit etiam aliis, inquit ibidem *Diodorus*, quos retulimus, aurea templa, honoribus cuiuslibet et sacerdotibus institutis: Artium quoque aut rerum ad vtilitatem vitæ spectantium repertores ab *Osiride* et *Iside* in honore habiti fuere: Inuenti insuper æris aurique in *Theb. idu* fabri, armaque facta, quibus et feras occiderent et excolerentur terræ. Statuæ præterea et Deum templa aurea, ab his cum omni ornatu fabricata sunt. Et mox: *Mercurium* quoque maximè omnium ab eo (*Osiride*) honoribus affectum, vt repertorem reũ plurimarum, quibus vitæ hominum consuleretur, voluit: Hunc enim primum et verba in ordinem redegit, et multis

*Vulcani
inuenta.*

*Isidis in-
uenta.*

*Mercurii
inuenta.*

tis indidisse rebus nomina; fuisse quoque literarum inuentorem aiunt, instituisseq; quo honore, quibusve sacris colerentur dii: In primis obseruator astrorum cursus fuit, et vocum harmonias adinuenit: Palæstræ, numerorumque, et ad corpora curanda medicinæ artis, lyræ insuper ex neruis trium chordarū iustar trium anni temporum, repertorem tradunt. Tres enim instituit voces, acutam, grauem et mediam; acutam ab æstate, grauem ab hyeme, mediam à vere sumens: Hic et *Græcos* docuit verborum interpretationem vnde et ipsum *Hermen*, hoc est Interpretem appellârunt. Denique et qui tempore *Osiridis* fuere sacrarum literarum scriptores, hæc eadem ab illo accepta referunt. *Osiridem* etiam plurimum suo consilio vsum: *Oleæ* quoque plantam ab eo, non à *Minerva*, quemadmodum *Græci* dicunt, repertam. Ex quibus constat, *Vulcano* & *Mercurio* apud *Ægyptios* magnos honores haberi ob inventionem tot rerum vitæ humanæ vtilium: At quis *Vulcanus*? An non ignis magister operum? quis *Mercurius*? An non omne id, de quo, ex quo & cum quo operantur *Chymici*, licet non sit vulgare quid? Qualem ignem ve ó intelligunt *Ægyptij*? An illum, de quo *Diodorus* loquitur his verbis; cum enim arbor ictu fulminis in montibus conflagrâlet, ligna propinqua hyberno tempore flammâ sunt compræhensa, quæ ex re *Vulcanum* calore lætatum, deficiente igne addidisse illi nouam materiam, & eo modo continuato igne, alios homines conuocâsse ad eius aspectum, tanquam a se reperti: Id nullo modo verisimile est: Quia ignis ille ante diluuium notissimus fuit quoq; primis hominibus, quemadmodum & segetū satio *Abel* & *Caino*, fabriliū artium inuentio *Tubalcain*, vni *Nohæ*: Vnde sequitur, alterius ignis inventionē tribu *Vulcano*, nempe philosophici, seu quo modo ignis *Mercurio* non vulgari adhibendus sit; Hinc dicitur primus apud *Ægyptios* regnâsse *Vulcanus*; Sic *Mercurius* omnium artium & literarum hieroglyphicarum apud eosdem inuentor est; Propter ipsum enim artes &

Nota.

Gen. c. 4.
v. 2. 22.
c. 5. v. 20.

literæ Ægyptiæ Introductæ sunt : Ille docuit Rhetoricam, astronomiam, geometriam, arithmeticam & musicam : Nihil enim absq; numero, pondere & mensura fit in arte, vt nec naturâ : Sic Raijm: Lullius theor: Testam: Cap. 50. Natura, inquit, habet in se philosophiam & scientiam septem artium liberalium, quibus operatur : Quoniam ipsa in se portat omnem geometricam formam & omnem rem terminat virtute arithmeticæ suæ per æqualitatem numeri certi & per noticiam rhetoricalem intellectum tuum ducit de potentia in actionem. Hæc ille : Ipse Mercurius est interpretis omnium, Hermes Græcis dictus, cuius consilio Osiris plurimè vtitur ; Quia sine Mercurio nihil fit : Ipsi olea sacra, vt pote omnium oleorum præstantissimo, qui nimis mollia indurare, dura emollire potest, vno cõtemq; igne : Reliqua ad Mercurium & Vulcanum spectantia, in sequentibus exponentur. Vêrum cur Isis omnia ex auro, & quidem tot integra templa, parenti suo & reliquis dijs statuit ? Cum aliàs omni æuo inauditum sit vel vnicui ex auro templum statutum esse, præsertim hoc recentiori, vbi auri ex fodinis & fluijjs eruti millies maior copia est, quam antiquitûs, cum primum aurum repertum dicatur : Aut cur æris auriq; fabros Isis in honore habuit ? In promptu causa est, Aurea quippe Dea est : Eadem & soror & coniunx Osiridis dicitur, quemadmodum Iuno Iouis & Rhea Saturni, qui progenitores eorum narrantur : Quæ vnica nota Chymicæ evidentissima & propria est ; Cuius subiectum constat agente masculo & patiente fæminâ, tanquam fratre & sorore, nec non coniugibus, vt passim demonstrabitur. Osiris igitur & Isis, veluti & Vulcanus ac Mercurius, præcipui dij intellectuales chymici sunt, non cælestes, sed subterranei, & ab arte nati : Cumq; Isis Ceres sit & Osiris Bacchus seu Dionysus apud Græcos, reliquas eorum dotes & notas infra trademus. Osiris verò, vt Diodorus ibidem narrat, Cum vir bonus gloriæq; cupidus esset, ingentem exercitum cõggit, vt peragraret orbem, doceretq; mortales plan-

tare

tare vites ac tritici & hordei segetem, pecorumq; fructum, existimans, si homines ab agresti vita ad cultiorem mitionemq; traduceret, honores se (quod & consequutus est) potiturum immortales. Non enim prilci illi tantum, sed posterii etiam propter inventas ab eo segetes beneficij memores, pro vno ex maximis dijs cum habuere. Tradunt autem Osiridem *Ægypti* regno constituto, rerumq; omnium curâ (sidi vxori permissâ, tradidisse ei Mercurium, cuius consilio, quoniam prudentiâ videretur excellere inter amicos, vteretur : Ducem vero exercitus, omniumq; quæ suæ ditionis erant, reliquisse Herculem, tû quia genere proximus, tum quia fortitudine roboreq; corporis erat admirabili; Regniq; gubernationem ita partitus est, Phœnicix & maritimæ oræ Busiridem, *Æthiopiæ* Libyæq; proximis regionibus Antæum præfecit : Ipse cum omnibus copijs ex *Ægypto* in expeditionem profectus est, secum fratrem ducens, quem Græci Apollinem dicunt & lauri repertorem : Osiridem duo filij, virtute dispares, *Anubis* & *Macedon* profecuti sunt; vterq; armis vsus est insignibus, aliquo animali haud ab eorum natura dissimili : Nam *Anubis* canem, *Macedon* lupum insigne armorum tulit : Quâ ex re hæc animalia *Ægyptij* summo in honore habent, et horum animantium formis apud *Ægyptios* coluntur. Duxit insuper secum *Pana*, cui *Ægyptij* in *Thebaida*, ciuitatem sui nominis ædificâunt, Chemnim, id est, *Panis* urbem vocitatum : secuti sunt eum quoq; in agris colendis experti, qui vineas plantare nosset, *Maron*; qui triticum sereret, *Triptolemus* : Omnibus deinde compositis, oratis dijs, Osiridem comam, quoad in *Ægyptum* rediret, nutritiæ aiunt, ac versus *Æthiopiã* profectum : Cum esset in *Æthiopia*, ferunt oblatos ei *Satyros*, comas umbilico tenus habentes : Dicitur *Osiris* fuisse cupidior risus, delectariq; solitus musicis et choreis : Quapropter illum musicorum multitudo sequebatur : Inter eos nouem fuisse virgines adolescentulas, tum canere solitas, tum in aliis eruditas, quas deinceps Græci appellârunt *Musas*

Musas: Has Apollinem docuisse dicunt, quæ ex re Musicus est nominatus: Hoc tempore Nilum ferunt circa Sini Canis ortum (tunc enim maximè crescere conlunt) in terram Aegypti partem, et eam maximè, cui Prometheus imperabat, mundasse: Absumptis enim ferimè omnibus eius regionis incolis, Prometheus dolore motum se interficere voluisse; Fluvium verò propter cursus velocitatem, profunditatem q; aquarum Aquilam tunc appellatum: *Herculem* tum consilii magnitudinè tum virtute voluit è vestigio compressisse aquarum impetum et ad priorem cursum conuertisse: At vero Osiris cum esset in montibus *Æthiopiae*, vtraq; ripas Nili aggere cœxit, ne modum excederet inundatio, sed veluti per portas quasdam exiens lenis esset atq; agris proficua. Deinde per Arabiam iuxta rubrum mare iter faciens, ad extemos Indos peruenit, vbi plures constituit vrbes, ex quibus vnam Nysam nominavit, in eius memoriam, in qua erat nutritus, vbi hederam plantavit, quæ sola eò loci alitur, et in *Nysa Aegypti*. Multa quoque alia reliquit sui apud Indos monumenta: Columnas insuper in ultis in locis statuit iuxta expeditionis testes: Peragrauit autem et cæteras *Asia* nationes; Per *Hellepontum* in *Europam* transiens, *Lycurgum* in *Thracia* barbarorum regem sibi obstantem peremit: Illi prouinciæ *Maronem* senem præfecit; *Macedonem* filium *Macedoniae* regem statuit, *Triptolemum Atticis* agris colendis præfecit: Denique cum orbem ferimè circumferret, in *Aegyptum* rediit, tulitque dona secum à diuersis gentibus data. Deinde cum ad Deos ex hominibus esset translatus et honores illi et sacra, vt maximo Deorum, ab *Iside* et *Mercurio* instituta sunt, multaque vi mysticâ ad cultum addita, quibus eius Dei potentiam ampliorem redderent. Tantum breuiter de *Osiridis* in *Indiam* expeditione ex *Diodoro* attulisse sufficiat. *Hieroglyphicas* seu allegoricas hæc omnes narrationes, et veritati, si aliter, quàm nunc sic, accipiuntur, aduersissimas esse, tum ex singulis ad literam absurdis et falsis, tum ex plantatione vini, tritici et hordei segete, pecorumque

Mystica.

Nota.

que fructu, ab eodem inuentis, quæ in sacris literis, vt dictum, patribus ante diluuium, et in orbe primis verè attribuantur, constat. Si quis verò artis, de qua agitur, qualècunq; cognitionem habeat, ille non solum negatiuè sciet, quibus rebus hæcenus dicta non ascribenda sint, sed et affirmatiuè, quibus vnice conueniant; nempe. *Osiridem*, et *Isidem* esse in vno subiecto agens et patiens; et per expeditionem *Osiridis*, solutionem operis arcanissimam denotari, vbi primum ad Aethiopes nigros, post ad mare rubrum deuenitur; qui colores vt primo & vltimò interueniant necesse est; in principio niger, qui per intermedios colores in albedinem, ac post in rubedinem transit: *Hæc exim creata sunt*, inquit Flamellus, *in hac terra nostra Aethiopia*; Et *Rasis*, *Dealba Cornum tuum*, si vis dealbare ipsum, cum *Nilo Aegypti* albescit primò, tunc cum *Persia* in secretis, & cū hoc, & hoc apparebit rubedo, vt papauer in *Erebo*: Si *Nilus* non intra metas retineatur, se in agros nimis redundet, maxima inde noxa eueniret; Oportet itaq; *Promethæum* ratione præviâ, et *Herculem* labore comite, id est, artificem, ingenio manuq; id præcauere: Ad sunt nouem *Musæ*, et frater *Apollo*, hoc est, 9. *Aquilæ*, et vna pars terræ nigræ, vt alij exponunt. Ad sunt *Satyri* salientes, et *chori mulicū*, choreas ducentes, nempe *Nymphæ* et *Lymphæ*, ascendentes et descendentes: semen in suum agerū iactū est, Cui *Triptolomus* præest, sic et vitis plantata vas ferens copiosissimas; *Mercurius* consultor *Isidis* et *Hercules* gubernator *Aegypti* datus: *Herculem* esse artificem et *Mercurium* priuū, medium et vltimum operis, inferius latius patebit. Si quis igitur omnia et singula huius expeditionis acta consideret, videbit nihil absq; singulari causa ibidem positum, sed omni solutioni dictæ ad vnguē quadrare; *Sacra Osiridis à Mercurio & Iside* instituta esse dicuntur, et multa alia vi mysticâ ad cultum eius addita: Vbi per vim mysticam satis declaratur, quod alius sensus, præterquam historicus et literalis adsit, quem nos in plærisque rimati intelligentibus satis insinuamus. Quæ de

inde solutionem hanc, seu mortem *Osiridis*, secuta sunt, et quid circa eius mortem contigerit, sic *Diodorus* contexit: Verum, inquit, ex vetustis Sacerdotum arcanis, qui *Osiridis* tempore fuerant, postea copertum est, *Osiridem Aegypto* iuste regnantem a *Typhone* fratre impio atque nefario interemptum, quem ille in sex ac viginti partes dissectum, cui libet eorum, qui secum tanti sceleris participes fuerant, partem dedit, veluti eius facinoris conscijs, & simul ut ipsos defensores, custodesq; haberet regni fidos. *Isis* fratris eiusdemq; viri mortem auxilio filij (ORVS ei nomen erat) vlti, *Typhone*, & qui caedis conscij fuerant, interemptis, *Aegypti* regnum cepit: Commissa est pugna iuxta fluvium in parte *Arabiae*, quam *Antei* appellant vicum: Quod nomen ex *Antei* morte ab *Hercule* occisi, *Osiridis* tempore sortitus est locus. *Osiridis* partes omnes dispersas cum inuenisset *Isis*, praeter pudenda, cupiens incertum esse viri sepulchrum, ab *Aegyptijs* autem & singulis hominibus honori haberi, ex aromatibus ac cera singulas eas partes in formam hominis viro similem composuit. Convocatis deinceps *Aegypti* sacerdotibus singulis dedit *Osiridis* imaginem, asserens eis solis corpus illius creditum atque adiurans, ut nunquam, apud se esse sepulturam *Osiridis*, vlli panderent, utque illum in abditis servatum, ut Deum colerent, veluti *Osiridem* dum viveret, & post obitum simili ceremoniam obseruarent. Ut autem maiori beneficio Sacerdotes ad haec sibi promptiores faceret, tertiam eis agrorum partem ad Deorum cultum & sacra concessit: Hi tum meritorum *Osiridis* memores, tum beneficio *Isidis* allekti, eius mandata perfecere; quam ex re etiam nunc sacerdos quilibet testatur, penes se *Osiridem* sepultum esse: Animantia quoq; a principio ei dicata in honore habent; & cum moriuntur, in eorum funere renouant *Osiridis* luctum: Tauros autem sacros, hunc quidem *Apim*, alterum *Memphim* nominatos, sacrificant *Osiridi*, quos etiam veluti deos *Aegyptij* omnes colunt: Iurasse autem *Isis* dicitur, viro mortuo, nulli se amplius nupturam: Iusto deinceps regnavit imperio,
bene-

beneficio in subditos, reliques omnes excedens: Post obitum verò immortalium honores consecuta est, sepultaq; apud *Memphim* in VULCANI luco, vbi vsque ad hoc tempus sepulchrum eius monstratur: Nonnulli horum Deorum corpora non illic sita arbitrantur, sed in *Ethiopia*, *Aegyptique* montibus, iuxta insulam, quæ *Nili* Portæ ab agro Dijs sacro appelletur. Vestigia huius ostendunt tum Sepulchrum *Osiridis* constructum, atque à Sacerdotibus *Aegyptijs* in honore habitum, tum vrnæ trecentæ sexaginta, quas quotidie lacte replent Sacerdotes ad id instituti, luctumque renouant, Deos nomine vocantes. Hac de causa Insula à transcuntibus aditu prohibetur. Apud *Thebaidis* vero (quæ *Giuitas* antiquissima est omnium) incolas, maximum habetur iusiurandum per *Osiridem* in nubibus existentem, omnibus *Osiridis* partibus, vt retuli, præter pudenda, ibi sepultis: Ea quippe in fluvium à *Typhone*, cum nullus ex cædis conscijs illa penes se esse vellet, erant proiecta: Ab *Iside* postea non minori honore, quàm reliquæ partes, fuerunt Sepulchro condita. Ab *Osiride* vero atque *Iside* vsque ad *Alexandrum Macedonem*, qui in *Aegypto* sui nominis urbem condidit, annorum dicunt amplius decem millia, vt verò quidam asserunt, paulò minus tria ac viginti millia extitisse: Hæc ille. Quæ omnia non esse Hystoricâ, sed Allegoricâ *Nota.* fide scripta quilibet Christianæ professionis vel illiteratissimus agnosceret, dummodo annos Mundi creationis ab initio ad hoc vsq; tempus computare sciat, qui 5575. nondum excedunt. Vixit itaque *Osiris* viginti millibus annis seicè ante conditum à Deo mundum, primumq; hominum parentem *Adamum*, iuxta *Aegyptiorum* Allegorias seu traditionem: Cumque *Hercules Osiridi* coævus tradatur, qui belli *Troiani* tempora, vt statuuntur, paulò antecessit, *Troia* quoque totidem annorum millibus ante mundi creationem deleta est: verùm si hoc ex Hystorijs refellere ad vnguem conaremur, innumera a-

lia indicia huc profertenda essent, quæ iam silentio præterimus: Ad Allegorica & Hieroglyphica igitur saltem breuissimè exponenda respiciemus: *Osiris*, vt dictum, pro materia artis, ex qua Medicina aurea componatur, absque omni circuitione habetur; Hæc suo sepulchro, hoc est, vali, imposta à *Typhone* fratre, in multas partes discerpitur; quis post operis absolutionem *Isis* colligit & vnit, sulfure combustibili segregato; Atque sic collectio partium *Osiridis* ab *Iside* instituta, est eiusdem operis reiteratio, quæ eò usque contingit, donec *Typhonis* virtus extincta sit, & in eius locum Anima *Osiridis* satardens successerit ad ò, vt matrem *Isidem*, seu coniugem, seu sororem amantissimam facillimè ad se conuertat; quæ est vltima perfectio: *Typhon* quid sit iam ante diximus, nempe spiritus igneus & furiosus, qui mox *Osiridem* nostrum penetret, & in suum colorem rapiat, instar veneni, quod non in primâ, sed vltima coctione fieri debet: Ignis enim in vate accensus non à *Vulcano* nimis acuat in principio, aliàs, vt ignis Inferni, totum corpus *Osiridis* comburet, ne ille vnquam vitæ restitui à matre possit: Vbi notandum, *Isidem* et *Osiridem* esse vnum idemque subiectum, in quo sit mas *Osiris* & fœmina *Isis*, nec non *Osiris* filius & *Isis* mater; vel *Osiris* frater & *Isis* soror; & sic instar *Hermaphroditi* seu *Androgyni* se habet, dum nunc pro *Osiride*, nunc pro *Iside*, quia vtrumque sexum referat, vsurpatur & accipitur; pro diverso relationis respectu, mariti & vxoris, fratris & sororis, matris & filij: Cumq; hoc subiectum vnicum sit in rerum natura, & Chymia proprium, artificibus notû, iisdem *Osiris* & *Isis* cum tota sua familia, et rerum gestarum serie innotescant: Sacerdotes verò *Aegyptij* quod *Osiridis* imaginem habeant, sepulchrum soli cognoscant, apudque se esse asserant, nec vlli tamen patefaciant, hoc nihil aliud ostendit, quam ipsos fateri, per Allegoriam tamen, quod artificij Chymici gnari sint ac possessores, quod tamen nulli reuclare, nisi dignissimo, velint:

Tertiam

Tertiam agrorum partem in sacerdotes diuisam, Tauros & sacrificia in memoriam Osiridis instituta & reliqua omnia, Sacerdotum scientiam & ex arte efficaciam haud dubiè cum cæteris inferre possunt : Absurdissimum enim est & à veritate hystorica alienissimum, Osiridis regis mortui Sepulchrum abscondi debere, nec vlli monstrari, & vxorem eius totum regnum in sua habere manu, vt tot sacrificia æternis temporibus obseruanda, tantam agrorum in sacerdotes diuisionem, instituere potuerit, nisi res esset mystica & alterius originis : Et quod Isis nulli viro post nubat, & quibus ceremonijs Apis eligatur, colatur, suffocetur & sepeliatur, vt post audiemus, quodq; in Vulcani luco sepulta Isis dicatur, hæc singula Veritatem ob oculos cuiuslibet intelligenti ponunt. Pudendum Osiridis membrum est fax illa nigra & inutilis, quæ primò quidem incrementum sumpsit, at post solutionem separanda à corpore reliquo mundo & puro. De tempore verò ab Osiride ad *Alexandrum*, vt ipsi *Aegyptij* non inter se conueniunt, ita nec cum veritate : Cum enim Osiris sit, vt dictum, persona ficta, tantum retrò spacium temporis sumplerunt, cuius memoria inuestigari non posset, ne res ficta appareret, alàs si saltem quingentos aut mille annos statuissent, forsitan ab hystoricis eius temporis convinci possent, quod fabulosum quid & non verum esset : A condito enim mundo vsq; ad *Alexandrum* 3528. saltem numerantur anni, à diluuiò verò ad eundem, 1972. Nec enim *Aegyptij* suis allegorijs æternitatem mundi, vt multi partim inscitâ, partim consukò fecerunt, introducere poterunt, quemadmodum et Chineses persuasi sunt, dum vtrique se annales decem millium annorum continua à serie habere, falsissimè iactant. De Iside, præter antea memorata inuenta, asserunt *Aegyptij*, teste Diodoro, eam plurius inuentricem ad morbos medicamentorum, & medicinæ arti admodum contulisse : Et mox : Ab ea quoq; medelam ad assequendam immortalitè^m aiunt esse inuentam : Itaq; Orum filium à Titanis insidijs

interfectum, ac per aquam repertum non solum in lucem restituit, sed & fecit immortalem: Videtur autem vltimus iste deorum regnasse, postquam pater Osiris fuit ad deos translatus: Orum dicunt Apollinem interpretari, ac medendi diuinandiq; artem à matre Iside edoctum, multum hominibus cum oraculis, tum medelis attulisse vtilitatis: Hæc Diodorus: Vbi observandum, Osiridem prius fratrem dictum esse Apollinis & Isis, cum omnes hi à Ioue & Iunone nati dicantur, nunc Apollinem Isis vocari, filium & Osiridis; Ieq; apud veram Chymiam solummodo contingit: Nam agens & patiens cum sit homogeneum quid & vnius generis, idem potest esse pater, mater, filius, filia, auus, auia, nepos, neptis, frater, soror, maritus & vxor & eiusmodi similia, quod admirabile est & in hac arte propriū. Isidem medelas hominibus præstare credibile est; quantum enim possit ea res, que Isis dicitur, in medicinâ orbis iam pridem innotuit: Filium eius Orum seu Apollinem vltimum esse deorum Ægyptiacorum, verissimum constat: Ipse enim ille est, ob quem mater & pater, auus et proau tot labores susceperint, in Indias aliasq; mundi partes migrârint, nec non tot stupenda opera perfecerrint: Hic est Philosophorum, Sacerdotum, et Regum Ægyptiorum thesaurus, amor et cura, propter quem parentes eius honorant, in delitijs habent et solenniter celebrant: Hic est factus ille philosophicus, ex Iside et Osiride, aut si mavis, Apollo ex Ioue et Latona natus, de cuius ortu, vt et de sororis eius Lunæ aut Cynthiæ, inferiùs dicemus: De hoc gratulabundi philosophi multis in locis meminerunt, ipsum nempe esse ex Seruo rubeo seu Gabritio patre et Beia matre natum, longeq; nobiliorem suis parentibus fore; Cumq; matre iterum filiū coniugio copulandum, hoc est, coctum cum crudo coniungendum atq; iterum coquendū, donec vnum quid homogeneum inseparabile ex duobus fiat, nempespiritus perfectus: *Isaac l. 2. c. 26. De quo, inquit, Morienus loquitur: Coniunctionem facito ac animam eius inde, ita vt in aeternum ab anima non separetur: Facito rumpias,*

*Orus, Medici-
cina aurea.
Nota.*

nuptias, inquit Geber, ac sponsam cum sponso in lecto colloca, ac lectum eius rore celesti irrorabis, atq; sponsa filium concipiet, is Rex erit in omnes tribus eius, omnesq; hostes eius pacem cum eo inibunt, ac rubro diademate coronabitur, Rexq; aternitatis permanebit, ac nunquam dominationem amittet. De eodem Hermes, cap. 3. Venite, inquit, filij sapientum ex nunc gaudebimus & delectemur simul, quia mors consumpta est, & filius noster iam regnat ac rubeo ornamento & carne indutus est: Iam filius noster genitus Rex sumit tincturam ab igne: Et in Metaphora Belini; Nuncio ergo vobis, quod nisi me interfeceritis, intellectus vester nō erit perfectus, & in sorore mea Luna crescit gradus sapientie vestre, & non cum alio ex seruis meis, & si sciretis secretum meū, ego sum frumentū seminatum in terram puram, quod nascens crescit & multiplicatur, & adfert fructum seminanti: Ibid: Ego enim sum excellens, qui ex alto, de primo cuncta, & nullus seruatorum meorum potest super me, nisi vnus, cui datum est, quod contrarius est mihi, Et ipse destruit me, non tamen destruit naturam meam; et ipse est Saturnus, qui separat omnia mea membra: Postea vado ad matrem meam, que congregat omnia membra mea diuisa & separata, Ego sum illuminans omnia mea, & facio lumen apparere patenter in itinere de patre meo Saturno & etiam de matre mea, que mihi inimicatur: Quid his, et ijs similibus, que apud nostrates authores extant, accommodatius ad Orum Iſidis filium aut ipsum Osiridem, cuius membra ab Iſide congregantur, dici potest? Quod quoq; filius cum matre concumbat, innumeris locis apud philosophos insinuat, præsertim in Secreto maximo; vbi dicitur, Verum confiteor, peccator sum, quod cum matre mea, que me prius in suo ventre portauerat, consueui multiplicare filios meos & cum ipsa consueui delectari & amicabilem amplexari, vt ex ea & per eam possim mihi similes augmentare & multiplicare, iuxta illud, Pater eius Sol, mater eius Luna: Et dicit Arnoldus; Matrem puram accipis, & eam in lecto ponas cum filiis, & ibi delectetur, & quando incipiet aliquantulum delectari, in aqua frigida extingue, Sic Lullius in Codicill: Cap. 4. Oportet, inquit, ma-

trens,

trem, quæ prius generat filium, in humari in ventre filij et ab eo generari: Quod si verò eadem sit mater et soror, quod naturæ quid adversum videtur, ex hæcenus dictis, et ex disputatione Solis et Mercurij patet; vbi Mercurius; Ego, inquit, spiritualis sum, & in me latet sapientia abscondita, & qui me iunxerit filio vel fratri meo, vivet & gaudebit, habebitque sempiternum Thesaurum, ad ò ut si pasceres quotidie mille millia hominum, non indigeret: sed his millis & lecteri ipsi ad indagandum authorum sententias et cum hisce Aegyptijs antiquissimis conferendum relictis, Diodori narrationes de Aegyptiorum arcanis profsequamur; qui dicto loco, Aegyptij Sacerdotes, inquit, à Solis regno, vsque ad Alexandri tempus, quo in Asiam transcendit, annos computant, ferè n ille et viginti: Fabulantur quæq; præcos illos Deos regnasse ante amplius mille et ducentis, posteriores verò non minus trecentis; quod alij de Lunæ et non Solis motu accipiunt, menses pro annis computantes: Lege quoque Aegyptij præter communem cæterorum hominum morem anxère, fas esse sororem à fratre uxorem capi, exemplo Isis mori, quæ fratri Osiridi nupsisset. Eusebius, qui Aegypti reges quoq; commemorat, Oceanum omnium primum ponit in annum Mundi, 1802. quo tempore Nimrod primus Rex in orbe regnavit: Et post Oceanum, Osiridem et Isidem; deinde Dynastiam Aegyptiorum quæ pastores regerunt Annis 103. Fôlt, Dynastiam Polytanorum per annos 348. quorum ultimus est Miris seu Pharo Menophis dictus, circiter annum Mundi, 2550. Hinc Dynastiam Larthum per annos, 194. Posthanc Diapolytanorum per annos 177. Herodotus ab anno mundi, 3060. Aegyptios reges enumerat, inter quos Anno Mundi, 3228. Sethon Vulcani Sacerdos regnavit; de quo mirum videri debeat, quod et Rex et Sacerdos fuerit; nec verò Iouis, aut magni Dei, sed gentilium deorum vilissimi, Vulcani, cui ignis tunc ut post, quoque sacer credebatur: Quod si iam mille annos et viginti ab annis Mundi, quando Alexander Magnus in Aegyptum venit, detrahamus, regnum Solis seu Ori, qui post

Sethon Rex,
Vulcani Sa-
cerdos.

post *Osiridem* regnasse perhibetur, in annum Mundi 2608. incidere animaduertemus, quo tempore *Zetus*, secundum *Eusebium*, Dynastiae *Larthum* regnavit, qui *Miridi* successerat: sic hac ratione *Solis* regnum in *Aegypto* locum non inuenit, ut nec *Osiridis*, *Isidis*, *Mercurij*, *Vulcani*, *Saturni*, *Iovis*, *Nili*, au. *Oceani*; nili forte ante mundi creationem eos regnasse somniamus, utpote nihil in nihilo: Haud verò inscius sum, inquit *Diodorus*, a nonnullis scriptoribus tradi, horum Deorum sepulchra in *Nyfa Arabiae* sita; à qua *Nysæum Dionysium* appellant; Esse autem vtrique dicatam Columnam sacris sculptam literis tradunt:

IN COLUMNA ISIDIS *hac scripta esse:*

EGO ISIS SVM AEGYPTI REGINA, A
MERCVRIO ERFDITA:

QVAE EGO LEGIBVS STATVI, NVLLVS SOLVET:

EGO SVM VXOR OSIRIDIS:

EGO SVM PRIMA FRVGVM INVENTRIX

EGO SVM ORI REGIS MATER;

EGO SVM IN ASTRO CANIS REFVLGENS.

MIHI BVBA ASTIA VRBS CONDITA EST.

GAVDE, GAVDE AEGYPTE, QVAE ME NVTRISTI.

IN COLUMNA OSIRIDIS, *hac scripta dicuntur.*

MIHI PATER SATVRNVS, DEORVM OMNIVM IVNIOR.

SVM VERO OSIRIS REX, QVI VNIVERSVM PER AGRIVI ORBE MVSVS-

QVE AD DESERTOS INDORVM FINES.

AD EOS QVOQVE PROFECTVS SVM,
QVI ARCTO SVBIACENT, VSQVE
AD HISTRI FONTES.

ET ITERVM ALIAS QVOQVE ORBIS
ADIIVSQVE AD MARE OCEANVM
PARTES.

SVM SATVRNI FILIVS ANTIQVIOR,
GERMEN EX PVLCHRO ET GENE-
ROSO ORTV, CVINON SEMEN GE-
NVS FVIT.

NEQVE VLLVS EST IN ORBE, AD
QVEM NON ACCESSERIM, LOCVS,
DOCENS OMNES EA, QVORVM IN-
VENTOR FVI.

Hæc tantum in Columnis legi posse adfirmant; alia (quæ plurima sunt) tempore esse corrupta. Et de his sanè, quæ
ARCANA in Sepulchris extant consentiunt ferè omnes. NAM
 QVAE SACERDOTES CONDITA IN AR-
 CANIS HABENT, NOLVNT, VT VERI-
 TAS IGNOTA SIT, AD MVLTOS MANA-
 RE, POENA IIS ADIECTA, QVI EA IN-
 VVLGVS PRODERENT. Hactenus *Diodorus*.
 Hæc singula adeò dilucida sunt, vt vix vberiori probatione
 aut explicatione egeant: Etli verò eiusmodi Columnæ a-
 liquando in illis locis extiterint, tamen non inde conse-
 quitur, reuera deos aut homines ibi fuisse conditos, qui ea
 fecerint, vt ad literam *Osiridi* & *Isidi* attribuuntur; sed è
 diuerso patet, has columnas a hærificibus veris in laudem
 Dei Creatoris, tantorum donorū Largitoris, ac testimo-
 nium veritatis *Osiridi* & *Isidi* pro æternâ memoriâ conse-
 cratas esse, quibus non omnino. Stupidos ad inquisitio-
 nem rerum abditarum incitare voluerunt: *Isis* à *Mercu-*
rio se eruditam tradit; quia ita oportuit, cum totâ mercu-
 riali sit; *Egypti* regina vocatur, quia *Isidis* nutu & instinc-
 tu omnes res *Egyptiæ* ordinatæ sunt tam publicè, quam
 priua-

Nota.

Isis à *Mer-*
curio erui-
 ta.

privatim, non quod ipsa dederit leges, sed earum confendarum causa fuerit, ut et *Mercurius*; Hic ut totum, *Isis* et *Osiris*, ut partes se habent; Cumque tria dici possint, duo tamen sunt, & reuera vnum; quia vnum ex altero ortum ducat: Frugum inuentrix habetur, quia semen Mundi docuit in suam propriam terram mittere, idque propagare, quod tota ars est, at non rustica illa, notissima, sed Philosophica arcanissima: *Osiris* verò se *Saturni* filium prædicat, & in asserenda sua natiuitate mendax haud invenitur; Veritas enim ex Tempore, quod *Saturnum* multi putant perperam, progenita dicitur; Peragrauit orbem ad Indos vsque et *Histri* seu *Danubij* fontes; velut ipse gloriatur, & sic in *Rhætiam* *Germaniæ* tractum peruenit; idque non immerito; nam & septentrionales hasce gentes docuit suum frumentum propagare: Quod ex nullo semine *Saturni* patris productus sit, testatur: mater enim eius virgo est, et pater non concubuit, nihilominus eius conceptio facta est absque semine in naturâ: Per Calorem enim draconis rubei & ardentis maturatur; Cumq; maturus sit, ipse est semen optimum in matrem suam spargendum; Rex enim à seruo mutuari cogitur tam diu, donec regni sui reditus exegerit à subditis, tum ille alienæ opis non est indigus, sed de proprio thesauro & vestium colore singulis, quantum sufficiat, communicare potest: Quod autem Sacerdotes illa in arcanis habent, & non cuiilibet patefaciant, quid per illa mysteria & sacra denotatum sit, quisvè finis aut scopus, quæ Causa: ū series, impulliva, efficiens, formalis aut materialis, non caretatione: Si enim omnibus constitisset, eo tempore tale artificium chymicum in *Aegypto* apud Sacerdotes exercerj, ideoq; tot et tantas ceremonias ordinatas, ingens omnium gentium concursus in *Aegyptum* factus fuisset, Variarq; expeditiones regum exterorum eodem tentatæ et susceptæ; vnde se Reges et Sacerdotes *Aegyptij* bello intricassent absq; causa, Cum in silentio quieti suis bonis frui possent; Ideoq; interdictum fuit capitali supplicio

Osiris Saturni filius.

Nota.
Sacra Aegyptia cur Arcana habita.

quicquam de arcanis illis propalaret; idq; cō facilius quia
 patriq; Reges ipsi ex Sacerdotibus eiecit; et creati erant, vt
 Sacerdotes, ex philosophis: Ad hæc nullus vel minimam
 horum arcanorum cognitionem habuit, præterquam Sa-
 cerdotes; Et Sacerdotes, filios Sacerdotes habuerunt, vt
 singuli opifices opifices; nec licuit alicui ad sacerdotium
 aspirare, sed cui libet de necessitate impendebat paternum
 munus aut opificium exercere: Hæc ratione nec inquilinis
 alijs, præter Sacerdotes, hæc scientiam esse in rerum
 natura, innotuit; multo minus peregrinis, qui eandem ob
 causam *Aegypto* penitus arcebantur, aut si aduissent,
 cum ignominia aut periculo capitis repellebantur; Cum
 verò post cuiusdam Regis beneficentiã allecti propinquo-
 res populi *Græci* aduissent, obscurâ quadam famâ ex-
 citi, constat *Aegyptias* arcanissimas artes quoq; in alias
 orbis partes propagatas esse, vt post latius disseremus: Re-
 liquæ causæ huius scientiæ occultationis sunt eadem
 cum ijs, cur artifices latere conueniat, aut cur Vulgo artem
 non videri veram conducat; quæ apud authores abunde
 legi possunt; vt non opus sit huc plura de ijs adduci: De
Alexandro Magno referunt, cum in *Aegypto* versantem à
 Sacerdote quodam Leone dicto, pro *Arcano Arcanorum*
 rescivisset, illos, qui vulgo pro dijs habentur, non deos sed
 homines mortales *Aegyptiosq;* reges fuisse, idq; ad *Olym-*
piadem matrem perscripsisse, mandasseq; vt lectam episto-
 lam in ignem abijceret: Cum enim *Græcis* idem pro
 dijs colerentur, nempe vnâ cum arte, religione *Aegyptia-*
rum per *Orpheum* aut *Melampodem* ad ipsos translata, in-
 consultum erat vulgo innotescere, receptos deos non esse
 deos, cum hinc confusio omnis æquitatis impendere vi-
 deretur, veri vnius Dei cognitione non perceptâ, ideoq; *A-*
lexander epistolam igne absumi mandauit: nam metus
 deorum etiam falsorum, pro veris tamen agnitorum, ho-
 mines omni tempore in officio continuit, ne quicquam
 contra leges latis, aut religionem, aut summum magistra-
 tum attentarent. Quod si sacerdos ille Leo, vt res est, con-
 fessus.

ARCANA

Nota.

fessus esset, absq; dubiis totam artem *Alexandro* Magno, qui tum *Aegyptum* possidebat, manifestare coactus fuisse: Ita sub *Osiridis* et *Isidis* fabulosis involucris artem, quam diu voluerunt, celârunt: Si enim constitisset publicè, *Osiridem* et *Isidem* nec deos, nec homines fuisse, sic nec *Saturnum*, *Iovem*, *Martem*, *Mercurium*, *Apollinem*, *Dianam*, *Venerem*, *Vulcanum*, vtrquam vixisse aut regnasse, ac nihilominus singulis tot et tanta sacra fieri et honores exhiberi, curiosioribus, quid tandem sub illis velatis nominibus compræhenderetur ac lateret, indagandi ansam præbuisset: Quod Sacerdotibus *Ægyptijs* ab omni ratione alienum videbatur et cum summo periculo coniunctum; ideoq; tales non deos, sed homines fuisse, inq; deorû ordinem receptos, asserere cogebantur; ac ita *Alexandro* causam præbuerunt, cum dij maiorum gentium adeo per orbem cultu divino celebrati, saltem homines et reges fuissent, vt et ipse se pro Deo coli et proclamari passus sit, mortali corpore circumscriptus: Præter *Osiridis* et *Isidis* cultum, *Herculi* quoque honores habitos, et *Eleusinia* seu *Cereris* arcanissima sacra, alijsq; Dijs instituta esse, nempe *Vulcano*, *Mercurio*, *Saturno*, *Ioui* et similibus, apud *Ægyptios* ex *Hystorijis* 2. De præci-
 notum est; sed illis alibi euoluendis relictis, nunc ad reges *pnis Ægypti-*
Aegyptiorû celebriores nos conuertemus: Vt autem Sa- *ti Regibus*
 cerdotes *Aegyptij* disciplinarum artiumque repertorem *Philosophis.*
Mercurium fuisse tradunt, ita eorum, quæ ad vitam spectant, Reges: Antiquitus enim non ad principantium progeniẽ, vt *Diodorus* inquit, ferebantur regna, sed ad eos, qui p urimû de hominû vita mereri viderentur, siue ob communẽ utilitatem creante sibi reges populo, siue quod ita in libris sacris contineretur: Eorum nonnulli fabulantur, deos primû & Heroas in *Ægypto* paulò minus decem & octo milia regnasse annos, deorumq; postremû *Orum* *Isidis* regno potitum; Homines vero paulò minus quina dena milia, vsq; ad centesimam atq; octogesimam *Olympiadem*, quo tempore in *Ægyptum* transcendit *Diodorus*, regnante *Ptolemæo*, qui nonus est *Dionysius* appellatus. Verum ex chronologia mundi constat, *Ægyptios* sacerdotes numero

Mena.

Busiris.

*Thebae Aegyptiae centi-
portae amplif-
sime.*

*Thebarum
ornatus &
divitia.*

certo annorum, pro incerto vsos, ac illorum, qui nunquam regnârunt, nec in rerum natura fuerunt, regna vltra omnium hystoricorum memoriâ reposuisse: Primum post deos in *Aegypto* regnasse ferunt *Menâ*, qui primus scriptas leges *Aegyptijs* tradidit (quas finxit se *Mercurij* præcepto tanquam magnorum honorum causam futuras promulgare) eiusq; progeniem regnû tenuisse, nempe 52. Reges, annis 1040. *Busiridem* deinde regnasse cum 8. posteris, quorum vltimus quoq; *Busiris* dictus, qui *Solis* urbem ab *Aegyptijs*, *Thebas* à *Græcis* appellatam, condidit, cuius mœnia 140. sint stadia ambitu complexa, ædificia ornatiſſima, & centum portæ sint, & in qualibet earum custodes ducenti cum equis & curribus: Non solum verò hunc regem, sed & qui post eum regnârunt, multa accepimus ad huius ciuitatis amplitudinem ornamenta contulisse donis; præterea decorasse pluribus argenteis, aureis, eburneis statuis insuper, colossorum instar, atq; obeliscis, ex vnico lapide factis, vt planè constet, nullam sub sole urbem ita fuisse exornatam: Hæc sunt verba *Diodori*: Hæc ciuitas ad miraculû artis & naturæ extructa & à singulis Regibus Philosophis dotata tot stupendis preciosissimis operibus, in honorem *ORI*, seu *Apollinis*, siue *Solis*, non cælestis aſtri, sed *Philosophici*, è terra producti & *Vulcani* operâ elaborati, deorum vltimi, consecrata animadvertitur, quam videre aut intrare nulli extero licebat, quamuis fama eius longè latèq; per orbem disseminata sit; Hinc *Græci* de ea scribentes nihil certi, tanquam non oculati testes, pronunciârunt, sed velut somnia & incredibilia de *Thebis Aegyptijs* Centiportis passim sparserunt: Hæc sola vrbs ad luxum & opum ostentationem extructa sufficiens & evidentissimum documentum de *Aegyptiorum* chymico Artificio dare posset ijs, qui rem acutius considerent; de quâ ita *Diodorus*; Referunt, inquit, *Sacerdotes*, 47. Sepulchra regia, quorum vsq; ad *Ptolemæum Lagum*, 17. tantum supererant, in eorum libris scripta continerj: Tantam pecuniarum copiam in *Aegypto* fuisse tradunt, vt ex incen-

dijis (Cambylis tempore, qui Ægyptiorum templa combussit, & omne aurum et argentum in Persiam transtulit) quæ omnia absumpsere, inter cætera parum quid auri, quod tamen ultra 300. talenta sit pensum, effluxerit, argenti veró 2300. Idque de Thebis Ægyptijs intelligendû est: Busiridem Ægypti regem, qui Thebas condidit, Philosophum fuisse, et *Vulcani* sacerdotem, velut cæteri, nullum est dubium, et si eius crudelitas apud Græcos magis detestata, quam scientia celebrata sit: Annumeratur enim à Græcis *Herculis* laboribus, quod nimirum è Libya in Ægyptum profectus Busirim, Neptuni Lysianaxque vel Libyes filium, aduenas *Ioni* vel *Neptuno* patri immolantem, è medio sustulerit; Idque à posterioribus Poetis in Busiridis ignominiam adfectum dicitur, eam ob causam, quia non licebat Græcis eius tempore Ægyptum, cuius diuitias ex fama cognouerant, intrare, vt antè dictum: Stupenda alia opera regis *Simandij* describuntur ab *Hesateo* et *Diodoro*, cuius monumentû *Thebis* non solum magnitudine conspicuum, sed & arte mirabili & lapidum naturâ excellens fuit, stadiorum decem, in cuius aditu Porta erat duorum iugerum longitudine, altitudine 45. cubitorum; Scriptum erat in eo:

Nota.

Stupenda opera Regis Simandij, Thebis in Ægypto.

REX REGVM SIMANDIVS SVM.

SI QVIS, QVALIS FVERIM, ET VBI IACEAM, NOSSE VELIT, MEORVM ALIQVID OPERVM EXVPERET.

Esse quoque et aliud signum matris ferunt vnico lapide cubitorum 20. habens supra caput Reginas tres, quæ ostenderent filiam, vxorem se & regis matrem fuisse. Post hanc Portam & aliud erat peristylum nobilius superiore, sculpturis varijs, in quæis bellum erat contra Bactrianos, quibus regis filij imperabant, desciscentes ab eo, gestum aduersus hos quadringentis millibus peditum, equitum viginti, in quatuor partes diuiso exercitu, cum profectus esset. Prima
muri

muri pars obsidionem viribus sculptam continebat, ab eâ parte, qua fluvius muros alluit: Rege deinde cum parte hostium congresso, Leo vr̄a - cum eo initâ pugnâ hostes in fugam verterat. Scriptores quidam veram hystoriam fuisse, Leonisque operâ domi enutriti regem in pugnâ vt̄i solitum ad victoriam ferunt. Alij ob fortitudinem corporis præcipuam, Leonis similitudine, corporis animique vires ipsum ostendere voluisse. Secundus paries sculptus erat captivis absque pudendis, manibusque à Rege ductis; quæ nota erat, illos esse animo viles, & corpore imbecilles. Tertium latus sculpturis varijs picturisq; decoris, regis sacrificia, triumphumque devictis hostibus continebat. In medio Peristyli latere, statux jacebant duæ ingentes ex vnicò lapide, cubitorum 27. ad quas tres ex peristylo aditus patebant: Has prope domus erat columnis suspensa, cuius latus quodlibet duo jugera complectebatur: In ea statux duæ lignæ positæ haud paruo numero, representantes tum eos, qui de re dubia disceptarent, tum respicientes eos, qui in iudicijs sententias ferrent: Hi ab vna muri parte sculpti 30 numero erant, et in medio iudicandi princeps, cuius a collo suspensa Veritas penderet, et oculis esset subclausis, librorum cumulo circumstante: Hæ imagines præ se ferebant, iudices integros esse debere, Prætores solam inspicere veritatem. Dehinc ambulatorium erat domibus plenum, inque eis diuersa epularum genera, suauiâ gustu preparata: sculptus deinde eminens cæteris Rex varijs coloribus, aurum atque argentum, quæ ex aureis, argenteisque metallis annuatim ceperat, Deo offerens: Inscripta quoque summa erat omnis in argentum redacta.

Minæ ter decies centena & ducenta millia millium.

Sequebatur dehinc sacra Bibliotheca, in qua inscriptum erat.

ANIMI MEDICAMENTVM.

Pone Bibliothecam domus sira erat egregia, in qua viginti essent *Iouis* et *Iunonis* lectisternia, Regis insuper statua

tua, vbi & regis corpus sepultum videbatur: Hanc circumstabant plurima habitacula, in quibus picta cernebantur animantia Aegyptia singula sacris apta, omnia sepulchrum versus ascendenti: Circumibat monumenta aureus circulus, cubitis 365. vnus cubiti spissitudine, in quo descripti erant per singulos cubitos dies anni et astrorum ortus atque occasus, quidve ea secundum Aegyptios astrologos obseruata significarent: Eumque circumferunt, quo tempore Cambyses et Persæ Aegyptijs imperârunt, ablatum. Quæ magnificentissima Regis *Simandij* opera hætenus ex *Diodoro* enarrata, non solum materiâ, sed et formâ sacris declarant, cui rei et intentioni plerâque instituta sint, quo modocumque, Hystorici interpretentur: Haud verisimile est, regē auri & argenti ex metallorū sodinis annuatim accepti summam inscripsisse monumento, quasi hæc perpetua et sibi propria foret, cū tamen nunquam non decrescere possit; quia diuitiæ ex sodinis perceptæ rarò sunt statæ aut eadē, sed subito plerunq; mutantur; Deinde *Simandus* hæc opera sibi addicare non poterat, quorum ipse author non esset, at saltem dispensator; cum æquè ad antecessores et posteros ea gloria spectaret: Et stultitiæ proximū videretur, diuitias ex terra erutas, post mortem suo sepulchro incidi curare: Ad hæc sū. natanta est, vt incredibilis sit, si ex sodinis percepta annuatim, dicatur, quia mille milliones auri longè excedit: Vnde mylticum quid subesse dixero, aut numerum finitum, pro infinito positū: quod verò hanc inscriptionem sequatur sacra Bibliotheca, hoc est, supellex librorum sacrorum seu Hieroglyphicis literis scriptorum cum titulo, Animi medicamentum, quid aliud indicat, quam quod à *Salomone* Sapientix, cap. 7. (citante *Rosario Philosophorum*) dicitur: In comparatione illius omne aurum tanquam arena exigua est, velut lutum estimabitur argentū in conspectu illius: Melior est enim acquisitio eius negotiatione argenti & auri purissimi: Fructus illius preciosior est cunctis opibus huius mundi, & omnia, que in mundo desiderantur, huic non valent comparari:

HIERO-
GLYPHI-
CA.

Nota.

1320000000
Coronæ.

Longitudo dierum et sanitas in dextera eius, in sinistra verò eius gloria & diuitiæ infinitæ: viæ eius operationes pulchræ & laudabiles, non despectæ, & semita eius moderata, & non festina, sed cum laboris diuturni instantiâ: *Lignum vitæ* est his, qui apprehendunt eam, & lumen indeficiens, beati qui tenuerunt eam. Quæ verba licet de æternâ Sapienti, quæ est Christus, explicari possint, tamen quod potius de terrestribus intelligenda sint præterquã quod id circumstantiæ ferè omnes innuant, auctor mihi est princeps quidã imperij electorali celsitudine et doctrinâ tam Philosophicâ, qualis hæc est, quàm Theologicâ insignis et præclarissimus, qui mihi geminæ medicinæ aureæ dotes cõmendans, eadem verba in mediũ adduxit, omni exceptione maiora: Quò et spectare videntur eæ statuæ erectæ, & fortè belli gesti Allegorica expositio, vbi rex instar leonis dimicat, et hostes absq; pudendis conspiciuntur, quãuis non negem ex his nonnulla ad veram hystoriam referri posse: per pudenda autem heterogeniũ quid, vnde nostro subiecto ortus et propagatio accidit, denotari solet, quo per *Vulcani* operam spoliato, Triumphus regis, leonino robore præditi, sequitur: Ne quid de iudiciis et prætore, eorumq; figuris hieroglyphicis addamus; quæ ad rē præsentem fortè aptius, quàm ad vulgò notam iudiciorum formam, accommodari poterunt; Hic enim veritas, ibi iustitia quæritur; quò spectant et varia epularũ genera apposita: A regis *Symandij* progenie *Ogdous Vchoreus* descendit, qui *Memphim* condidit ambitu stadiorum, i 50. urbem omnium *Ægypti* præclarissimam: Quò defuncto, duodecima post eum proles *Ægypti* regnum possèdit, nomine *Miris*; post quem proles septima *Sesostris* rex factus, superiores omnes gloria et rerum magnitudine excessit: cuius educationẽ et res gestas hic præteribimus, et saltem nonnulla huc spectantia de eo adducemus: Aserunt plures ex scriptoribus, patri post natum *Sesostræm* in somnis *Vulcanum* prædixisse, infantem genitum tori orbi imperaturum: præter alias res stupendas et expeditiones sæliciter in extremas Indias, altasq; orbis partes absolutas, nauem

Sesostris.

A.M. 711.

nauem ex Cedro fecit 280. Cubitorum longitudine, deauratam exterius, interius verò deargentatam, quã dono obtulit Deo, qui maximè *2 hebis* colitur; *Memphi* in *Vulcani* *IN VVL* templo suas et vxoris, lapidis vnus statuas, altitudine cu- *CANI* bitorum 30. filiorum verò 20. ob hanc rem collocavit: Re- *Templo* gibus seu ducibus quatuor, à se devictis, aut quibus regna *statua.* tradidisset, aut quos diversis provincijs præfecisset, præstituto die in Aegyptum venientibus, eiq; dona offerentibus, si quando ad Templum iret, aut per urbem incederet, loco equorum curru junctis, vsus est: Annos 33. regnavit: adò autem diuturna eius gloria ingensq; ad posteros manavit, vt cum multis postea seculis, *Persis Aegypti* imperium tenentibus, *Darius Xerxis* pater vellet in *Memphi* suam ante Sefostris statuam ponere, princeps Sacerdotum publicè contradiceret, asserens, illum nondum Sefostris opera æquasse; quod responsum haud quaquam ægré ferens Rex, sed lætatus admodum libertate loquendi, se curaturum inquit, vt nihilo illius virtute, si tantundem viveret, esset inferior, hortatusq; est, vt ætatis eiusdè conferret gesta. Post *Amasis, Aetifanes Aethiops*, ac iterum *Miris*, qui Labyrinthum, mirandum opus, condidit; cui similem in Creta regnanti *Minos Dædalus* construxisse dicitur; At *Diodori* tempore Cretensis defecit Aegyptius integer mansit. Post hūc *Getes*, à Græcis *Protheus* dictus, deinde *Octavus* ab eo *Chemnis*, qui 50. regnavit annos, & Pyramidum maximã extruxit; cui successit *Chabreus* ac post *Micerinus*, aliarum Pyramidum extractores: Alij maiorem Pyramidem *Armeum* extruxisse, secundam *Amasim*, tertiam *Masum* asserunt, quam volunt quidam *Rhodopis* pellicis sepulchrum fuisse, & id non nullorum principum, qui eam amassent, communi opera absolutum. Post *Bocchorus*, deinde *Sabacchus Aethiops* regnavit, qui si bene regnare vellet, in somnijs iubebatur omnes sacerdotes occidere; Ne verò tantum scelus perpetraret, regno se volens abdicavit, & in *Aethiopiam* secessit: Tum Aegyptus à 12. Paribus gubernata est, ex quibus *Psammiticus*, (cuius regnum in annum

Labyrinthus
Aegypti.

Mundi 3278. refertur) Monarchiam obtinuit; Hic Aegyptiorum regū primus cæteras nationes ad importanda, quæ apud se erant, allexit, securitate singulis aduentibus præbita: Apud superiores enim reges nulli externi ad Aegyptum nauigabant, cum partim occiderentur, partim adigerentur in seruitutem: Impietas, inquit *Diodorus*, *Busridis* tempore apud *Aegyptios* aduersus exteros seruata Græcis causam præbuit, licet minimè veram, sed multâ contractam crudelitate, scribendi, quæ de eo in fabulis feruntur. Post *Psammiticum* regnauit quarta progenies: Pòst *Aprieus*, ac post hunc strangulatū *Amasis*, cuius tempore (quo & *Polycrates Samius* tyrannus vixit) *Pythagoras* redijt in Græciam: *Amasis* regnauit 55. annis, vt alijs placet, 47. et post eum *Psammites* 6. annis: Tum *Cambyfes* *Persarum* rex *Aegyptum* armis cepit, circa tertium annum *Olympiadis* tertix et sexagesimæ: *Aethiopes* verò quatuor, non continuis, sed diuersis temporibus regnârunt, annis sermè 36. *Persæ* duce *Cambyse* rege, annis 134. Postremi *Macedones* et qui ab eis manârunt, annis 276. *Aegyptijs* imperrâunt: Præter hos temporibus, reliquis *Aegyptij* omnes regnum tenuêre, viri quidè 470. mulieres 6. ex hætenus. enumeratis præcipuorum Regum *Aegypti* operibus & factis, præter ante dicta, manifesto conspicitur, non obscura artificij *Chymici* vestigia adhuc tempore *Diodori* in *Aegypto* extitisse, quæ licet ille nõ eo fine obseruarit, quippe olim prorsus incognita, nos tamen alijs quoq; documentis instituti, in his veritatem manifestissimè teintillare animaduertimus; Nam quid causæ aliud esset, cur *Vulcani* templum primarium *Memphi* fuerit, ejsq; *Sacra* arcanissima, & nulli aperienda semper habita? Quin & *Reges Vulcani* *Sacerdotes* dicerentur, Cum tamen apud alias gentes huic Deo credito non tantus honos præstitus, sed extremus locus semper inter reliquos relictus? Cur *Aegyptus* exteris non adeunda fuit, nisi quod plus diuitiarum apud se esse crederent *Aegyptij*, quam ab aduentu apportari posset, ac interim ad victum omnia abundantissimè haberent? Cur tot opera incredibilia & stupenda, qualia Mun-

du-

A.M. 3390.

Nota.

dus nusquã tum temporis, nec adhuc imitari potuit, immẽ-
lis laboribus, et sumptibus plusquam regijs, posteritati
relicta essent, nisi ab arte profecta et ad veritatem eius de-
monstrandam perfecta forent? Cur Sacerdotes tertiam
partem omnium prouentuum et vectigalium, et quidẽ
primò ante Regem accepissent, nisi talis causa subel-
set, quod ex illis Reges crearentur, ab illis leges promulga-
rentur, et per illos Sacra Vulcano fierent, hoc est, artificiu
chymicum Vulcani operã conficeretur? Quibus & hie-

palam & superficialiter cognita, quicquam eo contineatur;
Non dubitamus morum institutiones inde peti posse &
virtutum & vitiorum symbola, nec non rudimenta qua-
dam physica maioris mudi, vt quilibet pro suo ingenio ea
intellecta interpretatur, sed ea non tanti momenti esse suspi-

camur, cur mundus inde in religionibus mutationem sen-
tires, ac tot & tanta solennia, sacra, ceremoniã & ritus fie-
rent, tot leges ferrentur, nouã literã fingerentur, & singu-

la tenebris & silentio inuoluerentur, advenã arcerentur &
arcanorum reuelatores capitali supplicio punirentur:

Nos ex innumeris hieroglyphicis animaliu picturis præ-
cipuas saltem, & quarum gratiã reliquã introductã sint,
seligemus, et antè dictis et post dicendis applicabimus, vt-
pote cum quibus solis sint consentaneã: Quot quot Aeg-

gyptiorum hystorias scripserunt, vnanimi consensu me-
minerunt Apidis, bouis sacri, de quo nonnulla ex Diodoro
Siculo, vt pleraq; alia, adferemus: Addemus, inquit ille,
et his, quã circa sacri Tauri, quem vocant Apim, curam
fieri percepimus: Eo mortuo magnificẽq; sepulto, quã-
runt ad id delecti Sacerdotes vitulum priori persimilem;
inuento, populus luctum finit: sacerdotes, quibus ea im-
minet sollicitudo, primũ in civitatem Nili vitulum per-
ducunt, in qua eum nutriunt diebus 40. Deinceps in na-
vim contactam, habitaculum aureum habentem, introdu-

3. De hiero-
glyphicis ani-
malium figu-
ris.

Mudus mu-
tationem sen-
sit ex Aeg-
gyptiorum
institutiis.

Apis, bos seu
vitulus sacer
Aegyptijs.
L. 2. c. 4.

centes, et ad Memphim, ut deum, ducentes *IN VULCANI* Fano locant: His diebus solæ mulieres Taurum vident, quæ ante eius faciem astantes, vestibus sublatis, ei abrasum fæmen ostentant: Reliquo tempore prohibentur in conspectum huius Dei accedere. Væc Diodorus: Alij addunt, necessariò in boue colorem nigrum requiri, ac signum aliquod album seu maculam lunæ crescentis et corniculatæ formâ in fronte vel alterutro latere, et præterea ab omni macula immunem esse debere; Postquam vero per quatuor annos in Vulcani templo nutritus & cultus sit, magnâ solennitate in fontem quendam immergi vivum; eiusq; cadaver inferri Sepulchro sumptuosissimo, ac postea Serapin dici, aliumq; bouem, ut prius, per totam Ægypti regionem, iisdem maculis & coloribus insignem, magnâ curâ à Sacerdotibus inquiri; Quam sumptuosissima palatia, Cubilia dicta, Memphim in Vulcani templo huic boui struxerint, quâ sollicitudine ipsum curârint & enutriuerint, quaq; reuerentia & cultu prosequuti sint, apud Authores varios sparsim notari potest: Hunc morem colendi bouis *Diodorus* suo tempore perdurasse testatur à multis seculis inde observatum; Quod si Israelitici populi, à Mose ex Ægypto educti, idololatriam in deserto, Aaronis permissu, institutam, consideremus, quomodo ex auro vitulum fecerint, eiq; diuinos honores circumsaltando Ægyptio ritu adhibuerint, longè ante id temporis in Ægypto cultum Apis receptum fuisse, animaduertemus: *Moses* enim circiter annum mundi 2454. ante natum Christum 1509. populum Israeliticum ex Ægypto eduxit; & *Diodorus Siculus* Ægyptum perlustravit Annomundi 3907. ante natum Christum 55. Ex qua computatione patet interuallum inter *Mosis* educationem & *Diodori* peregrinationem esse 1453. annorum, quo continuè, & longè antè & post, ritus colendi bouis in Ægypto permanfit. Cuius institutionis, ut antiquissimæ, ipsi Ægyptij causas veras ignorant, ideoq; diversissimas vulgo proponunt: Sic enim *Diodorus* dicto libro. 2. Honoris, inquit, boui impen-

Strabo lib.
vlt.

Plin. l. 8.
c. 45.

Quamdiu
Apis cultus
Ægyptijs.

penſi cauſam nonnulli tradunt, quod defuncti *Oſiridis* anima in bouem transmigraſſet; quæ deinceps ad poſteros pergens fuerit transfuſa: Alij à *Typhone* interfecto *Oſiride*, ferunt Apim membra eius collecta in bouem ligneum corio bouis albo circumdatum repoſuiſſe, ideoque civitatem *Busiridem* appellatam: Multa alia de Api fabulantur, quæ longum eſſet ſingulatim referre. Omnia verò miranda & fide majora de ejuſmodi animalium honore diſſerentes *Aegyptij*, dubitationem haud paruam quærentibus cauſas iniecerunt: Sacerdotes ſecretiora quædam ſcripta, prout jam diximus, habent: Multi *Aegyptiorum* tres cauſas reddunt, quarum prima omnino fabuloſa eſt, & antiquorum ſimplicitate digna: Aiunt enim, priores Deos, cum pauci numero eſſent, viribuſque populo impares, impietatem verò hominum timerent, ſimiles ſe quibuſdam animantibus finxiſſe, eoq; modo crudelitatem, vimq; hominum effuſiſſe: Parto deinceps orbis imperio, vt redderetur animantibus gratia, quæ ſux ſalutis cauſam præbuiſſent, conſecraſſe illa, quorum ſumpſiſſent formam, oſtendiſſeq; quo pacto & viva nutriendæ eſſent & mortua ſepeliendæ. Secunda cauſa; Ferunt *Aegyptios* veteres, apud quos nulla eſſet militaris doctrina, cum à vicinis ſæpius bello ſuperarentur, excogitaſſe ferre aliquod inſigne, quod milites ſequerentur: Figuras igitur animalium, quæ nunc colunt, duces eorum in bello tuliſſe, eaq; ex re cognito, ſeruataq; ſub quo quiſque militaret ordine, victoriam conſecutos: Igitur viſum eſſe gratiam hiſ animalibus, tanquam victoriæ authoribus, reddi, ſtatutumque nefas eſſe, quodpiam eorum, quorum imago delata fuerit, occidi, ſed coli potius debere, honoreq; affici: Tertia affertur cauſa, horum animantium illata victui hominum utilitas; boſ ſæmella & alioſ parit, qui terram arant, & ipſa haud inutilis ad arandum: Oves hiſ edunt ſætus, lanamque præbentes vario accommodatam uſui, lac, caſcumque abundè nobis præbent. Canis tum venationi, tum ad cuſtodiam prodeſt: Propterea deum, qui apud eos *Anubis* vocatur,

*Secretiora.**Prima Cauſa.**Colentorum animalium fabuloſa.**Secunda Cauſa.**Tertia Cauſa.*

capite

Nosa.

*Ægypti sa-
pientissimi
antiquitus.*

capite fingunt canino, significantes custodem corporis *Osiridis* atq; *Isidis* fuisse: Hæc *Diodorus*. Hæc causæ, ut ipsi *Diodoro* ethnico, qui nec veri Dei cognitionem, nec fal-
lorum numinum differentiam, multò minus chymicæ ver-
ritatis quicquam sciuit, non satisfecerunt, sed indignæ tan-
tæ operæ precio visæ sunt, ita mul'ò minus nobis longè
aliter institutis tum in vera Dei religione, tum Chymicæ
studio, ad palatum esse poterunt; Imò potius nugatoriæ
& relatu vix dignæ censentur, quippe ab omni ratione &
experientia alienissimæ: Interim cum veræ causæ, quæ
suâ luce se illustrarent, dari non deberent, nec poterant,
tum à vulgo ignaro, tum à Sacerdotibus rei conscijs, qua-
lescunq; ad formam seu prætextum effingendæ fuerunt,
quæ cum sapientioribus absurdæ viderentur, non iniuriâ
illi Ægyptiorum stoliditatem in numinibus colendis de-
riferunt: Verùm Ægyptios multarum artium & scientia-
rum primos inventores & cultores esse nemo inficias ire
poterit, et semper pro prudentissimis subtilissimiq; inge-
nij hominibus habitos celebratosq;, quomodo igitur præ
cæteris gentibus ad puerilia deliramenta circa brutorum
cultus devenissent, nisi alia causa secretior, quam reucla-
re non liceat, subesset? Sacerdotes veritatis conscij reli-
gione & capitali pœna deterriti nihil aperuerunt, de tantis
Secretis; Vulgares alij siue literati, siue Idiotæ inter Ægyp-
tios, ne minimum de vera causâ sciuerunt, ideoq; nil aliud
quam fabulas et res ad speciem fictas scribendo manife-
stare alijs potuerunt; ita ut quò magis causas veras inqui-
rentes falsi fuerint, et à scopo seducti, eò gratius id Sacer-
dotibus conscijs contigerit: Cum enim sibi persuasum ha-
berent, Deum omnium Creatorem per Creaturas suas ag-
nosci & coli posse, erroneâ imaginatione non fuerit solli-
citi, vulgum aliter in religione institui, cum mutationem
ejusmodi sibi periculosissimam futuram prospicerent:
Verâ autem animantium cultûs sub silentio causâ tectâ,
necessariû erat varias easq; falsas ratiunculas produci, quæ
seipsas iugulent invicem & è medio tollant: Verum *Dio-*

dorus fatetur secretiora quædam scripta de hisce apud Sacerdotes extare, alijs adhuc incognita: quæ qualia fuerint secreta, vt animi Medicamentum dici reuera possent ac so-lerent, dies jam posterior detexit: Valeant itaque causæ illæ ternæ a pueris deridendæ, & ab omni veritate ablonæ, ijsque credat, qui velit, nobis aliæ innotuerunt rationes; si verò eædem sub Allegoria dictæ sint, simul contare poterunt, ac prima, quæ ad literam absurdissima, ad sensum veritati magis correspondebit: Cum eni in dij chymici, *Osiris, Isis, Mercurius, & Vulcanus*, timerent hominum impietatem, sua opera illis absque discrimine largiri noluerunt, i leoque sub figura & schemate vario- rum animantium ea, tanquam pelle, velauerunt, et ab- scondêrunt; ne agnoscerentur, nisi à conscijs aut rati- onabilibus: Non enim tutum erat, arcanissima naturæ Papyro Niloticæ aut membranæ animantium per scrip- turam apertè concredere, sed videbatur consulum cha- racteribus essentialibus ab animantibus desumptis, in- vicem colloqui, ne audientes aut videntes scirent, scientes autem non ignorarent: Quod vt magis con- spicuum fiat, breuiter nos causam huius divini cul- tus boui, Api dicto, impensi percurremus, vnde de cæ- teris simile iudicium sumendum erit: Est autem bos ni- ger Hieroglyphicus et indubitatus character materiæ ve- ræ et vnica Philosophicæ, vt patet ex multis vtriusque proprietatibus et Allegorijs: Proprietates naturæ etsi nullæ essent, arbitrium voluntatis ad eiusmodi designa- tionem tamen sufficeret; Omnium enim Technicorum vocabulorū aut noematum rationem nō is curiose velle quærere, absq; ratione esset: Idem in Hieroglyphicis fortè locum habet animalū quod in characteribus et notis lite- rarum; Quantum verò suspicari licet, hoc animal, Taurus ad cultum seligitur, præ alijs, vt Apis dicatur, quia alias notum et insigne est vtilitate, robore, cicuritate et præ- stantiâ naturæ; tum quia magna pars agriculturæ in

*Cur bos in
Ægypto cul-
tus.*

Nota.

*Apis lingua
Ægyptiæ,
bos.*

arando, occando, trititando et alijs operibus laboriosissimis huic incumbat, tum quia lunæ crescentis imaginem cornibus et maculis albis in nigro corpore ad vivum exprimat; Ad hæc colore varium est, naturâ tractabile, et non admodum raræ inventionis: Altæ si quæ sint proprietates ab alijs obseruentur, hæc nobis sufficiunt: Est autem hic bos simulacrum *Isidis* et *Osiridis* visibile et sensibus obuium, à quo ad mentem facilis fiat recursus intelligenti, nempe quid illo denoteretur: Verùm hic quæri posset, an igitur eiusmodi cultus institutio adeo necessaria fuit, vt chymicum artificium absq; eo exerceri non poterat? Ad quod respondeo; Duas esse motiua seu impulsivas causas primarias harum ceremoniarum et rituum introductorum; Primam ac præcipuam, vt Deo, summo Creatori atque tantorum munerum Largitori, quotidie à consocijs sacerdotibus gratia redderetur, conspecto hoc animali, vt visibili obiecto et quasi sacramêto et simbolo externo, quod interiores pectoris motus ad Deum dirigere admoneret; Vtq; Sacerdotes iuniores huius rei nondum perfectam scientiam adepti ad inquisitionem eorum, quæ obscuriora erant, hisce hieroglyphicis characteribus incitarentur: Credibile enim est philosophorum discipulos hisce rudimentis se invicem exercuisse, inquirendo et considerando rerum et animalium imagines seu figuras, vt perfecti theoretici fierent, antequam praxi manum adhiberent: Vt enim quod manus ante notavit, mens facilius retinet, sic quod mens bene præmeditata est, id manus aptius post exprimit: Altera ac secundaria causa est respectu vulgi, tum vt hoc in officio & veneratione huius animalis, licet ignarum, contineretur, legibusq; morem gereret, tum vt non inquireret in acta et scripta Sapientum, Chymicæ artificium tractantium: Si enim nullus cultus externus huic rei adfuerit, Sacerdotes illi, non Sacerdotes, sed artifices chymici proclamati essent, et quilibet præcuriositate in eorum facta et effecta inqui-

*Colendæ bonis
Due cause
impulsivæ.*

1.

2. *Causa.*

inquisiuiſſet ; A quo timore per religionis prætextum liberi euaserunt, licet ſemper in Vulca: i templo ignem fouerent, etq; noctes et dies aduigilarent ; Nam ita res ſacra poſtulauit : Quæ intelligenti ſufficient : Per taurum quoq; materiam philoſophicam denotari, patet ex *Oſiriæ* et *Iſide*, antè ſatis declaratis, qui per Apim intelliguntur, cum *Oſiridis* anima in Apim mortuum, Serapim poſt dictum, migrare dicatur : et quocunq; honores *Oſiridi* et *Iſidi* debeant, eoſdem Apim pendere teneantur Ægyptij : Præterea ſequentibus temporibus à Græcis ſemper eadem materia per boues allegoricè inſinuata eſt, vt patet in Tauro Minois ſeu Minotauro labyrintho Cretenſi incluſo et à Theſeo deuictò, ope Ariadnes; in bobus *Herculis* ex Hesperia ſeu Iberia Geryonis tricorporis, (Chryſaoris filij, ſanguinis Meduſæ nepotis,) abacti, nempe ex Pyrenæis montibus ; in bobus ſolis in Trinacria paſtis, in tauris ab Iafone ſub iugum miſſis, et in alijs eiufmodi quàm pluribus : Color huic boui Api niger ad eſſe debebat eandem ob cauſam, quia nigrum nigrius nigro eſt artis initium ; In fronte autem vel alterutro latere macula alba crescentis lunæ, alias abſq; maculis omninò requirebatur iuuenis, ſeu vitulus, ſanus et generoſus ; quæ ætas iunior, vt in ouis incubatui idoneis requiritur, ſic et in materia philoſophica ; vtq; oua gallinæ ſine gallo edita inutilia ſunt, ſic ſubiectum philoſophicum, ſeu Apis abſq; lunæ crescentis imagine vix quicquam prodeſt ; Quantum annum Apis non excedit, quo præſente mergitur, et alius eius vice inquiritur, eodemq; modo nutritur, colitur et extinguitur ; quia necesse eſt vt iuuenis maneat ; Cursu enim Philoſophiæ ter quaterq; abſoluto, de nouo incipitur, vt *Typhon Oſiridem* iterum interimat, et *Iſis* ſui coniugis membra de nouo recolligat : Alij dicunt *Iſidem* eſſe lunam, *Oſiridem* ſolem, cæleſtes, iſſque Apim ſacrum, præſertim dictis maculis notatum ; At illi Solem et Lunam philoſophorum nunquam viderunt, ne quidem

per umbram ; hoc est, nocturæ sunt ad hunc solem, qui etiam noctu lucet intelligentibus, ignaris, sub tenebris tectus ; *Caput enim artis*, inquit Hermes cap. I. *Est coruus, qui in nigredine noctis & claritate diei volat sine alis.* Habitaculum præterea aureum, quo Apistenebatur, Vulcani fanum, quo nutriebatur, et cæteri cultus adhibiti idem attestantur : *Quemadmodum autem imago bouis sculpta Chaos philosophicum*, ut totum continens, denotavit, ita figuræ aliorum animalium vel partes totius vel operationis, pro cuiuslibet naturæ diuersitate, expresserunt ; quas cum Aegyptiorum vulgus in Pyramidibus, columnis, statuis, templis alijsque locis pictas aut sculptas vnâ cum Api animaduertit, ijsque reuerentiam et silentium à Sacerdotibus impendi, eodem sensu et honore, quo Apim, cætera quoque bruta animantia colere cepit : Hæc est origo et radix brutalis superstitionis Aegyptiorum in colendis quibuscunque animalibus et plantis, ab Api eiusque hieroglyphicis exorta, inque mentes eorum profeminata et infixæ ; Dum enim signum pro signato apprehendit præ ignorantia, ut canis lapidem pro iactore præbile, externæque superficiali inhæret, negligit interiora, quæ intellectu, non oculis, cernenda forent ; dumque umbram capiat, rei essentiam perdit : Sic superstitio ex superstitione et error ex errore natus est, coniuuentibus ad hoc Sacerdotibus, ex causis prædictis ; Nec verò fieri potuit, ut talis opinio cum lacte materno imbibita, post extirparetur, nisi monstratâ veritate, ob quam hæc talia et tanta ab antiquissimis ordinata, quod nullo modo fas erat ; Hinc singulæ ferè ciuitates Aegypti sumpto à Memphi (quæ bouem colebat) exemplo, singula animalia venerati proque numinibus habere ceperunt ; Vnde et nominari se oprârunt, tanquam à Dijs ortum ducentes, ut Bubastia à boue, sic Leontopolis à Leone, Lycopolis à Lupo, ab alijs alia : *Strabo lib. 17. Geographiæ de iisdem Aegyptijs, eorumque ani-*

Origo super-
stitionis Æ-
gyptia.

Vnde anima-
liæcepta coli
in Ægypto.

animalium cultus varietate sic scribit: Saitæ & Thebani ovem colebant præcipuè, Latum piscem Nili Latopolitani, Lupum Lycopolitani, Cynocephalum Hermopolitani, Cetum Babylonij, qui colebant iuxta *Memphim*, Aquilâ Thebani, Leonem Leontopolitani, Capram & Hircum Mendefij, murem & araneum Athribitæ: Verùm cum nonnulli *Aegyptiorum* deorum immensum numerum producant, nos cæteris omissis præcipua saltem animalium Hieroglyphica perlustrabimus, utpote Canis, Lupi, Felis, Leonis, Hirci, Ichneumonis, Cynocephali, Crocodili, Ibis, Accipitris & Aquilæ. Canis Mercurio, ut custos affigitur, estq; ejus proprium Hieroglyphicum: Nam Canino capite Mercurium pingebant quem Anubim vocârunt, velut singularem Deum *Aegyptium*; ut enim *Mercurius*, *Osiridis* & *Isidis* consiliarius seu minister ubiq; constituitur, ita Canis, quo vix animal sagacius est, huic sacer habetur: Hinc *Virgilius* Anubim appellat latratorem, seu caninos latratus edentem hoc versu: Omnigenumq; Deum monstra & latrator Anubis. Lupos cur venerati sint, tradunt varias causas, alij ob similitudinem canum, alij quod cum *Isis* vñâ cum filio Oro bello dimicatura esset, *Osiris* in Lupi formâ, ab inferis & vxori & filio contra *Typhonem* auxilio venerit: Alij alias rationes fingunt: Verùm eandem esse causam introductionis figuræ Lupi, quæ Canis, ex circumstantijs satis apparet; *Anubis* & *Maceæon*, ut antedictum fingebantur filij *Osiridis*, quorum ille Canis, hic Lupi maligna in armis gestaret; Hic *Anubis* habetur pro *Mercurio*, qui vel consiliarius vel officarius est *Isidis*, non filius, & Orus solus natus dicitur ex *Osiride* & *Iside*: vnde constat, si pro hystoria rerum aut personarum hæc assumantur, in omnibus & singulis se ipsis refelli: Nihil autem aliud canis & lupus Hieroglyphicè designant, quam duas partes in vno subjecto, quarum vna est cicurior & tractabilior seu minus fugax, altera ferocior & fugacior; Cumque *Anubis* fingitur canino capite, materia Philoso-

Cur præcipua animalia culta in Aegypto. Canis.

Lupus.

Nota.

phica denotatur eo respectu, quo est stabilior & fixior; Cum Macedon Lupino, quo volatilior: *Lupus enim noster*, inquit *Rhasis* in Epistola, *in Oriente invenitur & Canis in Occidente*; *Iste momordit illum, & iste momordit istum, & finit rabidi ambo, et interficiunt se ad invicem donec fiat ex eis toxicum & Theriaca*: Hinc *Isis* de seipsa testatur, ut habet ejus columnæ inscriptio: quod sit in altro *Canis* refulgens; Et *Author* rythmorum *Germanicorum*; *Alexander*, inquit, *ex Persia scribit, Lupum & Canem in hac argilla esse educatos, tamen à Philosopho nobis indicatur, utrumque unam habere originem, Lupum scilicet ab Oriente provenire, Canem verò ab Occidente ortum habere*. Sic & *Felis* *Isidis* sacra habebatur eadem ratione, quia *Isis* *Lunæ* cœlesti ac tæmineæ naturæ assimilabatur, ac felis vicissitudines *Lunæ* tenere oculorum incremento ac decremento videbatur; unde in præcipuo honore fuit apud supersticiosos *Ægyptios* felis, habebaturque capitale selem occidisse, ut *Diodorus* narrat exemplo cujusdam *Romanoplebeij* & *Regis Persici* ob feli illatas injurias trucidatorum; *Leonem* verò ut animalium regem, qui victricis esset naturæ, calidæ & igneæ, nec non sanguine aliorum victitaret, posuerunt, eoque sulfur leonina pelle insignitum denotârunt; de quo cum sæpius hisce libris dixerimus, ut notorium hic omitimus: *Hircus* idem cum *Typhone*, *Priapo*, *Phallo*, *Satyris* & *Titanibus* designare animadvertitur; cum enim sit animal ad libidinem pronum, ut patet ex *Virg. Egl. 3.*

Felis.

Leo.

Hircus.

*Novimus & qui te transversa tuentibus hircis,
Et quo, sed faciles Nymphæ risere sacello.*

Hinc pro generationis membro, quod *Osiridi*, aut ejus patri *Saturno*, aut avo *Cœlo*, detractum est, sumitur; & *Baccho*, qui *Osiris* est, sacer habetur, ut & *Phallus*, de quo inferus: *Iehneumon* musem figura referre traditur, unde & *Mus*

Iehneumon.

Indicus, à quibusdam dicitur: Huic cum *Crocodilo* ante inter-

necinum bellum esse, cui cum viribus & magnitudine impar sit, astu hostem aggreditur, dum in illius dormientis fauces insiit, corrosisque intestinis ipsum prosternit; Huius absque dubio rationem habuerunt antiquissimi qui eius animalis figurâ, tanquam caractere Hieroglyphico primitus vsi sunt: Tale enim quid accidere in hoc naturali artificio tam notum est quam quod notissimum: Nam vnum, quod fixum est, jugulat reliquum, quod volatile, & sic ex utroque fit Theriaca Medicina aurea: Nihil autem frequentius Cynocephalo in Ægyptijs symbolis visitur, idque ob naturam eius animalis, quod

Cynocephalus.

Isidorus lib. 11. hoc modo describit: Cynocephalus est monstrum caput habens caninum, de quo narratur in lib. de Naturis rerum, quod vnus Cynocephalus fuit delatus regi Francorum Ludoico, caput habens ferè caninum, cætera verò membra sicut homo, crura quidem humano modo nuda, manus etiam & brachia, collum album ac nudum, dorsum verò pilosum, erectus vt homo stabat. & ita decenter et honestè sicut homo cibum manibus capiebat & ori inferebat: Huius meminit *Augustin.* l. 2. c. 14. *De Civitate Dei*, vbi *Thomas Valois* addit, *Augustinum* per *Cynocephalum* intelligere *Mercurium* seu *Hermetem* Ægyptium; vnde & dicit *lib. 2. cap. 12. 16.* Miror sanè si ipsa scilicet, *Deorum mater, Rhea*, peperit *Cynocephalum*, quæ longè postea venit ex Ægypto: Hunc autem *Mercurium* seu *Hermetem* dicit *Isidorus* l. 8. *cap. ult.* fuisse formatum cum capite canino; Nam *Canis* est animal sagacissimum, sic et ipse fuit sapientissimus: Hæc *Valois*: Huic animali, (si non ipsum est) persimile est *Bavian* dictum, cuius vt similitæ gestus sunt varij et disciplina mira: Ratio ex antedictis conspicua est, cui alij adijciunt quod mictu iterato viginti quatuor horas die naturalis exprimat, ac ita solis motum in circulo repræsentet: De *Crocodilis* eorumque veneratione, Cause que apud Ægyptios traduntur, absurdissimæ sunt; quia pariam securam præsentant à prædonibus, qui metu horum à Nilo abstinere cogantur

Crocodilus.

tur; quasi Crocodili sub aquis degentes potius hostem propulsare possint, quam ipsi Aegyptij sub eorum Crocodilorum tyrannide præoccupati et nunquam securi; cum Crocodilus omnibus prædonibus sit rapacior et crudelior, tam Aegyptijs, quàm exteris infestus, et aquis et terris metuendus: Menam verò à Crocodilo per paludem *Meridis* vectum esse, quem sui canes persequerentur, ideoque a beo mandatum, bestiam hanc pro Deo coli, eique urbem Crocodilopolin dictam extrui, ut in Lupi honorem Lycopolin, in Leonis leontopolin, omnino incredibile est; Non à merito animalium id provenisse, sed ob physicam significationem arcanam, non omnibus notam, certo certius est: Hoc enim animal et aquis et terris degit, solumque ex qua rupedibus ovum parit; qua ratione ovum philosophicum verè exprimit; quod cum imperfectum sit, tamen omnia sibi necessaria intra se habet: De *Ibide* eadem est ratio, quæ de prædandis serpentibus Aegypto maximè salutaris habita est; Hæc avis *Isidi* et *Mercurio* sacra eredebatur ob arcanas naturæ dotes, tum quod venenosa depascendo aerem salubriorem ac animalibus vitam tutiorem præstaret, tum quod ipsa sibi *Clysteris* injectione ab obstructionibus, quæ alvum interciperent, medicaretur.

Ibis.

Accipiter.

Odimus accipitrem, quia semper ovvis in armis.

Hæc enim *Martiali* vi cæteras aves in prædam vocat, sibi que in sanguinem convertit: Præ his omnibus verò *Aquilam Reginam* volucrum agnouerunt, et inter sacros characteres, quos Hieroglyphicos vocant Aegyptij, reposerunt, eadem ob causas, quas antea, et post, ubi *Aquila* fit mentio, recensuimus: Præter has figuras Hieroglyphicas innumerae aliæ reperiuntur, ut in *Pyramidibus*, *Isidis mensa*, ac similibus antiquissimis operibus Aegyptijs

Aquila.

& inscriptionibus apparet, verum hæ nobis exempli vice hoc loco sufficient; Scribant alij de Hieroglyphicis Aegyptiorum magna commentaria, vt velint, vix tamen arbitrator, absque *Vulcani & Mercurij*, imò Medicinæ (in quâ plurimum *Osiris* et *Isis* præstiterunt) verâ cognitione, & vsu eos quicquam nisi verba. duros, vtcunque ad morales, imò motosas, ac verè moras et meras tricas implicando explicent: Causa verissima, cur Dij crediti horum animalium formis gaudeant vel lætentur, vulgo ignota fuit, nisi quod putârint (vt supra sub prima causa meminimus) Deos territos ob metum Gigantum in Aegyptum aufugisse, ibique assumptis variorum animalium figuris se abscondisse; Hinc *Ovid. 5. Met.* Cuilibet ex Dijs singulare animal ascribit, sub cuius tegmine latuerit, his versibus.

*Huc quoque Terrigenam venisse Typhæa narrat,
Et se mentitis superos celâsse figuris.
Duxque gregis, dixit, sit Iupiter, unde recurvis
Nunc quoque formatur Libycis cum cornibus Hammon,
Delius in corvo est, proles Semeleia Capro,
Felle soror Phabi, niueâ Saturnia vaccâ,
Pisce Venus latuit, Cyllenius Ibis ales.*

Præter animalium, aliarumque rerum figuras pro characteribus Hieroglyphicis vsurpatis, in singulis Aegyptiorum templis Harpocratis simulachrum visebatur, eâ forma, vt digito ori impresso silentium seruandum, & altera manu pudenda abscondens, libidinem detestandâ, innueret; idque non absque causa; Hæc enim quatenus arcana arcanissima nature non omnibus insinuanda, vtque Dej dona preciosissima, ita non libidine aut luxuria dehonestanda sunt.

Harpocrates

Sunt præterea monumenta haud dubia in Aegypto reliqua, quorum vel memoria extet in hystorijs vel vestigia hodierno quoque die obvia, de artificio Philosophico si non per se, tamen cum alijs iuncta evidens testimonium

4 De alijs indicijs & Monumentis Aegyptiorum.

Colonia Ægyptiorum. perhibentia; vtpote quod tot colonix per vniversum ferè orbem inde deductæ tradantur, quæ omnino tales sunt, vt alicuius magnæ gentis potètia & diuitijs celeberrimæ initium extiterint, Nam, vt *Diodorus* tradit, in *Babyloniam* colonos traduxisse *Belum* Neptuni volunt *Libyæ*q; filium, qui sedem vrbi ponè *Euphratem* cum elegeret, Sacerdotes (hos *Chaldæos* *Babylonij* vocant, qui more *Ægyptiorum* astra obseruarent) physicos etiam, *Astrologix* qui dediti essent, instituit: quod autem hic *Belus* ab alijs *Saturnus*, ab alijs *Iupiter* dictus, ex Sacerdotibus *Ægyptijs* oriundus sit, et artificij arcanissimi tum Sacerdotibus illis proprij gnarus fuerit, eiusq; ope tanti regni incrementum præstiterit ex sequentibus, vbi de templo ipsi erecto sermo erit, patebit: præterquam quod nomen ipsum *Saturni* aut *Iouis* illi inditum satis conuincat, cum aureæ deorum genealogix participem fuisse: Ferunt etiam, inquit *Diodorus*, *Danaum* ex *Ægypto* cum filiabus profectum antiquissimam ferè vrbiem *Græciæ*, *Argos* condidisse; in *Lydiam* *Cypri* appulisse, susceptumq; ab incolis erecto *Mineræ* templo, statuam ingentem Dedicasse. Quod verò *Danaus* *Ægyptius* arcani *Ægyptij* cognitionem habuerit & cum *Belo* affinitatem, patet ex allegorijs à poetis post illorum tempora fictis de *Danai* filiabus, quæ maritos suos occiderint, vnde apud inferos vas perforatum aquis replere frustraneâ operâ cogantur; quæ et *Danqides* et *Belides* appellantur, quia quidam *Belum* *Danai* patrem statuunt, alij horum coniugum; De *Colchis* *Diodorus* quoq; refert, quod *Ægyptiorum* sint colonix, qui in *Ponto* habitant; Hi fodinas metallorum secuti sunt, easq; in *Colchide* colere ceperunt; Vnde & *Iason* *Vellus aureum* deportauit: Sic *Amianus* l. 22. *Colehos* antiquam *Ægyptiorum* sobolem esse refert: Nam linificium ad eò apud eos vulgatum est, vt in peregrina quoq; loca exportetur. *Iudæos* insuper, *Diodorus* inquit, qui *Arabiam* inter *Syriam*q; confedère ab ipsis *Ægyptijs* testantur transmigrasse: Quapropter et apud has nationes, addit, antiquo more circumciduntur pueri,

pueri, ab Ægypto eâ consuetudine traducta. Verum in his ex ignorantia sacrarum literarum, originem circumcissionis apud Iudæos ab Ægyptijs deducit, cum econtrâ fieri debeat. Postquam *Abraham* ex Dei ipsius iussu hunc ritum in posteros suos transmiserit, à quibus multi in Ægypto diuersis temporibus confederunt, ibique circumcissionem sine dubio propagârunt : In qua Israelitarum ex Ægypto educatione singulare quoque accidens abundantia diuitiarum auri et argenti apud Ægyptios apparet; Cum singuli ex Israelitis à Deo iubebantur aurea et argentea vasa mutuó accipere secumq; auferre; Vbi videtur et horum vasorum magnam copiam ibi fuisse et haud magnam æstimationem aut preciositatem, quod viri rustici, seruales, alienigenæ, contra ipsius Regis nutum inde migraturi et redeundi animum non habentes, à vicinis suis Ægyptijs eadem inpetrârunt ; Nam præterquam quod Deus Ægyptiorum voluntatem in manu sua habuerit cóq; direxerit, tamen si priuati homines non multum auri & argenti ipsi habuissent, non potuissent alijs dare mutuó; Quod si hoc verum est de priuatis personis, quid æstimandum erit de Sacerdotibus et Regibus ipsis, quantum illi thesaurorum et opum ex metallis habuerint, de quibus legitur, quod propria reconditoria seu gazophylacia ad aurum & argentum reseruandum extruxerint, quod sanè mirum videri possit illo antiquo, non nostro tempore ; Athenienses quoq; colonos Saitarum gentis Ægyptiæ afferere nituntur, vt patet ex *Diodoro*: qui inquit, Fuerunt & Ægyptij quidam Atheniensium duces : *Dipetes* enim *Mnethei* pater, cum esset Ægyptius, postmodum Atheniensium ciuis et rex factus est : Similiter & *Erichtheus* tradunt Ægyptium genere Atheniensibus imperasse, qui ex Ægypto Atheniensibus attulit frumentum, ob idq; beneficium eis regem constitutum, qui sumpto regno docuit eos ceremonias ac mysteria *Cereris Eleusinæ* ab Ægyptijs translata : Eam quoq; deam his temporibus coæuam Athenas frumenta comportasse dicunt & serere

Nota.

Athenienses.

Dipetes.

Erichtheus.

*Vt quidam
volunt.*

A. M. 2568

Nota.

denuó triticum docuisse : Athenienses regnante Erichtheo cum omnes terræ fructus siccitas abumpisset, Cererem præsentem frumento eos iuuisse; Sacra insuper et mysteria eius Deæ tunc in Eleusina suscepta, quæ eadem et penes Aegyptios celebrantur : Hæc *Diodorus* : Verum hæc fabulosa esse et nunquam reuera contigisse, apparet ex innumeris circumstantijs, quamvis pro hystoria ab Ethnicis credita et recepta fuerint : Nam vsus frumenti longè antiquior est et ante diluuium non ignotus, ideoq; Nohæ posteris non insolitus, ad quos Græci pertinent, præsertim cum cæli iniquitas in eorum regione non denegauerit frumenta aut vinû : Adhæc Ceres nulla Dea reuera est aut fuit, sed vt constat ex antè narratis et in posterum narrandis, cum ipsa *Isis* habeatur, ac post Triptolemum, vt nutritrix, nutritiuisse, eodem referenda est : Nec cõueniunt inter se, nunc Erichtheû nunc Cererem ipsam, nunc Triptolemû Athenienses docuisse frumentorû seminationem et vsus, quasi adeo indociles extiterint Athenienses, vt primâ vice apprehendere nequiverint; Et si vnus ex dictis frumenta Græcis dedisset, cæteris hoc asseribi nequit, tûq; quaeritur, quo ante id victitârint Athenienses, an glandibus, vt poëtæ fabulantur? et vnde, an ex Aegypto, vel ex alia regione, vel cælitus frumenta primitus apportârint; Verum qualia hæc frumenta fuerint, post ex Hieroglyphicis Eleusiniorum sacrorum clarissimè patebit, ideoq; hic omittimus : Similiter ibidem de Eumolpis mentio fiet horum sacrorum Sacerdotibus. Nam et Eumolpides, inquit *Diodorus*, ab Aegyptijs Sacerdotibus traducti sunt, et a Pastophoris præcones : Idem, solos ex Græcis, inquit, Athenienses per *Isidem* iurare, formâ moribusq; Aegyptijs similes, pluraq; alia his similia magis ambitiosè quam verè asseruntur. *Cadmus* quoq; ex Thebis Aegypti ortus præter cæteros filios & Semelen suscepit; Nam cum missus esset a patre Aganore in Europam, vehementi iactatus tempestate in Rhodum venit, ibiq; Neptuno ædificauit templum, eiusq; curam Phænicibus quibusdam ab se in insula relictis deman-

*Eumolpi-
des.*

Cadmus.

demandavit: Ex his postmodum sacerdotes, qui faciendis præessent sacris, ex successione manârunt: *Cadmus Minervam Lindiam* ornavit donis, in quæ's olla fuit ærea admodum conspicua, antiquo more fabrefacta: In ea literis Phæniceis, quas aiunt primum ex Phænicebus in Græciam allatas, appellatasque Phæniceas, inscriptum erat, Terram Rhodum à serpentibus vastatum iri; quæ verba si ritè intelligantur, totam artem chymicam brevissimo Hieroglyphico apertissimè evolvunt: Nam cur olim eam *Minerva* Deæ sapientiæ obtulit? cur æream, & quidem antiquo more fabrefactam? Cum enim hæc antiquissimo tempore contigisse dicantur, cur dicitur adhuc antiquo more fabrefactam ollam esse; nisi potius ad materiam, quam ad formam ibi respiciatur? Phæniceas literas Hieroglyphicas fuisse non est dubium, aut potius, Allegoricis sensus, easdem cum Puniceis, quarum ante meminimus; Terra autem *Rhodus*, cum Allegoricè ibi accipiatur, Terra Philosophica est, quæ à Serpentibus devastanda erit, in quibus duobus, vt arcanissimis, nempe terra *Rhodia* (alia enim non valet) & serpentibus volatilibus & venenosis totum magisterium quiescit: ideoque hoc à *Cadmo*, quasi vaticino spiritu, prædictum fuerat; Donum sanè æreum *Minervæ* (sapientiæ Deæ habitæ, vt pote ex Cerebro *Iovis* enatæ) oblatum non tanti erat momenti ob materiam nec formam, cum preciosiora dona Deæ offerenda essent, ex auro, gemmis & alijs, nisi quid Hieroglyphici Aegyptij continuissent; Huc accedit, quod omnia de *Cadmo* ferè fabulosa sint & chymicæ propria arcana denotent; quomodo nempe bovem sequutus varij coloris, vbi hic recubuit, ille urbem condiderit, sociosque ad fontem miserit, à Dracone ingenti, *Typhnis* & *Echidnæ* filio, post extinctos, quem ipse *Cadmus* aggressus trucidavit, e jusque dentes in terram pro seminio sparserit, vnde enati Terrigenæ fratres in *Cadmo* irruentes: Cum verò *Cadmus* vnum eorum Lapide clam percussisset, inde intestino bello exorto se mutuò è medio sustulerunt: Hæc singula

Arcana.
Nota.

esse accommodatissima veræ chymix Hieroglyphica opera nemo non videt, vt etiam in sequentibus demonstrabitur lat. ú: Eódem spectat, quod *Orpheus* Thebanorum amicus finxerit *Dionysium*, qui apud Aegyptios *Osir*is & Latinos *Bacchus* est, ex *Ioue* & *Semele* *Cadmi* filia, natum, quasi primò post *Thebas* à *Cadmo* conditas *Dionysius* seu *Osir*is ortus dicatur, cum tamen longé ante *Cadmi* tempora apud *Aegyptios* celeberrimus fuerit, non quod reuera *Deus* extiterit, sed inter Hieroglyphicos pro primario, vt dictum, creditus & receptus: Ideoque Aegyptij scriptores tradunt, nugari Græcos, quod *Dionysium* apud se

Fabulosa alia de Aegyptijs.

se natum ebuccinentur: *Diodorus* quoque nonnulla alia lib. 2. c. 6. de Aegyptijs recenset his verbis: Multa quoq; alia fabulosè de Aegyptijs feruntur, quæ adhuc nomine & opere perseverant. Nam in vrbe *Achanta* trans *Nylum*, *Libyam* versus procul à *Memphi* stadijs 150. vas est perforatum; ad quod singulis diebus sacerdotes 360. aquam ex *Nilo* deferunt: Alini etiam ficti fabula monstratur in quadam celebritate: Nodos enim, quos vnus in principio longioris funis complicat, alij post sequentes dissol-

Melampus.

vunt. *Melampodem* insuper ferunt *Dionysii* sacra ab Aegyptijs ad Græcos transtulisse, quæve de *Saturno* feruntur, deque *Titanum* pugna, hystoria postremo omnem *Deorum* passionem docuisse.

Dadalus.

Dadalum quoque aiunt imitatum esse labyrinthi errores, qui ad hoc vsque tempus manet. Hunc aliqui ædificasse dicunt *Mendetum*, alij *Maronem* multò antequam *Saturnus* regnasset. Numerus prisicarum apud Aegyptios statuarum idem est, qui est à *Dadalo* Græcis factus.

Templum Vulcani pulcherrimum.

Templi *Vulcani* vestibuli, quod pulcherimum in *Memphi* situm est, *Dadalum* architectum fuisse constat, obque eam rem à populo statuâ ligneâ in templo, quæ ab ipso fabricata sit, donatum. Huic propter artis præstantiam, multaque ab eo inuenta, magna gloria adæpta deorum honores accolæ impenderunt: In vna enim *Memphis* insularum templum nunc quoq; est *Dadalo* dicatum; Hæc *Diodorus*; Cum Græci arcana Aegyptia potissima

resci-

resciuerint, ceremonias quoque et ritus sacros quibus illa regi simul et propagari possent, receperunt; Hinc fabula de *Danaï* filiabus, vas perforatum aqua replentibus, ac reliqua ejusmodi apud Græcos celebrata sunt; Templū *Vulcani* quoque preciosissimum apud *Aegyptios* fuisse *Diodorus* narrat, quia ut dictum à *Vulcano* et *Mercurio* ferè omnia sua bona post Deum habuerunt: Tradit quoque idem author in *Aegypto* *Orpheum*, *Museum*, *Melampodem*, *Dadalum*, *Homerum* poetam, *Spartanum* *Lycurgum*, *Solonem Atheniensem*, *Platonem* Philosophum, *Samiam* *Pythagoram*, *Eudoxum Mathematicum*, *Democritum Abderitem* et *Inopidem Chium* fuisse, suasque scientias, artes & doctrinas didicisse: quod si verum est, ut in eo consentiunt omnes historici, constat ab his tanquam ducibus omnium bonarum literarum, legum et institutorum, nec non ceremoniarum, de *Dijs Hieroglyphicis* opinionum & figmentorum originem et radicem primam emanasse ad Græcos aliosque populos, atque sic per totum ferè terrarum orbem successu temporis propagatam esse: Quid enim Poetæ et Theologi Ethnicorum habent, quod non ex *Orphæo*, *Museo* & *Homero* hauserint? Quid antiquorum legillatores memoratu dignum habuerunt, quod non à *Lycurgo*, *Solone*que transfulerint? Quid denique Philosophi tot sectarum principes in scientijs jactarunt, quod non à *Platone*, *Pythagora*, *Eudoxo*, *Democrito*, alijsque tanquam per manus traditum acceperint? Itaque hī omnes sua dogmata ex *Aegypto*, artium nutrices & opinionum matrem omnium deportarunt, quæ licet diversa videantur & nonnulla eorum inter se pugnare, ex *Hieroglyphica* & *Allegorica* doctrina tamen ea varietas duntaxat contigit; Quocirca omnes ferè religiones Ethnicæ in orbe tū temporis noto, literæ & leges ex *Aegypto* exortæ sunt; *Iamblichus* in libro de mysterijs idem, at paulò aliter, attestatur; *Aegyptij*, inquit, scriptores, putantes omnia inventa esse à *Mercurio*, suos libros *Mercurio* inscribebant: *Mercurius* præest sapientiæ & eloquio: *Pythagoras*, *Plato*, *Democritus*,

Quis Græci
ad Aegyptos
doctrinæ
gratia iue-
runt.

Ex Aegypto
omnes artes.

Columnæ
Mercurij.

critus, Eudoxus, & multi alij ad Sacerdotes Aegyptios iuerunt: Dogmata hujus libri sunt Assyriorum et Aegyptiorum, & ex columnis *Mercurij: Pythagoras & Plato* didicerunt Philosophiam ex columnis *Mercurij* in Aegypto: Columnæ *Mercurij* plenæ doctrinis: Hæc ille: An verò hæc columnæ fuerint illæ, quarum meminimus de *Osiride* et *Iside*, aut aliæ Hieroglyphicis prorsus literis (quales sunt illæ quæ hodierno quoque die Romæ visuntur non procul à Porta Populi, ad S. *Iohannem Lateranensem*, ad *Diuam Mariam* Majorem, & alibi) sculptæ, triangulis, quadrangulis, circulis, serpentibus, & innumeris ejusmodi animalibus mirabiles & refertæ, in obscuro manet. *Iosephus* quoque meminit in antiquitatum libris à primis patribus ante diluuium, duas lapideas, vnam marmoream, alteram lateritiã, tabulas seu columnas, septem artium liberalium inscriptione, ne hæc perirent aquis vel igne, sed ad posteros transmitterentur, insignitas, erectas fuisse, quarum fortè & alij antiquiores scriptores mentionem faciunt; Ex recentioribus, *Bernhardus* comes, aliorum monumentis edoctus *Hermetem* inuenisse primum illas tabulas refert, dum inquit; De hoc verò *Hermete* legitur in Biblijs; ipsum intraisse in vallem *Ebron* primum & ibidem inuenisse lapideas tabulas septem, quibus insculptæ fuerant à sapientibus, priusquam inundatio fieret aquarum, septem artes liberales, cuique suis solum in principijs, ne transirent in oblivionem. Quod etiam si nos in textu bibliorum sacrorum non legamus, tamen credibile est haustum ex glossis antiquorum scriptorum: Ratio his ad stipulatur in hunc modum; Quod si *Adam* omnium rerum creaturarum essentias cognovit intus & extus, vt in sacris traditur, dum nomina à cuiusque natura ijs imposuerit, Et si antiquissimorum illorum patrum vita adeo longæva potius in consideratione & speculatione diuinorum operum, quàm alijs operationibus vilioribus peracta sit, quis neget, scientias omnes reales, non phantasticas et imaginarias (quales quædam post introductæ sunt, vt est ratiunculâ producta

productâ nigrum facere album et album nigrum) in mente et usu illorum patrum extitisse? Quod si in consideratione et opere, non iniuriâ et de harum propagatione fuerunt solliciti in posteros; Prolem enim suâ mentis ut reseruent æquè, ac corporis, hoc fortè medio usi sunt; si verò quis *Iosepho*, alijsque in his contradicat, per nos licebit; satis ex antè dictis nostrâ Propositionis demonstrationes sese insinuant: Vitrum, quod lapis artificialis pellucidus dici posset, et propriè ad chymiam spectare, ab antiquissimis quoq; temporibus Aegypto eiq; vicinâ Aethiopiâ innotuit; Ex eo enim Aethiopum sepulchras fieri *Diodorus* testatur; Salientes, hic inquit, corpora inq; vasis vitreis nuda condentes supra columnas ponunt: Ita per vitrum defuncti corpus aspicitur, quemadmodû scribit Herodotus; quod Cnidius Ctesias improbat: Ait enim saliri corpora, ideoq; corruptam non posse speciem seruare, sed statuas aureas cauas fieri, in quibus mortuos ponant vitro circumposito: Quo fit, ut in locis superioribus sitæ circumstante vitro imago aurea defuncto similis reddatur aspicientibus: Et hæc ditiorum Sepulchra esse affirmant: Tenuiores argenteas imagines ponunt, inopes verò fictiles. Vitrum abundè cum plurimum fiat in Aethiopia, omnes habent. Hæc ideo afferenda putauimus, cum Aethiopes aliquando Aegyptijs, et hi illorum magnæ parti, imperârint, ne quis ex vasorum, nunc ad chymia vsum requisitorum, defectu tum existente, ut opinari posset, aliter, quam res est, concluderet: Quo et spectat, quod admirabile est, & adhuc Caii, (Memphis olim dicti) obseruatur, oua gallinacea ab Aegyptijs solis per artificium furnorum excludi posse; idq; ab antiquo et longè antè natum. Christum tempore: Sic enim *Diodorus* l. 2. c. 3. de hoc plus quam chymico artificio Aegyptiorum scribit: Nam qui, inquit, aues et anseres nutriunt, præter earum, quæ apud alios homines habentur procreandi naturam, adeo illis indulgent, ut in numerû dictu mirabilem avium evadant. Non enim ovis incubant aues, sed ipsi ingenio &

*Vitrum in
Aegypto ab
antiquis
temporibus.*

Nota.

*Pyramides
Ægypti.*

naturali arte ex ovis præter cæterorum consuetudinem educunt factus: Non immeritò quòq; ex Ægyptiorum regum stupendis Sepulchris et miraculosis monumentis Pyramidum, idem convincere possemus: Quamvis enim Ægyptij ex naturæ operibus de animæ humanæ immortalitate, vel aliàs, certiores facti, ideo magnifica Sepulchrorum Mausolæa reliquerunt, negligentes interim domus ædificandæ curam, quod, vt *Diodorus* de his loquitur, domos nostras diuersoria appellent, tanquam breui tempore à nobis inhabitandas, deiunctorum Sepulchra, sempiternas domos, tamen eorum potentiam, diuitias, animi constantiam, et supra humanitatem quid tentantium effectus et opera adhucibi locorum videmus, quasi æterna et ad finem mundi duratura; quæ à quibus extructa sint, supra diximus; Hæ inquam *Pyramides*, vt *Diodorus* l. 2. c. 2. refert, versus Libyam spectant longè à Memphi stadijs 120. à Nilo autem 45. quæ et artificio & operis magnitudine mirabili stuporem præberent aspicientibus: Earum maxima quatuor est laterum, quorum quodlibet ab inferiori parte iugera septem continet: altitudo amplius, quam 6. iugera tollit: Latus quodlibet deducta paulatim vsque ad verticem altitudine continet cubitos 65. Ex lapide duro difficilique ad tractandum sed æternum permansuro structura omnis constat. Nam ferme milleannis, vt aiunt quidam, vt alij tradunt, amplius tribus millibus quadringentis, ad nos vsque ea moles integra permanlit. Ferunt eos lapides ex *Arabia* longo admodum itinere aduectos: Aggeribus autem fabricata est, nondum eo tempore inuentis machinis; opus certè mirabile, præsertim in terra vndique arenosa, vbi nulla neq; aggeris, neque cæsi lapidis sint vestigia, vt non ab hominibus, sed à dijs tanta moles structa videatur. Conantur Ægyptij mira quædam de his fabulari, ex sale et nitro aggeres eos factos, posteaque Nili incremento liquefactos absque hominum labore penitus defecisse: Verum id procul à vero a best. Nam et multitudine hominum

minum agger constructus & multitudine deletus est; Trecenta enim & sexaginta hominum millia, ut aiunt, ad id opus deputata sunt, quod viginti ferme annis absoluerunt. Pecunia omnis ad opus eius impensa, ut olera tantum herbasque (is enim cibus opificum fuit) ad mille et sexcenta talenta excessisse dicitur: Præter hanc sunt et aliæ, ex quibus aliæ alijs sunt minores: At nemo eorum, qui struxerunt eas Pyramides, in ijs sepultus traditur: Quidam, ut ex eodem antè retulimus, maioris asserunt Armeum extitisse conditorem, secundæ Amasim, tertiæ Masum, quam volunt quidam Rhodopis Sepulchrum fuisse: Verùm de harum Pyramidum auctoribus nil certi neque apud incolas, neque apud scriptores constat. Hactenus *Diodorus*: Nos tempore antiquissimo, nempe eo, cum populus Israëliticus in *Ægypto* lateribus coquendis et stipulis per agros congerendis fatigaretur, extractas esse, colligimus potius ad opum ostentationem, quàm regum Sepulchra: *Barbara* Pyramidum, inquit *Martialis*, sileat miracula *Memphis*, etc: Omnis *Cæsareo* cedat labor *Amphitheatro*; Verum *Amphitheatrum* illud, non minus prælustre opus, nunc in ruderibus ferè positum est, *Pyramides* verò, quæ tot millibus annorum ante *Amphitheatrum* steterant, adhuc perdurant integræ: Ab ingenio itaque subtilissimo, ab animo verè magno, et à manulargissima has profluxisse, ab effectu patet: *Plinius* Lib. 26. c. 12. ait, *Pyramides* illas in *Ægypto* nihil aliud fuisse, quam regū pecuniæ ociosam et stultam ostentationem; quippe cum faciendi eas causa à plerisque tradatur, ne pecuniam successoribus aut æmulis insidiantibus præberent. Quod verò inter mundi miracula numeratum est non immerito, hoc opus quoque ab arte miraculosa, cum cætera omnia correspondeant, perfectum, mundoque protestimonio quasi æterno relictum esse, rationi consonum est. Verum de his satis: Ut cætera opera *Ægypti* magnificentissima prætereamus, imprimis suspiciendum

Nota.

*Templum
Beli Babi-
lonici.*

est Semiramidis *Babylonica*, quæ et Aegypto imperavit, templum Iovi Belo erectum, in cuius summo tres ingentes aureas statuas Iovis, Iunonis, Opisq; erexit, quarum Iovis, ut *Diodorus* inquit, adhuc extat longitudine pedum 40. mille *Babyloniorum* talentorum ponderis : Opis simili pondere in sella aurea residet, ad cuius genua duo adstant leones, iuxtaq; serpentes argentei ingentis magnitudinis, ponderis quilibet est talentorum 30. Iunonis stans signum ponderis est talentorum 800. Huius dextera caput serpentis tenet, sceptrum lapideum sinistra : His omnibus communis erat mensa aurea manu facta, longitudinis pedum 40. duodecim latitudinis, ponderis talentorum 50. Et eiusmodi plura, quæ *Diodorus* et alij scriptores recensent : Quæ etsi quis ad Deorum gentilitiorum cultum vsitatum referat, tamen Chymica omnino esse, quo ad originem et inventionem, clarissime constat : Belus enim, ut antè narratum, ex Aegyptiis Sacerdotibus in *Babyloniam* colonias et sacra Aegyptia deduxerat ; Ut ita ars Aegyptij arcani conscia eodem translata sit ; Adhæc *Iupiter* et *Iuno* sunt coniuges, nihilominus frater et soror ; Sic et *Saturnus* *Opis*q; quæ mater est utriusq; *Saturno*q; lapidem pro Ioue obtulit deuorandum ; In aurea reuera sedet sella, eiq; adstant leones et serpentes ; addam, vnus volatilis, alter non ; de quibus Chymicorum libri scatent, ideoq; hic non reperendis : At cur *Opis* dextrâ caput serpentis tenet, sinistrâ verò Lapidem sceptrum ? Quia ita oportuit hieroglyphicè adumbrare, de qua re et in cuius memoriam hæc simulachra posita essent : Sceptrum aliàs ex auro est, sed hoc ex Lapide, qui auri parer est subter et supra terram ; *Opis* autem utriusq; mater : Communis est mensa omnibus aurea ; Quæ ex tribus duo, et ex duobus vnum fit : In Aegypto quoq; apud *Heliopolitas* (eadem enim *Heliopolis* et *Thebæ* sunt) prisca temporibus inuenta esse tradunt et ira et doloris Medicamenta ; Ideoq; *Diodorus* inquit, *Homerum* apud Aegyptios

os commemoratum finxisse ab *Helena* in præteritorum ob-
livionem portionem *Telemacho* datam, NEPENTHES
dictam; Hac ratione non immerito omnia hæc opera e-
jusdem Medicamenti vi et facultate producta esse augu-
ramur; Medicamentum enim, quod Animi dicitur, inscrip-
tione *Simony* superius relata; si iræ et dolori medetur, si
(ut *Ianus Lacinius* annotat) est ægritudinum homi-
num cum animi tum corporis efficax medicina; quippe
quod perturbationes omnes expellit, bonosque viros, id
est, alieni non invidos efficit similiter et conservat; si quo-
que, ut idem testatur, corporeos humores, si qua excelle-
runt, adæquat et constituit, imbecillemque senectam va-
lentem inducit et confirmat, Cur non hæc quoque, quod
in potentia existit, in actum deducat? Venerem Aegyptij
ex antiquo nomine auream appellant, agrumque esse con-
stat aureæ *Veneris* prope *Memphim*: Non sine causa *Sa-
turni* exenterati abjectum pondus, unde *Venus* nata di-
citur, aureo dignantur nomine et honore; quia revera
mater est omnis cæstri Philosophicæ; Habet enim Cupidi-
nem, qui *Dijs* aureis quoque dominatur, inque ijs libidi-
nem incendit: Notandus & mos medicandi pueris apud
Aegyptios; qui pro pueris ægris *Dijs* quibusdam vota fa-
ciunt, ac si pueri de morbo evaserint, radunt capillos ac
in auro argentove ponentes dant munus Magis.

Que huc vsque maximâ ex parte ex Aegyptiorum monu-
mentis ut antiquissimis, sic arcanissimis adducta fuerunt,
satis superque conuincunt, omnia illa opera ad Chymiam,
hoc est, Medicinam auream, de aureo medicamento cor-
poris & animi agentem, propriissimè referri debere, nul-
lisque alijs rebus; nisi perperam, accommodari posse:
Verum cum non nemo de Medicinâ, toties inculcatâ, du-
bitare queat, quasi illa non tanti momenti sit, nihilq; am-
plius præstiterit, quam aliæ medicinæ nostratis ævi, mul-
to magis, si de *Lapide Philosophico* aut *Aurificio* seu
Chrysopeæ hæc à nobis intelligantur, præconcepto judi-

Nepenthes
medicina do-
lorisfuga à
Aegyptijs fa-
cta fuit.

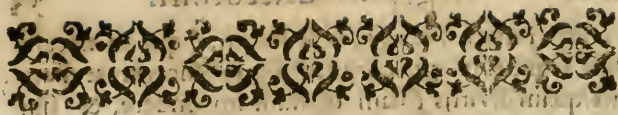
Venus Aurea
Aegyptii.

cio, omnia vana, irrita, nec rationi, nec naturæ consentanea, pronuntiabunt nonnulli; idque idcò, quod ipsi modum perficiendi ea secundum artem, quæ naturæ sunt opera, non capiant aut intelligant, nec artifices ejusmodi (præter vulgatos, potius fraude & paupertate, quàm vero artificio et divitijs celebres) palàm adhuc talia et tanta operantes, videant: His ijsque similibus obiectionibus negativè concludentibus, et ab ignorantia juris et facti (quod aiunt) dependentibus (Cum hisce æquè ecclestia quam terrestria eadem facilitate et audacia evertere liceat, in contrarium tot experimentis utrobique extantibus) sic respondemus: Quod Ægyptij, eorumque sequaces Græci antiquissimi Medicinam auream habuerint, quâ illi ad divitias quoque comparandas vsi sint, præterquam ad valetudinem corporis sustentandam, hæctenus dicta satis convincunt, & ab historicis antiquis post *Diocletiani* tempora memoriæ proditum est; Verùm hic meæ propositionis scopus non fuit, nisi fortè secundarius, qui se ipsum sufficienter comprobet, si saltem de Medicina, quam primario mihi demonstrandam sumpsi, constaret: Vnius enim Subjecti multæ & variæ possunt esse vires, efficaciar, virtutes, fines et effectus, licet non omnes ad vnam eandemq; intentionem dirigantur; quod in auro, subjecto nobilissimo, conspicitur; quo medici vtuntur ad sanitatem hominis curandam, fabri ad alia opera inde conficienda, alij ad ornatum & pompam, non pauci ad lucrum & censum; (quid enim non perficit aurum?) Ita & de Medicina illa aurigena sentiendum est, qua non diffitemur multos Ægyptiorum regum ad luxum et diuitias, nec non Idololatriam introducendam, & sub silentio arcanissimorum confirmandam, abusos esse; alios quoque haud paucos ad divinam gloriam, proximi utilitatem et corporis humani sanitatem conservandam: A potiori autem denominatio cum fieri debeat, ac plus sit in hac humanæ vitæ fragilitate & brevitate, juxta præceptum

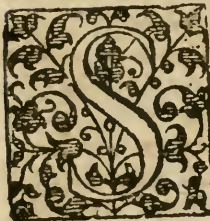
Dei, proximum diligere, vt se ipsum, eique in necessitatibus ac morbis, qui corpus affligunt, succurrere mandantis, quàm divitijs solam operam impendere, & sibi vni vivere; Idcirco hæc ars merito à nobis appellata **MEDICINA**; quæ aureum animi & corporis Medicamentum perfecit, eoque nomine longo tempore investigata est.

Finis Libri primi.

LIBER SECVNDVS.
 DE HIEROGLY-
 PHICIS GRÆCORVM, AC
 Primó de Allegorijs auro magis
 CONSPLICVNTIS.

I RELIGIONVM APVD
 Omnes Gentes diversissimarum quo-
 cunque tempore receptarum initium
 & originem primam repetamus, à
 probabilibus causis eas semper exti-
 tisse reperiemus: Antiquissimam ve-
 teris Testamenti apud Patres ante di-
 luvium, & post ab *Abrahami* ætate ad

ad *Israëlitas* propagatam, vt verissimam amplectentes à
 cæteris omnibus excipimus, vtpote à Deo ipso institutam
 & miraculis innumeris demonstratam, cui *Christiana*
 NOVI TESTAMENTI successit, omni exceptio-
 ne major professio: De *Ethnicorum* præsertim *Idolola-*
tria, seu falsorum numinum veneratione & cultu dicimus:
 Huic occasionem absque dubio præbuisse causas ad speciem,
 non omnino fictas aut falsas creditas, sed rationabiles,
 verisimiles et multorum consensu stabilitas: Sic ferè vni-
 versus mundus (exceptâ *Iudæorum Polytia*) Numina tum
 à *Romanis*, à quibus imperabatur, hausit; *Romani* à *Græ-*
cis, *Græci* ab *Ægyptijs*; *Ægyptiorum* vulgus à *Sacerdo-*
tibus, sacerdotes à *Vulcano & Mercurio*, *Osiride & Ilide*, fictis
 & aureis suis numinibus ac saltem nominibus existētibz,
 rem

*Dij ab omni-
 bus gentibus
 recepti, à
 Vulcano &
 Mercurio
 orti.*

rem verò longè aliam significantibus, omnem sacrificio-
rum vsum & ritum mutuati sunt, de quibus hæctenus sub
Aegyptiorum Hieroglyphicis satis dilucidè disserui-
mus.

Præter dictos autem *Osiridem, Isidem, & Orum Aegyptij*
antiquissimi etiam aliorum Deorum nomina v'surpârunt,
præsertim duodecim, nempe *Iovis, Neptuni, Martis,* *Dij Aegyptij*
Mercurij, Vulcani, Apollinis, Iunonis, Vestæ, Cereris, Veneris,
Dianæ & Minervæ, quorum sex sunt Masculini, & toti-
dem fæminei sexus, ijque *Dij magni magnarum gentium*
crediti sunt, p'ost ad Græcos, & ab his ad Romanos transla-
ti. Nam vt Natalis testatur, alij fiebant è ligno simula-
chra vel fictilia, & non sculpebantur ex auro vel argen-
to vel ebore, nisi magni *Dij,* cum Plebeij è quavis materia
fierent antiquitus. De his *Herodotus* in *Euterpe; Duodecim,*
inquit, *Deorum nomina primos Aegyptios existimasse,* atque
Græcos ab illis cepisse, eosque primos aras & imagines &
Templa Dijs sibi erexisse: Quòd verò Græci, & quinam ex
illis primi ad Aegyptios transferint, ipsorum sacra in Græ-
ciam retulerint, ipsius *Diodori* verbis demonstrabimus;
Hic lib. 2. cap. 6. Nunc inquit, qui Græci sapientiâ & do-
ctrinâ præditi in Aegyptum priscis temporibus transferint:
vt leges & doctrinam illorum perciperent, recensebimus:
Scribunt eorum Sacerdotes, in sacris contineri libris, tran-
sisse primum ad Aegyptios *Orpheum, Musæum, Melampo-*
dem, Dadalum, Homerum Poetam, et Spartanum *Lycur-*
gum; Deinceps *Solonem* Atheniensem, *Platonem* Philoso-
phum ac *Samsium Pythagoram;* *Eudoxum* quoque Mathe-
maticum ac *Democritum* Abderitem, & Inopidem Chium.
Omnium verò monstrantur vestigia, quorundam ima-
gines, nonnullorum loca, tum ab eis, tum à doctrina, quâ
secuti sunt, denominata: In Aegypto certè perceperunt
omnia, quæ illos apud Græcos admirabiles fecêre. Nam
Orpheum hymnos Deorum plurimos, orgia et inferorum
fictionem attulisse tradunt; *Osiridis* sane ceremonias et
Dionysii eandem esse, similesq; esse *Isidis Cererisque* nomi-
nibus

Dij Aegyptij
2. magna-
rum gentium
dicti.

Græci ab
Aegyptiis
doctrinas
acceperunt.

Qui Græci
primo in Aeg-
yptum trans-
ferint.

nibus tantum differre : Impiorum vel ò pœnas et campos Elysios et Statuarum vsum ab Aegyptiorum sepulchris sumpta introduxit : *Mercurium* quoque secundum antiquos destinantem finxit mor uorum animas. Erat mos Aegyptijs Apis corpus reducentem aliquid propé astanti Cerbero abscessum porrigere. His ab *Orpheo* ad Græcos traductis , *Homerus Orpheum* imitatus, idem in suo Poemate scribens, ait *Mercurium Cyllenium* animas Heroum evocare, habentem virgam in manibus : Hæc et multa alia *Dionodorus* de his recenset. Eadem aut his similia apud diversos leguntur authores; Ex quibus de translatione Aegyptiorum sacrorum ad Græcos certiores fieri possumus : Quando autem hoc contigerit et qua primaria intentione, faciliè discernere licet : nempe tum temporis , cum absque periculo capitis Græcis Aegyptum petere et ingredi concessum fuerit, quod vt antè quoque meminimus, *Psammitichi* regis, vnius ex duodecim ducebus, exteros primò ad sese admittentis , ætate contigit ; nempe circiter annum Mundi 3278. quo anno *Psammitichus* regnare cepit, vel paulò post (quia 54. annos regno præfuit) ante *Olympiadum* initium, quod in annum Mundi 3187. ponitur : Hoc tempore *Orpheus* ex Aegypto dicta sacra in Græciam transtulit; nec solùm ceremonias circa festiuitatem *Dionysij* celebrandas, sed etiam scientiam ipsam propter quã sacra instituta et ritus introducti essent : vt in sequentibus passim apparebit : *Orpheum* insecutus est *Musæus*, *Linus*, *Melampus* et *Homerus* omnium Philosophorum antiquorum, qui metro vsi sunt, suauissimus et ingeniosissimus, quibus et *Hesiodus* annumeratur : Hi sex, vt horum sequaces prætereamus, sunt omnis Religionis Ethricæ apud Græcos Authores et instauratores, tot Poematum et fabulosoꝝ de Dijs eorumque factis partim Heroicis, partim pecoribus dignis involucroꝝ, quibus totus ferè Mundus intricatus semel, vix se vnquam extricare potuit suis viribus; nisi Deo placuisset hæc opinionum de Dijs monstra per Filium suum, victorè

Aegyptia sacra quando ad Græcos translata.

Sex Authores primarij apud Græcos religionis fabulosa.

ctorem triumphantem, trucidare; De intentione autem *Orphei*, aliorumque Poetarum præscorum si subtilius inquirere velimus, re ipsa inveniemus, ipsos non primario ad cultus illos divinos seu ceremonias respexisse, sed ad alia arcanissima sub istis occultata, ne vulgo hæc innotescerent, alijs sapientioribus tamen causam indagacionis præberent; quod etsi nullibi à quodam Scriptore indicatum sit (quia & res occulta manit & ne nomine quidem expressa est) tamen ex diversis hinc inde collectis indicijs & argumentis haud obscuris à nobis ostendi clarissimè poterit; ut in sequentibus apparebit: quibus etiam non consideratis, vel hæc vnica ratio intelligentibus sufficeret; nempe, si *Aegyptij* aliud quid intellexerint suis sacris & ceremonijs *Osiridi*, *Isidi*, *Mercurio*, *Vulcano*, *Apidi* et animalibus quibusdam adhibitis, quàm objecta ipsa oculis obvia, ac sub illis tanquam corticibus nucleum veritatis absconderint; sic & Græci non de tegumentis fuerint solliciti, nisi & corpus tegendum sub illis agnovissent; Quod quale fuerit, jam ante sub *Aegyptiorum* Hieroglyphicis satis indagavimus & exposuimus: Inde non est verisimile, antiquos illos Poetas ex innata malitia, aut irrisionis gratiâ tot adulteria, homicidia, incestus & scelera suis Dijs attribuisse, ut vel Deos, vel homines luderent, aut vitia ejusmodi enormia Deorum exemplis propagarent, (rum enim omnium bipedum nequissimi fuissent) sed potius ut demonstrarent Deos illos non esse nisi ficticios, imaginarios et artis occultæ vulgo, sed sibi notæ, symbola et Emblemata aliud ad oculum, aliud ad mentem referentia: Ne autem inania nomina rebus cassa in medium producere viderentur, singulis illis Dijs fictitijs singula officia quasi divina & vires Naturæ genitricis diversas ascripserunt, ac nihilominus Vnum Deum in omnibus istis professi sunt: Quod in antiquissimis potius apparet, quàm alijs: Sic enim *Orpheus* ad captum communem Deos singulos interpretatur; ac deinde addit quod omnia sint

Intentio primaria Poetarum antiquissimorum.

vnum re, quamvis nomine multa: Cum in Cratere canit in hunc modum:

*Deorum
gentilium
officia.* Nuncius interpres Cyllenius omnibus ipse est,
Nympha aqua sunt, frumenta Ceres, Vulcanus at ignis,
Est mare Neptunus canentia litora pulsans,
Mars bellum, Pax alma Venus, mortalibus ipse
Taurigena & superis animi curaque levamen
Corniger est Bacchus convivium letas frequentans:
Aurea iusticiamque Themis, relictumque metur:
Sol est mox idem contorquens spicula Apollo
Eminus & peragens, & Divinator & Augur,
Morborum expulso Deus est Epidaurius: ista
Omnia sunt unum, sine plurima nomina quamvis.

*Omnia sunt
unum.*

Deiisdem Hermesianax,

Deus unus.

Pluto, Persephone, Ceres & Venus alma, & Amores,
Tritones, Nereus, Tethys, Neptunus & ipse
Mercurius, Iuno, Vulcanus, Iupiter & Pan,
Diana & Phabus iaculator, sunt Deus unus.

Nota.

Quod si igitur isti Dij acciperentur propriè, ut hætenus apud Ethnicos consuetum est, aqua & ignis, Nymphæ et Vulcanus, bellum et pax, Mars et Venus, nullo modo sunt vnum, sed diversissima numina credita, & diversissimas res respicientia seu indicantia; Si quis hæc ad Deum Vnum universi referat, fortè adeo adversantibus in eo excusari possent, si de potentia ejus per omnes Creaturas diffusâ accipiantur, at vercor ne nimis impropriè ac impiè id fiat, Creantem cum creatis, Eternum cum mutabilibus, Spiritum cum corporibus confundendo: Quocirca, ut Dij illi tam varij & diversi, adeoque differentes ab invicem, de alio subiecto, cui æquè convenient omnes, intelligantur et explicentur, prorsus necessarium videtur; idque idem est, in quo Dij Aegyptij (Græcorum progenitores) *Osiris, Isis, Typhon, Mercurius*, alijque latère declarati sunt, Quod ut magis quoque conspicuū fiat circa Græcorum Allegori-

as, quas Poeticas vocant, has secundo hoc libro et sequentibus nobis illustrandas sumemus, ita vt Dij gentiles ficticij suæ origini, vt et vera Chymia suo honori vnâ eâdemque opera, restituatur; ne quid interim de Poesi nostro tempore recepta, quæ illius antiquæ scenæ vestibus adhuc delectatur, aut Philologis, Aristarchis Criticis, in oratione quàm ratione magis occupatis, Historicis, alijs ve huiusmodi (qui genealogias et res gestas deorum et dearum nec non Heroum, pro indubitatis, veris et irrefutabilibus recipiunt, amplectuntur et exosculantur, imò vt Cerebrum Iouis in delitijs habent et admirantur, immemores interim se Christianos et veritatem vnâ et simplicem esse) dicamus; Hæ enim scientiæ et personæ à nobis non obscurationem sui nominis, at potius illustrationem accepturæ sunt; quibus si non ad gustum dixerimus, non nobis calunias intentatas, sed sibi tenebras mentis creptas velint; nos vt hoc ipsis præstemus, illæ ne istud nobis, operam dabimus: Nec puto cæcū quid veri iudicij de coloribus reddere posse, ideoque vbi de his disputatio incidit, consultius ipsi foret, silentio quàm ridiculo sermoni indulgere: Hinc si quis in hæc arcana animadvertere velit, vt ea cognita habeat, antequam Censoriam vibret, requiritur; Nos quousque in hæc penetraverimus et mente et manu, non nostrum est gloriari, sed Deo hinc sacrificium laudis, (cujus hoc sit specimen) ponere, quod et hominum bonæ voluntatis commodo cedat, tenemur.

Cum verò hæc tanta involucra ac tam varia pro dignitate et amplitudine materiæ evolvere, totq; seculis et scriptis pertexta retexere, et ad vnguē rescicare opera futura esset magni voluminis, ideoq; suam mole laboratura; idcirco saltem præcipua et magis insignia ex omnibus Allegoricis Poetarum figmentis et fabulosis de Dijs et heroibus narrationibus nobis tractanda selegimus, non stylo, vt alij solent, acuto aut copioso, sed vulgari, ad rem potius, quàm vocabula, accommodato, succincto; atque sic hoc libro secundo de Græcorum Expeditione, duce Iasone

*Summa
quinque se-
quen sum
librorum
allegoriae
Græcorum
continenti-
um. L. 2.*

Lib. 3.

Lib. 4.

Lib. 5.

Lib. 6.

1.

*Allegoria de
Aureo Velle-
re Iasonis.*

*Orpheus, pri-
mus Græco-
rum Vates,
theologus &
legislator.*

ad aureum Vellus occupandum, aureis pomis Hesperidum, alijsq; huiusmodi aureolis monumentis agemus: Tertio, de aurea deorum, deorumq; genealogia, nec non Heroum ab illis progenitorum quorundam ramis ab arbore aurea ascendentibus. Quarto, de Græciæ fæstis ac sâcris, vt etiã de certaminibus et ludis ab ijsdem authoribus ad eandem intentionem occulti artificij institutis; Quinto, de *Herculis* laboribus, ac sexto, seu vltimo de Occupatione et Excidio Troiæ. personisq; et requisitis eodẽm spectantibus, breuitate qua licet, perspicuitate, qua possumus, trademus; Ex quibus perceptis, simile iudicium de alijs hic non expositis, ad allegorias tamen hæc pertinentibus à quocunq; ipso statui poterit. Orpheus vt religionis apud Græcos author, ita et allegoriæ de vellere aureo ex Colchide petẽdo inventor et ebuccinator primus exitit; quam ille singulari subtilitate excogitavit, et artificio perfecit, eadẽm prorsus intentione & fine, quo de simili subiecto recentioris ævi scripta quamplurima edita sunt, nempe vt duplex inesset sensus, superficialis & reconditus; superficialis, qui literam sequitur et est hystoricus, vel si literam non omnino sequatur, tamen communis & Vulgaria seu de moribus seu rerum naturis exponit; Reconditus vè ad essentiam internam respicit, & à vulgi cognitione remota arcana sapientibus insinuat, minus ingenio valentibus abscondit: Scripsit hic author Carmine alta quoq; opera, quæ ipse in Argonauticis recenset, ingenij eius summum acumen et doctrinam arguentia; inter quæ, libro de lapillis, Mercurij antrum, ex quo omnis generis bona referenda sint, graphicè depingit, ad eò vt emunctæ naris quicunq; fuerint, et non à pituita præoccupati, facile olfaciant, de quo Mercurij antro ibi, de quo subiecto in Argonauticis intelligi velit; At nos seriem narrationis eius prius percurreremus, deinde notas ab altera parte nostras et naturæ auctorumq; cum illis Concordantias addemus:

*Iasonis genus
& educatio.* Iason patre natus Aefone, auo Cretheo, proauo Aeolo, abauo Ioue, matre Polymedâ Autolyçi filiâ, cum Pelias

Neptuni

Neptuni filius ex Tyrrho Salmonei filiâ à Cretheo fratre Salmonei educatâ, natus, Iolcum obtinisset post Cretheum, qui Iolcum condiderat, Ælone expulso, Chironi educandus traditur; Chiron autem, qui Saturni & Philyræ Nymphæ filius erat, ipsû in arte mēdendi & ad vitæ humanitatem spectantibus rebus instituit; Cumque deinde iuvenis doctrinâ et moribus politissimus Iason evasisset, in aulam Pelix concessit; Verum quò magis omni virtute excelleret, eó minus amorem Pelix mereri potuit, quippe à quo cum suspicione nunquam non obseruaretur; Vt igitur Pelias honesto prætextu Iasonem præsentibus periculis ipsiq; morti obijceret, in mandatis dedit, Vellus aureum apud Colchos celebrè singulari animi fortitudine, quæ tantum iuvenem deceret, ad sese deferre superatis periculis; Quod licet durum imperatu & arduum factu videretur, animum tamen addidit Iasoni, quod non ex proccacitate propriâ, sed alterius iussu, cui non parère nefas foret, id peragendum sibi incumberet: Necessarijs igitur ad iter comparatis cum 50. comitibus, omnibus fere à Dijs ortum ducentibus, navim conscendit, Argô, Palladis consilio fabricatam, malum loquacem è Dodonæa quercu habentem, vt in Colchidem navigaret: Orâ solurâ in Lem-

*Lemmus,**Vulcani officina primo**petra.**Gleba è terra soluta aquâ.*

*Petra Cyanea ad-
unda.*

des siue concurrentia saxa quidam vocârunt, vnde ignis plurimus scatebat, quarum periculum emissâ columbâ explorârunt: Abhinc Bithyniam ad latus procul relinquentes Thyniadem insulam, Mariandynos, Acherusiam, vrbem Enetorum, Carambim, Halym, Irim, Themiscyrum, Cappadociam, Chalybes & innumera alia loca præternavigauerunt, & ad Phasim fluuium, qui per terram Circæam defluit, tandemq; ad Aureum Vellus accesserunt: Cumq; ad Æetam, Solis filium, Colchorû regem Iason deductus esset cum socijs, liberaliter ab eo acceptus est, et ad postulata Iasonis responsum, se illud Vellus aureum ipsi concessurum, vt pote in medio omnium, pro palma, positum, si Marte & arte id obtinisset; Cumq; pericula insuperabilia subeûda viderentur, Ipsius Æetæ filia Medea bono animo Iasonem esse iussit, eiq; Pharmaca quædam probatissima noctu suggestit, quorum administratione conueniente, omnia quotquot essent pericula, euasurus esset: Nec opinio ipsum sefellit: Erat autem in Martis luco suspensum Vellus aureum horto muris validissimis cincto, in cuius vestibulo Tauri ferocissimi æripedes & Draco dentibus præ longis pervigiles custodes erant; Lex erat huiusmodi posita: Draconem primò interimendum, illi dentes ex capite excutiendos, Tauros deinde sub iugum mittendos, aratro terram scindendam, dentes illi inspergendos, ac segetem repentinam armatorum inde prodeuntem extirpandam; quibus peractis Vellus aureum Victori concedendum; sin minus, mortem victo oppetendam esse: Dederat autem Medea Iasoni Pharmaca quaterna, primò vnguentum, quo corpus sibi perungeret, & sic à veneno & igne draconis, taurorumq; illæsus evaderet: Secundò malsam quandam soporiferam, quam si draconi in fauces inijceret, ille statim in somnum incideret: Tertiò aquam quandam lympidam ignem taurorum facillimè extinguentem: Quartò imaginem Lunæ et Solis peculiari modo fabricatam, quam si collo gestaret, quicquid in hoc opere tentaret, optimè successurum. Quibus probè ad apta-

*Lex aureum
vellus occu-
pauit pro-
posita.*

*Pharmaca
quaterna
à Medea da-
ta Iasoni.*

tis ad vsum, sequenti die pugnam aggressus est: Magnâ equidem solertiâ opus erat in dracone extinguendo: Absq; intermissione enim Venenum cum igne mistum eiacularatur, quo queni libet sese ad orientem interfecit: Verùm cum Iason se inunxisset dicto vnguento & imagine illâ ad collum appensâ munivisset, massam illam narcoticam in os apertum iniecit; Vnde ille sui oblitus in somnum lethæum incidit toto corpore intumescens, Cui cum caput gladio abscidisset, dentes eius inde extraxit: Deinde ad boves domandos successit; At illi mox cornibus petentes et igneo perfundentes imbre Iasonem insecuti sunt; qui post arborem non nihil decedens aquam clarissimam ijs in fauces insperxit; vnde illi tanquam attoniti et domiti extemplo steterunt; Iugo itaq; eorum collo aptato cepit aratro terram vertere et dentes draconis pro semine iactare: Verùm vt sub terra semen hoc repositum fuerat, en enati mox apparerent viri armati pro dentium numero, qui cum in Iasonem irruerent, is, vt ex Medea didicerat, parum se ex prospectu eorum proripiens, vnum Lapide eminens concussit, qui dum à sibi proximo se vapulare existimat, illum stricto mucrone perfodit, cuius necem dum alius atq; alius ulciscitur, mutua pugna illos ad vnum omnes oppressit; quibus interfectis cum nihil amplius, quod velleris aurei raptum impedire posset, restaret, hoc deniq; potitus in patriam vnâ cum Medea sospes redijt. Atq; hæc est rei ab Iasone gestæ succincta narratio, cuius post Orpheum meminere et Apollonius ex Græcis et Valerius Flaccus ex Romanis præter alios innumeros, quos non citamus: Alij plures circumstantias in exitu et reditu addunt, quas omnes annectere non est huius loci, neq; operæ precium: Quomodo deinde Medea fratrem suum Absyrtum in frustra decerpserit iuxta Absyrtides insulas, et Aesonem Iasonis patrem senem iuventuti restituerit, aliq; mira peregerit ac tandem Iason obierit, sub Argo naue dormiens superpressus, apud diuersos annotatum reperitur: Item quomodo Phryxus, (à quo Phrygia a quibusdam dicta autuma-

Iasonis pugna.

Terrigenarum vnus lapide petitus.

*Mercurius
deauravit
pellem.*

*Expositio a-
liorum.*

tur) ariete Hellepontum vectus in Colchos peruenerit, arietemq; Mercurio sacrificat et pellem in Martis luco suspenderit, quam Mercurius deauravit à multis frustra petitam: Verum nunc ad ea, quæ notabilia circa hæcenus narrata existunt, accedamus: Vbi primum consideremus, quomodo hæc ab alijs exposita fuerint: Multi autem, ijsq; simpliciores, hæc ita contigisse reverà existimant, Iasonem missum, iuisse, cum monstribus pugnassee, ijsq; victis redisse domum; At per vellus aureum intelligunt vel oves viuas aurei coloris, vel deauratas; Vel non oves, ac mineras auro fertiles in ovium pellibus purgari solitas; Vel librum ex pelle ovium concinnatum, (quam membranam vocant,) in quo artificium Chymicum de auro conficiendo per artem scriptum esset: Alij hæc pro fabulosis quidem admittunt, sed nescio ad quam morum doctrinam detorquent, quasi hæc talia et tanta inuolucra ad mores formandos essent efficta, aut prodesse: Sunt et alij qui hæc omnia pro hieroglyphicis et allegoricis accipiunt, sed non ad mores, nec vulgatam physicam, sed ad occultissima naturæ Arcana, Lapidem philosophicum eiusq; elaborandi modum et artem continentia et inuoluentia, vt nux corticibus nucleum tegit, exponunt; vt præter centenos Chymix fauentes idem attestantes, acerrimus quoq; huius artis osor, Natalis Comes, aliorum tamen iudicio, adfirmat: Sic enim lib. 6. c. 8. Mythologiæ; *Fuerunt*, inquit,

*Cur à Nat-
li non refu-
rata est hæc
opinio, vt ple-
rag² alia, for-
tè quia nimis
clara?*

*Responsum:
Historiam
non esse sub
Aureo vel-
lere.*

qui res in Iasonis navigatione gestus corporum Chemicorum mutationes & aureum Vellus deniq; post tot labores captum, Lapidem vocatum philosophorum esse arbitrentur, qui fit deniq; post tot corporum eorum mutationes. Nos aliorum præiudicio non abducti hoc vel illud credere, aut illud vel hoc abnegare præsumemus, sed singulorum horum opiniones bilance rationis et experientix ponderabimus, vt tandem ad æquilibrium veritatis perveniamus: Ad primæ sortis historiam supponentes, quod attinet, qui Iasonem iisse ac redisse rentur, Hoc responsi capiant; Loca sunt quidem in rerum natura, quæ petijisse tales Heroes dicantur;

diciantur; quæ cum hæc sint perpetua et non in mutabilibus ut mundi cetera, semper allegorice, ac fabulæ vocentur, amictus sunt, ut patet fore in omnibus figmentis de *Pergæa, Colchis, Delis, Cyro, Æthiâ* et alijs locis olim productis: Nam si fabula aliquid ab aliquo certo loco profertur, gratiam amitteret, et statim ut fabula se prodert; Verum tempus, personæ et res gestæ earum cum cæteris circumstantijs Iasonis expeditionis minime veritati conveniunt: Tempus si spectetur, innotuit esse, nec revera ab aliquo scriptore, qui tam vixerit circumscriptum, ut in historijs agnosci possit; Non autem me fugit, quod hoc tempus per se ponatur in chronologicis et historijs collectionibus, sed eo fundamento, quod trecentis annis ante Romam conditam *Troia* dicitur deleta, et Iasonis expeditio 100. ferè annis *Troia* excidium præcessisse; quæ Argonautarum filij interfuerunt *Troiana* expeditioni: Sed utraq; supponuntur potius, quam probantur, ut inferius sub *Troia* latius patebit; Quod si a personis concludere liceat, quia res ab aliquo personis acta non sit, sublatis personis, tollitur ipsa res: Cum itaq; omnes Argonautæ sint personæ fictæ, quemadmodum sunt personæ Comædiarum aut Tragediarum, aut veluti habentur in *Poësi Amadijs* dictis, (quæ nec caput nec pedem agnoscit et continua serie res ex rebus, personas ex personis, ficta ex fictis producit et confirmat) siquidem ferè omnes ex dijs, qui nunquam fuerunt nec homines, nec dii, originem ducant, quomodo res ab illis actæ creditæ veræ esse possunt? Si quis hos quomodocumq; excuset, quomodo Hercules, qui *Ophiridis* tempore in *Aegypto* vixisse dicitur, et ab eo peregrinatus *Aegypto* præfectus, quod ante 20. millia annorum contigit fabulantur, et huic Argonauticæ expeditioni interfuit? Aut si per distinctiones liceat multos *Hercules* facere, (ut et Saturnos, Soles, Apollines, Mercurios et huiusmodi similes) quomodo inquam *Pallux* interfuit Argonautis, et *Helena* cum eo ex vno ovo edita

Locum veram non supponit veritas, ut res que in eo gesta fingitur.

Persona ficta et res facta non historijs supponuntur.

Omnes Argonautæ personæ fictæ et dijs originem dant.

*Absurda ad
literam vel
hystoriam.*

Troiana expeditionis ; Si deos probaueris, nihil contradicere potero, si homines, nimis longævi videntur ; *Helenæ* enim erit ad minimum 120. annorum anus edentula, cum bellum Troianum eius non restituta gratiâ à tota Græcia generetur : Cohærent vt arenæ à vento

*Res incredi-
biles & na-
tura adser-
sa.*

agitatae : Res verò si consideretur, vt hystoria gesta, pueris, non viris, persuaderi debet, esse tauros, qui ignem vomant, e terra repentino ortu, celerius quam fungi aut cucurbitæ crescant, segetes & phalanges virorum armatas prodire, qui vnico Lapide percussi se ipsos ad vnum conficiant omnes ; Quid de dracone pervigili, qui filius Typhonis & Echidnæ perhibetur, eiusq; dentibus feminatis ? Quid de Medæ pharmacis & consilijs & innumeris alijs dicemus ? An ex illis hystoriam faciemus ? Fabula itaq; est & quidem insulsa, oues illas lanas aureas vel citrinas habuisse vel deauratas fuisse, & tantum laboris susceptum ab Iasone, vt ijs potiretur : Qui de mineris auri eas intellexerint, inter quos Strabo in Geographia, recensetur, ad rem propius accesserunt ; Magis adhuc qui de Libro seu membrana Chrysopeam continente, interpretati sunt, vt Svidas : Sed propter has res nemo tanta pericula subiret & tam varia, nec opus haberet Medæ pharmacis, nec Iason, qui medicum sonat, à Chirone, manuali experientia institutus, ad id requisitus esset, sed alius quicumq; nec Æson à Medea iuventuti restitutus esset ; Restat itaq; vt ad allegoricam interpretationem rem totam ab initio ad finem accommodemus :

*Aliorum ex-
plicatio.*

*Allegorica
Interpreta-
tio veris-
sima.*

Non quidem ad mores, propriè et primariò, nisi insanire velimus, aut illos insanix accusare, qui hæc talia et tanta propter mores finxerint ; Secundariò non diffitemur eò, vt et cætera omnia, inspecti posse : Nec ad physicæ opera rusticis nota, sed philosophis propria & arcanissima, Nempe Medicinam auream de auro animi & corporis medicamento agentem : Nobiscum sentiunt et qui nos antecesserunt, (Vt Aloysius Mar-

lianus

Ianus integro volumine sub Aurei velleris titulo edito, et qui congefserunt tot de arte Chymica tractatus, diversifq; tomis dispositos Germanicè eâdem operis inscriptione vñ in publicam lucem ediderunt, aliq; innumeri, quos brevitatis gratiâ hic omittimus) et concomitantur, quorum scripta cum omnium terantur manibus, hic non citabimus: Pertinere autem dictam Iasonis peregrinationem cum periculis, rebus gestis, personis & circumstantijs omnibus ad Medicinam Philosophicam, & nihil aliud, quam artificium summum Chymicum et Arcanum Arcanissimum ab Ægyptijs ad Græcos translatum, subq; hac allegoria venustissima descriptum, in specie nunc demonstrabimus.

Iason qualis sit, nomen, educatio, genus & effecta probant: Nomen enim medicum exprimit, *αἰώνιος ἰατρῶν* feu à medendo dictum; *ἰατρικὴ* enim ars est medendi; Non satis est, quod Chirurgus non fuerit, nec medicinam dederit Iason, asserere, vt quidam faciunt, qui idcirco eum ad mores transferunt: Licet enim non fuerit medicus aut chirurgus, (quia nec ipse Iason vnquam in rerum natura extitit) esse vel fuisse fingitur & præsupponitur: Cum nomine enim omnia conveniunt omnia: Educatur à Chirone, qui in medicina ipsum instituit, qui *Herculem* et *Achillem* quoq; erudiuit, vnus indolis et familiæ adolescentes, hunc ad bellum Troianum invictum Heroa, illum ad monstra domanda aptissimum: A Chirone itaq; manulem experientiam Iason hausit, vt à Medea consilium et Theoriam perfectam ad operis completionem necessariam; Ex quibus notatione dignum occurrit, tractationem qualemcunq; manulem, à Chirone perceptam, in hoc opere investigando præcedere debere Theoriam perfectam à Medea instillatam; Theoria enim perfecta perfectam praxin præcedit, et hæc non illam; sed theoriam perfectam errores multi præcedunt; Hi enim sunt quasi magistri et castigatores in arte;

Iason quis.

Chiron & Medea Iasoni erudierunt.

errores verò non agnoscuntur, nisi ex praxi sapè tentata & repetita; atque sic apparet; quod *Chironis* institutio precedat *Medeæ* consilia perfectissima; hæc quoq; labores artificis ordinent & disponant: Genus est ex genealogia *Deorum*; *Abavus* enim paternus est *Iupiter*; *Polymeda* ej mater, quasi multi consilij assignatur, *Astolycs* filia, ex *Sisypho*, *Æolo* & *Iove* quoque descendens; Sic sublato *Æolo*, vel *Iove* genus *Iasonis* à nullo incipit; *Chiron* quoque si nunquam fuit, præceptorem non habuit; qui sar é nec in rerum natura extitit, si *Saturnus* non cum *Phylire* Nympha

Avus Medeæ Sol.

in brutum, Equum, versus coivit, aut nunquam vixit: *Medea* similiter, cõjuncta *Iasonis*, *Solis* & *Oceani* neptis est; Patrem habuit *Ætam*, à fulgore dictum, cujus sorores *Pasiphae*, *Minois* vxor, quæ *Minotaurum* edidit, & *Circe*, veneficio transmutans homines in belvas; matrem *Idijam*, à cognoscendo nominatam; cognitio enim consilij

Iason medicus Medicina aurea artifex Deorum filii Argonauta.

mater: Tales itaque parentes, magister & vxor, *Iasonis* futuro medico & rerum naturalium indagatori acerrimo conveniebant. Nunc ad effecta ejus ponderanda veniemus; *Quinquaginta* illi itineris *Comites* eliguntur, ferè omnes à *Dijis* orti: At cur illud? Forsitan quia illa ætas *Deos* protulit? Non opinor: sed quia ita *Poetæ Orpheo* libuit tantos parentes suis *Argonautis* assignare, ne viderentur ex humili loco orti, sed aureolæ esse familiæ; Cum enim omnium vel *Acolus*, vel *Iupiter*, vel *Mercurius*, vel alij *Dij* aut *Dæ Nymphæve* progenitores sint, quis illos, ut veros, non agnosceret? Apud *Ethnicos* nefas fuisset ipsos negasse *Deos*, apud nos licet, & addimus, quod nec *Dij* nec homines fuerint *Argonautarum* proavi, Ut *Iasonis*, *Herculis*, *Hylæ*, *Aethalidis*, *Amphionis*, *Augiæ*, *Calais*, *Castoris*, *Cephei*, *Iphicli*, *Aesonis*, *Lyncei*, *Meleagri*, *Mopsi*, *Pelci*, *Pollucis*, *Telamonis*, *Zetis* & reliquorum; *Argo* navis fabricatur, quæ prima dicitur, ex *Dodoræa* quercu, ex quâ oracula reddebantur, inde malum loquacem et *Fatidicam* habuit; idque primum est consideratu dignum; quia *Orphei* calamo *Poetico* et *fatidico* extracta erat; secundum

Argo navis quæ.

quod

quod *Palladis* consilio fabricata dicitur, hoc est sapientiæ; tertium quod tanta moles à 50. viris portari potuerit per desertam *Libyæ* per 12. integros dies: quartum, quod *Cytharâ* & cantu tantum *Orphei* gubernata sit; quintum, quod tandem præ vetustate corruens *Iasonem* sub ea dormientem oppresserit; et sextum, quod inter sydera relata sit, ubi adhuc videtur: Hæc singula navigium, quale fuerit, satis evidenter describunt; nempe ab *Orpheo* fabricatum, rectum, & in æternam rei memoriam syderibus inscriptum: Circa cursum multa occurrunt; At cur *Iason* Medicus Lemnum primò petijt? Nempe, quod additur, ut *Vulcano* litaret; Videtur itaque tota res ad *Vulcanum* potius, quam aliò spectare: *Syrtes* et *Syrenes*, *Scylla*, *Charybdis*, item *Petra errantes Cyanea*, sunt pericula maris, quæ loca omnia prævertecti dicuntur, *Orpheo* pulsante *Cytharam*: *Triton* docuit illos, quo pacto seruari possent; *Phineus* Vates cæcus viam ipsis descripsit; *Mopsus*, *Idmon*, et *Amphiaraus*, et ipsi Vates ex comitibus erant. Cur gleba oblata ab *Eurpylo*, *Neptuni* filio? quia terra Philosophica pro Xenio data, icet vilis sit, non repudianda; Datur à *Neptuni* filio, quia sic decet; Ex aqua enim fit terra: At quid *Medea* vaticinata est ex hac gleba in aqua dissoluta? Qualis reditus, an prosper, an secus, in patriam futurus, et quis exitus operis: Nisi enim ex aqua terra fiat et ex terra iterum aqua, frustra laboratur; Ex dissolutione igitur terræ in aquam multa prædicenda erant *Medeæ* seu rationi consilio præstanti: Addunt non solum *Neptuni* filium *Eurpylum* dedisse hoc donum *Argonautis*, sed et ab alio *Neptuni* filio, *Euphemo* susceptum & servatum esse: Natura enim naturam ducit, et lætatur sua simili natura: Sic non absque ratione est, quod *Phineus* ab *Harpyijs* infestabatur, à quibus non nisi à *Boreæ* filijs liberari potuit, quod et factum; à *Calai* & *Zete* enim *Boreæ* filijs *Harpyiæ* fugatæ sunt: Nam geminus ventus venire debet, ut *Basilius* Valens testatur 6. clava, *Vultur* dictus, ac deinde simplex *Notus* appellatus, qui ab Oriente et Meridie impetuose spirabunt, quorum mo-

tione

*tione cessante ita ut ex aere facta sit aqua, audacter confides, quod ex spirituali corporale fiet: atque tum Harpyia erunt fugata, hoc est, partes volatiles volare cessabunt: Memorabile quoque est, quod Petra Cyanea, quæ Symplegades, seu saxa concurrentia vocantur, duæ existentes, at vna existimatæ, forent ad eundæ; Sine his saxis enim visis ad scopum præfixum perveniri non potest, quæ sunt vnum essentia, duo ratione; Illorum periculum emissâ columbâ explorandum erat; quia flammis & igne scatebant: Ita & convenit in opere Philosophico; Nam columba alba emittitur, quæ de vitare docet omne periculum: Albedo enim spiritus fugere non permittit & scelicem operis exitum prænunciat: Quis verò tandem petendus scopus fuit? Phasis, aurifer fluvius, ab Hebraico Paz, quod aurum sonat, denominatus; atque Scythia Ægyptiorum colonia, in qua Æta Colchorum rex regnabat: Dicuntur benignè à Phryxi filijs accepti & ad Ætam deducti: Qui ex Sole natus Oceani filiam in vxorem duxerat, ex eâque Medeam progenuerat; Solis itaque filius hunc Thesaurum possedit; Nil mirum; quia Soli proxima loca nostris mineris resplendent ad Medicinam aptis: Promittitur quidem vellus aureum, sed superatis periculis; Illis autem, quia magna erant, quamplurimi succubuerant: Draco magnitudine navis, quæ quinquaginta remis agitatur, pervigil occidendus erat: Hoc opus, hic labor: Quis tantam bestiam aggredere, nisi divinâ Palladis arte ac Medea consilio fretus? Non opus fore arbitror, loca adducere auctorum, vbi nostrum magnum draconem inculcant, quæ sunt innumera; Pro exemplo tamen videatur Lull: qui Theoret: C. 6. *De his tribus, inquit, rebus filii magnum draconem extrahes, qui est initium radicale, & principale firma alterationis: Id: C. 10. Et hac ratione Allegoricè oportet dicere, quod magnus Draco est de quatuor Elementis &c. Et cap. 9. In isto liquore rectificatur magnus Draco: Item cap. 52. Et in omnibus habitat Draco, scilicet Ignis, in quo est Lapis noster aerius, hac proprietate est in omnibus Mundis compositis:**

posit 5; Et C. 54. In Menstruali foetenti ignis contra naturam est, qui totum lapidem nostrum in quendam Draconem transmutat, fortem & utrosum, qui ingrossat & impregnat matrem suam: Sic alij Draconis, qui non moritur, nisi cum fratre et sorore sua interficiatur, sæpissimè meminerunt: Hic igitur est Draco pervigil massa quadam narcoticâ in fauces ejus immittâ sopiendus et extinguendus; Venenosus est, ideoque afflatu lethalis; ignem jaculatur, hinc tactu metuendus; dentibus præcutis minatur, quibus exarmari debet: Verum *Iason*, Medicus Philosophus à Medea, seu ratione, auxilia præsentissima accepit; Lunæ & Solis imagines collo gestandas, unguentum Apyrum, quo se inungeret & libam soporiferam cum aqua clarissima, seu lacte virginis omne incendium arcente et extinguente: His munitus remedijs trucidat Draconem, eique dentes extrahit; Tale quid verè in hac medicina contingit: Seminium enim nostræ futuræ segetis vt habeatur, necessum est, quod seminandum in suam propriam terram postmodum fructus dabit: Hoc autem seminium arte ex Dracone, velut dentes, extrahi debet: Quo habito, ad Tauros domandos accessit *Iason*; Quid verò per Tauros intelligatur, jam ante sub Apidis Hieroglyphico, admonuimus: Hoc enim est verum subjectum Medicinæ aureæ sine quo nihil fit, paratis quoque Draconis dentibus: Domandi itaque furiosi & igniuomi Tauri & sub jugum mittendi: Quid multis? Seminium antè paratum hisce Tauris suæ terræ traditur, & terra circumvertitur, quoad sufficiat; tum habilis est et disposita ad fructus ferendos: Iisdem autem auxilijs *Iason* vsus est in subjugandis bobus, quæis in superando Dracone: Potissimum verò remedium fuit illud Pentaculi genus cum Solis & Lunæ imagine, occultâ quadam vi et proprietate conferens contra virus tantorum monstrorum; quod si quis acquirere possit, de victoria ne dubitet; quomodo autem potiatur, docent Philosophi suis libris, cum loquuntur de Sole et Luna, eorumque conjunctione, naturali dissolutione, in rebus

Remedia Iasoni à Medea data quid significant?

radicalibus suæ naturæ, seu in primam materiam reductione; quæ cum vbiq; obvia sint, non sunt à nobis adducenda. Semine jam terræ tradito, En armati enascuntur viri: Quid hoc ostenti? Antequam enim perfecta mixtio fiat, cum sint duo contrarijs viribus prædita, tumultuantur & rixantur inter sese, hoc est, arma capiunt; Ex lite siquidem & amicitia *Empedocles* omne generationis & interitus initium deduxit; Lapide verò tanguntur, non ligno, neque ferro; peculiaris enim vis lapidis est, quia eminus ferit: Et sic arma terrigenarum convertit in ipsosmet, donec proprio ac mutuo cadant prælio, hoc est, donec ascensus & descensus vaporum nostrorum cessarit, & in fundo vasis vna substantia invariabilis & fixa permanferit: Qua habita, nihil obstat, quò minus Vellere aureo quæsito frui possit: At quid est Vellus aureum? Lapis Philosophicus, summa medicina corporum humanorum: Ad Metalla enim medicus non respicit curanda: *Mercurius* hanc pellem inaurarat arieti, qui Phrixum in Colchidem portarat, detractam; quam alij fuisse candidam, alij purpuream existimant: At verisimile est prius fuisse candidam, post purpuream factam, cum à *Mercurio* deaurata esset: In his enim duobus coloribus tota est artis intentio: *Virgilius* quoque *Georg.* 2. meminit hujus certaminis *Iasony*, vbi sic canit.

Vellus aureum quid denotarit.

*Hæc loca non Tauri spirantes naribus ignem,
Invertère, satis immanis dentibus hydri,
Nec galeis, densisque virum seges horruit bastis.*

In Martis luco vellus illud suspensum dicitur, quia Marti sacrum Martis robur et constantiam in igne obtineat. Circa reditum multa accidisse memorant, Fratrem *Absyrtum* à *Medea* discerptum in partes, easque scopulis impositas: Sic *Typhon* fratrem *Osiridem*, vt ante diximus, quoq; divisit in membra, quæ *Isis* recollegit, vxor et soror *Osiridis*; Hic pater

pater filij artus recolligere cogitur: Eadē ratio est vtrobiq;: Omnia enim sunt vnū. Antiquissimi scriptores, qui omnia *Varietas* hęc *Iasonis* facinora, tanquā facta, accipiunt, utpote ad re- *Scriptorum* ligationem corū spectantia, et sine labefactatione religionis *de reditu* non refutanda, mirē hic se torquent, vt omnem falsitatē *Argonautarū* præcludant, cum de reditu Argonautarum diversimodē scribunt: Nam *Herodotus* in Argonauticis, per idem mare illos rediisse tradit, per quod profecti sunt in Colchos. *Hecateus Mulesius* voluit ē *Phaside* ingressos esse in Oceanum, inde in *Nilum*, inde in Mare *Tyrrhenum*, per quod delati sunt in patriam: *Arthemidorus Ephesius* hos mendacium dicere inquit, quoniam *Phasis* Oceanum minime ingrediatur: Alij verō longē aliter de reditu eorum sentiunt. Ex quibus patet, quod fabula, instar Polypi in magna fame, se ipsam corrodat, et vt mancam risuj intelligentiū exponat. Taceant itaque Scriptores, hystorici, Poetæ Ethnici, quotquot sunt prædicare suos Deos et Heroes, quos nos Christiani non solum ex fide nostra firmissima, sed etiam ex naturæ operibus et artis circumstantijs, non pro Dijs neque hominibus agnoscimus: Taceant quoque inconsideratissimi quiq; ex recentioribus, qui cum Christiani esse velint, eiusmodi tamen facta stupenda et incredibilia personis à Dijs ortis & deductis, tacito cum Ethnicis consensu, attribuunt, eaque propugnare, tanquam sacre fidei articulos, audent: Sunt qui dicant, quod Argonautæ peractis omnibus superatisque periculis in Colchorum regione prius in Istrū, deinde per illum in *Adriam* navigârint, & cō præsertim, vbi *Saturnum* vocabant antiqui, vbi laceratus fuit *Absyrtus*: Ab *Alcinoe* deinde hospite suscepti, *Mopso Cæthoq;* defunctis vatibus ambigui de navigatione ac salute docti fuerunt à *Tritone*, quo pacto seruari possent: Pōst in *Cretam* navigarunt, quo in loco cum illi iter à *Talo* (æreo viro tanta celeritate pedum prædito vt ter quotidie totam Insulam circumierit ac *Iovis* leges deportarit) præcluderetur, per *Medæ* Veneficia illo de medio sublato pervenerunt in

Aeginam ac inde in *Thessaliam*, atque ita dicuntur in patriam rediisse, quam navigationem duodecim mensibus absoluisse ferunt. Quod dicitur, ipsos ingressos Istrum in Adriam navigasse æquè fabulolum est, quàm quod creditur eos ex Phaside ingressos Oceanum; ac deinde in Nilū, ac post in *Tyrrhenum* mare, aut quod tanto spatio navim portârint donec mare navigabile attrigerint; Ister enim non ex Adria procedit, sed sylva nigra, ex qua in Adriam per summa Europæ montium cacumina tenditur, ita vt nimis difficile fuerit Argonautis, cõusque Argô navem portasse; Quod deinde Medea Peliam senem Regem filiabus suis jugulandum persuaserit, cum se illum juvenem reddituram promiserit, ac jugulatum reliquerit; *Æsonem* verò *Iasonis* patrem juventuti restituerit coctum, aut ipsum *Iasonem* senescentem, ab alijs atque alijs traditur: sic enim scribit, qui Reditus composujt:

Senex in-
ventuti resti-
tutus à Me-
dea.

*Ipsa senectutem studio detergere novit,
Pharmaca ubi coxit permulsa lebetibus aureis.*

Eodē modo *Æschylus* in *Bacchi* nutricibus, nutrices ipsas *Bacchi* vr̃a cum viris illis coctas fuisse, inquit, et ita ab eadem juventuti restitutas: Quemadmodum etiam de *Dionysio* et *Osiride*, qui idem est, alibi relatum est: Senem rejuvenescere in opere hujus Medicinæ multis in locis testantur authores, imprimis *Balgus* in turba; qui, *Accipe*, inquit, *illam arborem albam, adifica ei domum rotundam, tenebrosam & rore circumdatam, & impone ei magna ætatis hominem centum annorum, & claudere domum, ne ventus aut pulvis ad eos perveniat; deinde dimitte eos in sua domo 80. diebus; Dico vobis in veritate, quod Senex ille non cessat comedere de fructu Arboris illius, donec juvenis fiat: O quam miranda Natura, que illius Sens animam in corpus juvenile transformavit, & pater filius factus est: Benedictus sis D E V S Creator optimus. Tempus navigationis tam celebris mirum est non exce-
cisse*

Tempus na-
vigationis
Argonau-
tica.

excessisse 12. menses, cum Salomonis tempore tertio quo- *Allegoria de*
 que anno navigationes In Indiam vsq; institutæ et abso- *aureis malis*
 lutæ fuerint; Verùm ita conuenit cum opere philosophico *Hesperidum.*
 vt plurimum, si cætera bene se habeant: Iasoni quoq;
 templa in multis locis erecta esse ex credulitate Ethnicâ,
 legimus, præcipuè apud Abderam Democriti patriam;
 Quæ supersunt de Iasonis coniugio cum Glaucâ Creon-
 tis regis Corinthi filia, Medææ in pellicem vindicta
 & Iasonis fato, nec non alijs ad hanc allegoriam per-
 tinentibus, ex iam dictis & illustratis lucem abundè ac-
 cipient; Cum verò Orphei, huius allegoriæ authoris,
 respectus fuerit ad poma Hesperidum aurea, (quia et
 oues et mala apud Græcos *μῆλα ἢ πῦ χρύσεια* vocentur,) eius
 tempore celeberrima & magnam aureæ medicinæ par-
 tem declarantia, de ijs nunc pro nostro insiituto pauca
 trademus.

Inter *Herculis* labores, ab Eurystheo ipsi fatali ne- *2. Allegoria*
 cessitate impositos, recensetur et Aurcorum pomorum *de Aureis*
 Hesperidum hortis ablatio, quæ res cum valde difficilis *malis Hesper-*
 factu esset & ab omnibus, qui id tentârant hætenus, *ridum.*
 frustra cum vitæ periculo desperata et relicta, soli
 Herculi monstrorum domitori conuenire videbatur;
 Nec verò licitum erat, vt post sub Herculis laboribus
 latius diceretur, impositum onus, quantumuis difficile
 et impossibile ferè humanis visibus æstimaretur, Her-
 culi recusare: Narrant, quibus Ægyptiarum allego-
 riarum cura fuit, Iunonem, cum nupisset Iovi, pro
 dote arbores quasdam aurea ferentes mala dedisse,
 quas cum Iupiter in precio maximè haberet, vellet-
 que vt in loco tutissimo ad æternam memoriam ser-
 uarentur, apud Hesperidas Nymphas à dracone per-
 uigili custodiri mandauit: Fuerunt autem Hesperidi-
 des, Hesperis, fratris Atlantis, filia, Aëgle, Arethusa
 et Hespertusa à quibusdam nominata; Draco, qui
 excubias noctu, diu, pro pomis agebat, ex Typhone
 & Echidna natus, centum capita habebat, varijsq; v-

tebatur vocibus: Alij addunt hortos eos, qui non procul á Lixo oppido Mauritaniæ erant in extrema parte Æthiopiæ, Atlantem montibus vndiq; cinxisse; Quia Themis illi responderat, futurum esse vt filius Iouis cõ aliquando accederet et aurea mala carperet: Horum meminit quoq; Virgilius lib.4. Æneid.

*Oceani finem iuxta, solemq; cadentem
Vltimus Æthiopiæ locus est; vbi maximus Atlas
Axem humero torquet stellis ardentibus aptum;
Hinc mihi Massylæ gentis monstrata sacerdos
Hesperidum templi custos, epulasq; draconi
Quæ dabat & sacros seruabat in arbore fructus.*

*Ab Hercule
consulendi
quatuor.
Nympha.*

Nereus.

Promethæus.

Atlas.

Ad hæc itaq; aurea mala missus est *Hercules* auferenda, qui diu cunctatus, nesciens vbi locorum essent, ad *Nymphas* Iouis et *Themidis* iuxta *Eridanum* in quadam spelunca habitantes contendit, ab ijsq; sciscitatur: Illæ docent *Nereum* hac de re esse consulendum; Qui post interrogatus ab *Hercule*, refert ad eundem esse *Promethæum*, à quo quid esset agendum, admonitus est; Nempe vt *Atlantem* ad ea pro se mitteret, ac ipse tam diu cælum, dum rediret *Atlas*, sustineret: Verum alijs placet, *Herculem* ipsum post colloquium cum *Promethæo* eõ profectum, & *Dracone* interempto aurea decerpisse mala, secumq; deportasse ad *Eurystheum*: Quæ sanè allegoria vt auditu periuicunda est, ita non pro auribus otiosis excogitata, sed ab antiquissimis temporibus vsq; ad nostram ætatem deriuata, mentes ingeniosorum potiùs, quàm sensus voluptate affecit: Quid enim auro gratius? Quid pomis venustius? Quid hortis pulchrius? Si quis igitur audiret aurea poma in arboribus nasci, appetitu quodam innato illis frui desyderaret: Hinc rei novitas non parum in admirationem auditores traxit, atq; sic occasionem præbuit quam plurimis rimandi et inquirendi, quis nucleus sub tam specioso cortice tegeretur; Multi enim ex *Ethnicis*, rem, vt

narratur,

narratur, non ad literam, sed longè aliter interpretati sunt: *Expositio aliorum.*
 Aretas in rebus Libycis oves fuisse sensit, quæ aureæ nominarentur, cumq; inhumanum et agrestem pastorem haberent, dictæ sunt à dracone custodiri: Verùm hic vocabulo, quod et poma et oves significat seductus videtur: Pherecydes ad poma aurei coloris retulit, cui et Lucianus astipulatur: quò spectat quoq; Virgilij versus in egl: Aurea mala decem misi, cras altera mittam: Ex recentioribus quidam his rebus hystoriam subesse subodorati sunt, nempe quod oves fuerint flavo et aureo colore spectantes ad duos fratres Hesperum et Atlantem: Alij ad astronomica applicant, aurea mala ad aureas stellas, & draconem ad solem transferentes: Nonnulli ad Ethica et morùm doctrinam accommodant, quasi avari suas seruantes divitias sint velut serpentes aurea mala observantes. His nos primum responsum, deinde et nostram interpretationem *Responsum ad expositiones aliorum.*
 dabimus: Cum subiecta secundum prædicata propria intelligenda sint, mirum est Aretam ex malis facere oves; Licet enim hæ et illa vocentur Græcis $\mu\alpha\lambda\alpha$ tamen longè differunt rebus et attributis; Hæ lanam gestant fortè auream, illa aurea gestantur ab arboribus: Neq; aliquid causæ est, cur authores omnes poma pro ovibus posuissent, aut oves pro pomis intelligere voluissent? An fortè vnicus est author, qui simpliciter æquivoco isto vocabulo vsus est adèò, vt de sensu non constet, an Poma an oves intellexerit, et non plures huius allegoriæ meminerunt? Ex istimo permultos: Lusus itaq; est nominis et detorsio violenta ab arboreo fructu ad pecudem, quamuis et hæc auream lanam præbuisse, vt antè narratum est, inueniatur: At friuolum omnino est, quod addit, pastorem eas habuisse inhumanum, ideoq; draconem dictum: O miseras oves, quæ auream habentes lanam tam agrestem senserunt pastorem; Sanè dignæ fuerunt, quæ pastore cæso raperentur ab *Hercule*: Vtrumq; puerile est, credere pastorem talem draconem dictum, et oves reuera aureas lanas portasse; Qui poma esse fatentur, sed aurei coloris, fortè
 ad

ad mala arantia aut citria respiciunt; Verú cum hic fructus per se bonus; non adeó admirabilis aut rarus fuerit, sed semper, vt et nunc, suis locis natalibus suam speciem propagarit, non videtur operæ pretium his arboribus tantum custodiæ per nymphas et draconem abhibitum fuisse: Deinde de aureis malis refertur, et non de imitantibus colorem auri: Qui ex hisce astronomica faciunt, celo iniuriam inferunt, quod ex stellis poma, et ex sole draconem fingant; Ita enim ex celo iidem arborem, quam draco Ladon dictus (vt Apollonius lib.4. asserit) amplectitur, figurant: At *Herculem* dicunt solem, cuius 12. labores sint totidem signa caelestia; Sole autem adueniente disparent stellæ; Optimè quidem conueniunt; Sed qui ita opinantur mihi de rebus non intellectis, quasi intellectis, garrire et nugari videntur, de quibus alias: Simili modo qui hæc propter mores efficta credunt primariâ intentione, in physicis arcanis se nihil videre fatentur: In quibus et si nos Lynceum non imitemur, qui acumine vilis ad interiora terræ penetrasse narratur, diuitias subterraneis claustris reconditas, tanquam coram, speculatus, tamen nisi Saturni filia nos fallat, huius allegoriæ evidentiorum et magis genuinam, quam illi ante dicti, explicationem dabimus: Per *Herculem* tot laborum tolerantissimum Victorem, intelligi in primis Artificem Medicinæ aureæ sub eius laboribus evoluendis inferiús demonstrabitur; Eo igitur præsupposito, licet ad mores et virtutes inculcandas *Herculis* exemplo non ineptè quoq; vtendum esse non negemus, Atlantem, montem Mauritaniæ celeberrimum eo tempore, vt adhuc, omnis generis mineralium, quarum ad Medicinam Philosophicam vsus est, feracem, hortum *Hesperidum* Nympharum cinxisse verè asserimus: *Atlas* enim *Hesperis* frater, quia ad *Hesperis* occasum *Egypti* et *Græciæ* respectu situs sit; Hinc et *Mercurius* *Atlantiades* dicitur, quia à quibusdam in *Atlante* genitus æstimatur: Quod de *Atlante* astronomo, qui *sphæram* invenerit & illas gentes *Mauritaniæ* docuerit, quidam

*Explicatio
verissima.
Hercules
Artifex la-
boriosus.*

*ATLAS
quis.*

quidam fabulantur, veritati non conuenit; multò minus, quod alij dicant, Regem fuisse Mauritanæ à Perseo in montem tantæ magnitudinis, capite Medusæ ostenso, mutatum; Hæc enim sunt poetarum figmenta et emblemata, quibus alia arcaniora, sub illis latentia, adumbrârunt et depinxerunt: Astronomum Atlantem dicunt, quia astra in eius cacumine clarissimè obseruari possint, præsertim cum vt Africa et Ægyptus claro cælo, nec pluuijs nebuloso, fruatur; Deinde quia eius altitudinis sit, vt vertex inter nubes et astra, vt videtur, reconditus sit: Ac tertio quod quasi humeris cælum sustinere putetur; Dicitur enim statux viri, cacumine tanquam capite ascendendo, figuram repræsentare: Hic Atlas, cuius Pleiades narrantur filia, (ex quarum vna Maia dicta Iovi natus est Mercurius, vt post tradetur sub genealogia deorum,) Hesperum fratrem et ex illo neptes habuit tres Hesperidas, *Æglen, Arethusam & Hespertusam*: Per Hesperum eiusq; filias, eadem montana loca Atlantis intelligimus: Nam licet Atlas accipiatur quasi de vno monte, tamen eodem nomine & continuitate complectitur omnes sibi adiacentes montes reliquos; Atlas enim totam ferè Africam maritimam peruadit, atq; sic non vnum montem, sed multa millia compræhendit; Quemadmodum de Tauro Asiæ, Alpibus, Apenninis & Pyrenæis Europæ montanis similiter constat, sub singulis innumeros montes & colles contineri: Sic de Pleiadibus & Hesperidibus intelligimus, quod sint partes & quasi filia propagatæ à magnis illis & præruptæ altitudinis montibus Atlante & Hespero: E Maia itaq; Mercurius non immeritò nascitur, vt Atlantiades dicatur, & ab Aegle, Arethusa & Hespertusa arbores aurea gestantes mala seruantur; quæ inde Hesperidum appellantur: Draco, qui custodiæ eorum præfectus est, ex Echidna & Typhone genitus, centum capitum traditur: Numerosa autem eorundem parentū soboles extare legitur, Ea; venenosa & monstrosa semper; Vt draco ad fontè Cadmi socijs lethalis, alius ad Vellus aureum, tertius hic ad mala

*Atlas cur
astronomus
singatur.*

Nota.

Draco quis?

Hesperidum, quartus ad Geryonis boves; Item *Cerberus*, *Sphinx*, *Chimera*, & ejusmodi alia horrenda & multiformia monstra, de quibus suis locis: *Typhon* sulphureum et ardentem spiritum, *Echidna* aquosam & frigidam volubilem substantiam denotat; Ex his enim duobus minerarum diversæ species pullulant, quæ semper monstrorum nominibus propter naturæ varietatem appellatæ & descriptæ ab antiquis fuerunt: De Dracone, utpote de genere, quemadmodum & de loco natali malorum aureorum, ex his satis constat; nunc de specie tantarum arborum ejusq; fructuum videbimus: Arborem esse inversum animal quibusdam ex *Physicis* placet, eâ ratione; quia radices versus terræ centrum habeat, vel ad inferiora, quæ os animalis referunt ad superiora dispositum; si verò ventriculum, ejusq; venas meseraicas aut Epar in Animalis consideremus pro principio distributionis alimenti per venas corporis, alia res est: Ad eundem modum mineræ, ex quibus metalla depromuntur, & medicinæ fiunt ad corporum humanorum curationem utiles, arborem quandam generis vegetabilis repræsentant; Nam radices earum, quæ sunt duplex fumus sulphuris et argenti vivi, sunt centro propinquiores, atq; inde versus superiora vergentes venas suas per saxa et terræ tractus extendunt mirabiliter, ut revera magnæ alicuius arboris longè latèq; ramos suos propagantis schemata repræsentent, si oculis perspicui possint, ut ab experientia venas illas investigantium patet: Quod si hæc ita se habeant, constat quid per arbores illas aurea ferentes mala intellectum sit; Nam sanè hæc sunt arbores, non in acre crescentes, sed sub terra, quæ aurea mala gerunt; dummodo discernantur à sylvestribus eæ, quæ sunt melioris indolis: In hoc enim tota difficultas versatur, nempe eligere quæ sunt arti idoneæ; Ideo *Morienus* circa finem sujecti tractatus hæc notabilia verba adijcit: *Similiter scias quod maior radix huius operis est in inquisitione specierum, quæ sunt meliores ad hoc magisterium: Nam unaqueque minera multorum est generum.* De his arboribus mineralibus sub terra cres-

*Minera
monstrorum
nominibus
tectæ.*

*Arbor mine-
ralis.*

crescentibus omnes ferè authores meminerunt sub alijs
 atque alijs verbis; idem innuentes, fructus nempe au-
 reos cum sua arbore sumendos esse, & transplantandos;
 Sic Fla. *Granum fixum*, inquit, est velut pomum, & Mer-
 curius arbor; Non est igitur separandus ab arbore fructus,
 quia non potest aliunde nutrimentum accipere: Et mox: quo
 denno plantetur contra fructus ablationem, in fertiliorē terram
 atque nobiliorē, quae plus nutrimenti dabit uno die, quam prior
 ager in centum annis exhibuisset, ob ventorum assiduam agita-
 tionem: Altera terra, quod Soli proxima sit, crescere, vegetare-
 que facit arborem continuo rore, & assiduo Sole in horto Philoso-
 phico, mane, vespere, dies & n. etes, ac in singulas horas absque in-
 termissione, lucente, arborque rore dulcissimo conspergitur ac nu-
 tritur uno anno magis, quam in priore terra decem millibus.
 Greverus quoque arborem hanc mineralem demonstrat,
 cujus radices inquit esse *Mercurium*, ramos vero quadru-
 plices imperfectorum metallorum; inque ijs argentum *Aurea mala*
 et aurum referre flores et fructus: Quibus nihil evidentius *quid sint.*
 dici potuit ad subiectum artis declarandum et aurea
 mala Hesperidum, quid sint, quovè modo crescant, expo-
 nendum: Nec id adeò mirum videri debet, quasi naturæ
 adversum sit, cum quotidie cernamus per insitionem sur-
 culorum diversi generis arborum in truncos sylvestres
 seu ignobiles, fructuum nobilitationem fieri, ita ut quā-
 tum ars possit in vegetabilibus, quæ heterogenearum &
 non similarium sunt partium, manifestum fiat; Vnde
 in minerali genere eo præsertim, quod purè homogenum
 est multò citius & facilius id fieri posse, rationabile est et
 ab experientia notissimum: Idem in animalium ac ipsius
 hominis corpore contingere jam pridem innotuit, quo-
 modo nimirum nasus, aures & similes partes refici et
 restaurari possint ex carne humanâ vivâ, cuius rei ocu-
 lati testes adfuimus cum Bononiæ excellentissimum *Gasp.*
Tagliacotium ejusmodi perficientem familiariter noverim-
 us: Possent hic innumera exempla ex naturæ et ar-
 tis operibus idem attestantia produci, sed supervacanea

1
*Exemplum
 vegetabilium*

fore existimavimus, cum sensus artificum non à ratione auxilium aut probationem petant, sed contrà: Vnicum hoc loco nobis sufficiat: In quibusdam locis, vbi hyberno tempore omnia frigore & glacie rigent, si furculus circa initium Decembris ex pomo arbore decidatur & aliquot diebus locis calidis seu Hypocaustis in aqua disponatur, folia & flores producit sua venustate & novitate conspicuos, quod vulgaribus quoque notum est; At Philosophi inde materiam primam in surculis arboreis latentem agnoscunt, & similiter de aureis malis in suis ramis & radicibus contentis judicant: Intelligenti satis: Aut si placet, rarius exemplū naturæ vegetabilis addemus, quod hanc rem non parum illustrare possit: Sunt, qui circiter 25. diem Novembris folia brassicæ in fossam sesquipedem altam sub terra recondant, ibique per hyemis nives & frigus vsque ad 25. Martij sub dio relinquunt, ac tum non brassicæ folia, sed semen purissimum inde eximant, vt jurati mihi testes affirmârunt se id quotannis factitasse: In qua transmutatione videmus per solam putrefactionem vegetabile illud (vt et de alijs plantis asserunt) ad materiam suam primam, ex qua est, vel potius ad vltimam, in quam tendit, reduci: Quod quoque in artificio Chymico, sed suo modo, fieri debet: Arbor itaque nostra aurea gerens pomarationalibus satis innotuit, vt et hujus Allegoriæ explicatio: Vt autem *Hercules* hanc arborem exploraret,

2
*Exemplum
 rarius.*

Nymphæque. ad Nymphas *Iovis* et *Themidis* concessit, quæ juxta *Eridanum*, auriferum Italiæ fluvium, habitabant in speluncis seu fodinis subterraneis; ab ijsque consilium expetijt; At cur illud? quia naturæ opera in primis consulenda sunt, hoc est, considerandum, quomodo natura procedit in suis operationibus; Ideo Philosophi in multis locis ad explorandum veram materiam investigatorem ad opera naturalia ablegant eaque penitus consideranda invitant, vt passim apud Gebrum et alios videre est: Nymphæ illæ in speluncis seu auri fodinis habitantes remittunt *Herculem* ad *Nereum*; qui Ponti & Terræ filius veridicus

Vates

Vates creditusest; Hic Trojanas calamitates Paridi prædixit; antiquissimus Deorum ab Orpheo dictus: Ad eum Hercules veniens varijs formis eludere conantem tam diu detinuit, donec in pristinam figuram rediret, remque indicaret: Pater fuit 50. Nercidum, ab vndis educatus & nutritus, cujus filia circa currum Tritonis præcipue cursitent. Hic est primum Ens à Philosophis sæpe inquirendum iussum, sine quo ad aurea mala non patet via vel transitus: Prometheus verò, *αὐτὸ τὸ προμηθεύς*, id est, a providentia dictus, ad quem consulendum à Nerco ablegatur, ignem detulit hominibus et habetur pro Titane ignifero, Oceano amicus, rerum divinarum contemplator, cuj cum Vulcano & Pallade ara communis fuit; Cujus consilio Saturnus à Iove in Tartarum dejectus est, Vnde Saturnus elapsus in Italiam ad Ianum tum ibi regnantem venit, à quo hospitio comiter exceptus, eundem vivendi rationem & cultum agrorum docuit: Ianus pro accepta disciplina fertur ej dimidium sui Regni remunerasse, et in pecunijs, quæ ex illius ingenio primum sunt impressæ, navem fuisse ex altera parte, ex altera bifrontem effigiem; quia regnum scilicet communi consilio Iani & Saturni gubernaretur, vt Ouid. Lib. 1. Fastorum tradidit. Verum nos non dubitamus per Prometheum præ viam mentis speculationem circa hoc opus exprimi, vnde aram cum Pallade et Vulcano communem habuit; nec immeritò dicitur Iovi consilium dedisse de patre incarcerando et ad inferos detrudendo; Ex speculatione enim mentis prævidetur hoc omne, nempe post nigredinem fuscam albedinem sequuturam: De Regno Iani et Saturni Hystoriæ antiquæ meminerunt quidem, sed ex Poetarum fabulis: Ita enim persuasum habebant gentiles, Saturnum Deum Cæli & Terræ filium, à Iove Deo Regno expulsus esse, et multa alia, passum. Sed hæc Hieroglyphica sunt omnia, & ab Ægyptijs

*Nereus quis.**Promethens quis.*

vel Græcis efficta ad eas res, quas vellent, ijs veluc inuolucris inuoluendas: Per Ianum Bisfrontem, materiam vel rem vnã intelligimus, Rebis dictam, et duas res continentem, aut si mauis, duplicem mercurialem substantiam; Quod Saturnus regni confors ipsi adiungitur, longè aliam rationem habet, quam quilibet diuinare poterit, qui causam non ignorauerit, cur Romæ antiquitus Triton supra Saturni ædem conspiceretur: Sunt enim illa ænigmatica et nonnihil obscura: At cur pecunia prima Saturni auspicijs eusa sit, evidens est ratio, quia ille primus est planetarum, qui ad thesauros clauis gerit, si colorem et ordinem respicias: Pecunia dicta est à pecude, non, vt hæctenus vulgatum, quod ovis eã emi potuerit, sed quia ovem habuit impressam vnã cum nave, hoc est Argo; Nam eius navigationis insigne fuisse non est dubium, continens et navem et pecudem, cuius aureum vellus fuit; Præter alios quamplures, horum malorum aueorum meminit Greverus inter recentiores, qui ipsi legi poterunt: Ex eodem horto Hesperidum Eridos quoq; Pomum aureum Troiani belli primaria causa, petitum fuit, de quo in sequentibus lib. 6 dicemus: Inprimis illa, quæ à Venere Hippomeni tradita finguntur aurea mala tria, Atalantæ obijcienda: Cum enim hæc regia virgo esset non solum formæ dono præstantissima, sed etiam venatu et iaculandi arte celebratissima multos ad se procos allicuit; Verùm pater Schæneus nulli in matrimonium eam elocare voluit, nisi à quo ipsa pedibus aliàs perniciosissima victa esset, cui victori virgo, victo mors addiceretur: Multis itaq; id frustra tentantibus et mortem oppetentibus Hippomeneis ex Veneris consilio et dono tria aurea mala currenti virgini, vnum post aliud, proiecit, vnde illa, detenta desyderio tollendi, victa et Hippomeni coniunx datã est: Qui cum ob amorem moræ impatiens in templo matris deũ cum sponsa coiret, deũ illius iram in se concitavit, vnde vterq; leonina pelle et feritate conspicui syluas perierunt: Dicitur autem Atalanta cum viris certasse venatu et victoriæ præmio

ARGANA.

Pecunia primus vnã de dicta.

3.

Pomum aureum Eridos.

4

Mala aurea Atalantæ obijcienda.

præmio propter aprum insignis magnitudinis occisum à Meleagro donata; Cumq; inter venandum apud Stethæum Æsculapij fanum siti laboraret, traditur saxum cuspidem percussisse atq; frigidissimæ è saxo prorumpentem fontem eliciisse: Hæc Chymica esse nemo non videt, nisi forte talpâ cæcior sit: Quidam nihilominus ad mores et auaritiâ denotandam, seu nuptias auro conciliandas applicant, quod illis non inuidemus, dummodo illi nec nobis succenseant, quod nos occultiori physicæ tanquam proprio suo iuri postliminio restituamus: Virginem esse regiam nostram materiam multorum testimonijs innouit, at fugax est et alas habet in pedibus, nempe Mercurij talaria; Ideo quemlibet cursu præuenit, nisi astu et stratagemate tractetur: Quomodo autem hoc fieri debeat, hæc allegoria sapientum innuit: Accipiantur igitur mala aurea et successiuè proijciantur illi, et victor evades: Nil apertius, nil accommodatius: Post in fano matris deùm amoris nexu concumbunt; Hoc est in vase noto seu in domo vitrea et vertuntur in leones; Quia fuluere incipiunt et in alia animalia dominari: Fugacia enim quæcunq; facile in prædam capiunt sibiq; in nutrimentum conuertunt: At cur mortem oppetunt, qui vincuntur à virgine? Quia vt Bacasser in Turba inquit; *Nihil magis dolorem cordi generat, quam error in hac arte: Dum enim quis putat se fecisse, mundum habere, nihil in manibus suis inueniet.* Aprum occidit, quia altera Diana est; Fontem ex saxo elicit prope fanum Æsculapij; Quia petræ philosophicæ durissimæ dant aquam: Sic Riplæus in fig; Produxit aquam ex terra et oleum ex durissima rupe: Aureis quoq; allegorij annumeremus Ceruam illam aureis cornibus insignem, æripedem ab Hercule captam: At quid artificij est, inquires, capere ceruam, et puerile prorsus existimabis illud tanto Heroi, quantum Hercules fuisse creditur, imperatum aut perpetratum esse: Fateor, res leuior foret, quam quod literis tradi debuisset, nisi magna arcana sub venatione huius ceruæ occultata essent: Cerua autem tum

Nota

5.
De cerua aureis cornibus ab Hercule capta.

aurea cornua et pedes æreos habebat, tum Dianæ sacra erat et inviolabilis; Non ergo sagittis aut jaculis, nec canibus, sed cursu præhendenda erat: Sanguinem enim inde ex vulneribus profluere non decebat; sic enim vel viribus imminuta vel prorsus extincta esset: viva autem et integræ sanitatis capienda erat; solo itaque cursu defatiganda. In Mænalo monte versabatur; vbi et aper et leo, aliæque belvæ ejusmodi degêrunt: Ad hanc *Hercules* ab *Eurystheo* missus, vt ad se deferret, annum integrum currendo insumpsisse dicitur, antequam eam defatigare potuerit: sed illa denique fessa in montem *Artemisium* confugit, et ad *Ladonem* amnem jam jam tranatura capta est, et *Mycenas* super humeris deportata; Tum dicunt *Eurystheum* adeo fuisse virtute *Herculis* perculsum, vt dolium æneum sibi ad latibulum comparaverit, neque in urbem *Herculem* admiserit. Est autem cerva ex fugacibus animalibus nigri sanguinis et melancholicæ carnis; ideoque innati pauoris; Cursu salutem quærit, si vrgeatur, eoque valet perniciosissimo: At cum æreos habeat pedes et aureola cornua præter communem cervarum naturam, ab his non nihil in fuga detinetur et retardatur, ita vt defatigari possit: Nisi enim in materia Philosophica fugaci et volatili esset illud ipsum solare lumen, seu aureum jubar, ferè nunquam sili aut figi animadvertetur: Hoc patet ex Philosophorum innumeris testimonijs: Sic enim *Rosarius*: *Argentum vivum*, inquit, per senil valet; cum verò mortificatur cum corpore suo occulto, tunc valet & vivit vita incorruptibili, et hoc corpus est de natura Solis. Et *Arnoldus*: In nostro lapide sunt *Sol* & *Luna* in virtute & potentia, ac etiam in natura: si hoc non esset, non fieret inde *Sol* neque *Luna*; quia *Sol* & *Luna* in nostro lapide sunt meliores, quam vulgares in ipsorum natura; eò quod *Sol* & *Luna* in nostro lapide sunt vivi & vulgares sunt mortui respectu Solis et *Luna* in nostro lapide; Ideo Philosophi nominaverunt ipsum lapidem *Solem* & *Lunam* invicem; quia in ipso sunt potentialiter, & non visibi ter, sed in virtute & essentia. Hinc quidam ex recenti-

recentioribus quoq; huius ceruæ meminerunt, sed ei Monocerotem adiungunt, cum inquirunt: *Philosophi dicunt strenuè, duo animalia esse in hac sylua, unum laudabile, formosum & alacre: magnū & robustū ceruum, Aliud unicornu, monstrat Philosophus.* Et Basiliius Valentinus tradit asinum sub terra putrefactum in ceruum mutatum aureis cornibus: Aëros quoq; pedes habet resplendentes et albos: Quia res, cuius caput est rubeum, oculi nigri et pedes albi, est nostrum magisterium: Et notum est, quoties æs philosophicum repetatur; Hoc enim fundamentum & basis est operis, vt non immeritò in animali pedes referat: Dianæ sacra est, quia de more mactabatur illi ceruus, vt patet in allegoria de Iphigenia; Diana autem est natura lunaris: Sol enim & luna est tota compositio: Cursu defatigatur, hoc est, còvsq; in suo vase ascendendo & descendendo præcluditur, ne fugere possit, donec quasi fessa materia in fundo maneat, nec amplius ascendat, idq; igne leuiori: Si vero vis ignis adesset, violentia animali fugaci fieret: In montem Artemisium fessa confugit, & ad amnem Ladonem capta est; Quia ita oportuit virginem manere inuolatam; Vt pote Dianæ sacram, quæ Artemis dicta est, quasi *αἰποράκις* id est, aerem secans, vt quidam volunt, vel vt alij, quod integros faciat, vt author est Strabio, l. 14. Est autem Ladon Arcadiæ fluuius, ex cuius filia Metope & Asopo, Thebano flumine, Thebe nymphea nata fingitur, quæ vrbi nomen dedit; Est quoq; Ladon serpentis aurea poma custodientis nomen, vt dictum; Quocunq; referatur, sensus rei conuenit: In Mænalo Arcadiæ monte mineris abundante, vnde Mænalei versus, versabatur; Quia ille locus poetis erat celebratissimus: Humeris Herculeis deportatur Mycenæ, ne lædatur: At cur tantus timor Euristheum inuasit ob captam ceruam ab Hercule, cum alias immaniores feras sæpius prostrauerit, nempe leonem, aprum, hydram & his similes? Sic videtur quid maius arte, quam Marte vincere, cunctatione, quam festinatione, lenitate, quam violentiâ: Hinc annum totum

absumpsit continuè currendo et insequendo feram; Ita enim operis ratio postulat: *dnum enim sumimus*, inquit *Riplaus*, port: 1. *antequam nostram calcem præparemus: Nam minori temporis spacio c. lx nostra confici non potest, fussonis capax cū colore, qui non evanescit.* Mythologi vt has fabulas ad suum captum explicent, ex Hercule solem cæli faciunt, qui per annum integrum currat, et nescio quam certam aureis cornibus infectetur; Sed hæc quia à genuina sua natura ad alienam detorta faciliè agnoscantur, non constant, nec quid utilitatis legentium vel audientium animis præstant, præter nebulas et tenebras quas nos aliquatenus discussimus: Midas præterea auri symbolum tenet, vt et votum; Quod cum à Baccho, quod Silenum humaniter excerpisset, impetrasset, vt nempe quicquid tangeret, in aurum conuerteret, miser fame ferè enectus esset, nisi voti præsententiã ductus cessationem aurificationis iterum obtinisset, hoc remedio, vt sese in Pactolo fluuio lavaret, qui auriginem hanc ad sese transfudit, vt inde aurèas arenas iactitaret: Perbella fabella est auribus non ingrata, nec oculis, cum nil nisi aurum, quod arderet et sitit ab omnibus, ostendet, ad auarorum appetitum insatiabilem declarandum et refrenandum apertissima: Midas enim per multos voto esse constat, sed paucissimos effectum: Quia appetere immensitatem opum, est in cuiusq; voluntate, at impetrare in Dei dono: At quis deus est, qui donum ad ònoxium petenti concessit: Fictitius & Hieroglyphicus, non ille, qui verè Deus est & dicitur, nobisq; dar bona magis vult, quàm n placenta, vt pater filiis: *Bacchus* enim, qui et *Dionysius*, et *Osiris*, aureorum deorum primarius est, ideoq; tanti doni largitor; Sed Silenū eius magistrum aut comitem benignè excipere conuenit; Qui pando insidens alicui, licet à pueris senex deturleat, plus tamen habet in recessu, quàm n fronte promittit: Hæc illud de Silenū Alcibiadis increbuit, dicitur q in Socratem deformissimum exterius, interius pulcherrimū

6.
De Mida
auri voti
particpe.

Sileni Alci-
biadis.

iactatum: Generosus enim dominus aliquando in vili do-
 minucula moratus, et mens polita literis, in corpore pan-
 nis annisq; oblitus: Per Silenum autem, vt et Pana, et Saty-
 ros, comites itineris Bacchi seu *Opsiidis*, nihil aliud intelli-
 gitur, quàm vilitas et syluestritas seu ruditas materiæ phi-
 losophicæ, quæ si humaniter et suaviter tractetur, qui
 mox inde sequitur auripotens deus, *Bacchus* multiplicem
 gratiam pro gratia rependit: Hoc denotat votum Midæ;
 Propriè autem aurifica vis suo subiecto impressa per hoc
 intelligitur, quæ immensa est et semper multiplicabilis,
 nisi refrenetur ac in propria sua aqua virtus ista ignea
 restinguatur; De hac philosophi multis in locis agunt, in-
 primis Lullius prætestam: Cap. 23. vbi inter cætera,
Et quando, inquit, dimittis eam in speciali forma sulfuris, id est
pulueris subtilis, tunc ostendit quod magne ignitionis est, nec
propter hoc eum minus appreciari debes, sed fortius honorare,
cum fieri possit ad simplicis ignitionis terminum per discretio-
nem operatoris sapientis in doctrina. quam superius ars confert
in substantia multiplicatiua. His addemus et alia aurea anti-
 quitatis symbola et hieroglyphicæ, quæ reuera in rerum
 natura non fuerunt, sed vt alia per hæc declararent, inuen-
 ta ab artificibus et poetis; Vt sunt Aurea ætas, aurea plu-
 uia, aurea messis et his similia: De Aurea ætate receptum
 est, quod aliquando acta sit sub Saturno rege, vt argentea
 sub Ioue, et post ærea & ferrea sub alijs; At si Saturnus
 nec deus nec homo aut rex fuerit, nulla reuera ætas
 aurea extitit: Quod si demus, fuisse regem, An igitur
 tempus aureum sub eo magis, quam sub Ioue? For-è,
 quia Iupiter impius in patrem, quem euiravit, et adul-
 ter et homicida? An talis non Saturnus quoque fin-
 gitur, qui Cælum patrem castravit, foratrem Rheam
 pro coniuge, Philyrem pro pellice præter cæteras ha-
 buit, et proprios deuorauit liberos? pro Iouè tamen
 saxum seu lapidem deglutivit, quem cum concoquere
 non potuerit, evomuit; atque is Lapis, vt Hesiodus

7.

De aureis
admirandis.

Aurea ætas

LAPIS in
Helicone pe-
sitis.

memorat, pro monumento mortalibus in Helicone positus est: Ut hunc lapidem viderent & tangerent, tot antiquissimi Poetæ finxerunt de Helicone superando, in cuius vertice sapientia ex Musarum fonte haurienda sit: Saturnum cum Iano nunquam regnasse, ut Ethnici crediderunt & finxerunt, quò se à Dijs originem ducere alijs probarent, ex ante dictis constat, sed ejus operâ pecuniam primam impressam esse verisimile est, ut suprâ narratum: Auream verò ætatem dici novimus sub Saturno ætam, quia omnium aureorum Deorum initium à Saturno, tanquam progenitore eorum dependeat. Sæpè numero quoque Poetæ aliq; Scriptores aureæ pluvie mentionem faciunt, eam-

Aurea pluvia

que non Metaphoricè, ut Auream ætatem, accipiunt, sed propriè, quasi reverâ contigerit; Narrant enim Sole cum Venere concumbente in Rhodo Insula pluviam auream decidisse, ac post ex illo congressu Rhodum natum: Id Poetis quidem condonandum ob licentiam fuisset, nisi & Hystorici idem affirmarent: Sic enim *Strabo* lib. 14. scriptum reliquit, *In Insula Rhodiorum aurum pluisse, cum Minerva capite Iovis nata est: Pluisse lapides, frumenta, ranas, sanguinem, bestiolas, insecta, in hystorijs passim annotatum legimus; & alia monstrosa multa præter naturæ ordinem, eorumque singulorum physicas causas reddere nituntur, quasi in aerem viventorum, vel radiorum solarium rapta, ibique concreta & generata, vel ex semine proprio vel materiæ habilitate postmodum dimittantur* Verùm de auro, ejusque generatione in aere etiamsi legeremus, fidem non adhiberemus: At pluvias aliquando miraculosas ex Dei nutu, ut *Mosis* tempore in Ægypto, aut magica vi, ut ibidem, contigisse et adhuc contingere posse, non est dubium, cum experientia id testetur omnibus ætatibus et locis; aureas verò in Rhodo cecidisse pro certo haberi posset, si factò diuino & miraculo mis-

se

ſæ demonſtrarentur; verùm cum addatur, tum accidiffe, cum Sol Veneri accubuiſſet, ac Pallas è Cerebro Iovis nata proſiluiſſet, Allegoriam ſeu fabulam probè agnoſcimus: Ethnecitã monſtroſa & incredibilia, vtpote ſuis Dijs poſſibilia, non in dubium aut quæſtionem verterunt, quia Solem eſſe Deum et Venerem Deam arbitrati ex eo nil niſi Divinum procreatum iri cenſuerunt: Eadem ratio circa Palladis ortum data eſt: Nos novimus Allegoriam, vt Dijs illis omnibus, ſic etiam huic pluviæ auræ, in eorum concubitu aut ortu prolapſæ, ſubelliſſe; Si enim Sol Philoſophicus cum Venere, pulcherriamâ ſec ninâ, congregiatur, Rhodus nãſcitur ille, qui quæritur à mille millibus & à pauciſſimis invenitur; ac interim aurea pluvia ſuboritur; quia aurum cum auro, terra foliata cum ſua aqua, Sol cum Venere, miſcetur: Roſeus ſinè fœtus eſt ſive Rhodus, qui ex tanto complexu in lucem editur: Sic Pallas ſapientiæ Dea ex Iovis Cerebro, ſed Vulcani ſecuri obſtetricis, non ſine cauſa exorta traditur cadente auro per pluviã in Rhodo; Abſque Vulcano enim, vt inſtrumento primario operis, ſapientiã magiſterij non perficitur; hoc eſt, perfectã cognitio rei occultæ abſque prævia manuali tractatione haberi nequit: Theorica enim ſcientia perfectã Virgo eſt, & ſolum ex Iovis Cerebro, tanquam Seminario ſuo, nãſcitur, nec Vulcanijs aut fabrilibus artibus permilcetur; Vnde eadem Pallas Vulcanum, ſibi vim inferre conãntem, maſculis repulit, de quorum rixã Eſchthonius originem duxit: Ejuſdem generis, nempe aurci, pluvia fuiſſe fingitur, quæ Danae in gremium deſcendit, tantã efficaciã vt inde Perſeus Heros fortillimus natus lit, vim lapidis liſicam Meduſe, cum adoleviſſet, tollens eãque capite plectens, ex cuius ſanguine guttatim ſparſo Chryſſor, Geryonis tricorporis pater; natus eſt, de quibus aliã ſuo loco latius traditur: Vt interim alia huc

Aurea pluvia in Danaes finum illa: bens. Chryſſor.

*Mellis aurea**Aurea carmina.**Corona aurea
Pythagore.*

spectantia quamplurima præterea us, inter quæ
 Mellis aurea, quæ fuisse dicitur, cum *Pythagoras* Cæcili-
 ne arcana sive Philosophiæ mystica docuerit, & ejusdem
Pythagora aurea Carmina, quæ adhuc supersunt, nec
 non Corona aurea ab eodem in capite omnium primò,
 (forè ante multarum genium reges) gestata, nume-
 rantur; verù n de his alius copiosius: Nunc
 ad auream Deorum Genealogiam se-
 quenti Libro tradendam,
 progrediemur.

* * *

Finis Libri Secundi.

LIBER

LIBER TERTIVS.

DE AVREA DE-

orum, Dearumque Genealogia, ex
 qua tanquam arbore Philolophi-
 ca, innumeri rami Herouum Hiero-
 glypticorum propagantur.

Esutationem Deorum, Dearumque
 gentilium, à tot seculis antiquissi-
 mis apud Poetas & Hystoricos, nec
 non maiorem mundi partem recep-
 torum hac nostrâ quasi vltima ætate,
 quâ Christiana religio ex Dej gratia
 clarissimè refulget, instituere velle,
 esset telam multis annorum millibus

contextam retexere, ac fortè operam ludere; tum quia
 Christianis in sua fide satis confir natis supervacaneum,
 tum quia Ethnicis ster ptoribus, qui ferè omnia supersti-
 tiolis Deorum ne: Herouum ab ijs ortorum factis repleve-
 runt, impossibile id ipsum videri possit: Propterea ne quis
 æstimet, nos hunc tractatum ideo concessisse, quasi iade
 nunc prius v rias doctrinæ conspici, aut falsitas Ethni-
 corum nurocu n deprehendi debeat; Id enim ex sacra
 hystoria, omni exceptione maiori, jam pridem inno-
 tuit; Atta nen cu u que non or soliat lingua, multa in-
 vent, & licitum sit v-l Sole medium tenente Cœ i in pri-
 vatis ædibus accendere iugernam, vt loca quæ obscurio-
 ra sunt

ra sunt, penitus introspecti queant; non immeritò quecūq; exillimavimus nos operæ pretium facturos, si Deorum et Dearum genealogias per se satis involutas, & per nullum hæcenus ad suam veram originem, ex qua promanârunt, reductas, nostrâ qualicunq; illustratione, lucidiores red-

*Exnegati-
nis propositi-
onibus nulla
scientiapro-
venit.*

deremus: Non enim videtur tantum luminis ingenio humano accedere, si solum sciat res seu personas pro Dijs habitas longissimisque temporibus creditas non esse Deos, quàm si ad hæc indaget ex veritatis fontibus, quid per eas res seu personas à sapientioribus intellectum sit & intelligi debeat, cum dij non sint: Non enim frustra aut casu introductas esse vel quilibet imaginari potest: Hoc vt præstemus, pro talento à summo largitore nobis concesso, primo libro res Ægyptias præcipuas, Hieroglyphicas dictas, evolvimus, secundò Græcorum magis conspicuas,

*Deorum ge-
nealogia au-
rea.*

& auro insignitas Allegorias percurrimus; Nunc auream Deorum, Dearumque familiam, ex qua tanquam Cathena numerosa Deorum & Heroum progenies, quâ Mundus, hucusque laborat, dependet, recensebimus: Homerus lib. Iliad. 8. tradit, Deos omnes pendentés ex aurea Cathena, Iovem de Cælo detrahere conantes, quorum tamen conatus fuit irritus: Sublato enim Iove, maxima eorum pars tollitur, quorum ille Progenitor existit; Præponderat itaque cæteris omnibus autoritate et dominio, quia Cæli imperium, vt fabulantur, ad ipsum pervenit: Hunc omnes Ethnici pro maximo Deorum coluerunt; Cum verò ex se ipso ortus non dicatur, sed ex parentibus tempore prioribus ipso, ab illis incipiemus; qui cum nec ipsi, vt pote Saturnus & Rhea, absque vlla origine esse agnoscantur, sed ab alijs quoque prognati, ad hos nempe Cælum & Terram, progrediemur: Ethnici absque vlla sacrarum literarum traditione aut cognitione præsupposita ex densis humanæ mentis tenebris varias de Deo mundique partibus opiniones conceperunt: Nonnulli causam primam æternam contemplati sunt, sed mundum velut effectum ejdem coævum ad junxerunt, vt Peripathetici

*Cathena au-
rea Homeri.*

cum

cum suo Aristotile; Alij causam efficientem Deum æternum, non ab æterno condidisse Mundum, sed voluntariè in tempore, vt Platonici, vnà cum divino Platone; quorum sententia Christianis magis affinis est, quam reliquorum Philosophorum: Nonnulli casu confluisse mundum ex atomis imaginati sunt: Quidam partes qualdam minores, alias post alias factas, seu coagulatas esse, vt butyrum ex lacte finxerunt; Sic Arcades iactabant se ante Lunam extitisse; ac alij questionem illam solvere conantes, an ovum prius gallinâ, an gallina prior ovo in rerum natura fuerit, mirabiles ortus hominum & animalium tradunt, quemadmodum de muribus Ægypti in initio primi libri narravimus: Atque hi cum Creatorem cœli & terræ, qui omnia ex nihilo fecit, non agnoscerent, animalia quidem omnia, vt & vegetabilia ex terra & aqua inter se mistis diversa proportione, accedente aere & igne, sua sponte profiliisse putârunt, ac cœlum et terram, absque origine semper fuisse: Idcirco, si pro operibus factis seu creatis haberent, ne cogerentur et efficientem causam eorum fateri, et sic in infinitum progredi, ipsos pro primis dijs non genitis receperunt; Cœlo aerē et Terrâ aquam seu Oceanum et maria complexi: Præter hæc, flumina, fontes, montes ac ventos terræ et cœlo cœtaneos statuerunt, vel adfines vel cognatos; aut quod magis credibile, ex primo concubitu natos: Ex cœlo et terra, itaq; omnium Deorum ortus deducitur, vt et aliarum rerum omnium: Verùm etsi tam frivolis et absurdissimis placitis non opus sit responsum opponere, tamen paucissimis verbis multa complectemur, quibus eorum intentio prorsus destruitur: Si homo ex homine duplicis

*Censorinus
de his vide-
atur.*

*Ratiocinatio
contra Esth-
nicorum opi-
niones de in-
dividuis ab
æterno propa-
gatis.*

mum sit; Sed primum ab ipsa experientia ratum habetur; Et ratio connexionis nota est; quia quicquid ex semine sua specie oritur, id naturaliter & non fortuito oritur; & quod in omnibus individuis in tempore ortum est, id æternum retró dici nequit: Ergo sequitur & secundum verum; Homo itaque & cætera animalia, vegetabilia, & omnes terræ et aquæ partes, species & contenta, aer et totum Cælum cum suis contentis, non fuerunt ab æterno, sed esse in tempore ceperunt; Non ex seipso; Ergo ex alio; Quis ille alius? Deus Deorū, Creator creaturarum: Cætera argumenta, cum sint notoria hic prætercamus, et Deos primos et magnos creditos, Cælum et Terram consideremus cum sua propagine: Non negamus quosdam sapientiores Ethnicorum, cum viderint tantam Deorum turbam dari, quæ ad vnitatem primæ causæ tandem reduci debeat, omnes seré Deos ad Elementa mundi majoris reduxisse, atque ita pluralitati numinum tacite renunciasse; inter quos Varro est maximè occupatus ne fabulosi prorsus Dij appareant; verùm cum hæc opinio multa absurda foveat, et non sit de intentione authorum, qui primi ex Ægypto hanc Deorum cognationem in Græciam producerunt, nos illam omninò repudiamus: Ex Cælo et Terra itaque Saturnus et Rhea progeniti sunt; Deinde Titanus, Iapetus, Thetis, Ceres, Themis, et alij, quos Hesiodus enumerat: Ex Saturno et Rhea, Iupiter, Iuno, Neptunus, Glauca et Pluto: Ex Saturno et Philyre, Chiron; ex Saturni genitalibus Venus: Ex Iunone solâ Hebe: ex Iove solo cum Metim vxorem devorasset, Pallas ex capite: Ex Iove et Iunone conjugè Vulcanus & Mars; Iovi ex pellice Latona, Apollo & Diana: ex Maia, Mercurius: ex Semele Dionysius: ex Danae Perseus; ex Alcmena Hercules; ex Leda, Pollux et Helena, Castor et Clytemnestra, ex binis ovis: Ex Europa Minos et Rhadamantus: Ex Antiope Amphion et Zethus; ex Thalia Palici fratres: ex Cerere Proserpina: Atq; hi sunt ex multis Iovis filijs præcipui, de quibus solum, cæteris omissis, agemus deinde;

Cathena aurea Deorum, Dearum & Heroum, seu Genealogia.

deinde paucos eosque insigniores ex Neptibus ejus ac pronepotibus tangemus, *Neptuni* plarisque de octoginta, quot numerantur, filijs ex diversis *Nymphis* prognatis, nec non alijs brevitatis gratia neglectis: Cœlum et Terrā Cœlus & Terra. concubuisse, si naturaliter, provt cœlum est agens et terra patiens, illud forma, hæc materia accipiatur, non repugnamus, creatis creandis et quibuslibet ex semine suo convenientibus; si veró supernaturaliter, aut provt verba sonant, pro actu generationis seu coitione, el-leboro extirpandum phantasma judicamus, non ratione aut argumento; Mirum est Sapientes Ethnicos hoc somniū somniasse vt Cœlo, patri Saturni, testiculos attribuerint, eosq; à Saturno, ne plures generarentur ipsi liberi, amputatos esse: Nemo vnquam in ergastulis magis deliravit; quam hi sapientes dicti; nullus de Deo veram opinionem minùs amplexus est, quàm hi Theologi, si dijs placet, appellati: Verùm respondebunt, rationabiliter id factum, hoc est, Cœlum castratum esse, ne scilicet aliud cœlum generaret, aliamve terram: At si omne simile generat suum simile, tū *Saturnus* et *Rhea*, alijque *Saturnini* filij erunt novi cœli, nouæq; terræ, quod tamen ab illis non receptū est, sed plarunq; ex *Saturno* Tempus, ex *Titano* et *Iapeto*, nescio quos progenitores, ex *Thetide* deam marinam, ex *Cerere* deam frugum, ex *Themide* deam justitiæ faciunt: Videamus primò *Saturnum* et ex filio patrem, aut ex hoc patre sequentes filios consideremus: Pingebatur ab antiquis senex pallidus curvus, alterâ manu falcem gestans et draconem caudam sibi mordentem, altera filium parvum ori apponbat ac vorabat: Caput galeâ tegebatur, et super illa erat amictus: Habebat iuxta se quatuor filios, è quibus *Iupiter* virilia amputabat, è quibus *Venus* oriebatur: Narrant *Saturnum*, licet junior esset *Titano*, tamen ad sese regnū transtulisse, ideoq; bellū inter *Titanus*, hujusq; filios *Titanes* dictos, et *Saturnum* exortum, eaq; lege cōpositum, vt si qui liberi masculi ex *Rhea* nascerentur *Saturno*, è medio tollerentur: *Saturnus* itaque

Saturnus &

Rhea.

Hieroglyphica Saturni.

Iovem recens natum ad se deferri iussit, verum à Rhea circumventus lapidem fascijs involutum accepit, quem mox pro Iove deuoravit: Et *Iupiter* alibi in Creta à Corybantibus nutritur, donec iustam ætatem attingeret: Eodem modo *Neptunus* & *Pluto* nati præ voracitate *Saturni* à Rhea semper aliud offerente salvati dicuntur: Cum verò & *Philyram* Oceani filiam amaret, *Opi* superveniente, in equum se convertit, exq; ea *Chironem* centaurorum iustissimum & prudentissimum (tot discipulorum *Iasonis*, *Herculis*, *Achillis* Magistrum) generavit; Post *Saturnus* idem à filio passus est, quod ille suo patri intulerat, nempe castrationem et à regno dejectionem; juxta regulam, Per quæ quis peccat, per eadem punitur: Tum profugus Cœli filius dicitur in *Italiam* venisse; Mirum est, tam exiguam terræ portionem tam magni patris filium sustinere potuisse, eumq; exulem ibidem latentem (vnde *Latium* dictum volunt) hospitio excepisse: At ita nugari placuit Ethnicis, vt saltem suarum regionum et urbium denominationes, foundationes et gubernationes ad aliquem antiquissimorum Deorum reducerent, ne ex hominibus, sed dijs orti et progeniti crederentur: *Saturni* area antiquitus cereis accensis excolebatur, cereiq; mittebantur ab invicem ditioribus; quia *Saturnus* quasi lumen vitæ humanæ esse vel designare videbatur, et multorum commodorum inventor habebatur: In hujus Deij honorem cum celebrarentur Saturnalia apud Romanos Domini serviebant seruis. Præ cæteris autem memorabile est, vt Natalis ex *Trismegisto* adducit, tres omnino sapientes *Trismegisti* tempore floruisse, nempe *Calum*, *Saturnum* et *Mercurium*: Præterque, vt dictum, *Saturnum* pro tempore explicârunt, quasi hoc ex cœli motu ortum, sitque vnum saltem, ideo *Saturnum*, vt et cœlum, virilibus spoliatum esse: idem tempus omnivorum esse, omnesque suos filios, in tempore et ex tempore generatos absumere, et quasi devorare, nullique parcere, nisi fortè lapidibus durissimis, ideoque lapidem à Saturno vomitione

Nota.

tione ejectum dici: Hæc quidem similia sunt, sed quatuor, ut aiunt, non incedunt pedibus: Nam si Cælus sit pater temporis Saturni, cur Terra mater? An Terra concepit tempus? Quid terra ad temporis productionem confert? Quid cælum nisi ad Planetarum motum respicias? Quid si cælum staret et Planeta tantum moverentur, an propterea non esset tempus? Cur non Sol potius, qui annum, diem et noctem, æstatem et hyemem, aliasque vicissitudines temporis causatur, pro Tempore aut patre temporis, quam *Saturnus* aut *Cælus* habetur? Cur *Saturnus* claudus fingitur, cum tempus sit celerimum et alas ventis velociores obtineat? Cur idem senex statuitur, cum tempus non senescat, sed juvenem potius repræsentet? Ut enim flamma ignis semper est novissima, nec tantillo temporis spatio eadem perdurat, sed semper alia atque alia nova succedit, sic & tempus, ejusque momentum, quod ipsum Nunc vocant, semper iuvenescit, vetustatis nihil obtinens: An non potius Draco, quem gestat *Saturnus*, iuventutem referat, quàm anni circulum, cum exuvias deponat? An non idem specie sit cum ijs, qui assignantur *Mercurio*, *Æsculapio*, *Hesperidum* horti et alijs ante assignatis locis? An verò hic anni rotunditatem, alibi duorum adversissimorum concordiam, alibi mentis prudentiam aut vigilantiam summam denotet? Vera autem hujus Hieroglyphici ratio est, quam *Basilius Valentinus* his verbis exponit: *Ego Saturnus*, inquit, *Planetarum summus in Firmamento* protestor hisce præ vobis *Dominus omnibus*, me inter vos *inutilissimum & vilissimum esse infirmi & corruptibilis corporis, nigri coloris, multarum afflictionum iniurijs in hac miseria vna valle obnoxium*, attamen omnium vestrum probatorem; non enim permanentem habeo mansionem, atque mecum mei similem rapio, cuius mee miserie nulli causa imputanda est, nisi *inconstanti Mercurio*, qui mihi suâ incuriâ & negligentia hoc malum inflixit: Idem occulta Phil: Cap. 12. De Generatione

Saturni; tradit, cum nutricis culpâ multis vitijs expositum, claudū vno pede factum, at ingenio nihilominus docilem, sapientem, catum, cautumque redditum, vt omnes in bello, exceptis duobus, qui divitijs, et potentia superiores essent, vinceret: Hinc pallidus, curvus visitur; nemp̄e ob inalam digestionem; falcem gestat, quia probator est omnium; *Draconem*, quia eos quasi renovet, vel seipsum; Cur autem *Draco* caput et caudam suam devorans apud Authores toties inculcetur, alia est causa, quam quilibet ibi videat, et differentiam cū hacce consideret; et quantum distent æra *Lupinis*, aurea plumbeis animadvertet: Devorat filios, ex sese genitos, pro quibus si quis *Elementa* quatuor accipiat, vel alia corpora, perinde est: Caput galea tegitur, quia fortis in bello est, sed amictus vilior superadditus; hinc vilioris fortunæ æstimatur: At quid bellum cū *Titanibus* sibi vult? Quod nimirum è cæteris ejus generis *Saturnus* ad regnum eligendus sit; qui *Titano* si non ætate, tamen sapientia et autoritate antecellit: *Jupiter* cum *Iunone* vt illi natus esset, *Lapis* offertur et deglutitur: *Probum* commentum de tanto Deo, nisi quid arcani subesset: At *lapis* hic in *Helicone* videatur, vbi relictus pro monumento est: *Saturni* salacitas eiecta, an omnis salacitatis in natura causa est, quippe ex qua *Venus* orta dicitur, quæ omnibus rebus sese propagantibus inest? Tantum né boni ex viscere *Saturni* mundo accessit? O dementia humana *Democritico* risu excipienda; O cæcitas mentium *Heracletico* fletu deploranda, si tale quippiam revera suis *Dijs à Diis*, patri à filio, factum arbitrati sint *Ethnici*: verum hoc vix præsumemus de iis, qui quanti et quales fuerint, suis scriptis satis attestatum nobis reliquerunt: Per *Saturnum* communiter authores nigredinem in principio operis supervenientem intelligunt, vt multis in locis vbi *Planetarū* seriem observant, meminerunt: Atq; tum per castrationem *Saturni* à *Iove* factam non inconvenienter nigredinis remotionem, à fusca seu cineritia albedine subsequente

sequente Ioviali peractam accipiunt: Natalis Comes de Saturno agens chymica tractantium iudicia circa hunc planetam malè excipit: *Præterea, inquit, Cum Andabata singulis planetis ob similitudinem quandam metalla singula sint attributa, metallorum tortores, siue chymista artifices, hanc totam ferè fabulam ad suam artem retorserunt, cum se Gebrum, Hermetem & Raimundum platonicos imitari velle profiteantur: Dicunt enim, fictum fuisse ab antiquis, quod Iupiter Saturno genitales partes absciderit acutâ falce, easq; in mare deiecerit, ex quibus & é spumanata sit Venus; Quia Saturnus sal sit quidam, pater Iovis, preparati salis scilicet, qui sit ex eo preparato: Sed quoniam cum Iupiter in vase vitreo existit in peracutam tenuemq; aquam soluitur propter vim ignis, qua sumitur etiam ab ipso Iove, cum viriles partes secum afferat, incidens ac separans sulfur intimum ac in sale latens, qua residunt in vâs, quod accipiendis apponitur; Idcirco & Saturno amputatas viriles partes dicunt, & cum sal in aquam tanquam in mare decidat, ex illo sale & sulfure gignitur Venus. Conantur enim metallorum tortores & has & alias his similes artes excogitare, quibus possint metalla in alias formas transferre, teterrimâ paupertatis formâ perterriti, ac semper illam lepiatissimi poëta Timoclis sententiam in animo habentes, qui ita inquit: Est sanguis atq; spiritus pecunia Mortalibus; qua nulla cui sit copia, Vivos pererrat inter umbra mortui: At bona verba quæso, Comes; Adconè saturnina te stella exagitat, vt ita totam artem chymicam lacesas & somnium esse putes, ob vnus aut alterius interpretationem fabularum tuo palato non arridentium; Demus illum, qui ita scripsit de Saturno (fortè Braceschum Italum innuis) parum accommodatè ista applicasse; An propterea nulla est chymix veritas? Interim intellexit illa, quæ tu ad mōres torques, potius ad chymix & naturæ arcana spectare: Quid si vera sit chymia etiam contra tuum præiudicium, & supra tuum captum, an propterea, quia tu aliter indicas aut eam non capis, falsam efficies? Non facies quæso: De tortoribus metallorum mihi non est sermo, sed de arte chymica*

Responsio ad calumnias nimis æqua.

chymica, quæ Medicinam auream perficiat, licet non aurum fabricet, nec quid naturæ aduersum molitur; Illos, ut falsarios stigmatè inuras licet, non veritatis cupidos, tuoque laud egentes arbitrio: Quid si chymica tractans Medicinam perficiat, quæ hominibus ægris succurrat, An non sua dignus erit mercede aut præmio? An non ipsi hoc medio paupertatem effugere conueniat? Non mirum igitur si hoc illi faciant suo modo (legitimo) quos tu metallorum tortores vocas; Quorum nonnullos (de veris loquor) plus veritatis ex metallis, quam tu fortè ex fabulis extorsisti, ne quid de utilitate dicam, eliciuisse constat: Geber, Hermes & Raimundus Platonici non fuerunt; imitetur eos qui potest, potius opere, quam ostentatione: Saturnum pro sulfure aut sale non accipimus, attamen eius colorem apparere, antequam sulfur philosophicum reuera fiat, asserimus: Quid per genitalia eius intelligatur sub Veneris expositione latius dicemus: Quidam antiqui scriptores volunt Saturnum regnasse in Aegypto, ac Rheam sororem duxisse in matrimonium, è quibus nati sint Iupiter et Iuno; Ex his natos esse 5. filios: Clauem et virgam tribuerunt Saturno, quia fortè cum Iano bifronte, qui ianua est anni, communitatem habuit, cui conuixisse traditur: Quæ commoda inuenerit Saturnus, & cur lumen humanæ vitæ dicatur, non satis innotuit, nisi causa sit arcana: Cur tam ridiculo ritu eius festa apud Romanos celebrabantur, ut domini seruis seruirent, & non nisi sermonis libertate quilibet vterentur? Nam hic Planeta supremus cum infimo & medio coniunctionem patitur: Sic Avicenna de anima dicit: 1. cap. 2. *Et sicut sol magis valet, dans fortitudinem suam usq; ad saturnum, & deorsum usq; ad lunam, & ita aurum est preciosius omnibus alijs; & ideo quia omnes res caelestes sunt mixta cum terrestribus ita mittunt suam fortitudinem de sursum deorsum: Quia fortitudo terrenorum fuit, ut ascenderet superius, & fortitudo superius fuit, ut descenderet inferius: Et sicut non potest fieri, quod Saturnus non currat cum sole in eodem signo; Ita non potest fieri, quod*

Causa arcana.

A. Gell. l. 18. c. 2.

hoc magisterium non retrahat de plumbo aurum: Sed intellige, quod volumus dicere, postquam habes rationem, quod non potest fieri, quod non sit magisterium. Idem Rosarius et Emiganus in turba affirmant, quod sol dat lumen suum sursum vsq; ad lunam, deinde respicit omnia tam superiora quã inferiora: Ac quod Saturni splendor dũ scandit in aëra, non apparet, nisi tenebrosus, et mercurius radijs solis occurrit: Quod à Trismegisto de tribus sapiētibus suo tempore celebribus, Cælo, Saturno et Mercurio refertur, omnes Ethnicos falsitatis cõuincit: Quomodo enim hi tres vnã vixisse nisi allegoricè perhibeantur? De quibus satis: Saturni fratres Titanum, Iapetum aliosq; ac sorores, Thetin, Cererem, Themidem, et si quæ præterea sint, hoc loco euoluere nimis tædiosum foret, cum nec nostræ intentioni inseruiat singula ad viuũ respicere; Nihilominus eorum inferius, prout necessitas tulerit, sufficientem mentionem faciemus: Nunc ad Iouis, Saturni filij, res gestas et hieroglyphica declaranda accedemus: Iupiter vt voracitati Saturni subtractus, ad Dactylos Idæos in Cretã deportatus ibiq; à capra, apibus, alijsq; varijs nutricibus pastus et educatus sit, apud diuersos scriptores fabulosos legitur, cuius hæc summa est: Thebis in Arcadia apud Messenios natus dicitur, Saturno creptus in Bæotia, Corybantibus in Creta ad educandum traditus; Hi simulatis sacrificijs inter cymbalorũ tympanorumq; strepitum infantis vagitum occultarunt: Adrasteã et Idã nutrices habuit Melissei filias ac sorore Curetum seu Dactylorũ: Cum iam adoleuisset Iupiter ac Titanus sensisset, clam Saturni filios contra iusurandum legesq; educari, ipse vnã cũ Titanibus filijs irã exarsit, atq; Saturnum et Opim compræhensos in vincula et in custodias coniecit: Iupiter verò Titanibus debellatis patrem liberat: Post id Saturnus Ioui insidias parat, dum sibi ab eo metuat, Tum Iupiter patrem de regno deiecit, lanceoq; vinculo ligauit, et in tartarum protrusit; Tandemq; ei virilia membra falce eã demã nputauit, quã ille Cælo patri amputauerat: Falx iacta dicitur in Drepanum in ùlam,

Iupiter.

& virilia in mare, vnde Venus exorta est: Huic victoriæ contra Titanes & patrem Saturnum Iovi cæteri dii adfuerunt: Apollo cecinit cytharâ eius victoriam purpureâ togâ decorus & coronatus lauro: Tum ferunt Iovem Vestæ proposuisse, per quam adeptus erat imperium, vt quod mallet, eligeret, at hanc virginitatem poposcisse & primitias sacrificiorum. Fama est Bacchum quoq; eo bello, contra Titanes gesto discerptum fuisse, cuius cor palpitans Pallas ad Iovem detulit; Póst gigantes contra Iovem surrexerunt, quos ille fulmine disiecit & inter eos Ægeonem, (cui 100. manus erant, capita 50.) Iovem é regno depellere conantem sub Actnam montem detrusit; Vnde quoties latus mouet, Actna flammæ eructat: Eodem partu cum Ioue Iuno nata dicitur, ab Horis educata; Vel ab Oceano & Tethye, vt alijs placet: Huius potiundæ desyderio captus Iupiter sese in cuculum mutauit, qui cum tempestate obortâ tremere frigeretq; in gremium Iunonis aduolauit, a qua veste tectus, eam resumptâ primâ formâ compressit & póst in vxorem duxit; Ex Iunone & Ioue nascitur Mars, Arge, Ilithya & Hebe: Ab alijs his additur Vulcanus; Quem Lucianus subuentaneo conceptu é Iunone absq; inaris congressu natum fingit: Credita fuit esse diuitiarum dea ab antiquis; Eamq; fama est Iovem aliquando aliè suspendisse, pedibusq; illius duas incudes appendisse atq; aureum vinculum iniecisse manibus; Cumq; ita Iuno penderet in æthere, cæteros deos id graviter tulisse, neq; soluere tamén potuisse: Attribuuntur ei quatuordecim nymphæ; Pavoq; sacer habetur; Quia propter illam cæsus fuit Argus a Mercurio & in illam avem mutatus: Anser aliàs fuit auis sacra Iunoni; Sic & vacca ex animalibus; Quia ex figuris Hieroglyphicis Aegypti est, Iunonem denotans: De fabulis Iunonis, vt anté sub Saturno, Natalis dicit chemicos artifices conatos esse nonnullas partes ad suos ignes & ad sua vascula retrahere:

*Enkelms in-
stat.*

Dicitur Iuno (inquiunt) Saturni & Opis filia, Iovisq; soror & coniunx, & ante Iovem nata eodem partu, Reginaq; esse deo-

um & divitiarum dea, partibus & matrimonijs præfecta. que nihil est aliud, quam aqua mercurij, que Iuno nominatur: Saturni ea de causa est filia, quod ab eo & eius terra destillat ac manat: Hac terra dat opes siue aurum chemicum, quod unâ destillet Iuno & Iupiter, siue aqua Mercurij, & salinima parte vasculi vitrei ac in vase relictus: Cum verò prius effluat aqua Mercurij è vasculo, nascitur Iuno ante Iovem; Et quæ sequuntur apud Natalem; Quæ satis insinuant, hæcæ fabulas Iovis & Iunonis permultis chymicæ deditis, de quo subiecto fictæ & introductæ sint, innotuisse, licet non omnes vno modo acceperint; Sed diuersi ad diuersas materias suas ac operandi rationes interpretati fuerint; In eo enim conueniunt, esse eas antiquissimæ philosophiæ chymicæ apud Ægyptios & Græcos vsitatæ reliquias & picturas hieroglyphicas, poetarum libris ferè omnium sparsas et decantatas, à paucissimis nisi superficialiter intellectas: Iupiter autem quis sit, et quod subiectum eo denotetur, vulgari versiculo illo apud poetas citato discernitur:

Iupiter est idem Pluto, Sol & Dionysius.

Si itaq; Iupiter intellectu idem est cum Plutone, et *Pluto.* reliquis, primo videamus Plutonem; Hic frater dicitur Iovis, itidem ex Saturno et Opinato; Militavit cum Iove et post victorias varias rerumq; gestarum felices successus, cum Iove et Neptuno iactis fortibus terrarum imperium divisit: Cui Hispaniarum et locorum omnium ad occidentem solem obigit imperium: Hinc Strabo lib. 3. Geogr: *Plutonem fuisse opulentia deum & in Iberiæ apud Pyreneos montes habitasse, memoria prodidit: Fingitur curru vehi atrorum equorum; Dicitur Pluto, quia diuitias largiatur; Cælibem et filijs carentem, nam solus omnium deorum traduxit: Quia nulla dea ipsum ob deformitatem et obscuritatem regni maritum esse suum pati poterat: Nihilominus Proserpinam Cereris filiam rapuit et in curru ad fluvium *Chemarum* in Sicilia deportavit, atq; hinc ad sua regna subterranea: Canem habuit Cer-*

berum tricipitem, eique immolabatur Taurus; et Narcissus, adianthum & Cyparissus in Coronis erant dicata: Claves pro insigni, ut *Jupiter* sceptrum et *Neptunus* tridentem gestasse fingitur: Testatur *Strabo*, lib. 9. *Adriapas Corali fluvij, ubi sacra fiebant Pambacina constriclam fuisse ob mysticam quandam causam Plutonis ac Palladis æram communem*: Hæc de *Plutone*; quæ de *Sole* et *Dionysio* huc spectant, inferius dicentur. *Jupiter* itaq; et *Juno*, ut sunt frater et soror, maritus et vxor, agens et patiens, de vno eodemque subjecto intelliguntur, de quo ante *Saturnus* & *Rhea*, *Osiris* et *Isis* ejusdem conditionis et prosopie Personæ Hieroglyphicæ; Quod cum superius satis declaratum sit, repetitione hic non eget: At huic curtantum fabularum affingitur? Id partim pro declaratione rei latentis, partim ad potentiam *Iovis*, qualis creditus fuit, demonstrandam, factum existimetur: *Lapis* pro eo substituitur; quia ita decuit; educandus traditur sacerdotibus, qui *Cymbalorum* strepitu eum occultarunt: Cum ære enim Philosophico nisi jungatur et in vno vase quasi cum eo nutriatur, omnis opera perditur: Nutrices sunt *Melissei filia* seu apes, ut alij volunt, quia volatilia insecta sursum et deorsum circa sætum seu puerum Philosophicum vagantur: *Titanes* vincit, hoc est spicula jactantes fumosas exhalationes; & *Saturnum* patrem remouet de imperio; seu post nigredinem adducit albedinem *Iovialem*; virilia amputat ej, hoc est sulfur illud, à quo nigredo & generatio ipsius procedebat; *Apollo* cecinit ejus victoriam purpureâ togâ indutus; quia purpureo apparente colore victoria apud *Iovem* adest. Per *Vestam*, *Ignis* intelligitur, cujus beneficio *Jupiter* adeptus est imperium; *Vestæ* igitur, quia ignis semper novus, purus & imaculatus est *Virginis* instar, votum est concessum semper virginitatem seruare: Quæ res etsi Hieroglyphica antiquitus fuerit apud *Ægyptios* et *Græcos*, apud *Romanos* tamen ut religiosa maxime recepta est, cum tot *Virgines Vestales Vestæ* perpetuum

Mystica.
Nota.

tuum ignem, vnà cum Virginitate foverint, vt hystoriae testantur: Iunonis amore quomodo potitus sit Iupiter, vt & matrimonio, res ad literam absurdissima est; si verò ad occultum sensum respiciatur, forte conuenientiam cum naturâ avis repræsentabit; Cuculus in cuius aviculæ nidum ova sua ponit, illa à pullo excluso pro præmio nutritatûs devoratur, detestandâ ingratitudinis notâ: Talia affingere Dijs et Deabus ab insanißima gente videretur alienum; Allegoriæ autem ejusmodi excusant, forte eo, quod mater à filio in Philosophico magisterio deuoretur & soror à fratre: Sic *Lull: Theor: Test: 87. Rem vitem accipias ac eam facias suos amplectari parentes, quousq; penitus crepent, & sint velut mortui: Ibid. Argentum vivum est causa mortis suæ, quia ipsummet se ipsum, interficit, & postea occidit patrem & matrem suos, & extrahit eis animas à corporibus, & epotat omnes ipsorum humiditates: Divitiarum Dea Iuno habitata est; quia aureum vinculum eius injectû est manibus, ipsaque Dea altè suspensa pedibus à Iove: Cumentia pars agens & patiens, fixa & volatilis sunt Iupiter & Iuno, hæc nonnunquam ob suam volatilitatem in aere suspenditur, dñ ascendit et superiori parti adhæret: Nymphæ ipsi attributæ sunt aquæ portiones; et pavo colores varios refert, qui ratione volatilis materiæ accidunt: dum enim totum manet fixum, vnus est color impermutabilis: Mercurius autem saxo Argum occiderat, cuius centû oculi pavonis caudæ à Iunone inserti finguntur: Pluto quoq; opulentia Deus est, quia opes ex inferis locis ter-
SAXO
Argus occi-
-sus.
 ræ, cui ille præsidet, petuntur: Ipsi Taurus sacer, hoc est, Apis Aegyptius; quia vnus sunt intentionis; Pyrenæos inhabitat montes: quia ista prima fuêre loca, vnde in Europa metalla petita sunt à Phænicibus, vt ante dictû; Inde quoque Hercules suos boves abegit; Ipsi Cerberus custos qui triceps fuit, et Claves pro insigni, quia sine ejus clave nihil obtineri poterit: Ad Chemarum fluvium rapuit *Proserpinam*; ne agens absque patiente videretur: *MYSTI-*
 De mystica autem causa cur Plutonis et Palladis ara *CA.**

communis fuerit, nos nonnihil subodorati sumus: si enim Plutonis regia alicui pateat, & Palladis accedat artificium, hoc quod quæritur Medicamentum summum conficitur, quod arte Palladia ex dono Plutonio concinnatum mirabilia mysteria aperit: Palladis enim congregatio cum *Vulcano*, *Prometheo*, vel *Plutone* semper ominosa est, et quid mysticum designat; vt alibi sæpius annotauimus: *Neptunus* tertius *Saturni* filius, mare et insulas maris cū imperio sortitus est: Vxorem habuit *Amphiriten*, ex qua et ex varijs pellicibus magnum numerum filiorum suscepit; *Phœnicem* filium è *Libya*; *Ionem* filiam ex *Pyrene*; quàm *Iupiter* in nebula, vt lateret, compressit, et cum *Iuno* interveniret, in vaccam candidam mutavit; Hanc tandem *Iuno*, *Argo* interempto, æstro immisso exagittavit; cumque hinc multa maria Europæ et Asiæ transivisset, tandem in *Ægyptum* ad *Nili* ripas veniens dicitur *Io* primam hominis torinam recuperasse; quæ ab *Ægyptijs* *Isidis* nomine culta est: Inde fingebatur *Isidis* statua cornuta, modo luna, modo terra dicta: Vaccam autem *Isidis* & *Iunonis* esse imaginem Hieroglyphicam, vt *Taurum* *Osi* & *Plutonis*, supra satis declaratum est: *Troiana* *Neptunus*, vna cum *Apolline* ædificavit mœnia; *Tridente* & *concha* incedit, veste cyaneâ, capillis nigris, oculis cæruleis à quatuor equis, vel vta-lij, vitulis marinis, tractus: Eiusdem *Neptuni* filij sunt *Proteus* ex *Phanice* Nympha, *Triton* ex *Amphirite*; *Protei* filij *Tmylus* & *Telegonus*, ab *Hercule* occisi, quia hospites interimebant; filia, *Idothea*, quæ docuit *Menelamum*, quomodo *Proteus* ejus pater cōprehendendus esset; vt tradit *Homer. Lib. 4. Odys.* *Triton* *Neptuni* buccinato & tubicen est; Cujus filia *Tritia* virgo *Minerva* Sacerdos à *Marte* cōpressa peperit *Melanippum*: *Triton*, *Iovi* bellū adversus *Gigantes* gerenti in causa fuit victoriæ eū conchâ inventâ sonum inauditum edidisset, quo illi in fugam versi fuerunt: suprema pars corporis vsq; ad vmbilicum fuit hominis, inferior vsque ad caudam *Delphin*;

*Neptunus.**Phanix.**Io.**Proteus.**Triton*

phini, duos pedes priores equinos habuit, caudamq; duplicem in luncæ formam; humeri ejus fuerunt colore purpureo; Apud Romanos super Templo Saturni Triton quidam eximie magnitudinis fuit collocatus, qui buccinam inflabat, quoties oriebatur ventus, caudamq; intra terram occultabat; Glauca quoq; fuit ex filiabus Saturni, ex Opi nata: Ex Philyre autem Chiron Saturni filius, cujus vxor Chariclo Apollinis filia, vel Oceani vel Persæ: filia Ocyrhoe: quia verò pater ejus equum simulasset cum Philyren peteret, ne agnosceretur, hinc Chiron ab umbilico superiores partes corporis habuit hominis, inferiores equi: Cum adolevisset in sylvas abiisse dicitur, viresq; herbarum primus observasse; vnde & ob peritiam Chirurgiæ aut laborum manuum, Chiron fuit nominatus: A Diana venandi rationem in sylvis didicit: Ideoque Achilles, Hercules, Iasonis et Æsculapij magister in vtraque arte et medendi et jaculandi fuisse scribitur, vt jam antè meminimus: Cum verò Hercules sagittas venenatas incautius tractaret ab vna earum in pede læsus ex eo vulnere et dolore obiit; Vt de Proteo, Tritone, alijsque ejusmodi monstrosis Poetarum inventis, nihil aliud nisi materiam philosophicam, vnà cum Cerbero, Chimera, Sphynge et Draconibus, Typhonis et Echydne filijs, denotantibus sparsum antehac diximus, et in posterum dicturi sumus, sic quoque Chironis declarationem sub Iasone attulimus, illum nempe tot Herouum esse magistrum, qui eos manuum labores seu practicã circa Medicinam auream indagandam docuerit; Nunc aliud Monstrũ ex Saturno progenitum; at sine vitio naturæ, videamus nempe Venerem: Ejus ortus Hyperphysicus traditur, nempe ex Saturni genitalibus in mare projectis, et ex spuma maris, vnde et Græcis dicta est ἀσπίς, cum ἀσπίς spuma sit; In Cyprum primum Concha devenisse præsumitur, vnde & Cypria cognominatur, ari quasi Cyprio præfecta: De ejus pulchritudine, quomodo ex mari emerferit, Poetæ et pictores consulantur: Apelles enim in eo summam suæ artis vim

Glauca.
Chiron.

Chironis
discipuli.

Cic l. 1. Tus.
quæst. l. de na.
Deor. negat
Hippo-Centa
urum ans
Chimeram
vnamq; su
isse.
V E N U S
Monstrum
sine vitio.
Venus emer
gens.

vim

vim expressit: Inter Deas omnes pulcherrima habita est, inde à Paride aureum pomum, promissâ insuper illi Helenâ, mulierum formosissimâ, quod pulcherrimæ dari ex inscriptione debebat, obtinuit: Sequentibus seculis, cum ejus pulchritudinis tanta fama à Poetis sub Allegoria sparsa esset apud Græcos & Romanos, huic tanquam voluptatis & amoris Deæ litatum est; Multa millia templorum instituta et dicata, & innumera mulierum lascivarum Myriades ejus ministerio, hoc est libidini, sacratæ fuerunt; adeò etiam vt in Proverbium ceciderit, non cuivis homini contingere, adire Corinthum, tanquam omnium rerum foelicissima esset Corinthum, vbi tot millia prostibulorum Venerorum pro miraculo haberentur, quæ advenas quoscunque suæ pulchritudinis et voluptatis illecebris facile captarent & allicerent, vidisse et lustrasse: Cumque Venus pro Dea tam benevola humano generi semel recepta esset, nullus inventus est, qui huic bellum indixerit, qui non ejus cultui maximè studuerit seque mancipârit: Martem vt Deum revereri, honore afficere, naturæ humanæ quid adversum videbatur, quia is sanguinis effusione & morte gaudere creditus est, e contra Deam Venerem agnoscere, eiq; reverentiam voluptatibus exhibere, quid amabile & jucundum omni generi iudicatum est: Hinc Venerem pacem, Martem bellum diligere dixerunt, hunc morti, illam vitæ causam præbere: At deploranda est humanæ mentis cæcitas in his, vt in alijs, quod licitum ab illicito, bonum à malo haud discernere potuerit: Venus non pro libidine apud Ægyptios et Græcos antiquissimos introducta erat, sed pro filia Saturni, (Cuius soror est Veritas in profundo specu abdita) quæ tamen esset pulcherrima et ignem in nostro subiecto excitaret, hoc est, amorem et appetitum sese propagandi: Hæc fuit occasio omnis idololatriæ et Veneris cultus; Quod verò illud ita sit, multorum testimonijs adductis, si opus sit, demonstrare liceret; at nos paucis hic contenti erimus, hoc præiudicio; Nos quæ de Venere dicturi sumus, non

intele-

*Venus vt a-
mica nature
pro dea re-
cepta.*

intelligere de libidine animalium aut voluptate & deſyde-
rio cocundi, vt quidam mythologi Veneris fabulas craiſſo
modo exponunt, nec de ſtella Cœleſti, quam Venerem,
Hesperum vel Luciferum dicunt, ſolis præambulationem
aut pedilequum, Planetam, nec de metallo noto commu-
ni, quod chymiſtarum Vulgus quoq; ſic appellat, ſed de
quodam ſubiecto philoſophico, ſine quo nihil effici poſ-
ſit: Hermes cap. 4. iam Venus ait: Ego genero lumen, nec tene-
bre mee natura ſunt, & niſi meum eſſet metalum ſiccum, omnia
corpor. mei indigerent; Quia ea liquefacio, & eorum rubigi-
nem deleo, & ſubſtantiam extraho; Me igitur & fratre meo
iuuētis nihil melius ac venerabilius: Rex autem dominator, ſuis
fratribus teſtantibus ait: Ego coronor & diademate ornor, &
regno veſtro induor, & cordibus læticiam ingero, & ego vincus
vinis & pectori mea matris & ſubſtantia eius, continere & qui-
eſcere meam ſubſtantiam facio, & inuiſibile ex viſibili com-
pono, tunc occultum apparebit, & omne quod philoſophi occulta-
uerunt, ex nobis generabitur. Sic Flamel: Ex Democrito: A-
ris igitur corpus protrahens quantum par eſt, ceu quandam lin-
guam oblongam facio: Poſtea ſuper carbones reponens in ipſam
vulcanum concita, irradians nunc ſale foſſili, nunc oera Attica
continē, vel alternatim humorum & pectus Paphie exornans,
pulchrior planè fiet, ac glaucum colorem abiiciens apparebit tota
aurea: Cum talem fortaiſſe Paris Venerem vidiffet, Iunoni &
Palladi antepoſuit. Et ibidem: Venus vt homo, animam & cor-
pus habet: Oportet igitur materiam corpore ſpoliare, vt perma-
nente ſpiritu tingente ad cuiuſcunq; queſiti perfectiōnem accom-
modetur: Quid eſt Venus? Quid homo materiale corpus: Ani-
ma quidem eſt pars tenuis in ipſa, qua per regimē in lucē prodit,
hoc eſt, ſpiritus tingendi potentiam habens: Corpus vērō eſt graue
& materiale, terreſtreq; ſuam quod umbram habet, quam oportet
ſpoliare igneo pharmaco: Hæc ille quæ ſufficiant: Cicero
in lib. 3. de natura deorū, ſequutus Varronem, Orpheum

Cur Veneres
& dii plures
numerentur.
cuiusdem no-
minis.

res subintelligerent, inde contigit, vt deus, dea, heros vel heroina ex illis alijs atq; alijs parentibus, locis, temporibus et circumstantijs prognati dicantur, vt patet scilicet in omnibus, Ideoq; ne fabula aut fallitas religioni receptæ inesse videretur, distinctio inuenta est pro remedio, quo etiam diversissima conciliari poterunt; Hoc modo, inquam, Cicero dicto loco tres Veneres fuisse affirmat, quo ad originem diuersas; Primam è Cælo et Die natam, cuius Elide delubrum extet, alteram è spuma, ex qua et Mercurio Cupido secundus ortus sit, tertiam ex Ioue et Dione procreatam, quæ nupsit Vulcano: Nos novimus Venerem nec deam nec hominem fuisse, sed personam apud Ægyptios introductam, quasi scenicam, ad declarandas res sub ijs nominibus occultatas; Ideoq; tradiderunt antiquiores hanc natam ex Ioue et Iunone, vnà cum *Osiride, Iside, Typhone* et *Apolline*; Sive igitur ex Saturno, siue Ioue, siue Cælo, siue aliunde genita dicatur Venus, res tamē vna est, et non plures, vt sapientiores ex Ethnicis delyrârunt; De quâ si constet apud authores, de nominibus non curant; Nomina enim dicunt esse propter res et non res propter nomina; Hæc sunt vestium vice, illæ res corporum vivorum; Factum vestium amant amatores, inquit Comicus, non vestem ipsam; Ita et philosophi factum nominum, non nomina, hoc est, solas res admirantur et respiciunt; Nec propterea fabula esse desinet quicquid de dijs dictum est, quod Cicero in personis, rebus et temporibus bene distinguat; Cautè quidem satis, at non verè: Distinctiones enim eius sunt de non entibus et manifeste falsis: An Venus ex Cælo et Die nata est? An Cælus cum Die concubuit, vt cum Terra ante dictâ? O Medici mediâ pertundite venam; Insanit Cicero præ nimia sapientia: Sic tres Ioves facit, quorum primus et secundus in Arcadia nati, hic Cælo, ille Aethere patre; Tertium Cretensem dicit Saturnum patrem habuisse; Ex primo Proserpinam et Liberû, ex antiquissimo Ioue Athenarum rege et Proserpina Dioscuros natos: Item Mercurios quinq; plures Apollines, Cupidines,

Ethnici in rebus divinis insani cum sibi sapere videntur.

tes, Bacchos, Hercules, Soles, lunas seu Dianas, vt suis locis videbimus: Condonent quoq; Mythologi mihi, quod Venerem non pro luxuria aut libidine exponam, vt hæctenus toti mundo placuit; Nam si de prima origine et rei veritate sermo sit, vt res est, sentiendum et loquendum puto; Si verò de receptâ consuetudine, nec ab ea recedendum arbitror absq; manifesta causa: Medici nouerunt functiones in corpore animalium, præsertim hominû esse varias, naturales, vitales et animales, atq; has distinctas in sensitivas et motiuas, Intellectum et voluntatem, ac singularum ex hisce multas esse differentias, varia organa et sedes; Ex naturalibus vna est generatiua functio dicta, quæ in mēbris generationi dicatis sita est, eaq; quam illi Mythologi deam Venerem explicant; Quod si ita liceat, vbi sunt cæteræ alijs functionibus dicatæ, Salacia, Venilia, Cinxia, Prema, Virginitas, Partunda, Lucina, Rumina, Cunina, Edulica, Potina, et quis numeraret omnes? Venerem amicâ Adonidis fuisse iam antè narravimus; Quorum autem liberorum mater et à quibus facta fuerit, in sequentibus dicemus: De Saturni filijs satis, nisi quod de vnica Veritate, toto hoc tractatu indagandâ, quæ Temporis filia dicitur, acturi sumus: Nunc ad Iovem et Iunonem reuertimur: Metim Oceani filiam Iupiter primò in vxorem duxerat, quæ postea pharmacum Saturno bibendum præbuit, quo ille Lapidem prius, deinde filios voratos evomuit: Verum hanc gravidam factam Iupiter, (an præ amore, an odio, ignoratur) deglutivit, ex quo cibo mox ipse gravidus factus Palladem armatam è capite peperit: Postea Themim duxit, ac tertio Iunonem, quam retinuit: Alij dicunt Thetidem in varias formas versam deniq; compressam à Iove fuisse, quæ cum esset gravida, audiens Iupiter, fore vt ex ea nasceretur, qui Cœli imperio potiretur, illam absorbuit, quare ipse postea apud amnem Tritonem Palladem peperit: Quæ Tritonia dicta est propterea, aut quod à Tritone educata sit: Est itaq; Pallas absq; matre è cerebro Iovis orta, Vulcano per securim ipsi viam præbente: Homerus ab op-

*Veritas Temporis filia.
Iovis liberi.*

Pallas absq; matre.

I. Iovis filia.

*Fr: Inn in
præf: Gram:
Hebræa, à
verbo He-
braico agi-
tandi & vo-
lu:andi.*

vido Bæotix Alalcomenio Alalcomeniã nominavit, quod apud se natam fuisse Mineruam Alalcomenij dicerent, ut ait Strabo lib. 9 De aurea pluvia, Palladis natalem locum, Rhodum, decorante, antè diximus: Palladem Dionyso in Nysa enutrito præfectam fuisse ab Ammone ad devitandas Rheæ insidias, alij scribunt, qui ex Ammone Saturnum vel Iovem faciunt: De nominis ratione dissentiunt nonnulli, cum quidam, quod cor palpitans Dionysi à Titanibus discerpti ad Iovem detulerit, alij quod iacula mittat, alij quod Pallantem gigantem iaculo interfecerit, dictam putent: Undecunq; sit nomen, promiscuè Pallas, Tritonia, & Minerua dicitur: Virgo semper mansisse creditur, quæ Tiresiam cæcum fecit, à quo nuda inspecta esset lavans se in fonte Heliconis Hippocrene: Vulcanus quoq; vim ei inferre volēs spe sua frustratus est, ut antè memora- vimus: De Palladio inferius sub Troiæ requisitis agetur: Quid iam per hanc deã antiqui intellexerint, facile à quovis perspicitur; Nec verò quicquam aliud, nisi sapientiam acutæ mentis et emuncti cerebri, Pallade ex cerebro Iovis nata, denotari censemus; Sine eã enim nihil peragitur nec in alijs arduis negocijs, nec in magisterio philosophico, quod ideo sapientum vocatur: Hæc arcanorum contemplatio per Palladem designata non debet vulgo prostitui, sed sub philosophiæ velis abscondi, ut multis in locis philosophi cum obtestationibus et imprecationibus admonent: Hinc Tiresias absq; dubio excæcatus fingitur, quod nudam Palladem, ut Actæon Dianam hinc in ceruum mutatus, viderit: Iuno verò cum Palladis monstruosum partum ex cerebro sui coniugis factum audivisset, irata cum diris execrationibus terram percussisse dicitur, unde Typhon ille, tog-draconum parens, prodierit; Cumq; aliquando ab Apolline in domum Iovis ad convivium fuisset vocata, atq; inter alias epulas lactucas agrestes appositas comeditset, cum antè esset sterilis, gravida facta traditur, ac post Heben filiam peperisse: Quam Latini Juventatem appellârunt, Iovi pocula aliquam-

*Typhon ex
percussu ter-
re.*

Hebe.

2. Iovis filia.

quādiu ministrantem : Hæc *Herculi* vxor data dicitur in Cœlo, Martis Soror nec non *Vulcani*: De Marte, quod ex *Ioue* & *Iunone* natus sit, antiqui non dubitant; Hujus res gestæ non nisi prælia & adulteria cum varijs concubinis, cū propriam vxorem non habuerit, leguntur; Paucissimorum nos mentionem faciemus; Adulterium ejus cum *Venere* notissimum est; de quo Poeta *Ovid.*

*Mars 3.
Iovis filius.*

*Fabula narratur toto notissima Cœlo,
Mulciberis capti, Marsq; Venusq; dolis.*

Venus *Vulcano* nupserrat deformi, claudo & operario marito, formosissima mulierum, tenerima & luxuriosissima; Huic copulatur itaque furtim *Mars*, at à *Sole* proditus, à *Vulcano* ligatur vinculis imperceptibilibus, fortissimis, vt ita risum et lusum præberent superis videntibus: *Ethnici* Poetæ et scriptores *Martem* pro Deo belli, proq; ira, vindicta, bile & furore accipiunt & interpretantur; Verū antiquissimi ad vim quādam igneam, ardentē à *Iove* productā respexerunt, quæ insultus & prælia ignis sustinere nō vereatur, et quasi invulnerabili sit corpore; Si *Venus* nostra cū hoc *Marte* concumbat in apto cubili, & à *Vulcano* reti acrio vel chalybeo vinciat, nascetur inde pulcherrima filia *Harmonia* dicta; hoc est harmonicè cōposita & omnibus numeris absoluta; quæ tutelare numen antiquitus dicebatur: In cujus nuptijs adfuerunt omnes dij, deæq; cum suis donis, et epithalamijs, quæ recēsentur à varijs Poetis: Nupsit autē *Cadmo*, de quo superius; *Aegenoris* Phænicum regis filio; *Draco*, qui socios *Cadmi* aquā adferre iussos interemit & ipse à quibusdam *Martis* et *Veneris* filius dicitur; Vnde avunculus *Harmonia* extitit; Post multas calamitates, quas *Cadmus* perpeſsus narratur, vna cū *Harmonia* vxore in *Draconē* conversus fingitur: Ita vt obitus ferè omnium Hieroglyphicorum deorum aut heroum suo ortui correspondeat, ne fabula esse non conspiciatur: *Harmonia* enim ex *Marte* et *Venere* nata est *Medicina* illa aurea primâ vice lōzolare elaborata, quæ si locetur *Cadmo* (à quo *Cadmia* nostra dicitur) iū adfūt omnes dij cū suis donis, hoc

Alis Harmonione dicitur cuius Vulcanus pulchrū, sed perniciosum monile formavit.

hoc est, fructus & effectus speratus abesse nequit; Denique vnà cum *Cadmo* in *Draconem* mutatur imò quod pejus, in *Basiliscum*; Nostra enim *Medicina* denuò suo simili incorporata, *basilisci* vim & oculos nã nascitur; vt apud nostrates *Philosophos* frequençissimè legitur: Huc spectant sequentia *Philosophorum* dicta: In *Metaphora* *Belini* apud *Rosarium*: *Quando extraxeris me partim à natura mea, & partim uxorem meam à natura sua, & postea occidatis naturas, & suscitamur resurrectione noua & incorporali, eò quod postea mori non possamus: Et in Secreto maximo: Aurum loquitur & dicit: Maledicantur, qui nobilissimam meam formam vilipendunt: Ego sum nobilissimum ens, & omnes influentia Cœli in unum conuenerunt ad meam generationem per mandata Despotentis, & ego sum opus natura perfecta, & sum natus sine adulterio, & isti phantastici & novelli obcaecatim me spurium & bastardum vocant, & me ignorant. Ego verò sum incorruptibilis & filius Solis, & minima pars substantia mea est totum meum continens, nec in me aliquid corruptibile reperiri potest; Et tamen isti ex corruptibilibus me & substantiam meam volunt multiplicare, quomodo possunt ipsi creare filios mei similes absq; consensu & consilio meo, nequaquã fiet, quousq; ego semen meum igneum iactauero in sanguine meo fluente, albo & igneo: Quæ *Philosophi* verba evidentissimè *Harmoniam Philosophicam* depingunt: Cujus hæc definitio à quodam traditur: *Elixir* est quoddam compositum habens in se virtutem mineralem inclusam, existens condimentum, antidotum & medicina omnium corporum purgandorum & transformandorum in *Solificum* & *Lunificum* verum. Cum verò *Vulcanus* vincula iniecerit *Marti* & *Veneri*, *Harmonia*, hoc est, nostræ *Medicinæ Philosophicæ* ortum suã quoque operã adiuuit, licet *Zelotypiã* adfectus id fecisse æstimetur, hinc de ipso, vt pote *Martis* fratre, seorsim dicemus; idque breuius; quia alibi sæpissimè ejus mentio fit; & sine *Vulcano* vix vltus ex his *Hieroglyphicis* dijs aut deabus declarari potest: Propter deformitatem à *Iunone* matre è cœlo in mare præci-*

Vulcanus 4
Iouis filium.

præcipitatus est: ex quo casu claudus factus, à Lemnijs
 post educatus traditur: Ignis ejus inventum, vt alij, Pro-
 methei, falsissimè creditur: Hinc Lampadophoria, de
 quibus inferius, ipsi dicata: In Insula Lipara officinam
 habuisse putatur, ac dijs multis arma fabricasse, & Iovi
 fulmina facere: Talum æreum fecit Insulæ *Creta* præsidè:
 sic & canem æneū eximie pulchritudinis fecit vivum, què
 Ioui largitus, ille Europæ, hæc Procridi, quæ *Cephalo;* atq; *Canis in la-*
 is canis postea fuit à Ioue in lapidem conversus: Pando- *pidem con-*
 ram Iovis iussu formavit pro igne à Prometheo rapto, ho- *versus.*
 minibus offerendam: Arma Iovi adversus gigantes fabri-
 cavit, pro quo *Minerva* nuptias expetivit; at illa eius li-
 bidini reluctata est: Leones ipsi consecrati fuere, quia ig-
 nea animalia sint; Famuli Cyclopes, *Brontes, Steropes ac*
Pyræmon, quorum meminit Virgil: 8. *Æneid: Ardalus. Ardalus.*
 eius filius cellam fecit Musarum apud Træzenios; Et *Bro-* *Brothens.*
thens, qui irrisus ab omnibus propter deformitatem oris
 in ignem se coniecit: Eius vxor præter Venerem *Aglaia*,
 id est splendor dicitur: *Vulcanus* iniuriæ acceptæ à ma-
 tre *Iunone* (quæ divitiarum dea fingitur) minimè obli-
 tus, auream sellam cum occultis quibusdam vinculis do-
 no ejmisit, quæ deam, cum assedisset, statim implica-
 verunt. Natalis sub *Vulcano* recenset Chymicos quoque
Vulcanum sibi proprium accersere, & per eum intelligere
 sulfur aut argentum cursitans, quod nihil nisi suæ naturæ
 in se recipit, sed ab omnibus separatur; & quæ deinde
 aspergit ex animi impotentia an inscitiam an invidiam dicam,
 nescio; At ipse sibi sua habeat scõmata, *κὺνιο ὄμματ' ὀχρῶ;* *Gargitius*
 Ignem gladio fodit, dum *Vulcanum* ita contumeliolè *Herens*
 excipit; *Quin* ostendit se Ignis vsum non alium, quàm *invidus.*
 manibus calefaciendis aut cibus coquendis aut fabrilibus
 officinis convenientem scire; existimans medicinas
 optimas absque ignis ministerio concinnari posse; in
 quo fallitur: Optimæ enim Medicinæ optimo indigent,
 quod est ignis, Elemento, vtpote spiritualitati & sim-
 plicitati proximo, sine quo nec natura nec ars opera-
 tur:

tur: Vulcanus itaque non est à Medicina separandus, sed illi, ut coquus culinæ, maximoperè conjungendus: Cum Pallade Vulcanum quid commune habere, si non concubitu, tamen vnus aræ cultu, jam antè narravimus: *Pallas* itaque gubernet Vulcanum, hoc est præmeditatio et Sapientia ignem Philosophicum, de quo quod multiplex sit, multis in locis tractatum invenimus: Ad quatuor tamen genera omnes ignes, quorū mentio fit apud authores, reduci posse, iisdem testibus non est dubium; nempe ad naturalem, innaturalem, contra naturam & occasionatum seu Elementalem: Sic enim Riplæus port. 3. *Quatuor sunt ignium genera que scire debes; naturalis, innaturalis & contra naturam, Elementalisq; qui accendit lignum; His ignibus utimur & non pluribus: Ignis contra naturam debet excruciare corpora, ipse est Draco, quemadmodum tibi dico. videnter comburens, ut ignis inferni: Ignis natura est tertium menstruum; ille ignis naturaliter inest cuiq; rei; Ignem occasionatum vocamus innaturalem, ut calorem cinerum & balneorum ad putrefaciendum: Absq; his ignibus tu nihil perduxeris ad putrefactionem, ut possis separari sua materia, ut simul sit proportionata ad novam conjunctionem: Fac igitur ignem intus in suo vitro, qui comburat corpora efficacius, quàm ignis Elementalis: Hæc ille: Quibus et Lullius, Flamell. et Scala Philos: Scal. 1. alijque assentiuntur; Per Vulcanum igitur Ignem occasionatum seu innaturalem et Elementalem propriè intelligimus, non autem ignem naturalem; sed addimus, Ignem contra naturam ab ipso Vulcano præparari debere, quem si agnoveris, dimidium operis Philosophicij obtines: In Lemno habitasse dicitur, quia eam insulam terram habere calidam et medicinalem in primis constat: Opera quæ fecit fabrilia partim sunt Philosophica, partim alterius intentionis, si considerentur attentius: Deorum et Heroum clypeos et arma fecit, et insignia distribuit; quia ab igne omnis eorum motus et potentia provenit; vnde tales sint vel habeantur: Iovi sceptrum et fulmina, Marti clypeum, Neptuno tridentem et alijs alia suæ artis monumen-*

monumenta relinquit : Matrem quoque aurea sellis con-
 strinxit, quod in vltimâ operis parte evenit, cum jam om-
 nia optimo colore apparent : Nunc sequuntur Iovis filij
 ex pellicibus ; Ex his Apollo & Diana præcipui sunt ex *Apollo seu*
 Latona nati, vt plarique sentiunt : At Herodotus in Eu- *Sol. 5. Iovis*
 terpe scribit, Apollinem ac Dianam Dionysi & Ilidis *filius.*
 filios esse aiunt, Latonamque illorum fuisse nutricem,
 cum illos servaverit ; Nam Latona cum esset vna ex 8.
 Dijs Aegyptiorum, à Cerere depositum apud se Apol-
 linem servavit, cum in Insula Plote sive natante ab impe-
 tu Typhonis, Osiridis filios quærentis, protexisset : Tul-
 lius quatuor Apollines recenset lib. 3. de Nat. Deor. An-
 tiquissimum ex Vulcano natum, custodem Athenarum ;
 alium Corybantis filium in Creta, tertium ex Iove & La-
 tona : Quartum in Arcadia Nomionem appellatum ; Ter-
 tio autem, vt celeberrimo omnes res gestæ & multi liberi
 ex diversis concubinis suscepti ascribuntur : Verùm si rem,
 prout gesta est, aut secundum naturam se habet, consyde-
 remus, Nec Herodotus nec Cicero illa distinctione o-
 pus habuisset ; Et perinde est, à quibus Apollo natus di-
 catur, cum saltem sit Hieroglyphica persona, quæ in sub-
 stantia locum non invenit, sed in qualitate tantum, aut
 relatione ; nihil secundas notiones facere malimus : Idem
 sensus est, siue dicatur à Latona natus Apollo, siue ab I-
 side, siue ab Osiride, siue Iove ; sunt enim Osiris & Iupi-
 ter, Isis & Iuno re vnum et idem ; Nec refert num Lato-
 na nutrix statuatur, num mater Apollinis, idem est offi-
 cium ; si verò rei convenientiam respiciamus, magis de
 nutrice opinio probatur ; At quia ita receptum sit, Lato-
 nam Apollinis & Dianæ et matrem et nutricem esse statui-
 mus : Ethnici de Apolline et Sole, vt et de Diana et Luna,
 nihil certi determinârunt, an sint personæ eædem, an al-
 liæ aut diversæ ; et an fuerint in terra, aut in cælo, an sint
 illa lumina cæli, an vero Heroes terræ fuerint ; Cicero
 suo more 3. Lib. de Nat. Deor. quinque Soles producit, v- *Quinq. So-*
 nus, inquis, eorum qui Soles dicti sunt, è Iove natus, ne- *les Ciceroni.*

pos Ætheris fuisse dicitur : Alter Hyperione : Tertius Vulcano Nili filio : cuius urbem Ægyptij volunt esse eam, quæ Heliopolis appellatur : Quartus is, quem heroicis temporibus Achanto Rhodi peperisse dicitur, avum Ialysi, Camiriet Lindi : Quintus, qui Colchis fertur Ætam & Circen procreasse. Omnia hæc nomina esse ficta et à diversis Pœtis diversis rebus, personis & locis attributa, quilibet, nisi cæcus sit, videre poterit : At libuit ita Ethnicis suæ superstitioni remedium quærere, ne vni Deo plures et diversos parentes ac patrias attribuerent : Quod si hos Deos omnes fuisse dixerint, vbi igitur tot soles dii manserunt ? si lumina Cœli et eadem cum Sole cœlesti, forsitan cum inveteraverint, in vnum locum congesta sūt, absumpto lumine ? si Reges et homines fuerint, cur Dij dicuntur, aut Deorum facta perfecisse ? Nomen enim Solis eos Deos facere non potuit, nec adulteria multis ascripta, nec alia facinora aut scelera, quæ si ad literam aut hystoriam accipiantur, non homines, at vix semi-homines, ipsos fuisse convincunt, tantum abest, quod Deorum nomen meriti fuerint : Apollo itaque licet quadruplex statuatur, & Sol quintuplex, diversis parentibus & locis natus, tamen vna est persona Hieroglyphica, non Ethnicis scriptoribus, sed Christianis artificibus et Medicis nota, Ex *Ofiride & Iside*, vel etiam *Iove & Iunone* nata, aut *Iove et Latona* ; Interim per vtrumque et Apollinem et Solem communiter Sol Cœli intellectus est : At ille quidem mundi oculus, Cor Cœli, Rex Planetarum, lampas terræ, fugator umbræ, fons vitæ, faber diej, pater lunæ, & cursor omnipotentis Dei est et dici potest ; nequaquam verò Deus ipse : Solem et Lunam negasse Deos Ethnicis irreligiôsū videbatur et capite multandum crimen ; Primus Anaxagoras spretis falsarum religionum minis Solem non Deum at lapidem ignitum et ardentem dixit, & demonstra-uit causas eclipsum Solis, et Lunæ per naturam accidere, & non, ut Ethnici putabant, esse passiones et morbos Solis vel Lunæ, quibus vt incederentur, pulsabant auxiliaria ara ;

Hinc

*Sol Cœli quis
dici potest.*

*Anaxagoras
Solem lapidē
ardentem
dixi.*

Hinc Ovidius 4. Met. *Cum frustra resonant æra auxiliaria luna*: Seu analogicè Solē intellexerit Anaxāgoras, vt quidam volunt (quod lapidem rubeum ardentem, Solem Philosophicum innuerit) siue ridendi gratiâ et superstitionem vulgi eludendi, ejus sententia amplectenda est, quia omnem divinitatem creaturis & luminibus mundi detrahit.

Filij Apollini plures ascribuntur, Orpheus, Hymeneus et Ialemus è Calliope; Delphus ex Acaehallide; Coronus è Chrysorte; Linus è Terpsichore, Æsculapius è Coronide nymphâ: Tradunt Apollinem ex Hyperboreis Delphos advenisse, à Delpho ejus filio ita dictos; de quo loco fabulati sunt antiqui, Iovem cum vellet medium atque umbilicum terræ invenire, alteram aquilam ab oriente, alteram ab occasu pari velocitate emisisse, jussisseque illas recta & è regione convolare, quæ cum in Delphis denique convenissent, ibi ad sempiternam facti memoriam aurea

Filij Apollinis.

Aquila dicata est: Quæ res cum fabulosa sit, nec quid veritatis in se habeat, nisi quod demonstrat Delphos, et templum Apollinis Delphicum esse in umbilico terræ, Geographiæ exiguam cognitionem prodit; Omnis enim locus eo respectu in medio mundi est, quia terræ globosum non quadratum, aut alterius figuræ corpus: At Templum illud Delphis celeberrimum, vbi antiquitus Apollo oracula reddidit, et aram habuit ex solidis aureis lateribus, quorum mille Cræsus Lydiæ rex ditissimus cõ miserat, hunc locum ita honore et cultu exexit, vt apex mundi;

Delphi in medio terra crediti.

seu medium terræ videretur: Quod si ad Allegoriam illa ficta sint, Authõr consilij ex Aristotilis Epist: non incon-

cinnè exponit, vbi dicit: *Quod huius artis duo sunt lapides principales, albus & rubeus mirabilis natura: Albus in oc-*

casu Solis incipit apparere super facies aquarum, abscondens se usque ad mediam noctem, & postea vergit in profundum: Rubeus vero ex opposito operatur, quia incipit ascendere super aquas in ortu Solis usque ad meridiem, & postea descendit in profundum: Hæ sunt igitur duæ aquilæ quæ conveniunt in medio terræ, ibique aurea aquila pro monumento statuitur:

Ara aurea Apollini statuta.

Nota.

Quod huius artis duo sunt lapides principales, albus & rubeus mirabilis natura: Albus in oc-

tur : Apollini sacre erant Cicadae, ob cantum, & fidicula
 piscis; item Aureus tripes ipsi à sapientibus Græciz dica-
 tus; Iuniperus & Laurus gratæ plantæ habebantur: Om-
 nia propemodum aurea attributa sunt, vt & calcei aurei;
 Gryphes & corvi sub ejus cura fuerunt; Bos illi maçtaba-
 tur & Agnus, & Cytharæ invētio, & ars medendi & sagitta-
 rum scitè emittendarum peritia eidem tribuebatur; semper
 juvenis fingitur, capillis prælongis; singulari quoq; omine
 Lunæ simulachrum laureum ramum tenuit: Hujus ima-
 go ab antiquis fingebatur, quæ dextrâ manu Gratias presta-
 ret, at sinistrâ sagittas & arcum; Pythius vocatus fuit, quia
 Typhonem sagittis interemerat, qui Solis calore postea
 corruptus Apollini Pythio nomen dedit: Nam *πυθιά* Pu-
 trefcere significat; de quo inferius: Cur verò hæc omnia
 Apollini tribuantur, evidentes sunt causæ: quia Apollo
 aureus Deus est, calidus, & non mutabilis, qui sagittas
 emittat in Typhonem & arte medendi excellat; quia ip-
 se est *Orus* vltimus Deorum, qui in Ægypto regnasse fin-
 guntur, & Medicina quæ sita humanorum corporum; hic
 est præses Musarum, Poetarum lumen et columen, cui
 Laurus canora et semper viridis dicatur, cuius Imago par-
 ticipat cum Luna seu Diana sorore, quæ Charites dextrâ
 præfert, quia est gratiosum Dei donum, et sagittas sinistrâ;
 quia de nouo se multiplicare potest, suasque vires in Ty-
 phonem extendere; Bos illi sacer, quia Apis Oro conueni-
 nit; Aureus tripes, quia trinum vinculum, constans cor-
 pore, anima et spiritu, est perfectum, et ex circulo Solis fit
 triangulus, iterumque medio quadranguli in circulū redu-
 citur: In Parnasso tricipiti monte habitat, quia geminus
 est labor præparationis et operationis superandus, ante-
 quam ad eum assequendum perueniatur: Ex filiis ejus
 Orpheus fuisse fingitur, vt et Linus, potius ob Poeticam
 vim et canendi scientiam, quam alias ob causas; Hunc e-
 nim honorem, post Orpheum et Linum Poetæ, ijs tanquã
 magistris suis gratitudinis ergo præbuerunt; Sic Orpheo
 incredibilia quædam ascripserunt; quod Cythara canendo
 saxa

Orpheus.

Saxa moverit, feras attraxerit, fluvios in cursu, aves in volatu firmârit; hoc est, quod dura emolliverit et mollia seu fluxibilia indurârit vno eodemq; artificio: Nam seu Poëta canit; *Limus ut hic durefcit, & hac ut Cera liquescit, Vno eodemq; igne*, Sic illius cantu diversissimæ operationes peractæ narrantur: Hunc Orpheum primum auctorem esse religionis apud Græcos ab Ægyptijs translatae jam antè memoravimus; Hinc Lucianus in Dial: de astrolog: ipsum primum Græcis Astrologiâ tradidisse refert his verbis; At Græci nihil vel ex Æthiopicis, vel ex Ægyptijs de Astrologia audiverunt, sed illis Orpheus Calliopes & Oeagri filius hæc prior explicavit: De sacris Bacchi ab eo introductis inferius copiosius dicitur, quemadmodum etiâ de Euridice ejus conjugè, Pausanias in Bœoticis de eo testatur, quod multa humanæ politicæq; vitæ utilia inveniret: Nam et Decorum initia & universam Theologiâ primus aperuit, et nefariorû faciõrû expiationes excogitavit, nec non multa morborum remedia adinvenit; ut ipse in Argonauticis de sese scribit his verbis:

*Virg. Egl. 8.
Orpheus primus author religionis apud Græcos.*

*Dicere fert animus, qua nunquam tempore lapsa.
Dixi, Cum Bacchi, cum regis Apollinis ætus.
Sum stimulo, horrenda ut narrarem spicula & idem.
Æcædera cum Superis mortalibus atq; medelas.*

Orpheus morborum remedia tradit.

Quibus satis innuit quod de Medicina quadâ ab Apolline profecta ea intelligi debeant: quò & spectant libri Physici ab eodẽ scripti, quos ipse enarrat in initio Argonauticorû; nempe de Elementorum inter se generatione mutua, de vi amoris in rebus naturalibus, de lapillis; & reliqui de rebus varijs sub Allegorijs tectis; Cujus suæ doctrinæ summam quandam libro de lapillis dictis proponit, vbi antrû Mercurij describit, omniû bonorû pleno, de quo sub Mercurio; et testatur simul, rerum arcanissimarum se fuisse conscium; dum ita canit:

Opera Orpheï.

At quemcunq; virum ducit prudentia cordis.

(Cetera ut omittam, qua plurima maxima dicam)

Scire cupis si forte, sciet quaeunque volutant

Pectoribus tacitis mortales quaeque volucres

Inter se stridunt Caeli per summa volantes,

Infandum ut crocitant cantum mortalibus ullis,

• Significantque Iovis mentem, gens nuntia fati,

Is serpentis humi noscet firmare Draconis

Sibila, serpentumque sciet superare venena.

Quae licet alij ad Magica vel auguria interpretari queant, ut forte liceat, tamen cum nec Orpheus revera magus fuerit, et si fuisset talis vel augur, non tamen haec se scire, nisi Allegoricè adfirmare posset; Sic de Democrito narrant ipsum auguria intellexisse et voces avium, velut etiam de Apollonio Thyaneo; Democritumque (qui suam doctrinam ex Aegypto haulit) certo nomine aves quasdam nominare solitum, è quarum sanguine commisto, anguis nasceretur, ex quo si quis edisset, avium omnium intelligeret idioma; Atque Melampo memorant angues quosdam vivos, unde ille postea sermones avium dicitur intellexisse: Hujusmodi esse falsissima, si prout sonant, accipiantur, quilibet ratione praeditus discernere poterit; Unde Cicero, ad literam respiciens Democriti doctrinam; *Nullum*, inquit, *virum maiori auctoritate maiora mendacia protulisse*: Verum ne adeò mendax habeatur Democritus, cujus sapientiam et aurea dicteria Hippocrates admiratus est et Plato in delitijs habuit, per Allegoriam ejus honorem salvabimus, ut et Orphei, Apollonij et Melampi et dicemus per aves, volatilia, et per serpentes, volubilia subjecta philosophica intelligi; Ex angue enim nato de sanguine putrefacto quarundam avium, comesto, credibile est, avium voces non ignotas alicui manere: Ex volatilibus enim substantijs fit firma et fixa, per putrefactionem solutionis, Quinta essentia dicta, quae cum sit ingrediens & liquefiens, anguis appellatur, qui deinde easdem aves, ex quibus coaluit, similitudine naturae facit percipi; Hujusmodi Allegorij

mo.

modernorum scriptorum libri pleni sunt, qui lustrentur à curiosis: Idem hic Orpheus finxit se conjugis amore ductum inferas Plutonis sedes et Tænara adijisse; Cum inquit in Argonaut:

*Cætera narraui, quæ vidi, ut Tænara adini,
Vmbrosas Ditisq; domos & tristia regna
Confusus Cithara, uxorisq; coactus amore.*

Quænam autem sint regna Plutonis, jam antè tradidimus nempe subterranea illa circa Pyrenæos montes, vnde mineræ ad medicinam et metalla ad diuitias hominum comparabantur: At cæteris, quæ de Orpheo restant, alibi dicendis, hic omiſſis, de Æsculapio, qui ab omnibus pro Apollinis filio naturali agnoscitur, pauca adijciemus: Hujus mater Coronis traditur, quæ cum ex Apolline concepiſſet, ac post cum alio rem habuiſſet, à Diana interempta est: Cumque rogo imposita fuiſſet, Mercurius è ventre mortuæ Æsculapium extraxit, vel Phæbus ipſe, ut *Onid.* 2. Met. inquit:

*Non tulit in cineres labiſua Phæbus eoſdem
Semina, ſed natum flammis, uteroq; parentis
Eripuit, geminiq; tulit Chironis in antrum.*

Hujus nutricem fuiſſe Trigonem voluerunt et cum apud Chironem Centaurum educatum, et ab eodem eruditum, à quo artem medendi didicit: Prius dictus est Apius (*ἄπιος* blandum ſignificat) quia dolores ægrotantium medicamenti deliniret: At cura Aſclen ſanaiſſet, Æsculapius nominatus traditur, qui Græcis Aſclepius eſt; Fabulantur *Hyppolitum* ab equis laniatum ejus arte revixiſſe; quare fertur Iupiter iratus ob inventam artem, qua homines in vitam revocari poſſent, repertorem artis fulmine conſeciſſe: ut habet *Virgil:* lib. 7. *Æneid:* Quod cum graviter tuliiſſet pater ejus, ac magnopere luxiſſet (cujus lachrimæ in electrum converſæ creduntur) Cyclopes ſagittis conſecit

Æsculapins.

fecit; Hinc ille è Cælo relegatus terram pererrauit; Cumq; Hyacinthi pueri amore captus disco cum eo certans Hyacinthum imprudens occidisset, vt Ouid. 15. Met: refert, profugus è Sparta ad Laomedontem dicitur Trojam confugisse, qui tum fortè inænia civitatis extruenda curabat, eique operam suam mercenariam collocasse; vt sub Troja dicitur: Vxor Æsculapij Epione, ex qua ille suscepit Machaonem & Podalirium, Iaso et Hygiæam: Alij Æsculapij non filiam, at vxorem Hygiæam statuunt: Serpentes in eius tutela esse scripserunt, illiq; dicatum Draconem; Ipius enim baculum gemini cingebant Dracones; gallus & capra ej offerrebantur: Ex Apolline autem Æsculapius, omnis Medicinæ author & patronus, vt Ethnici finxerunt, & ex Coronide nympha, (quæ corniculam denotat) deducitur, quia Apollo et Orus noster veste purpureâ in fundo vasis videndus, Coronidem adhuc, hoc est, sæcem nigram, damnatam et vituperandam complectitur; à qua Æsculapius noster per combustionem seu calcinationem separatur; Inde Coronidis mater est Phlegya; (quæ autem est comburere) comburitur enim Coronis Æsculapij mater, vt et Semele Bacchi, eodem ferè respectu: si verò dicatur Mercurius extraxisse Æsculapium ex cineribus matris, eodem res redit; Hoc enim est officium Mercurij, & nil nisi Mercurius est, de quo dicitur: Hoc est summum Arcanum Philosophicum & Medicum, quod sub extractione Æsculapij ex suis sæcibus seu cineribus delitescit; adeoque euidens est, vt si hoc solum ex antiquissimis monumentis extaret, sufficiens tamen testimonium hujus Medicinæ aureæ, ac vanitatis Theologiæ Ethnicæ perhiberet: Primò enim cum Iupiter cum Latona congregitur (quæ etsi rubea sit, ramen inutilis est, donec alba fiat) post aliquod temporis spatium nascitur Luna seu Diana, de qua mox dicemus; ac paulò post Apollo, Dianæ frater, hic purpureâ, illa candidâ veste vel carne visendi; Et licet soror & frater sint gemelli, tamen soror ante fratrem in lucem prodit, hoc est, albedo ante rubedinem, ac deinde præstat oblic-

obstetricis officium matri, quod mirandum est, nihilominus in arte Philosophica contingit, vbi rubedo absque albidine præcedente non apparet: Rubedine seu Apolline nato, hic in ipso vase concumbit cum Coronide, seu instar cornicis nigrâ nymphâ, et generat *Aesculapium*, hoc est, omnis medicinæ Philosophicæ authorem; Hic *Aesculapius* à matre sua seu terra nigra separari nequit, nisi per combustionem; et tunc nascitur *Aesculapius* purissimus, Medicina aurea Philosophica, omnibus numeris perfecta: De fæce illa nigra consulantur authores, qui passim ejus mentionem faciunt: Nobis vnus *Arnoldus* hic sufficiat; qui in novo *Lumine* cap. 7. *Hic autem Cinis*, inquit, *rubicundissimus impalpabilis in seipso, elevatur etiam & crescit in modum fermenti, & separatur ab eo in calcinatione prædicta terra nigra subtilissima & perlucida, qua infundo vasis sub dicto pulvere rubeo reperitur. &c.* Hic est *Aesculapius* noster, de quo *Hermes* cap. 3. *Filius noster*, inquit, *iam regnat ac rubeo ornamento & carne indutus est: Iam filius noster genitus rex sumit tincturam ab igne; illum verò mare & tenebrae fugiunt, & Solis radios Draco fugit qui foramina observabat, filiusq; noster mortuus vivit, & Rex ab igne venit ac coniugio gaudebit & occulta apparebunt, filiusq; noster iam vivificatus fit igne bellator & tincturis supereminens.* Trigone *Aesculapij* nutritrix dicitur quia bina iteratio conveniat nutsimenti ejus; *Apius*, quali blandus dicitur, quia *Nepenthes* medicamentum *Helena* denotat; Mortuos vitæ restituit, quia terra mortua receptâ suâ animâ vivificatur iterum, vt multis locis asseritur, & *Bonellus* in turba testatur: *Propterea*, inquit, *illa natura, cui humiditas adempta est, cum per noctes dimittitur, mortuo similis videtur, & tum illa natura igne indiget, quousque corpus & illius spiritus in terram vertantur, & tunc fit pulvis mortuo similis in suo tumulo: His peractis reddis Deus spiritum & animam, & omni infirmitate ablata confortata est natura nostra & emendata. Oportet igitur illam rem comburere absq; timore, donec cinis fiat; qui cinis aptus sit recipere spiritum, animam, & tincturam infusam:*

Æsculapius itaque sua arte corpora mortua in vitam reducit; quia illa quæ imperfecta sunt, & quasi mortua ex infirmitate ad sanitatem et vitam perennem transmouet: Vxoris et filiorum nominis ratio patet; Iaso enim à medendo, & Hygiaz à sanitate dicitur: Serpentes verò cur in ejus tutela sint, satis apparet; quia duplices serpentes, quorum vnus est alatus, alter absque alis seu duplex mercurialis substantia, mas & fœmina, est initium & finis operis: Hinc Draco illi advigilat & sacer est, quemadmodum & Mercurio & alijs hujus familiæ dijs & Heroibus eandem ob causam: Quod eò vsque apud Ethnicos pro certo habitum est, vt *Æsculapium* Deum Romam in Serpentis seu Draconis specie legati reduxerint, cum pestis maxima ibi grassaretur; l. 4. narratur inferius; Ita Diabolus Ethnicorum superstitioni, qui nostris primis parentibus eadem formâ imposuit, à stipulatur, pro *Æsculapio* credito se in Draconem formans: Quod addunt quidam de ovis cornicis, ex quibus Serpentes exclusi sint à conscijs sacerdotibus, fortè ita se habet; licet Hieroglyphicum sit & non historicum quid, *Æsculapium* ex cornicis ovo editum esse; Est enim ovum hoc philosophicum subnigrum multis superfluitatibus abundans, a quibus *Æsculapius* noster separandus est: Sic enim Arnoldus paulò ante citato loco: *Quia terra nigra prædicta, inquit, in calcinatione separatur à commixto, quæ alias fuerat in toto opere inseparabilis propter fortissimam unionem; Et ideo necesse fuit per fortissimum artificium separari: Et si remanserit commixta, propter sui impuritatem, impediret pura materia ingressum: Hæc ille, At Lullius monstrat hanc nostram medicinam eò vsq; elaboratam formam ovi insuper habere, cum lib. de quinta ess. Distinct. 3. par. 2. Quo frige facta, inquit, inuenies artista infantem nostrum rotundum, ad modum ovi, quem extrahat & mundet, &c. Et in arbore Philof. sub 11. principio: Post ortum illius coloris incipit condunari in medio in forma rotunda ad modum cuiusdam rotundissime lune, circulariter contenta: *Æsculapius* extractus ex cineribus Chironi seu manuum operatio.*

Et Epidaur.
ro.

rationi educandus traditur; Quia vt Bodillus in turbate-
 flatur; *Fœtus extractus non nisi lacte nutritur & igne per se*
& paulatim, dum paruulus est; & quanto magis exuritur ossi-
buis confortatis, in inuentum deducitur, in quam perueniens
sibi sufficit: Hoc vult Chironis educatio, quod quasi ma-
nũ duci debeat ad ignem tolerandum: Æsculapij memi-
 nit quoque Hermes antiquissimus, qui Dialogos ad ipsum
 instituit, aliàs citatos: *Solis*, qui idem est cum Apolline, *Solis filij Aë-*
ta, Angias,
Angias, de quo pòst, & *Phaëton*; Hic Clymenes nym- *Phaëton.*
 phæ filius ad patrem aliquando veniens, *Solis* currum as-
 cendere impetravit, voto sibi nocivo; Dum enim quatu-
 or *Solis* equis Cælo invehitur, in Eridanum, non procul
 à Pyrenæis montibus præcipitatur: quo venusto figmen-
 to Poëtæ documenta dederunt & doctrinæ physicæ &
 & moralis; nempe quomodo *Phaëton* Philosophicus,
 in Eridanum auriferum præceps cadat; & non nimis al-
 ta petenda, nec quid supra captum aut vires proprias ten-
 tandum esse; Et si bene res ipsa consideretur, idem est
Phaëton, qui *Aesculapius*, nisi quod hic medicinæ vsus
 spectet, ille alia, quæ multis incredibilia æstimantur: Tum
 enim *Phaëton* suo ardore à Sole concepto combustit E-
 ridanum & exiccavit, imò auriferum fecit, vt alij fabulã-
 tur; De eo Augurellus ex Lullio existimat, si in mare in-
 ciderit, totum mare combustum & exiccatum iri, & aurife-
 rum futurum, ne dicam, vt illi garriunt, in aurum con-
 uersum iri: Sed ad *Solis* seu Apollinis sororem Lunam si-
 ue Dianam redeamus, quæ eodem cum illo partu, sed
 tempore prior, edita est: *Platrique Delum* locum nata-
 lem Apollinis & Dianæ arbitrantur; Et *Arcades* Prosele-
 nos, quasi antelunares illos dictos, qui non procul ab A-
 pidano habitãrunt, ante Lunam exortos nugantur quidã,
 inter quos est Apollonius in 4. Argonaut: & *Mnæseas* e-
 jus enarrator & *Aristotiles*: Sic *Theodorus* lib. 29, *Aristo-*
Chius & *Dionysius Chalcidensis* in primo suæ ædificatio-
 nis impudentissimè affirmãrunt, paulò ante bellum, quod

Diana seu
Luna
6. Iouis filia.

ab Hercule aduersus gigantes gestum est, Lunam primò apparuisse, quo tempore fabulantur Profelenum Orchomeni filium Arcadibus imperasse, vt tradit Duris Samius in lib. 15. rerum Macedon: Hisce mendacissimis relationibus Ethnicis voluptati fuit antiquitatem sue gentis demonstrasse, desumptis ex nomine personæ, quæ nunquam extitit, aut si extitit, inane nomen fuit; si vixisset quidam Profelenus appellatus, an propterea ille ante Lunam exortam fuisset? Quod si verò his respondere quis vellet, an non iure quæreret, Num Profelenus cum suis Arcadibus in tenebris tam diu degisset, cum ijdem testentur Lunam seu Dianam & Solem seu Apollinem eodem die ac partu editos, non in lucem, quia lux non fuerat, sed cum luce in mundum? Verù Arcadicus a sinu his lactucis luxuriet: Nec solum Arcades, sed & aliæ gentes Deorum & Heroum ab ijs ortorum monumenta sibi accommodarunt, præcinentibus Poëtis; Hinc Iupiter tot locis natus dicitur; vt Natalis lib. 2. c. 1. *miratur, modò in Creta, modò Thebis, modò in Arcadia, modò apud Messenios*: Et ne quid de cæteris dijs, aut heroibus dicam, quot vrbes Homeri se patrias aut congenitales iactarunt, quot ejus sepulchrum ostenderunt? vt Cicero pro Archia testatur; Eadem vanitatis & gloriolæ falsæ insignia in Thessalo nostro, Hippocratis filio agnoscimus, qui coram Atheniensibus impudentèr iactat suum genus ab Apolline descendere, vt & artem: Quid si Æsculapius ac Apollo nunquam vixissent, an Thessalus propterea absque progenitoribus fuisset? At hæc eo tempore communia fuere: An non Æneas ex Venere, Romulus & Remus ex Marte ac Rhea Sylvia Vestali, ex Ænea oriundâ, progeniti sunt? Quot sunt vrbes, regiones & gentes, quæ scriptores, dum sub Ethnicismo adhuc essent, habuerint, & se non à dijs vel heroibus, Trojanis aut alijs derivârunt? Ita veritas per adulationem oppressa, & dignitatis & antiquitatis opinio per mendacia hominum mentibus impressa est: De Luna, quatenus Cæli lumi-

nare

Vide lib. 6. inferius:
Vanitas Ethnicorum.

nare est, hic nihil dicimus; at prout Latonæ filia & Apollinis soror, alias Diana, eam consideramus: Quod fratri soror nascenti opem tulerit, & matri Latonæ obstetricem egerit, jam antè attigimus; ejusque rei ratio sat est conspicua: Nam Rubedo albedinem sequi debet, & non econtrá, testantibus omnibus Philosophis: Virginitatem verò Diana perpetuam vovit & à patre Iove impetravit, nempe deterrita periculo partus, cui adfuerat: Albedo enim apparens eximi non debet, sed eoqui ad rubedinem; ideoque virgo manere dicitur: Ab Ethnicis quoq; Lucina invocata est, quæ parturientibus, vt Juno (quæ ipsa eodem quoque partu cum Iove á Rhea edita erat) præesse ac opem ferre credebatur, nec non nascencia omnia in lucem evocare: Venatrix semper arcu & sagittis vti fingebatur, quibus Orionem venatorem optimum ex invidia & instinctu Apollinis, aquis innatantem, inscia quid esset, transfixit: Cynthiam quoq; eam vocârunt à monte Deli altissimo, vbi nata sit, & simul marem & foeminam esse putârunt, vt Orpheus in hymno: Auclta & deficiens, eadem quoque foemina masq;. Alcman Melicus eam vxorem Aëris, e quo Roré filium conceperit ac genuerit, arbitratur: Bigis eã vehi & non quadrigis, vt Solem, Marcus Manilius fingit: Et vestes splendidas induere & exuere, cum velit, iné; oceano lauari, & iam lucidã, iam obscurã pro vestiũ splendore apparere Homerus hymnographus ille scribit; à ceruabus candidis ejus curum tractum dicunt. Cicero 3. de Nat. Deor. tres Dianas statuit, primam Iouis & Proserpinæ, quæ pinnatum Cupidinem genuisse dicitur; secundam notiozem, quã Ioue tertio & Latona natam accepimus; Tertix pater Vpis traditur, Glauce mater; eam Græci sæpe Vpim paterno nomine appellant. Latona ejus & Apollinis mater est; idque verissimum: Nam Lato sive Latona dicta vnum idemque subjectum denotat; Idque Morienes sepissimè inculcat, cum inquit: *Noster quidem Lato quamvis primum sic rubens, tamen est inutilis, &c.*

*Tres Diana
Ciceroni.*

Et: *Si autem Laton cum sulphure comburatur, &c. Item; quando autem purus Laton tam diu decoquitur, &c.* Et his similia innumera suis visenda locis: Orionem Diana jaculis interemit, venatorem magnum, Tripatorem illum, Iovis, Neptuni & Mercurij filium; qui ab Oenopione excacatus in Lemnum profectus à Vulcano per benignè excipitur: Vulcanus ejus misertus per famulum suum ad solem orientem ipsum deduci voluit, vbi sanitati restitutus lumen recuperavit; Quid quæso Vulcanus opis præstaret Orioni, nisi ex arte suâ? Ideoque ipsum ad Solem orientem misit; quod intellectu facile est, nec eget explicati-
 one: Hunc Orionem Diana spiculis transfixit, cum nataret in mari, lignum se petere arbitrata: Est autem Diana & mas & foemina; quia Hermaphrodyticæ naturæ est, cum sub albedine sit rubedo, & ex foemina fiat masculus in magisterio Philosophico; Sic enim Senior: *Hæc est virtus femina, quam feminam fecerat in 9. diebus, significat animam quæ est virtus femina, quam fecerunt masculum, cum coagulatæ & figitur in igne, & fit masculus calidus & siccus, per idem quod acquisiuit à parte ignis, & nominatur tunc masculus, & nominant hanc aquam coagulatam nomine cuiuslibet masculi: deinde desponsaverunt eam, & ipse est ex ea, & ipse est radix eius & coagulatio eius.* Rorem habet filium Diana seu Luna, quamvis virgo statuatur: quia vt ros cadat ante eius exortum necesse est; Bigis vtitur, non quadrigis, quia saltem duos colores facit apparere, nigredinem & albedinem, & tria habet Elementa; Sol autem omnes colores quatuor requirit & quatuor Elementa, si authoribus credendum sit: Iupiter quoque ex Maja suscepit Mercurium: Hic Deorum fingitur vigilantissimus; In Cyllene Arcadiæ monte natus: Pausanias tradit eum in Corycio monte, non procul à Tanagris natum & lotum fuisse in Tricrena, vbi tres erant fontes in agro Pheneatico, à nymphis accolis eius montis: Alij educatum eum dicunt sub portulaca, quæ planta est humiditate & frigiditate maxime abundans; de qua & Lull: Theor: Test: C. 4. inter vegetabilia

Mercurius

7. Iovis filius

bilia Mercurio appropriata meminit, cum inquit: Inter vegetabilia vitis dicta materia masculina & magna lunaria, quæ est succus vitalis, & radix frumenti siue straminis & porri & portulaca, malva & Mercurialis, & Chelidonia: Cumque natus esset Mercurus, alij dicunt lunonem lac ipsi præbuisse, ac per inscitiam cum aliquamdiu nutritivisse; ex cujus ore lacte emisso viam lacteam in cœlo factam: Alij maluerunt Opim jussam lac infanti præbere, illud in saxum expressisse, quod Saturno obtulerat, quo in cœlum delapso lactea via facta sit: Otio abundantis esset hæc scrupulosius ad eò manifestè falsa rimari, nisi non nihil arcani lateret. Nam quæ hæctenus diximus licet tenuiora sint, tamen à mundo recepta & Ethnicis credita fuerunt: Nobis constat, quod subjectum artis chymicæ sit Mercurius; qui vñdecunque ortus sit, semper ex montano loco deducitur: Maja mater ejus est vna Pleiadum, Atlantis filia, & accipitur pro colle Atlanti adjacente, ut ante notavimus: sive itaque ex Maia seu Gyllene monte Arcadiæ prodierit, perinde erit: In Tricena lotus à nymphis, hoc est, ter purgatus suis proprijs aquis; Alatum cum finxerunt, cui gallus assidebat, juvenem formosum sine fuco, ac sine comptu, vultu hilari atque acris oculis; qui aureâ catherinâ auribus hominum annexa, mortales quòcunque libuisset, traheret: Hujus simulachrum Aegyptij partim atrâ facie, partim aureâ & clarâ confinxere: *ARCANA* Aereus expressus est cum astante ariete, cum præisset gregibus: Caduceus illi dabatur cum anguibus geminis, mare ac foemina, scilicet mutuo connexu circumvolutis, & concordibus, quorum caudæ demittebantur ad capulum caducei: Hunc ab Apolline acceperat pro lyra, quam invenit & Apollini dederat: Causa Serpentum in eo connexorum hæc traditur, cum caduceum inter duos angues accrimè inter se dimicantes conjecisset, atque ij repente facti essent amici, in posterum virgam eam geminis anguibus circumvolutis insignitam gestavit: Hæc omninò Chymica esse, atque ideo ficta & introducta ab antiquissimis

*Mercurius
volatilis.*

mis nemo, nisi qui nihil vnquam legerit eorum, aut distorti iudicij aut durioris ceruicis sit, non animadvertit: De quibus cum tot volumina tant recentiorum quam veterum Scriptorum feré omnibus suis paginis attestentur, nos testimonia hic citare singularia super se debimus: Alatus est, & pingitur, quia Philosophicus Mercurius etsi non sit vulgaris ille & crudus, tamen alas ad volandum habet, nisi detineatur à suo fratre: gallus ei assidet, propter vigilantiam, strenuitatem & volatilitatem: sine fumo & competu formosus, hoc est, sua natura homogeneus & legitimus absque mixtura cuiusvis; quod aureâ cathenâ ducat homines auribus, credibile est, non solum eloquio, vt alij exponunt, sed quod ipse Mercurius omnium legum, artium, Medicinæ, mercium, totiusq; politix author apud Ægyptios dicatur, vt antè narratum est; Quia Mercurius Isidi præfuit, & à Mercurio illa enutrita dicitur, omnesq; artes & leges accepisse; Sic Mercurius reverà trahit homines auribus, sed aureâ cathenâ, quia ad ejus artis nutum omnia ficta, picta, sculpta, facta & peracta statuuntur: Ægyptij autem partim atrâ partim aureâ facie eum finxerunt, quia ita reuera est, aureâ interius, atrâ exterius: Æreus Martis naturam representat ariete: In Caduceo sunt Gemini angues; quia est duplex Mercurialis substantia, quarum vna est calida & sicca, altera frigida & humida; & sic contrarijs qualitibus, quæ tamen reducuntur ad concordiam; Illa est mas, hæc femina: illa agens, hæc patiens; Mirabilis virtus est ejus virgæ, quod dissidentes concordēs faciat serpentes, quodque animas è corporibus tactis educat, inque ea reducat; Hoc enim solus Mercurius efficit in magisterio philosophico; Ideoque vulgo dicitur, *Est in Mercurio quicquid quarum sapientes*; Et Lull. lib. de quint. Ess. Distinc. 3. de Incerat: *Quaedam, inquit, Elementa sunt, quæ indurant, fixant & congelant, & quedam indurantur, fixantur & congelantur: Et sic est duplex consideratio in arte, scilicet componere ex vna natura vnus metalli duos liquores contrarios in compositione: Vnum, qui*

virtu-

virtutem habeat fixantem, congelantem & indurantem; Et alterum, qui sit volatilis, infixus & mollis: Iste vero secundus liquor induratur, fixatur & congelatur per primum: Ex quibus ambobus liquoribus resultat vnus lapis congelatus, fixus & induratus, qui habet virtutem congelandi non congelatum, indurare molificum, & fixare infixum, & molificare durum.

Hæc est duplex illa serpentum connexio, quorum vnus alatus, alter absq; alis fingitur; hæc est duplex facies Iani, quæ respicit in præterita & prospicit in futura; aut potius, qua non fixa natura intrat in fixam, tanquam per Ianuam apertam; Hæc est gemina avis vna cum pennis, altera sine pennis, & vna apprehendit rostro caudam alterius, vt est in figura Senioris: Quid pluribus? Hæc res est notior,

quàm quod ad eam demonstrandam plura testimonia adduci debeant: De furacitate Mercurij mirum in modum consentiunt, quod cum parvulus esset adhuc infans à Vulcano susceptus erudiendus ei instrumenta fabrilia surripuerit ex officina; Veneri cingulum, Iovi sceptrum, Apollini boves Admeti regis pascenti, & pharetram, eodẽ die quo natus est: Cupidinemque palæstra superavit recens editus in lucem: Post adultus varia officia obtinuit, nempe deorum cœnaculum verrere, sternere curiam,

Iouis mandata per diem circumferre, & huc illuc cursitare per noctem mortuorum animas ad inferos deducere, palæstris, concionibusq; præstare, & nullo tempore quiescere: Lyræ invenit; novem chordas testudini ad Nilum inventæ primus intendit; primus tres fidium tonos acuti, gravem & medium reperijt: Battum pastorem in saxum Indicem convertit, Ovid. 2. Metam: Argum centum o-

culorum, qui Ionem in vaccam versam seruabat, Saxo occidit: Aegypto præfuit, & Aegyptijs leges & literas tradidit, à quibus nominari nefas habebatur; sub terris ras tradidit, quoq; manens Trophonius, à quibusdam dictus est: Astro-

nomix & Philosophiæ author & Religionis Thebanis sacerdotibus extitit, qui maximè has disciplinas exercuerunt, vt testatur Strabo lib. 17. Geograph: Et Marcus Manili-

*Flamelli
Hseroglyphi-
cum.*

*Mercurius à
Vulcano
eruditus.*

*Officia Mer-
curij.*

*Mercurius
Aegyptijs
leges & lite-
ras tradidit.
Astronomie
& Philoso-
phie author
Mercurius.*

us, lib. 1. rerum Astronomicarum his versibus:

*Tu princeps authorq³ sacri Cyllenie tanti,
Per te iam Cælum interius, iam sydera nota, &c.*

Nota.

Idem Poëta conatur ostendere vniversum fundamentum religionis apud Ægyptios à Mercurio prius fuisse inventum, vnà cum ritibus sacrorum rerumque naturalium causis: Ex his quid aliud eliciemus, quàm prius sub Ægyptiicum Hieroglyphicis sæpius repetitum axioma, à Mercurio dependere omnia, eumque esse omnium rerum magistrum: Furcitas ejus nimis nota est illis, qui quemcumque Mercurium elaborandum sumpserunt; Hinc Vulcano, cæterisque dijs instrumenta surripuit; At cur à Vulcano educatus dicitur? quia Vulcano est proprius discipulus, & ille huic præceptor: Officia ejus satis constant; Mercurius enim dicitur, quasi medius currens, quia Dijs à pedibus fuit: Sic in arte Philosophica currit per initium, medium & finem: Musica instrumenta & intervalla invenit; quia omnia fiunt pondere, numero & mensura; ex quibus tandem sonorum quid evadit: Battum in Saxum vertit, & Argum saxo interemit; Nil mirum, quia Mercurius seu Index in trivijis ipse est nonnunquam lapideus: Ægyptijs omnis disciplinæ author est, vt sæpe repetitum, at quod nominari nefas esset, arcana Aegyptiorum sacra manifestat à Mercurio profecta & de Mercurio instituta, et silentio involuta esse: Cuius rei evidens quoque argumentum est, quod Mercurius refertur etiam inter Arcanos illos Samothracum deos, quorum solennia qui observasset, inter turbulentissimas tempestates servabatur omnino: Ijs Vlysses initiatum ferunt in Samothracia, sed vitæ alba pro tænijs vsus fuisse; quippe cum initiantes tænijs purpureas circa ventrem innexuerint: Erat autem mos initiandi in Cabiris, atque Deorum nomina, quos nominare nefas erat, ista fuerunt: AXIOERVS, AXNISSIMA IOCERSA, AXIOCERSVS: Erat autem Axioërus

*Fr. Iun: in
præ. Gram. ab
Hebræo deducit, quod
abstrusum
sonat, vt &
Cabiros.
ARCA-*

Ceres

Ceres, Axiocersa Proserpina, Axiocersus Pluto; quibus quartus accedebat CASMILVS, qui erat Mercurius, ut scripsit Dionysiodorus. Triceps Deus vocatur, marinus, cœlestis & terrestris habitus: Cum Hecate congressus ex ea tres filias suscepit. Athenienses Terrestri Mercurio Choes vocata solennia celebrabant die 13. Lunæ Nouembris, quibus semina omnium generum in vna olla miscerentur & coquerentur: Ijdem in ejus honorem Hydrophorja agebant; de quibus inferius. A Lycophrone triceps Nonacrites Ctarus Deus nuncupatur; A Lactantio citante Hermetem, inter tres, quibus esset summa sapientia, Vranum sive Cœlum, Saturnum & Mercurium numeratur: A quibusdam Polygius dicitur, cui Hercules devictis gigantibus clavam consecrârit: Cujuslibet mensis dies lunæ quartus Mercurio fuit dicatus, sicut primus & septimus Apollini, qui Sol est: Traditur cum Plutone & Iove collocutus fuisse, eorumque legum arcana hominibus explicasse: Ipsi lingua victimarum sacra erat, quæ ultimo projiciebatur in ignem: Habuit plurimos filios (inter quos Æthalides Argonauta) & filias, ex quibus Angelix meminit Pindarus: Illi mactabatur vitulus; Ejus simulachrum inter cætera Eleusiniorum sacra symbola pertabatur, de quibus sub Eleusinijs dicemus: Hæc præter ante exposita Mercurij naturam, & ex rille sacris adhiberetur & Deus creditus sit, satis dilucidè explicant; quod nimirum sit ex præcipuis Hieroglyphicis Ægyptiorum & Græcorum, ideoque ejus solennia cum silentio ab initiatis & juratis personis, ne quicquam alteri aperirent, celebrata sint; Hinc frustra Lactantius Mercurium libro de falsa religione arbitratur fuisse hominem singulari ingenio & sapientia: Et Cicero lib. de Nat. Deor: Mercurios plures producit, asserens vnum Cœlo patre & Diematre natum, alterum Valentis & Phoronidis filium, tertium Iove & Maja editum, quartum Nilo patre, quintum quem colunt Phenææ. Vnus enim saltem Mercurius est, isque Hieroglyphicus, nec Deus, nec homo; quamvis non negaverim fu-

Satraz vel Samothraz Deus incognitus Græcis, ut Saturnus latinis, ibid. Junius Trophonij solennia

*Hermes, In-
noteste He-
brais est via-
tor calcans
statera.
Mercurius
venditor &
negociator.*

ille quosdam summæ sapientiæ viros Hermes seu Mercurios dictos in Ægypto, his tamen nihil de arè dictis ascribi posse: Sic Hermes Trismegistus ipse Mercurium inter sapientissimos recenset, non seipsum intelligens, sed Hieroglyphicum; Hic vt inter deos Ægyptios & Eleusinos numerabatur, sic & Samothracum; quorum solennia cum ijs eisdem fuerit intentionis; Hæc, vt illa arcanissima, His vt illis Mercurius intererat; & sacerdotibus ac initiatis clavis aurea in lingua; Hi & illi Angelonæ silentij dæ, aut Harpocriti deo litauerunt; Ideoq; deorum nomina in vulgum spargere nefas erat; non quod per se malum esset, Deos creditos nominare, sed ne arcana sub nominibus illorum deorum, & sacrorum latentia innotescerent: Hæc fuit vnica & propria causa, cur initiati essent selecti & iurati, qui celebrarent illa sacra & simulachra viderent, cur interdictum erat quicquam de dijs aut sacris invulgare, aut ipsos Deos nominare: Hinc dijs illis communia & generalia quedam nomina attributa sunt, quæ summam eorum dignitatem designent, vt sunt Axioërus, Axiocersa & Axiocersus; Ceres, Proserpina & Pluto; Ceres eadem est, cui Eleusinia insituta sunt; de quibus infra sequenti libro, & Pluto divitiarum Deus subterraneus, de quo superius; Mercurius his additur, velut minister, qui est Omnia in omnibus: Fabulantur ijs sacris Vlysem initiatum; sic enim Homero placuit; tæniæ autem purpureæ, non albæ, illis adhibentur, in quibus cum errâit Vlyses, tot errorum & tempestatum ipsi in reditu inmissarum, quibus tamen servatus est, causa exitit: Cur triceps est Mercurius, novit is, qui legit apud nostrates ex Hermete; Tres vidi facies in vno patre; sic Rosarius; *Materia, inquit, Lapidis Philosophorum est aqua & intelligitur de aqua illorum trium, vt prebat Hortulanus; Nec debent esse plura nec pauciora; Et dicit, quoniam Sol est masculus, Luna fœmina & Mercurius spermata: Nonacrites Mercurius appellatur, quia Nonacris Arcadiæ mons*

mons percelebris in jugis habet stillantes è saxo frigidissimos humores; Hæc autem aqua stygia vocatur, in qua neq; argenteum, neq; æneum, neq; ferreum vas potest subsistere, quin consumatur & erodatur: Conservare autem eam nisi vngula mulina, nihil credebatur: Marinus dicitur Mercurius, ut alij putârunt, quod per mare, Cœlestis per Cœlum, terrestris per terram Deorum mandata perfecit, verùm nos scimus, quod in eo sit superius & inferius, Cælû & terra Philosophorû, & quod terra sit particeps aquæ, ideoq; trium naturarum dicatur; seu quod constet ex aqua & terra, tanquam proprijs Elementis visibilibus & præterea quintâ essentiâ seu cœlesti virtute abditâ; Hecææ congressus triforimi materiæ, ex eâ generavit filios: Cur verò Athenienses terrestris Mercurio, Trophonio dicto, ejusmodi solennia fecerint seminibus missis & coctis omnibus in vnâ ollâ mirabile est, & Ægyptios ritus ostendit: de quibus ex hæctenus dictis ratio cinari liceat: Mysticam quoq; causam subesse animadvertitur in diebus Mensis Mercurio dicatis; Atq; inde videtur & apud Romanos morem numerandi dies planetarû septem incepisse; cum & apud hos ut etiamnum Apollini primus & septimus, ac Mercurio quartus dies ascribatur, non tamen habito respectu ad Luræ ætatem aut motum, ut olim: Quod Mercurius leges à Iove & Plutone, divitiarum Deo, mutuatus hominibus explicârit, jam sæpius declaratum est: Lingua ipsi sacra, non ut hæctenus existimatum, tanquam Eloquentiæ Deo, sed silentij, & quod eius sacra intra dentium vallum suppressâ linguâ reticenda sint; quæ ideo externo ritu vltimò abijcebatur in igne: quia nuncius credebatur deorum, Angeliam filiam habuisse fingitur; De simulachro ejus inter Eleusinia dicemus: Hic itaque est ille Mercurius qui per vniversas mundi partes suas leges, sacros ritus, ceremonias & cultus instituit; Cumque revera nunquam in rerum natura fuerit, nisi secundum intellectum Ægyptiorum sacerdotum & Græcorû Poëtarû Hieroglyphice & Allegorice, nec non in

*Mercurium**Trophonium**nominari n.**fas erat.**Mystica.**Mercurio!**lingua sacra,**ut silentij nota.**Mercurius**mundo im-**posuit.*

arte ipsis tum cognitâ arcanissimâ, nihilominus omnia mundana, tanquam Deus terrenus, rexit, ordinavit, fixit & refixit: Ex *Ægypto* in Phœniciam, & ad Græcos cū sua religione mystica penetravit, ab his ad Romanos, qui toti ferè orbi, cui dominabantur, Mercuriū eiq; congenitales Deos propinârunt & obseruandos præceperunt; Hac ratione Hispani, Galli, Germani, Britanni, alijque populi Mercurio, vt & Marti, litârunt, quemadmodum ex antiquis hystorijs patet: Quamvis potius Germanos ab ipsis *Ægyptijs* (siquidem Romana nec nomina, nec numina cum imperio tot centenis vix confirmato multum curârint) Mercurij cultum hausisse arbitrer eâ ratione, quod *Ægyptij* Mercurium sua lingua Theut vocaverint, ac Germani, qui fortè à *Mercurij* cultu se Theutonos siue Teutschen indigetârint, longè ante Romanorū adventum in Germaniam Mercurium in sylvis vnâ cum Marte colerint; Quid alij de alijs ejus nominis rationibus adferât, non ignoro, nec multum refuto, nisi saltem præsumptiones potius quàm probationes essent. Plinius l. 4. c. 14. existimat Teutones Germaniæ populos sic dictos à Teutono Deo, quem terrâ ortum existimabant: Mercurius enim verè ex terra natus dicitur: sic & Teutates, lingua Gallica olim dictus Mercurius, qui à Gallis quoque colebatur & sanguine humano placabatur; Vnde *Lucretius*:

Et quibus immitis placatur sanguine diro Teutates:

Aventinus lib. 1. Tuisconem Noæ filium facit, quem ille in Armenia genuerat, & in Europam miserat, quicquid inter Rhenum & Tanaim amnes continetur eidem assignans. Alij Tuisconem volunt esse Ascenas filium Gomeri primogenitum, à quo Germani *die Teutschen* dicti sunt: sed cum de originibus gentium illa sint valdè incerta, nec literis verissimè prodita, credimus vt accepimus, aut accipimus, licet non omnia credamus: Hæc de Mercurio, Cosmico Deo sufficiant; si saltem illius ANTRVM ex

ARCA- Orphæo & vno nostratum inquirentibus ostenderimus:
NISSIMA Sic enim *Orpheus* in libro de lapillis, dum homines ad studia

dia adhortatur, eos ad Mercurij speluncam ablegat, omnium bonorum & commodorum plenam, his carnalibus:

Ο' ἰδὲ καὶ ὠδράων περιμέτροι ἦτορ ὠδῶν,
 Ἐς πολὺράτων ἀντροί ἰταλθίμαι Β'ρμείας,
 Β'ρδ' ὄχι παρτοίωι ἀγαθῶν κατέθηκεν ὀμίλοι,
 Ἀΐψά καὶ ἀμροτέρησι δρελάτα πύλλα κομίζου,
 Οἶκα δ' ἀποστέχει, περιφυγῶι πολὺδ' ἀκρῆ δ' ἴζη.

Hoc est,

*At quemcumq; virum ducit prudentia cordis,
 Mercurij ingredier speluncam, plurima ubi ille
 Deposuit bona, stat quorum prægrandis aceruus:
 Ambabus valet hic manibus sibi sumere & ista
 Ferre domum: valet hic vitare incommoda cuncta.*

Et Augurellus Lib. 2. Chryf. simili ferè modo Thalamum ac Cubilia Glauræ Nymphæ describit:

*Est lucus summo secreti in vertice montis,
 Fons ubi decurrit nitidis argenteus undis,
 Et specus exesum tendens aperitur in antrum:
 Intus habet præstans divino numine virgo,
 Ruricole Glauram prisco quam nomine dicunt,
 Huc densos inter vepres angustus & asper,
 Acclivisq; agrè perducit callis euntem.
 Vestibulum ante ipsum, spelunca lavis & æqua
 Planicies, non ampla tamen horrentibus umbris
 Cingitur ac fluvii ripis & margine topi
 Obducta viridi musco, spissisq; corymbis:
 Ingreditur verò si quis feliciter, omnem
 Continuo labem humanam, mirabile dictu,
 Exiit ac pondus subito mortale relinquit,
 Et purus penitusq; levis fit spiritus illi,
 Quiq; aditus lustret cunctos, agilisq; feratur
 Per cuneos, quibus in modis sedet aurea Nympha,
 Aureus & circum thalamus, supraq; renidet*

*Quin auritabula pedibus calcantur euntium,
Atq; ipsa ex auro splendet constata supellex:
Tartarisy, ne qua titubes, in montibus antrum
Hoc pite, qui rebus tantis primordia queris,
Quodq; illic vitum fuerit preciosius, inde
Erue, nec sumptu, nimio nec parce labori.*

Quæ recentioris auri Poëta verè aurea carmina satis explicant, quid Orpheus per antrum *Mercurij* intellexerit, ad quod sapientes quoscunq; Iustrandum adhortatur: In hoc enim antro Nympha atrica habitat Glaure dicta, quæ ipsa est *Mercurius*, & quot sunt rerum in mundo nomina, tot appellationes similitudinarias sibi adsciscit, ne ab indignis apprehendatur; Hinc in turba circa finem dicitur: *Ne ergo innumeratitate nominam decipiaris, mortuus cum vivis vsq;: Sed certo habe eum quid esse, cui nihil alienum accedit, neq; inferatur: Eius igitur socium investiga, & alienum nihil ei inferas, & sine multiplicare homines nomina, qua nisi multiplicarentur, sapientiam nostram pueri riderent: Ne quid de modernorum igitur nominibus huic materiæ & subiecto attributis, cum innumera sint, curemus, apud antiquissimos dicimus hanc unam eandemq; rem *Mercurium* dictam appellari, & per eam intelligi, Apim, tot tauros dijs sacros, aliosq; domitos dracones antè memoratos, & ferè omnia Hieroglyphica animalia & numina; item tot monstra, Typhonis & Echidnæ sobolem, Cerberum, Chymæram, Sphingem, Hydram, Hecaten, Geryonem, tot leones, equos, aves & bestias, quarum partim mentio facta est, partim fiet suis locis: Nunc ad Dionysum Iovi ex Semele natum progredimur, non minùs celebrem *Mercurio*; Hic idem est apud Græcos, qui *Oliris* apud Ægyptios & *Bacchus* apud Romanos, quod patet ex omnibus ipsi attributis; ideò nunc ipsum *Olirim*, nunc *Dionysum*, nunc *Bacchum* promiscuè nominabimus, semper unum subiectum, ut et antiqui subintelligentes: Semele *Cadmi* & *Harmoniz* filia, cum mortalis esset, & à Iove, ut fabulan-*

*Typhon alias
venit, in
gyros motus.
Dionysius 8.
Iovis filius.*

*Dionysii syno-
nyma.*

bulantur Poëta, in amplexum petretur; Iuno Iovis vxor animum mentita Semelæ persuasit, vt Iovem per Stygiâ palus eim jurare compelleret, se concessurum quod peteret, ac deinde flagitaret à Iove vt ad se talis accederet qualis Iunonem complecteretur; Cumq; Semele hoc à Iove impetrasset, ac vim fulminis sustinere non posset, continuo, veditur, in cinerem conuersa est, cum iam octavum mensem fetus ex Iove conceptus explevisset; vt Ovid: 3. Met: venulè hoc describit his verbis.

*Rogas illa Iovem sine nomine munus,
Cui Deus, elige, ait; nullam patiè're repulsam;
Quoq; magis credas, Stygiâ quoq; conscia sunt o
Numina torrentis, timor & Deus ille decorum est:
Lata malo nimiumq; potens, peritur. q; amantis
Obsequio Semelæ, qualem Sæurnia, dixit,
Te solet amplecti, Veneris cum fedus initis,
Da mihi te talem: Corpus mortale tumultus
Non tulit aërios, doni' q; inyalibus arsit.*

*Semele Dionysii mater
combusta, et
& Escula-
pij.*

Cum verò Semele arsisset, Iupiter foetum ex ventre ejus surreptum, ne et ille periret, suo femori assuit, & ad iustum maturitatis tempus gestavit, quod ibidem sic describitur.

*Imperfectus adhuc infans genitricis ab alvo
Eripitur, patrioq; tener (si credere dignum est)
Insuitur femori, maternaq; tempora complet.*

Pater fit mater.

Hinc Dionysius vocatus est, quia pupugerit Iovis femur, cum natus esset cornutus, vel vt alij volunt, quia Iupiter claudus esset, cum illum assutum femori gestaret, vel vt alij, quia Iupiter pluviam dimiserit, cum natus fuit: Alij Dionysum statim natum à Mercurio deportatum esse in Nysam Arabiæ urbem Aegypto finitimam ad Nymphas educandum asserunt: Hinc & bimater dictus est: Alij dixerunt

erunt Semelen Iovi quidem Liberum peperisse, sed à Cadmo depræhensam cum patre nato conjectam in arcam fuisse ligneam, quæ fuerit æstu maris ad fines Oreatas (illud fuit oppidum Laconum) delata, sed ab indigenis aperta arca inventam fuisse Semelen mortuam, sepultamque magnificè, at puerum educatum. At Meleager non assuum fuisse femori Iovis arbitratus est, sed ab ipsis Nymphis é cineribus maternis statim ereptum & educatum, Demarchus dicit eum ab Horis educatum, idque in Ægypto, ut vult Orpheus, qui tamen primus fuit, qui eum Thebis natum dixerit; Vnde Ægyptijs scriptoribus illi Græci nugari visi sunt, qui Dionysum é Semele & Iove prognatum dicant Thebis, quod accidisse aiunt, quia Orpheus in Ægyptum profectus, cum ibi mysteria perdidicisset, amicus Thebanis, à Cadmo oriundis, ijsq; gratificari volens, ea finxerit de Dionyso; quod vulgus Thebanorum, partim ob inscitiam, partim, quia vellet tantum Deum suum civem putari, facile complexum est & ad alias nationes pro vero transmisit: Quodque hic de Dionyso Thebanis ob gratiam à Poëtis affictò dicitur, idem de alijs dijs & heroibus existimandum est contigisse, ut antè monuimus: Quidam dixerunt Dionysum é Iove ac Cerere natum esse & discerptum à terrigenis & coctum, sed à Cerere compactis membris rursus iuvenem revixisse: Alij Hyadas (quæ pluviam significant) fuisse Bacchi nutrices, in Naxo; Cumque apud Nymphas adolevisset, multas res admirabiles fecisse; quas Natalis Comes invenat: Lib. 4. sic complexus est:

*Has inter ferulam ludendo fortè cecidit
Et ferro lapides ictu percussit eodem;
Exiit dulcis vini de vulnere rivus;
Hinc laceravit ovis frustatum viscera tabe
Insiciente solum, canis albentia fetis
Membrag, iecit humi, rursus mirabile dictu,
Divisa pecudis coëruunt membra repenti
Et virides herbas decerpit pabula nota.*

*Ægyptijs
nugantur
Græci de Di-
onyso.*

*Miraculosa
res afficta
Dionyso.*

Fertur amphibaznam (id viperæ vtrinque caput habenti nomen est) à qua in tibia morsus esset, palmite vitis, qui forte propinquus adiacebat, occidisse; mel, lac, & alios suaves liquores è terra excitasse, si virgâ eam percussisset: A Iove in cælum portatus at à Iunone ferè dejectus fingitur: Hanc semper juvenem dixit Ovid: 4. Metam: alij barbarû, alij imberbem pinxerunt; Itacius testatur Dionysû eundem juvenem & senem fuisse ab antiquis existimatum, & Orpheus eum marem & foeminam esse tradit: Quod quidam de capite Polypi affirmârunt, illud quidem esui jucundum esse, sed multa somnia parere phantastica, de Poësi alij exponunt, eam jucundam suis figmentis videri, sed multa inania & deliramentis similia spargere; quod si verum est, in primis locum habet circa hanc Dionysi aut Osiridis, seu Bacchi allegoriam, ejus nativitatem, vitam & res gestas complectentem; Verum licet nonnulla à posterioris ævi Poëtis Dionysi factis afficta sint vulgaria, tamen plæraque de rebus magni momenti arcanissimis inde ab antiquitate fabularum involucris ad nos vsque transmissa & propagata esse, nullum relinquitur dubium: Si enim vel vini solius confectioem ac vitis inventionem Dionysio tribuerent, ideoque talia & tanta mundo offerrent consyderanda quæ ipsi ascribuntur, antiquissimi scriptores Elieboro non Encomio digni essent, imò viderentur omnium hominum nequissimi & stultissimi: Eorum quidam Ægyptij longè diversa ab hæcenus dictis de ortu Dionysi tradiderunt: Aiunt enim Ammonem regem partis Libyæ, qui Cæli filiam ac Saturni sororem duxerat, cum viseret regionem ad montes Ceraunios, reperisse virginem formâ egregia Amaltheam nomine, cum qua congressus filium genuit, qui cum postea robore & forma esset insignis, Dionysus fuit vocatus: Amaltheam constituit reginam propinqui loci, cuius loci figura cum esset cornu bovis similis, dictû est cornu Hesperidum, ob fertilitatem verò regionis quæ multiplices domesticorum fructuû arbores produceret,

*Poësis capiti
Polypi assimi-
latur.*

*Allegoriam
in incunda,
totam rem
complectens.*

regio vocata est cornu Amaltheæ. Cæterum Ammon veritus Rheæ zelotypiam, puerum in Nysam quandam urbem deferri curavit longè ab ijs locis distantem in quadam insula à Tritone fluvio compræhensa ad præcipitem locum, vbi fuerunt angustix quædam, quas portas Nysæas vocârunt. Erat ibi regio peramæna, mollibus pratis distincta, locusq; irriguis multis aquis lymphidis scatentibus abundabat, omni fructiferarum arborum genere consitus, cum multæ etiam optimæ vites sponte nascerentur. Afflabatur locus multis amænissimis ac saluberrimis ventis; quare incolæ longissimâ ætate fruebantur cum regionis ingressus multis condensis altisque arboribus sepietur & vallibus satis profundis, ita ut Sol non facile posset penetrare, ac vix lumen ipsius Solis, ad omnes accessus fontes fuerant dulcium aquarum, cum semper virentes ac odorifera arbores multæ essent, & suaves flores, & variarum avium cantus; atq; ut vno verbo concludam, nihil profus ad absolutam voluptatem habitantium ibi desyderari poterat. Illuc vbi Ammon accessisset, filium alendum dicitur de Iusse Nysæ, vni filiarum Aristæi, cuius tutorem instituit ipsum Aristæum, virum prudentia omniq; genere disciplinarum præstantem: At Palladem præfecit devitandis insidijs novercæ, quæ paulò antè ad fluvium Tritonem è terra edita visa, Tritonia fuit appellata. Enim verò cum Rhea postea virtutem & gloriam Dionysi privigni vbique celebrari audivisset, irata est Ammoni, Dionysumq; omni arte procuravit capere, quod cum facere nequivisset, reliquit Ammonem, & ad fratres Titanes confugit, apudque Saturnum fratrem habitare decrevit: Persualit etiam Saturno ut cum cæteris bellum adversus Ammonem susciperet, quod factitatum est: Ammonem, inquit, tum annonæ penuria laborantem in Cretam necessariò confugisse, duxitq; filiam vnus Curetum tunc imperantium Cretam nomine, atq; insulam prius Ideam nominatam ab vxore Cretam vocasse: Saturnus occupatis à se locis Ammonis, cum nimis acerbè imperare visus esset, magnum odium

*Nysa,
Aristæus &
Pallas curam
habent Dionysii.*

odium subditorum in se concitavit, nec ita multò post cù magnis copijs comparatis adversus Nysam & Dionysum militavit. Dionysus auditâ fugâ paternâ, multos mi- *Dionysi ex-*
 lites é Nysa collegit, & inter hos ducentos pedites, ro- *peditio.*
 bore, benevolentia erga ipsum & officijs præstantes: His accefferunt collectitiæ copix è Lybia & magna manus A-
 amazonum, quæ etiam cò libentius adventârunt, quod in-
 telligebant se Palladem rerum militarium studiosam soci-
 am belli esse habituras: Sic marium summus Imperator
 Dionysus, sceminarum Pallas ductabat exercitum. Inito *Pallas Ama-*
 prælio multis vtrinq; cadentibus, Saturnus vulneratus *zonum dux.*
 cit, ac victoria fuit penes Dionysum, cujus præclara vir-
 tus illo die præcipuè enituit. Titanes fugâ se servârunt in
 loca Ammonis, quos per deditionem postea captos liber-
 tati restituit, optionemq; dedit, an secum vellent militare
 vel abire, qui omnes secum militârunt, ac Dionysum tan-
 quam Deum salubrem coluerunt. Aiunt expeditionem
 adversus Saturnum fuisse susceptâ, militantibus vnâ nobi-
 lissimis Nyxis, qui Sileni sint vocati, cum primus qui
 regnavit Nyxæ, Silenus nominaretur. In itinere multa
 monstra domuit, desertasq; regiones colonis replevit.
 Saturnus Dionysi copijs auditis urbem succendit, abdu-
 ctâq; secum Rhea & quibusdam amicis per obscuritatem
 noctis ex vrbe diffagit: sed cum in custodias vbiq; distri-
 butas incidissent, venissentq; in potestatem Dionysi, non
 modò nihil inhumanum passi sunt, sed etiam vltro invita-
 ti, vt pro paternâ charitate in posterum cum ipso vnâ vive-
 rent, omnem debitam reuerentiam ob conjunctionem
 sanguinis consecuturi; sed cum denuò Titanes clam ar-
 ma parassent, ab eodem victi pugnâ ad vnum sunt truci-
 dati. Hæc narratio de Dionysi ortu, bello & victoria totū
 artificium Philosophicum graphicè depingit cum omni-
 bus suis circumstantijs, vt mox audiemus. Cum verò
 Dionysus hac victoria parta, de omnibus nationibus bene
 mereri studeret, orbēq; terratū illa, quæ sciebat docen-
 do peragrâit, Mercuriū Trismegistū vxori consultorē,

*Mercurius,
Hercules,
Promethæus,
Ægyptio præ-
fectus.*

ac Herculem Ægypti præsidem reliquisse dicitur; Promethæoq; primum ab Hercule locum dedisse: In montibus Indiarum non procul à Gange fluuio columnas duas erexit in oriente, vt in occidente Hercules: Indiam vniuersam debellauit, & vrbes Orientis subegit: Eius exercitus fuit coactus ex agricolis mulieribusq;: Post triennium ex India redijt, mox per Libyam & Hispanias peruagatus, mulieresq; choreis & saltationibus indulgētes multas in castris habuit: Hic vbi Nysam florentissimam ciuitatem in India condidisset apud Indum fluvium, Ariadnam duxit: Furore autem à Iunone iniecto percitus orbem terrarum peragrauit: Dicebantur Cobali dæmones immites & inhumani quidam & Satyri & Bacchæ (vnde ipse Bacchus dictus) & Sileni ipsum comitari cum cymbalis & strepitu quocunq; incederet, qui in cursu à Lynceis tracto uehebatur. *Onid: 4. Metam:* circa cum lyncees, tygres & Pantheræ esse consueuerunt: Pardali pellem semper gestauit, vnde Bryseus appellatus est: Lusus ipsi socius fuit: Pro sceptro thyrsum gestauit: Sacer illi abiegnus ramus, abies, hedera, smilax, quercus: Pica inter aues, & ficus folia, Narcissiq; corona non ingrata fuit: & Draco inter reptilia: Eius Sacerdotes sœminæ erant Mænades dictæ, Thyades, Bacchæ & Mimallones. Leo factus, cum ueheretur naui, omnes nautas piratas, præter ipsum gubernatorem in fugam vertit, vt in delphines versi in mare statim desilierint: Triennium apud Proserpinam dormiuit; deinde excitatus choreis indulsit cum Nymphis: Ab Indica expeditione in patriam post triennium reuertit, hostesq; suos profligauit: Cumq; idem sit, qui Osiris, vt dictum, cum sepultus fuisset, reuixisse fertur integer; Non solum cornutus, sed etiam taurino capite ab antiquis sangebatur: Fertur hic deus primus omnium mortalium depressos ad sordida quæq; hominum animos ad deorum cultum erexisse, vt Ouid: habet lib: 3. *Falstor:* Ante tuos ortus &c: Quod de Orphei festis Trietericis ad Græcos translatis omnium primò intelligendum, de quibus

*Dionysus pri-
mus pro Deo
cultus apud
Græcos.*

quibus postagemus : Cum discerptus esset in bello Iouis contra Titanes, Pallas eius cor palpitans ad Iovem detulit : Primus omnium duxit triumphum, cumq; ille mitra circa caput vsus esset, mansit postea consuetudo regibus, ad eius imitationem diademate vti : Quæ omnia si ad vnguem examinare ipsiq; rei, de qua conficta sunt, pro dignitate applicare vellemus fortè institutæ breuitatis rationem transgredieremur ; Ideoq; succinctè de illis saltem tractabimus, cum singula maxima ex parte ex antè dictis & postè declarandis elucescant : De combustione Semeles matris Bacchi, sub Æsculapij ortu diximus ; Quia similis vtròbq; modus ; Ille ex Coronidis, hic ex Semeles matris cineribus ereptus & enutritus dicitur, ille à Chirone, hic à Mercurio, vel vterq; & educatus à nymphis, Hyadibus, aquosis partibus ; Bimater est, quia bis è Mercurio genitus, vt tradunt omnes philosophi : *Nam nos, er filius, inquit, habet duos patres & duas matres, & quia charè nutritus est in igne, ideo nunquam morietur* : Iouis femori allutus fingitur, vt maturescat ; Ita enim conuenit in arte ; Nam fixum figit volatile : Estq; hoc loco Iupiter cum suo fulmine ad Semelen mortalem, longissimis capillis præditâ, accedens, Ignis noster in vitro accensus, qui comburit magis quam ignis inferni, vt ex Riplæo sub Vulcano adduximus : Hic Iupiter iuuat & maturat nostrum factum ; Qui discerptus à terrigenis seu terrenis partibus à Cerere matre, aqua substantia, cõpactis membris integer reuixit : De loco natali & parentibus satis diximus ; Miracula, quæ fecit, eodè respiciunt, quod ipse alia diuisa & mortua viuendi & resuscitandi vim habeat ; Amphibænam occidit, duplici capite serpentem ; Quia duplex est serpens in arte occidendus, cum alis & absq; alis : Liquores ab ipso producti ; Quia ex aqua & terra totum constat compositum ; Si itaq; Dionysus adukus est in terram redacta substantia, non absq; causa dicitur liquores producere : Iuuenis, barbatus, imberbis, senex, mas, femina est ; Sic enim Agmon in turba : *Imberbis est, inquit, & est quoq; barbarissimus ; Implumis, non volans ; plumis præditus quoq; est & volans, & si aquâ ipsû dixeris, verû disis, si aquâ negas, non falso negasti* :

*Lull: Theor:
Test. 6. 46.*

De *Ægyptiorum* traditione, qui Ammonē Saturni sororem Rheam pro conjugē habentem, Dionysi patrem & Amaltheam Nymphā matrem faciunt, dicimus, quod ipsi potius ad res quā nomina respexerint, cum alios parentes Dionyso assignent, aliosque Osiridi, quem tamen vnum & eundem cum Dionyso statuunt: Manifestē igitur ipsi hystoriam esse negant, sed Hieroglyphicum figmentum ad res significandas inventum: Ad cornu Amaltheæ, omnis abundantiz fontem, & hortos Hesperidum simul respiciunt; At Topicā illa descriptione tot circumstantiarum primi inventores nihil aliud innuere voluerunt, quam Allegoriam vniuersalem totius operis intelligentibus ob oculos ponere cum omnibus suis differentijs & partibus; adeo vt vix putem evidentiore apud recentiores extare similitudinem, quā artis totius operatio adumbretur magis, quam illā: Per puerum, subiectum intelligitur; Per Nysam urbem, vas; vbi sint Portæ Nysæ angustæ, vasis obseratio & conclusio: Regio amæna varijs arboribus, vitibus, ventis, floribus, avium cantibus, denotat omnia necessaria ad vitam & voluptatem ibidem ipsi adesse: Aristæus prudentissimus & optimus artifex præficatur operi: Pallas singularis sapientia & ingenij subtilitas vt quoq; adsit, requiritur: Quæ deinde adduntur de Saturno ex instinctu sororis Rheæ, quæ Ammonem reliquerat, aduersus Dionysum bellum moventis, de nigredine Saturnina in principio operis apparente nos intelligimus; Amazones virgines bellatrices adsunt Dionyso; Lac enim virginis multum operatur et vis virginea; *Nam mater eius virgo est, & pater non concubuit*: Dionysus vincit Saturnum, quia nigredo cessat, & Titans dedicatione capit; hoc est fumosas exhalationes materiæ sistit: & Deus salubris cultus est, Dionysius; quia saluti hominū, vt & *Æsculapius* natus est: Monstra domuit multa, quia ipsa materia monstrorū nomen & omen obtinet, vt antè demonstravimus, quam domat, & desertas regiones colonis replet: Nam vt Lull: Theor. test. c. 9. *In isto li-*

*Allegoria
absolutissime
explicatio.*

quere

quare reſtificatur magnus draco, & projicitur à magno deſer. o Arabia, quia immediate ſuffocaretur præ ſui, & periret in mari mortuo, &c. Verte igitur ipſum, & mitte in regnum Æthiopiæ, unde naturaliter natus eſt: Saturnus urbem incendit fugiens per obſcuritatē noctis; quia igne nigredo noctis a- bigitur; non tamen violentiâ, ſed humanitate tractatur, ſuaviter magno cum ingenio, vtpote originis patriæ; at Titanes, qui ſunt ſulphuræ exhalationes omnino è medio tolluntur: Quod deinde orbem terrarum pervagatus ſit Dionyſius, jam ante ſub Oſiride expoſuimus; Mercurium, Hercule & Prometheum domi præfecit officijs regni; In- diam ſubegiſſe dicitur, Libyam, Iberiam ſeu Hispanias, quia hæc loca optimis metallis abundabant: Cobali dæ- mones ſunt agreſtes & venenofi ſumi qui adſunt materiæ; Satyr, Sileni, mulieres cū cymbalis & ſtrepitu, volutio- nem & agitationem materiæ ſignificant; item motum & ſonitū; Lynces, Tygres, & Pantheræ, diverſitatem colo- rum inſinuant; Thyriſus ipſi pro ſceptro, non quod vinū eo ſignificetur, prout vulgares exponunt, Et inter cæte- ros quidā linguax (& abſq; lingua nullus) de natione Eu- ropæ fortiffima, & literis & armis nulli cedente, hæc tan- to viro, ſi dijs placet, digna verba protulit, *Eam Thyriſige- ros multos, at paucos Bacchois præbere;* Et alibi de eâdem; *O piſces, piſces, inquit, non eſt hæc aqua, in qua vos natetis, quibus magis ille ex Citharone, quàm Helicone liquor ſapit: Quæ ve-*

ro hic homuncio quicquam viderit de arcanis thyriſi, & non potiùs in ſuperficiali cortice illorum hæſerit; Quid ſcivit, niſi verba ſuo ordine ponere Sybarita comptus ſer- mone, & delicatus Phyſignatus, ſenſu rerum plebejus om- ninò? Cui ille genti non detraxit, vt ſe cenſorem & arbi- trum latinitatjs faceret? At ille ne piſcis quidem, ſed apu- is ſimilis, quæ ex ſpuma maris ortæ ſpumas linguunt & paſcunt ſuperficiem aquarū, non profundum petentes: E- juſmodi verborum Dædali labyrintho rationis includen- di in Icaris ſuis, vt res ipſa convincet aliquando rationem patientur: Staphylus dicitur Bacchi fuiſſe filius, cuius

*Delicati ver-
borum miſ-
ſus delicatus
coquus,
vt ſe mundo
propinat ad-
mirandum.*

*Bacchi filij,
Staphylus.*

Anius.

filiam Rhio cum compressisset Apollo, illudq; Staphylus sensisset, quod esset gravida, illam in arcam inclusit, & in mare deiecit: Arca in Eubæam postmodò delata, in spelunca quadam Anium peperit, quem ita à mœrore nominavit: Hic Anius postea è Dorippe Nympha Sperma, Oeno & Elaidem suscepit, quibus Apollo concessit, vt quoties optarent, vel vinum, vel semina, vel oleum caperent pro suorum nominum significatione: Alij Dionysum solem arbitrati sunt; vt Cererem Lunam; Sic Virgil. lib. 1. Georg: *Vos ò clarissima mundi lumina, & Orpheus in hymnis: Sol clarus Dionysum, quem cognomine dicunt;* Sed Pœtæ sic secundum communem vulgi captum loquuntur; si Dionysus est Osiris, vt alibi satis vincitur, & Apollo & Diana, Sol & Luna sunt, quomodo Apollo dicitur Osiridis filius, Sol Solis, vt cætera absurdissima omittamus? Verùm ex hæcenus dictis omnia de Dionysio restantia, cur triennium dormiuerit, leges tulerit, tripudiorum Deus sit, in leonem versus, cornutus habitus, mortuus revixerit, eusq; nutrices à Medea coctæ dicantur, & his similia facilè intelliguntur: Nunc ad Perseum Iovis ex Danaë filium accedemus: Acrisius Danaës pater filiam Danaën in aheneum thalamum in aula domestica subterraneum inclusit, propterea quod ex oraculo didicrat se à nepote ex filia occisum iri: Huius igitur in amorem cum Iupiter incidisset, auro similis dicitur è tholo defluxisse, quod cum illa in sinum cepisset, Iupiter quis esset, se patefecit, ac illam compressit, ex quo natus est Perseus: Hoc Horatius lib. 3. Carminum sic descripsit:

*Perseus 9.
Iovis filius.**Persei ortus.*

*Inclusam Danaënturris ahenea
Robustaq; fores & vigilum canum
Tristes excubie munierant satis
Nocturnis ab adulteris,
Si non Acrisiam virginis abdita
Custodem pavidum Iupiter & Venus
Risissent; fore enim turum iter & patens*

Converso

Converso in præteritum Deo.

Aurum per medios ire satellites

Et perumpere amat saxa potentius

Ictus fulmineo :

Quidam clam illam peperisse volunt, & puerum trienniū absoluisse, priusquam Acrisius id perentiret, tum ad aram Herci lovis Danaën a patre fuisse adductam & interrogatam ex quo peperisset, cumque illa è loue diceret, minimè creditam, cæsa prius nutrice, quæ ipsi adfuit, in arcam ligneam inclusam fuisse, & in mare dejectam. Deinde cum ad Insulam Seriphum arca applicuisset, à Dictye fratre regis, qui ibi fortè piscabatur, hæc arca reti extrahitur, quem Danaë rogauit, ut arcam aperiret, quare cum ille reclusisset, didicissetq; quinam essent, domū deduxit, & ut affinitate conjunctos apud se perhumaniter habuit. Polydectes rex deinde Danaë vim inferre conatus est, quod cum ob Perseū non posset, munus Perseo imposuit, ut ad se Medusæ caput adferret, quod Hippodamiæ filia in dotem dare vellet. Hic Polydectes Seriphi rex fingitur, adnepos Neptuni: Cui dum Perseus parere cogitur, ad iter sese accingit; A Pallade itaq; scutū & speculū, à Mercurio Harpen seu falcatum ensē, à Plutone perā & galeā, à Nymphis talaria seu calceos volucres mutuatus est: quibus instrumentis Perseus instructus ad Medusam, multos homines in saxa convertentem, vnam Gorgonum contēdit: Gorgones autem habebant capita serpentibus implicita squamosis, dentes aprugnos, manus ferreas, & alas, quibus volabant, aureas: Hæ in extremis Iberiæ partibus ad occidentē ab Hesperidibus haud procul distātes habitare dictæ sunt: Menander in libro de mysterijs Scillā etiā memorat inter Gorgones à nōnullis numeratam fuisse: Primo autem ad Græas Perseus profectus est, quæ erant sorores Gorgonū, numero tres, oculum & dentē vnicum communē habētes, quos ab illis mutuò acceptos tam diu retinuit donec illæ Nymphas, quæ alatos calceos haberēt, indicassēt: Ho-

*Menander
de mysterijs
fabulosis.*

rum ope ad Medusam accedens, quam a versus speculo cō-
templatus, cum ipse galea Plutonis tectus conspici non
posset, Pallade manum dirigente, vnico ictu obruncavit,
caputq; ejus in peram coniectum, lapidificandi virtute
præditum ad Palladem gestavit; In reditu Cassiope &
Cephei, Æthiopum regis, filiam à monstro marino dila-
cerandam Andromedam dictam, ostenso capite Medusæ,
liberavit, & in uxorem duxit: Atlantem in montem ver-
tit, cujus Mæra fuit filia; de qua Homerus 1. Odyss.

Colit atria diua

Filia prudentis Atlantis, qui alta profundi

Omnia cognovit Pelagi:

Hic Atlas, de quo antè monuimus, dicitur imperasse Hec-
perijs & responsum à Themide Parnasia accepisse, futurum
esse, vt à quodam Iouis filio aurcis pomis spoliaretur: sic
Ovid: lib. 4. Met.

Memor ille vetusta

Sortis erat: Themis hanc dederat Parnasia sortem:

Tempus, Atlas, veniet, tua quo spoliabitur auro

Arbor, & hunc præde titulum Ione natus habebit.

Cum igitur Perseus abscissum caput Medusæ reportaret,
& ab Atlante, vt Iouis filius, hospitio repudiaretur, huic
Medusæ caput ostendit, ita inquiring:

At quoniam parvi tibi gratia nostra est,

Accipe manus, ait, levâq; à parte Medusæ

Ipse retrouersus, squalentia protulit ora,

Quantus erat, mons factus Atlas.

Postea Perseus fortè fortuna ludens disco, avum suum in-
cognitum Acrisium disco in pede vulneravit, ex quo
vulnere ille, vt fato prædictum erat, interijt. Ex
sanguine autem Medusæ effuso Pegasus & Chrysaor nati.
Ægun.

finguntur; Pegasus, equus alatus ad Palladem deductus, à qua Bellerophonti Glauci filio (nepoti Sisyphi, pronepoti Æoli, abnepoti Iouis) datus est ad trucidandam Chimæram, monstrum triforme ex Typhone et Echidna natum; Hic Bellerophon, vt Theopompus lib: 7. Philippicarum ex fabulosa traditione scribit, Chimæram insidens Pegaso non sagittis transfixit, sed hastâ quadam petijt, quæ plumbum haberet in summa parte collocatum, quam partem hastæ cum Bellerophon in os Chimærae intrulisset, plumbum igne (quem efflabat ore) colliquefactum, in ventrem Chimærae defluxit, et illi combussit omnia intestina, vnde merua est: Bellum stratagemâ à Bellerophonte ex cogitatum; Quod si quis pro rei gestæ hystoria accipit, aut de qua re et quam ob causam fictum sit non percipit, plumbeus ingenio æstimari possit: Eiusdem *Fons Heliconis vnde.* Pegasi vngulâ fons Hippocrene in bicipiti Parnasso exci-
 tatus traditur, ex quo Musæ, Apollo, poëtæ et omnes literati bibunt et eruditiores evadunt: Sic eruditio poëtarum ex fonte Parnassi, hic ex vngula Pegasi, Pegasus ex cruore Medusæ, Medusa ex monstro marino progenita, à Perseo trucidata, Perseus è Iove, Iupiter è Saturno, Saturnus è Cælo, tanquã aurea cathena dependet; Idem de Chrysaore dicendum, qui Geryonis tricorporis, puniceos boues possidentis, pater est: At quis hanc Persei allegoriam ex præcedentibus non agnoscat? Nihilominus pauca adijcimus: Aurea pluvia et Iupiter descendens in Danaës sinum, non avaritiam nec voluptatem auro emptam denotat, nisi secundariò, sed quia ita in artificio philosophico conuenit; Ibi enim aurum cum auro miscetur, et ex utroq; *filius noster nascitur in aère, vt Ripheus por: 6. habet, ne nimium studeat sperflandis carbonibus:* Et Rosar: *Conceptio, inquit, & desponsatio fit in putredine infundo vasis, & generatio genitorum fit in aère, scilicet in capite vasis, id est, alembici:* Et Senior: *Sicut videmus solem habentem duos radios super cinere mortuo pluentes, & reviviscit, quod fuerat morti deditum, sicut mortuus post inopiam magnam: Hac est soror & hic est frater*

eius, per quem indurauerunt & desponsauerunt subtilitate præparationis: sed postquam facta est conceptio, volare fecerunt, & fuerunt in donibus montium: Et paulò post: Et hinc regem, quem nominauimus, exponam tibi per illum genitum, quem memorauerunt, qui gignitur in aëre, & fuit conceptus eius in terra vel inferius: Hic Perseus postquam adoleverit, Medusam, hoc est, Materiam philosophicam figit, obtruncat, & eius sanguinem spargit, vnde Chrysaor, aureus fætus nascitur: Hinc Arnoldus lib: 2. c. 25. Rosar: docet, quomodo nosce Perseus educari & nutrirì debeat, cū inquit: *Certum namq̃, tempus est, quod ipsa (Danaë) habet ad imprægnandum, pariendum & nutriendum, ac operandum: Vnde cum terram habueris imprægnatam, expecta partum. Cum verò pepererit filium (Perseum) nutrias eum, quousq̃, possit tolerare omnem ignem, & tunc psteris facere proiectionem de ipso; Hoc est, cum iam omnem ignem patitur, tum armatus est gladio Mercurij, galea Plutonis, scuto Palladis, et tunc poteris ipsum proijcere, seu mittere ad Medusam serpentina genam trucidandam: Gorgones autem, qualis et Medusa fuit, dicuntur monstræ serpentibus implicitis et aureis alis; Hesperidibus proximæ et Atlanti; Suntq; eiusdem generis, cum illis, et laboris superandi; Vt enim Hercules Iouis filius ad Hesperides, sic Perseus ad Gorgones ablegatus dicitur: De Perseo satis; Nunc sequeretur Hercules, Iovi ex Alcmena natus, ideoq; inter Iouiales liberos recensendus: sed quia de eo sub Hesperidum pomis et cerua aureorum cornuum declaratis antehac egimus, et toto quinto libro de eius laboribus dicturi sumus, hic saltem eius genealogiæ lineam ostendisse sufficiat: Similiter de Iouis filijs, ex ovis more avium exclusis, Polluce et Helena ex vno, et Castore cum Clytemnestrâ ex altero, quos ille formâ cygni Lædam Tyndari Oebaliæ regis vxorem comprimens, ex eâ suscepit, de quibus fortè alibi, paucissima hic breuitatis gratiâ dicemus: Ex hoc ovo tanta Ilias malorum, tanquam ex equo Troiano, erupit; Fingatur, non fuisse,*

ergo

Hercules:
9. Iouis filius.

Pollux & Helena.
Castor & Clytemnestra. 13. Iouis filij.

ergo nec Helena, nec eius raptus, nec bellum Troianum; Nec Castor & Pollux Argonauticis interfuerunt centum annis ante Troianum bellum, licet eiusdem ætatis cum Helena fuerint, nec Clytæmnestra ab Oreste filio ex Agamemnone interfecta est; Et quis cætera omnia ex hoc ovo siue vno siue gemino exorta mala narraret? Tollatur & pomum aureum Eridos, & non erit causa fixæ inter deas, nec raptus Helenæ: Sic è pomo et ovo multa provenerunt mala vnà cum bonis: De Helena et geminis fratribus sub Troiano bello non- *Duo fratres*
 nulla addemus; Hic Clytæmnestram cum filio suo pa- *Iovis atne-*
 rùm consideremus: Hanc Agamemnon in vxorem *potes ducunt*
 duxerat, qui cum Orestem ex ea suscepisset, ac ad Bel- *duas sorores*
 lum Troianum proficisci cogereetur, Ægisthum can- *Iovis filias*
 torem domi reliquit; Cum quo Clytæmnestra in quo- *ex ovo natus.*
 dam Palladis sacello extra urbem, oclusis ostijs, concumbens, à filio Oreste superueniente, vnà cum adultero occiditur: Orestes à eæde matris apud Areopagitas absolutus fingitur, pari vtrinque suffragiorum numero invento; Unde ille Mineræ aram erexit: Póst expiatus est & lultratus aquis ex Hippocrene fonte haustis: Demùm furijs correptus, Palladis statuam ex Taurica regione, & Iphigeniam sororem recipere, seseq; in fluvio septem rivis confuso ablucere ab oraculo iussus est: Sorores habuit Iphigeniam, Electram, Chrysothemim, *Agamem-*
 Laodiceam & Iphionassam: Comam lugubrem, quam toto *nonis filia.*
 eo tempore retinuerat, in Tauris deposuit loco, quem Acen vocârunt, & tonstrinam, vbi comam totondit; Alij istud ipsum iuxta Gytheum saxum contigisse memorant, quod ociosum vocârunt, super quo vbi sedit Orestes, fuit ab infania liberatus, idq; Palladis consilio: Electrâ sorore datâ Pyladæ in vxorem, ipse Neoptolemo Achillis cæso, Hermionem in matrimonium duxit, ex qua Tisamenum, ex Erigone Ægisthi filia Penthilum genuit, habitans Orestis à serpente tandem ictus diem suum obiit: Ossa deinde eius in officina fabri ærarij inuenta

Enigma:

inuenta sunt, quod oraculo n prædixerat, ea inquirenda esse, eoq; loco inuenienda, vbi venti, percutiens, percussus et hominum pernicies simul reperirentur, quod cum Lychas de fabri officina interpretatus esset, ventos, folles; percipientem malleum, percussum, incudem, et hominum perniciem ferrum intelligens, ossa Orestis ibi inuenta, iuxta Parcarum fanum in sepulchro Agamemnonis, oraculo iubente, sepulta sunt. Quo sigmento ignaris nihil absurdus, intelligentibus vix quicquam venustus videtur: Agamemnon quis sit sub Troia consideravimus, hic Clytæmnestram Iovis filiam esse patet, quamuis alij ovum illud, ex quo Castor et Clytæmnestra editi sint, Tyndari fuisse affirmant; De utroq; enim eadem veritas apparet: Novum quid esse dices, mulieres parere ova, et aues imitari: Id Ethnicis non mirum visum quia formâ cygni Lædam subagitaverat Iupiter: At nos extra allegoriam id monstruosum et mendacissimum scimus; Nec sufficit, nescio quam moralem fictionem subesse, arbitrari; Quia moralia de omnibus seu in bonam seu in malam partem fingere liceat, at naturalia genuina ijs contenta et tecta non item; Apud chymix artifices sæpissimè repetitur, matrem a filio devorari, occidi, in ventre eius inhumari; Nam ita reverà necesse est: *In duobus*, inquit Flamellus, *negocium hoc omne consistit, ut videlicet igne tuum sulfur penetrativum efficias & attractivum, quo matrem suam devorare queat, & compleveris opus: Matrem infige ventri fetus, quem antea peperit, tum demum sibi pater eris, ac filius ex duobus spiritibus perfectus: ac ibid: Tum fetus matrem devorat, patremq; suum in unico lacu suffocat, in quo simul flores, lac, fructus atq; sanguis inveniuntur.* Et in *Ænigmatè 6. Super matrem pregnantem seruum rubicundum aequaliter conde; Matrem mortifica, manus eius & pedes ab cindens: Et Lull: in codicill: Oportet matrem que prius generat filium, inhumari in ventre filij, & ab eo generari: Nec solum filius matrem inicit et occidit, sed et patrem proprium interimat sub allegoria; Vt Oedypus Laium patrem in via sibi occurrentem et cedere nolentem, ac locastam*

Nota.

Itam matrem in vxorem ducit; nec non avum, vt Perseus
 Acrisium: In Palladis Sacello Clytæmnestra adultera
 occiditur, ostijs oclusis: hoc est, vas artis obseratur: O-
 restes absoluitur pari suffragiorum numero; Pondera enim
 geometricè æquata esse oportet: Hinc Minerva, sapientiæ
 dexarum crexit: Aquis lustratus dicitur ex Hippocrene,
 quia ille Pegasus fons huic negotio convenit: Nam Pe-
 gasus ex Medusæ sanguine ortus habetur: Quæ de statua
 Palladis, & lotione ejus in septem rivis narrantur, allego-
 rica sunt & huc spectant: De Palladio inferius dicitur: De
 lotione sic Clangor, *Et ita sunt in summa septem decoctiones,*
scilicet quatuor ante vivificationem, id est fermentationem, &
postea tres, quæ designantur per septem assaturas, ut etiam di-
cit Philosophus: Es nostrum corpus habet hydropicum, ut
Naaman Syrus leprosum, propter quod quatit lavacrum rege-
nerationis septies in Iordane, ut ab innatis passionibus & cor-
ruptionibus emendetur: Sorores ejus, inter quas Chrysothe-
 mis, sunt partes aquosæ; Comamalit, quia nihil separari
 convenit: postea comam tondere sinit juxta Acen vel
 Saxum; ac deinde oculi est à laboribus: De ossibus O-
 restis inventis in officina ærarij fabri credibile est; quia
 sic in Allegoria Merlino dicitur, quod etiam regis crines &
 vngues mirabilia faciant in ejusmodi officinis: Verisimi-
 le est adhuc ab artificibus nonnulla relictæ per mundum
 errare opera, & fabrorum officinis interdum inveniri, licet
 non agnoscantur; Porro ex Europa Agenoris Phœnicum
 regis filia, Cadmi sorore formæ tauri, à Iove compressa
 nati dicuntur Minos & Rhadamantus; item Carneus: *Minos &*
Cadmi Allegoriam iam ante attigimus, quomodo ille Rhadaman-
 Europam quærens Thebas condiderit Bæotia civitatem, *ius: Carn. u;*
 ibiq; confederit: Europa autem cum alijs puellis expa- *6. Iovis*
 ciata traditur; quæ cum taurum miræ pulchritudinis (in *fily.*
 quem se Iupiter mutaverat) attrectaret inq; eius tergum
 conscenderet à Iove in Cretam deportata, ibiq; resump-
 tæ formæ præstinâ ab eo gravis facta est, quæ peperit Mi-
 noa & Rhadamantum: Minos Pasiphaën filiam Solis,

Ætæ regis sororem in vxorem duxit, vt par pari gaude-
ret, nempè filius Iouis, filiâ Solis, ex qua genuit Ariadnam
& Minotaurum, qui Labyrintho à Dædalo factò inclusus à
Thæseo Ariadnæ operâ trucidatur: Possêt fieri vt his per-
sonis aliquid hystoriæ subesset, prout de vestigijs Laby-
rinthi Cretici adhuc extantibus narrant, quamvis Diodo-
rus dicat suo tempore Creticum intercidisse & Ægyptium
Labyrinthum longè eo antiquior rem durasse; De reliquis,
quæ ad Minois & Rhadamanti fabulas spectant, deq; judi-
cio eorum apud inferos incorrupto, cum pleraq; à Poë-
tis sequentis ævi afficta sint, hic non dicemus: Ex Anti-
ope filia Nyctei, vel vt alij sentiunt, Asopi Iupiter Am-
phionem & Zetum genuit: Amphion à Mercurio magi-
stro lyram tractare didicit, cantuq; feras & saxa movit, vt
Orpheus Calliopes filius; Fratres hi duo Thebas dicun-
tur condidisse ac muris & turribus munijsse: Fabulati sunt
igitur saxa sua sponte assijsisse, murumq; exstructum fuisse,
dum Amphion lyram suaviter pulsaret, vt ait Horatius
in arte Poëtica:

*Amphion &
Zetus 18.
Iouis filij.*

*Dicitur & Amphion Thebane conditor urbis
Saxa movere sono testudinis, & prece blanda
Ducere quò vellet:*

Idem referunt de Trojanis muris ab Apolline exstructis;
& de Orpheï vatis musica, quâ ille navem Argô rexit, &
feras & saxa attraxit: Sed hæc Hyperbolica esse nemo non
videt quocunq; modo interpretetur, siue de communi
Poësi, ejusq; dulcedine & efficacia, siue de rebus sub eâ
contentis: Amphion primus aram Mercurio, quod ab eo
lyram accepisset, dicavit: Pausanias in posterioribus Elia-
cis existimat Amphionem & Orpheum fuisse Ægyptios
& magorum scientiâ excellisse: quod tamen non est
credibile; quia Græcos hos fuisse & ad Græcos Ægyptio-
rum scientiam transtulisse ex omnibus authoribus & cir-
cumstantiis convincitur. De hæcenus enumeratis mira-
culosis

culosis, ne dicam monstrosis, Iovis Ethnicorum Dei, majoris familiae crediti propter adulteria transmutationibus sequens distichon habetur.

*Fit Taurus, Cygnus, Satyrusq; aurumq; ob auream
Europa, Leda, Antiopa, Danaës :*

Quibus non minus monstruosum ortum Palicorum fratrum addimus, qui Iovi ex Thalia nati dicuntur: Quæ cum se gravidam à Iove cognovisset, verita Iunonis indignationem optavit sub terram occultari; at parvum tempore terræ reclusa cum Thalia tam diu latuisset, duo pueri non procul à Catanis in Sicilia proruperunt. Quæ licet fabulosa sint, tamen apud superstitiosos Ethnicos hystoriæ fidem impetrarunt: Deniq; ex Cerere Proserpinam Iupiter genuisse fertur; Præter jam dictos idem numerosam sobolem ex varijs Nymphis Calisto, Niobe, Laodamia, Taygete, Savaona, Protogenia alijsq; pellicibus suscepit; ita ut nullum relinquatur dubium, si filijs Iovis, nepotibus ac pronepotibus Neptuni progenies adnumeretur, nec non ventorum, fluviorum, montium, Oceani, Ponti & aliorum marium, ex his tanquam progenitoribus omnes deos, deas, heroas, heroinas seu semideos & semideas ex aurea Cathena velut pendentes & descendentes deduci & propagari possent.

Palici fratres 20. Iovis filij.

Proserpina, 21. Iovis filia.

Ceres a Gerres Hebræ: spica deducitur à quibusdam.

Atq; hæc hæctenus pro exemplis demonstrata, de reliquis simile iudicium manifestantia, nobis hoc loco sufficiant.

Finis Libri Tertii.

Liber Quartus.

DE GRÆCIAE

Festis ac Sacris, nec non

certaminibus & Ludis pro memo-
ria artificij Philosophici institutis.

& solenniter celebratis.

VM memoria hominum adeo labi-
lis ac mens ita imbecilla sit, vt nisi
objecto quodam in sensus incurrente
sæpe moveatur, facile præteritorum
aut non visibilium oblivione ducatur,
hinc in arduis & magnis rebus nun-
quam ex animo deponendis à sapien-
tissimis viris, tam inter Ethnicos,

quàm Israëlitas, Deo electum populum, sensibilia quæ-
dam solennia instituta, quorum consyderatione ad eorū,
quæ antè acta & celebrata, vel alias arcana habentur non
manifestanda, recordationem quilibet non ignavus exci-
tetur, vt Deo Opt: Max: à quo vno omnia bona perfecta
descendunt, pro suis donis sempiternas agat gratias: Hoc
fine, iussu ipsius I E H O V A H, Moses memorabilia quæ-
dam festa populo Israëlítico observanda instituit, nempe
septimi cujusq; dici feriationem, & ab omni opere cessatio-
nem, in memoriam creationis Cœli & Terræ, ijsq; con-
tento.

*Festum cre-
ationis Septi-
mo quoq; die.*

tentorum, sex dierum spacio peractæ; Quia septimo die Creator à Creatione quievit & cessaverit; Præterea Pascha, in angeli Dei percutientis Aegyptiorum primogenitos & parcentis illis, quorum postes sanguine agni immaculati notatierant, memoriam; Pentecosten, in legis divinæ in monte Sinai ab ipso Deo promulgatæ, ac festum Tabernaculorum, in quadraginta annorum per desertum peregrinationis, recordationem: Eâdem intentione (illistamen piè, vt decet, his politicè acceptis) in rebus publicis benè constitutis statutz & imagines eorum, qui suæ genti magnam vtilitatem aut ab hostibus liberationem, aliavè commodapræstiterant, positæ, & semper servatæ sunt: Hæc enim est quasi memoria artificialis constans imaginibus & locis, rerum seu personarum memorabilia facta cuicunq; non ignaro repræsentans, quemadmodum eiusmodi monumenta olim apud Græcos, Romanos, aliasq; gentes in vsu fuerunt, & adhuc passim habentur: Sic apud Aegyptios cum ex terrestribus bonis summum, ex Dei benignissimi largitoris indulgentia, quibusdam acutissimis ingenijs, vt Hermeti Trismegisto & alijs contigisset, ne eius oblivio ad posteros promanaret, sed vt Deo gratiæ quocunq; modo redderentur, institutz sunt quædam ceremoniæ & solennitates singulari pompâ, ad rem, in cuius memoriam fierent, maximè accommodatæ: Huiusmodi fuerunt, Apis, Aegyptij bovis certis coloribus distincti, electio, consecratio, nutritio & cultus in Vulcani templo ipsi adhibitus, in aquam submersio, sepelitio, noviq; rursus electio; item festa Osiridis, Cereris, Adonidis & alia his similia, de quibus iam antè partim meminimus, partim in posterum dituri sumus: A sacerdotibus hæc primitus bono fine instituta esse non est dubium, cum aliter de arcanis illis agi non liceret: Verum quomodo deinde ab ignaro vulgo in abusum tractæ sint, inq; idololatriam horrendam commutata, ab ipsa experientia patuit: Præter hæc festa, Aegypti adhuc duos arcana sua occultè tradendi modos habuerunt, de quibus

*Pascha.**Pentecosten.**Tabernaculorum.**Aegyptiorum festa pro memoria.*

*Allegorie
menti, Hiero-
glyphica
oculis servi-
unt ad remi-
niscendum
subijs intel-
lecta.*

iam antè, nempe vnum, qui menti, alterum qui oculis in-
feruiret; Qui menti, Allegorijs deorum, deorum, heroumq;
facta et res admirandas continentibus, consistit; De quibus
hactenus satis copie se egimus, præsertim secundo & tertio
huius tractatus libris; Qui oculis, Hieroglyphicis anima-
lium aliarumq; rerum figuris, pictis, sculptisq; loco litera-
rum et scripturæ usurpatis; De quibus quoq; primo libro
tractavimus: Atq; hæc tria, nempe factorum celebratio,
allegoriarum narratio et hieroglyphicorum adumbratio,
adeo in arcanis à sacerdotibus conscijs retenta sunt, ne vlli
ex vulgo aut non initiatis innotuerint, sed omnibus alijs,
exceptis philosophis sacerdotum filijs, incognita manse-
rint: Causæ harum rerum occultationis, iam antè à nobis,
& ab alijs prolixius, expositæ sunt, ne opus sit eas repetere:
Hæc itaq; tria, vt vulgo minimè explorata, cum à sacerdoti-
bus passim pro sacris haberentur, & silentio inuolueren-
tur, indices magis atq; magis pro rebus divinis coli cepe-
runt, de quibus nefas esset inquirere, quid significarent, aut
cur & à quibus introducta essent: Hic est vnus et tergemi-
nus fons multorum abusuum, errorum et superstitionum
ab Ægyptijs postea ad alias quoq; gentes mundi transla-
tarum; Vt autem hactenus de dijs deabusq; nec non he-
roibus, eorumq; origine et cultu egimus, pro instituti no-
stri ratione, ita nunc de festis, ludis, solennitatibus et cer-
taminibus in eandem rerum gratiam institutis breviter
hoc libro tractabimus. Lucianus (qui irrisor ethnicæ idolo-
latriæ extitit) dialogo de astrol. *Orpheus*, inquit, *Calliopes &*
Ocagri filius prior omnibus Bacchisacra in Graciam introdux-
it, primusq; in monte Baotia Thebis, sacra illa, que Orphica vo-
cata fuerunt, instituit: Quod cum etiam ab alijs tradatur,
de eo nullum est dubium: Cur verò hæc instituerit, et quo-
modo celebranda fuerint, disquirendum venit: Ab Ægyp-
tije sacra desumpta constat, qui in honorem Osiridis
tertio quoq; anno solennia peragebant, ideo quod dice-
rent, Osiridem seu Dionysum tertio demum anno ab In-
dica navigatione reversum esse, propterea *Trieterica* dicta:

*Bacchisacra
Orphica.*

Trieterica.

Cum

Cum verò omnia allegorica sint, quæ de peregrinatione Osiridis in Indiam, reliquasq; mundi partes, vt homines colendorum agrorum ac serendæ vitis rationem, multaq; alia vtilia inuenta doceret, susceptâ dicuntur, ita et illud, quod inde originem ducit, aut ob eius peregrinationis memoriam institutū festum traditur, non nisi allegoricum censendum erit: Si enim in verâ Dei polytia, apud Israelitas, à verissimis causis, vt antè dictum, profecta sacra celebrata sunt, quæ facta præterita in memoriam revocarent, & facienda seu futura allegoricè de Christo adumbrarent, idem suo modo apud Ethnicos fieri potuit, vt illi allegoriam suis festis inesse intelligerent: At differentia in his et illis toto cælo, quod aiunt, patet: Illa à vero, æterno et vno Deo, in eius honorem ordinata sunt, tum vt præterita, ceu vera facta essent, tum vt futura, ceu sub figura secutura, representarent: Hæc ab hominibus solis profecta ingenij sagacitate extusa videntur, vt rei tanquam ita factæ, vel sub allegoria creditæ monumenta et niuta symbola extarent; Vtq; Moses illa ab ipso Deo, Veritatis fonte, accepit & Israëlitico populo eius iussu obseruanda promulgavit, ita Orpheus hæc ab Aegyptijs sacerdotibus omnis vanitatis superstitiosæ authoribus ad Græcos transtulit: Illa ad finem salutis æternæ; Hæc, temporalis: Vtraq; tamen ad Creatoris Dei, et omnium honorum datoris gloriam: Illa à vera Dei Ecclesia et Veteris et novi fæderis recepta sunt, hæc ab infidelium turba, et reliqua mundi parte: Sed illis hoc loco missis, et saltem commemoratis, (cum credibile sit, hunc ritum festa et sacra instituendi, ab Israëliticis cacozyliâ quadam desumptum et ad ethnicos transtulisse) de his, vt pote mundanis, hominum inuentis, dicemus: Quid per peregrinationem Dionysi aut Osiridis intellectum sit, satis primo libro sub Oaxide, et tertio sub Dionysio, declaravimus: Quantum verò temporis ille in peregrinatione Indicâ consumpsisse dicitur, tantundem Apis, bos Aegyptius, vivere permittebatur ac post in fontem mergebatur; sic fabulati sunt ad idem exprimendum

*Differentia
festorum Ec-
clesiæ & gen-
tium.*

*Gentes in
multis Israe-
licas imitari
voluerunt vt
diabolus Dg-
1019. 9*

Dionysum

Dionysum triennium apud Proserpinam dormivisse, deinde exortum choreis indulgisse cum Nymphis, ut ait Orpheus in hymno.

*Dionysus cū
Sol sit, terre-
stris dicitur.*

*Terrestrem canimus Dionysum & numina Bacchi,
Cum Nymphis experrectum, quibus est coma pulchra,
Qui prope Persephonem sacris penetralibus olim
Dormivit Bacchi tempus tres segniter annos,
Ut tribus exactis convivium laeta novantur,
Ille suis repetit mox cum nutricibus hynnum:*

*Orgia.
A quibus
Orgia pro-
hibita.*

*Falsi Dipsal-
sis miraculis,
verus Deus
veris inno-
tescat.*

Dicebantur quoque hæc sacra ab Orpheo instituta commu-
niter Orgia; in quibus tandem tantus abusus nocturnis
conventionibus bacchantium adhibitus est, ut Lycurgus
Thraciæ rex, Diagondas Thebanus, & alij quamplurimi
omnia nocturna sacrificia propter eorum turpitudines
perpetua lege sustulerint: Miracula his diebus, quibus
celebrabantur, contingere dicebantur; cum enim in tem-
plo per noctem lagenæ vacuæ deponerentur, sequenti die
optimo vino plenæ reperiebantur; quod dolo sacerdo-
tum, ut credulæ & superstitiosæ plebeculæ imponerent,
(ut de Baalitis constat) qui per clandestinos aditus acceden-
tes illas repleverunt, accidisse notius est, quam ut demon-
strari debeat: Agebantur autem illa sacra à mulieribus i-
deò, quòd illas habuisset socias in Indica expeditione: Ab
ijsdem Phallus, hoc est, membri virilis species spectabilis
magnitudinis cum pompâ præferebatur: Idque in Osiridis
memoriam, qui cum à Titanibus membratim concisus es-
set, ac pudenda in fluvium projecta, ab Osiride, Titanibus
captis, ejus membra recollecta & composita dicuntur, ex-
cepto membro virili, quod reperiri non potuit: quod au-
tem alij addunt, ideo imperatum esse, ut hoc membrum,
formâ Phalli, pro Deo coleretur, rationi absurdissimum
est: Verùm hæc sacra cum Eleusinijs ejusdem intentio-
nis apud Ægyptios fuisse videbitur; in quibus quoque
Phalli gestatio solennis erat: Virgines in Trietericis Ca-
nistros

nistros aureos gestantes & pueri ex Dionysi templo in Palladis sacellum iverunt; quo satis indicatum est, aliam esse causam hujus celebrationis, quam vulgo innotuit; nempe Dionysum cum Pallade sapientiæ dea summam communitatem habere; non quasi denotare voluerint, in Baccho sapientiam esse, vt in vino veritatem; *Quid enim non ebrietas designat, operta recludit, &c.* Et quamvis verum sit, quod Poëta canit non inelegans,

*Tollit humo ingenium Bacchus, mentem erigit altam,
Pegaseâq; velut vehit alâ:*

*Iam. in
Emblem.*

Non tamen hinc constare arbitror vt idem præcinit,
Vviferum Bromium, volucrem sed præpete penna.

Idco Amyclæos potuisse; nisi fortè per accidens: Bacchus enim alatus fingitur, propter volatilitatem, cornutus, propter Lunæ cornua, taurino capite, quia huic, vt Osiridi, Apis sacer; sic mas & fœmina, juvenis & senex, barbatus & imberbis; de quibus proprietatibus antè sub Dionysio diximus: Fœminæ præficiuntur Bacchades his sacris; quia illæ comitatæ erant Dionysum, cum peregrinaretur; Per fœminas autem vis patiens, quæ in subiecto Philosophico primò dominatur, intelligitur & per phallum, vis illa sulfurea artificio quodam spolianda, à qua agendi initium processit: Sic Osiris noster aut Dionysus ab Iside seu Cerere matre iterum componendus est, absq; tamen partibus virilibus, seu terra nigra: Sic Iohannes de Padua tradit regem nostrum capiendum & in partes minutissimas dividendum, igne & aqua lavandum, rejectis fœcibus & superfuitatibus, tum demum iterum componendum. & juvenem fortio-remq; quàm prius, resurrecturum esse: Idem habet Merlini allegoria, & alterius de Duenech principe, & huiusmodi alia: Virgines aderant cum canistris aureis primitias Deo obferentes, quia aureus Deus erat; & in Palladis sacellum contendebant, ob mysticam quandam causam,

quia in Dionysi peregrinatione totius operis perfectio haberetur, quae ille primò ad nigros Æthiopes, & vltimò ad mare rubrum accessit; Hæc non absq; Palladis artificio cõtingebant; ideoq; Palladis sacellum eius templo correspondebat: De abusibus, qui his festis intervenerunt, omni tempore non solum in Græcia, sed etiã apud Romanos, & pene per totum orbem, multa narrari possent, sed quia illi fortuiti fuerint & non de rei essentia, à nobis meritò negliguntur: Cum verò à vulgo hujus festi celebratio, vtpote tripudijs, choreis, potationibus & vociferationibus plena & libera, vltro acciperetur, huic deo lætitiæ datori, alia quoq; sacra diversis temporibus & locis peragenda dicata sunt: A Pegaso enim Eleutheriensi ad Athenienses à Thebanis delata dicuntur, ipsis Oschophoria appellata, vt ait Pausanias in Atticis; in quibus consuetudo erat, vt ait enarrator Nicandri, vt pueri pampinos manibus gestantes tributim é sacro Dionysi templo in sacellum Palladis Scirrhadis cum precibus decurrerent. Hæc eadẽ vocabantur Dionysia simplici nomine cum agerentur in agris singulis nempe annis: Lenæa quoq; Athenis colebantur incunte vere, quo tẽpore vina de fœce eximebantur, tributaq; ferebantur ab externis; quod certamen erat bibentium plærunq; Bacchũ lætitiæ authorẽ canentiũ: Ibidem & Phallica instituta narrantur, quibus lignea virilia thyrsis alligates gestabant: Quin & Canephoria in honorẽ Dionysij Athenis agebantur, in quibus virgines agiles (vt Demaratus refert in certaminibus Dionysiacis) quæ ad pubertatem accederent, tum prinũ canistros ferebant, qui canistri erant ex puro auro in quibus erant fructuũ omniũ primitiæ impositæ, eaq; celebrabantur sub finẽ mensis Aprilis: Apaturia in Octobri quatuor diebus habebantur: Et Ambrosia in Ianuario, quo tempore vina in urbem importari essent solita, quæ postea à Romanis quoq; culta sunt, Brumalia dicta, cum Brumus Bacchus sit: Ascolia item Athenis fiebant, quibus super vtres inflatos humi depositos altero pede saltabant: Proponebantur autem præmia illis, qui sapienti-

*Oschophoria.**Dionysia,
Lenæa.**Phallica.**Canephoria.**Apaturia.**Ambrosia.**Brumalia,
Ascolia.*

us super vitres saltarent, qui mos quoq; ad Romanos translatus est, ut cum Virgil. lib. 2. Georg. describit: Nam hircus, ex cujus pelle vitres erant, quia vitibus nocet, cædebatur Baccho: Herodotus in Euterpe commemorat Aegyptios suem Dionysio jugulare in solennitate Dorpia dicta his verbis: *Dionysio die solennitatis Dorpiæ, suem ante fores singuli ingulentes reddunt subulco illi, qui attulerat ipsum suem atq; aliam solennitatem sine suis in honorem Dionysi agunt Aegyptij eodem prope ritu, quo Græci, at pro Phallis res alias illi excogitarunt, imagines scilicet cubiti magnitudinis, quas circumferant mulieres per agros cum virile membrum reliquo corpore non multo minus nudet: Præcedit autem tibia atq; ille Dionysum cantantes sequuntur: Quæ omnia licet in honorem Osiridis seu Dionysi, qui ex aurea genealogia præcipuus est, primò instituta sint eo fine ut recensuimus, ne memoria periret summi arcanj à deo concessi, ac interim Dionysius vulgari interpretatione pro vino ejusq; inventore haberetur, tot & tam varia festa in diversis locis instituta inveniuntur, quæ tamen minimum arcani principalis participant; Quemadmodum videmus per abusum ejusmodi facilimè accidere, ut in Christiano orbe multis in locis Martinalia in Novembri, Bacchanalia diebus tempus quadragesimale præcedentibus, alibi ferijs post nativitatem quali Saturnalia, relictis vestigijs, ex alia tamen causa, vulgo adhuc celebrari; idq; ideò, quia ut Comicus ait, *ingenium est omnium hominum à labore proclive ad libidinem vel luxuriam*: Idem statuendum est de Aegyptiorum posteriorum festis & sacris, qui antiquitatis causas eorumq; institutionis maxima ex parte ignorarunt, & signa pro signatis, animalia, hominum imagines & bruta pro dijs coluerunt, eo usq; donec allium, cæpas, & ferè omnia tam inutilia & noxia, quam utilia, in classes deorum reducerint; Vnde Poëta in eos non immerito jocatur, dum inquit:*

Dorpia.

O sanctas gentes, quibus hæc nascuntur in hortis Numina:
De Græcis quoq; & Romanis hoc locum invenit; Nam

Lucanus.

vt illi ab Ægyptijs, sic hi à Græcis & Ægyptijs, quicquid apud vtrosq; fuit numinum, receperunt: Hinc Lucanus l. 7. de Ægypto sic dicit:

*Nos in Tempa tuam Romana accepimus Isim,
Semideoſq; canes & ſiſtra iuuentia luctas,
Et quem tu plangens hominem teſtaris Oſirim:*

Et Lactantius lib. 1. inſtit: *Romani, inquit, Pro Dijs habuerunt ſua mala, ſcilicet rubiginem, pallorem & febre:* Vnde, ſicut patet ex Faſtis Ouidij, feſtum rubiginis fuit circa finem Aprilis, videlicet 6. Cal. Maij, tum coluerunt eam, ſicut dicit Ouidius, ne læderet ſegetes nec inſtrumenta ruſtica; Et iſto modo coluerunt febrē, ne vexaret eos: Ita enim Valerius lib. 2. dicit: *Et ceteros quidem ad benefaciendū venerabantur, febreſq; ad minus nocendum:* Idemq; deſcribit loca, vbi erant tria Tempa Febris: Præterea proprium Romani Deum coluerunt Romulū, quē Quirinum vocabant; quem cū Febre, rubigine, alijsq; ejuſmodi ab alijs non receperunt, ſed propria induſtria ſibi inuenerant; Martem vtrō, Iovem, Saturnum, Mercurium, Apollinem & Æſculapium cum magno numero aliorum vel à Græcis, vel Ægyptijs mutuati erant: De occaſione & modo adductionis Æſculapij Romam ex Epidaurio præclarum extat exemplum, quod vt inde propagatio reliquorū gentiliū deorum æſtimari poſſit, huc adducemus: Meminit huius Æſculapij Romam adducti Sanctus Auguſtinus lib.

*Ex Rhea
tanquam ma-
tre omnes
dij nati ſin-
guntur.
Cynocephalus
proui eſt
Mercurius
nepos ſingitur
Rhea.*

3. De Civit. Dei, cap. 17. *Æſculapius, inquit, ab Epidaurio abiit Romam, vt peritiſſimus medicus in vrbe nobiliſſima artem gloriſiſus exerceret: Mater autem deorum neſcio vnde nata Præneſtinum montem inſedit; Indignum enim erat, vt cum eius filius colli Capitolino præſideret, adhuc ipſa in loco ignobili latitaret: Quæ tamen ſi omnium deorum mater eſt, non eſt ſecura ſolum Romæ quosdam filios ſues, verum & alios præceſſit etiam ſecuturos: Miror ſanè ſi ipſa peperit Cynocephalum, quæ longè poſtea venit ex Ægypto: Virum etiam dea Febris ex illa*

nata sit, viderit *Aesculapius pronepos eius*: Hæc ille: Est autem Epidaurus, secundum Eutropium, civitas quæ modo vocatur Dyrrachium; quia verò Roma major fuit vrbs, quam Epidaurus, ideo Augustinus ironicè dicit *Aesculapiũ* migrasse Romam: De cuius advectione Livius *lib. 10.* de vrbs origine, circa finem; quod cum Roma, inquit, gravi pestilentia laboraret, quæ tanta fuit, ut licet annus ille, scilicet 455. ab V. C. in multis lætus esset, tamen vix ad vnus mali suffecit solatium, pestilentia scilicet vrbs vrentis, tam quo ad hominem, quam etiam quò ad agros: Igitur consuluerunt libros Sibillæ de remedio & inventum est, quod *Aesculapius* de Epidau-
 ro Romam afferendus esset: Idem etiam narrat Orosius *lib. 3.* Et Livius, *lib. 11.* & Valerius *lib. 1.* testantur, quod tribus annis continuis vrbs afflictæ fuit gravi pestilentia: Missi ergo sunt pro remedio legati ad accersendum de Epidauro *Aesculapium*: quò venientes ab Epidaurijs ducti sunt in templum *Aesculapij*, quod quinq; millibus passuũ ab Epidauro distabat, & ecce serpens, qui quandoq; licet ratio, ab Epidaurijs visus fuerat, nunquã tamen sine bono ipsorum, propter quod etiam in modum *Aesculapij* veneratus, per partes vrbs clarissimas levi tractu reperce-
 pit, triduoq; conspectus est, haud dubiam ante se appetitæ clarioris sedis alacritatem ferens; deinde ad navẽ Romanam perrexit ac navem conscendit, vbi vnus legati tabernaculum erat, ibiq; quievit: Cum verò navigando Ancium pervenissent, Serpens, qui vbiq; in navigio remanserat, ad terram dilapsus est; Aedem *Aesculapij*, quæ propè erat, intravit, & ibi tribus diebus remansit, dato sibi cibo: postmodum verò ad navem reversus se Romam ad vehendum præbuit; ibi in ripam Tiberis egressus in Insulam, vbi templum dicatum fuit *Aesculapio*, transnavit, & cessavit pestilentia à Romanis: Idem narrat Ovidius, *Lib. 15. Metam.* Quis sit *Aesculapius*, & cur Serpens illi attribuat, secundum primam originẽ, superius exposuimus, Qui verò deinde abusus ex ignoran-

Legatio à Romanis Epidaurum instituta ad adducendum Aesculapium

*Diabolus in
serpentis for-
ma se pro
Æsculapio
adorantium
præbet.*

*Augusti
tempore na-
tus, quo Del-
phicus dæmon
obmutuit.
Liber unde
dictus pute-
tur.*

*Bacchanalia
sublata à sa-
niore senatu
Romæ.*

tiâ veritatis & superstitionâ religione accesserint, ijs cum principijs minis è conueniunt : Quod quoq; diabolus, qui mirus est artifex & ex re pro sui cultu capere consilium potuit, huic serpenti seu Æsculapio credito, vt etiam Oraculis Apollinis, Iouis & alijs eiusmodi, sese accommodarit, ex omnibus circumstantijs conspicitur ; Cumq; Ethnici malorum & bonorum dæmonum differentiam non agnoscerent, ab illis in pessimas idololatrias falsis miraculis, et dæmonum astu coniecti sunt, vnde sese humanis viribus eripere non potuerunt, donec Siloh ille, Virginis filius, omnipotens Heres, accederet, et faucibus diaboli in sese credentes extractos à morte æternâ liberaret : De bacchanalibus, & Libero deo, Augustin: lib. 6. de ciu: Dei, cap: 9. meminit; *Liberum*, inquit, à *liberamento* appellare volunt, quod mares in cœtando per eius beneficium emissis seminibus liberentur, hoc iâcè dicunt in feminis agere *Liberam*, quam etiam *Venerem* putant, quod & ipsas perhibeant semina emittere & ob hoc *Liberis* eandem virilium corporis partem in templo poni, famineam *Libera*, & ob hoc addunt, mulieres attributas *Liberis* & vinum propter libidinem concitandam : Sic *Bacchanalia* summâ celebrantur insaniâ : Vbi *Varro* ipse confitetur à *Bacchantibus* talia fieri non potuisse, nisi mente commotâ : Hac tamen postea displicuerunt *senatui* saniori, & ea iussit auferri : Saltem hic tandem forsitan senserunt, quid immundi spiritus, dum pro dijs habentur, in hominum possint mentibus : Hæc ille : *Titus Livius*, præter causam dictam *Bacchanaliorum* prohibitionis, lib: 8. de bello *Macedonico*, aliam addit : Dicit enim quod de *Græcia* quidam venerat, qui dicebat, se velle docere novum ritum colendi *Bacchum* ; Hic autem in principio fecit *bacchanalia* ab honestissimis matronis de die celebrari ; *Processu* verò temporis continuatum est negocium cum nocte ; & tandem de nocte fiebat totum ; Vnde tunc ceperunt tam viri quam mulieres in magno numero confluere ad locum quendam, vbi celebrantur festa & sacra ista ; *Commislaq;* sunt infinita facinora virorum,

virorum, puerorum ac mulierum & venientes ad locum, qui nolebant eis assentire, occidebantur & occultabantur; Tandem per quandam Hispanicam ancillam cuiusdam matronæ Romanæ, quæ dominam suam illuc fuerat secuta, postquam sibi displicuerant ea quæ videbat, iuveni cuidam revelata sunt, & sic res peruenit ad notitiam Consulis, qui diligenti inquisitione præhabitâ, omnes reos inuentos, qui apprehendi poterant, de assensu senatus, fecit occidi; Quorum erant virorum ac mulierum multa millia: Prohibita ergo sunt deinceps Bacchanalia celebrari, & inhibitum, ne quis novum ritum absque senatus assensu in urbem introduceret: Eius quoque meminit Valerius lib: 6 cap. 3. dicitque id factum Spurio Posthumo Albino & Quinto Marco Philippo consulibus: Ex quibus liquidè patet principium huius festi celebrationis ab honestioribus causis ortum, deinde in abusum cessisse: Arcanissimæ autem & interiores causæ solis primis authoribus notæ præ vulgo occultatæ fuerunt; De Orpheo, qui huius festi ut & aliorum arcanorum ad Græcos ab Ægyptijs translatorum primus author statuitur, alij narrant, quod fulmine ictus conciderit, quia arcana initiorum profanis & rudibus divulgasset; idque, ut ipsi tradunt, si verum est, non solum secretorum manifestatorum, sed & horrendæ Idololatriæ inde subsequens per totum orbem causa existens pœnas Deo Opt: Max: non immerito dedit: Alij eius mortem fabulam affingunt, dum dicunt, illum, cum ad Inferos descendisset, ut Eurydicen secum abduceret, ibi deorum omnium laudes cecinisse, præterquam Liberi patris, quem per oblivionem prætermisit: Quare iratus Dionysus furorem suis Bacchis immisit, à quibus apud Hebrum fluvium fuit discerptus, membraq; eius per agros sparsa, ut à canibus vorarentur; Tamen à Musis dicuntur collecta & in Dio Macedonia loco sepulta, quia super ceteros Apollinem laudibus

De Orphei obitu.

Allegoria Orphei mortis afficta.

laudibus mirificis exornasset. Quæ ab æmulis poëtis post Orphei mortem sparsa esse verisimile est, cum prior eius obitus magis hystoriæ conueniat: Eiusdem institutionis & originis est aliud festum in honorem Cereris & Proserpinæ apud Athenienses celebratum; In quo cum matronæ initiarentur, quæ perpetuam & incorruptam pudicitiam seruare decreuissent, ideoq; coronis viticeis ornarentur, vinum adhibere non licebat; Quod cum, vt cætera, à Græcis ad Romanos translatum sit, magnum Cereris anniuersarium habebatur, & à lugentibus fieri nefas erat: Hinc Plautus in Aulular: Cereri nuptias facturi estis, quia nihil temeti allatum video. Thesmophoria dicebantur hæc solennia Græcis, à Triptolemo primum pro accepto serendi munere ac frugibus in Eleusio oppido instituta: Cum enim Ceres per orbem terrarum filiam Proserpinam à Plutone sub inferos raptam quærens vagaretur, ad oppidum Eleusium, eiusq; principem eiusdem nominis peruenit; Cuius vxor Hyona, quæ Triptolemmum iam pepererat, nutricem desyderans Cererem sese offerentem pro nutrice accepit: Hæc puerum divino lacte nutritum noctu clam sub igne occultabat, cumq; egregiè nutrire per noctem, pater obseruans quo pacto id fieret, re visâ exclamavit; Quare irata Ceres Eleusium exanimavit, ac Triptolemo currum à draconibus tractum dedit vt vniversos mortales sationem frugum doceret, sicut testatur Callimachus in hymno in Cererem: Hæc vel primo aspectu arcanissima Chymica esse quis non videt? Triptolemus enim sub igne nutritus (vt Achilles à matre Thetide) à nutrice Cerere est noster ille fætus philosophicus, qui tam diu sub igne occultatur et igne, quasi lacte, nutritur, donec omnem flammæ violentiam pati possit: Et sanè nisi aliud signum adesset, hæc fabulosa esse de Chymicæ subiecto effecta, hoc sufficeret; Quia soli & vni veræ Chymicæ proprium est, nec alteri scientiæ aut arti conuenit; Quis enim vnquam vel hystoricè vel allegoricè scriptum reperijt, homines, eosq; infantes sub carbonibus vivis occultari solitos esse?

Quis

2.

Festa Cereris & Proserpinæ.

Thesmophoria.

*Hieroglyphicum signam.
Nota.*

Quis salamandram, animal in igne vivens, siue pyraustam veram vidit, nisi in operibus chymicis? Prodeant ex terra Palici fratres, ex mari Venus, ex alijs elementis alij monstruosi fetus, vix quicquam vivens ex igne, nisi salamandra philosophica, ac Phœnix ex cineribus ab igne relictis, prodire poterit: Duo sunt igni inuicta, aurum & vitrum, cætera tandem illi succumbunt: quibus tertium addi licet; Phœnici nempe & nido eius, seminium, ex quo renascitur ille, qui est cinis redivivus ex mortuo: superfluum autem fore opinor, pluribus demonstrare, in Chymia quasi infantem igne nutriri & adolescere, cum id ubiq; ferè occurrat: Verum ex vno et altero authore paucissimis adductis hic erimus contenti: Arnold: rosar: l. 2. c. 25. *Cum verò pepererit, filium, inquit, nutrias eum, quousq; possit tolerare omnem ignem: Et Lull: theor: test: c: 29. Fili impregna igitur corpus ab igne, & multiplica suam combustionem, & fortem habebis tincturam: & Ibid: Fac igitur dealbari terram tuam, & nutri eam, si vis, quod filius patris subueniat tibi in necessitatibus: Item cap. 57. Humiditas metallorum est fixa & permanens in igne: Ideo tali aqua fixamus aviculas in aère volantes virtute Lapidis nostri, qui de ipsorum substantia propria creatus est. Cap. 41. Et ideo quando lapis noster creabitur, fac eum nasci de ventre matris sue; Nec amodo aliud ponas; Quia secum defert virtutem ventris matris sue, scilicet illam naturam sulfuream, qua omne argentum vivum congelat. Quod autem hic Triptolemus sub igne coctus & maturatus sit nostra salamandra, noster ignis, et nostra terra et calx, noster cinis, et nostrum semen, quod in suam naturalem terram projicitur, sexcentis testimonijs probari posset; Duo aut tria saltem hic ponemus: Avicenna in tract: cap. 5. *Semina non oportet, inquit, mtere, donec tempus messis aduenerit: Philosophi hunc lapidem nostrum vocaverunt salamandram; Quia sicut salamandra solo igne nutritur & vivit, id est perficitur, ita & noster lapis: De igne Lullius: pract: Test: cap. 22. Sulfur nostrum habet virtutem sigillandi & formandi simile sibi, & omne quod petitur, & non retinendi in se; Et ideo dicimus quod**

Solus fetus philosophicus igne nutritur.

est pater & semen masculi; Per ignorantiam cuius multi deciderunt Alchymiste fatui & non experti, credentes sine igne nature fixare amalgamata: De Terra et calce idem in Codicill: cap: 39. Quia ars semper indiget calce, id est sua terra propria, in qua virtus mineralis posita est, maximè ad mercurium indurandum: Astratus in turba de cinere; Postea, inquit, ponatur in locum suum & iterum coquatur donec lapilli in siccum vertantur; Postea coquatur igne fortiori, quousq; lapis aurior fiat & confringatur ac in cinerem vertatur; O quam preciosus est cinis ille: Et Aziratus ibidem: Illum coquite continue igne priore fortiore, & diruetur, confringeturq; ac in cinerem vertetur: o quam preciosus est cinis iste filijs de Etrina, & quam preciosum est, quod ex eo fit: Riplæus 3. port: Exicca terram, donec illa sitiat calcinando, alioquin in vanum laboras: Et mox: Ea terra est fixa ut possit perpeti omnem violentiam; pars altera spiritualis est; Sed omnia illa in unam rem debent conuerti: Et Lull: theor: Test: c. 46. Scias quod nihil potest nasci, nisi ex femella & masculo, nec aliquod germen generari, nisi ex calore & humiditate. At hæc proposito sufficiant: Herodotus non à Græcis sed ab Ægyptijs Thesmophoria originē ducere scribit, nempe à Danaï filibus ad Pelasgas mulieres delata; Cumq; per religionem eius solennitatis arcana nulli revelare licebat, idem author in Euterpe his vtitur verbis: Atq; de Cereris solennitate, quam Græci Thesmophoria nominant, mihi faustum felixq; sit omen, ut quantum fas est per religionem, proferam: Fuerunt autem Danaï filix, quæ hanc solennitatem ex Ægypto transtulerunt, mulieresq; Pelasgas docuerunt: Danaus quis fuerit, nempe qui colonias ex Ægypto in Græciam traduxerit, eiusq; artis arcanissimæ cognitionem habuerit, libro primo narrauimus; Ideoq; vero consentaneum est cum ipso hanc celebritatem ad Græcos venisse: Hæc summa apud Ethnicos semper Mytheria habita esse nec ulli in vulgum spargenda tum ex historijs, tum communi proverbio notum est, quo dicitur de re arcanissima eam occultari, tanquam Eleusinia sacra: De causis horum sacrorum siue misteriorū occultationis multi

*Nil arcanius
olim habi-
tum sacris
Eleusinijs.*

multi diversimodè sentiunt, quorum opinionem primò, deinde et nostram adducemus: Myſteria, inquit Varro, taciturnitate et parietibus clauſa eſſe; Taciturnitate quidè, vt non liceret de ijs loqui; Parietibus, vt non pateret niſi certis locis & perſonis eorum inſpectio: Quantum ad taciturnitatem, vt Thomas Valois ad Auguſtini lib. 4. c. 3. i. de ciuit: Dei commentatus, ſciendum, quod triplex videtur fuiſſe cauſa, quare volebāt dæmones & ſacerdotes occultari theletas & myſteria: Vna cauſa fuit, quia faciliter poterant errores conuinci, ſi licuiſſet publicè de eis loqui et diſputaſſe: Alia fuit, quod inter illa myſteria continebantur origines deorū et veræ conditiones eorum, quæ colebantur: puta, qualis fuit Iupiter, et quis et quomodo primò incepit coli, et ſic de alijs dijs: Si verò talia fuiſſent in populo diuulgata, contempſiſſent deos, et ſic fuiſſet omnis metus deorum ablatus; Quod reipublicæ et communi conuictui hominum plurimum nocuiſſet: Et propter hoc, ſicut dicit Livius, de vrbs orig: lib: 1. Numa Pompilius ſummè neceſſarium credebat, timorem deorum populo iniiciendū: Tertia cauſa fuit, quia purgationes quaſdam faciebant in occulto & ſacrificia quaſdam nefanda omnino quæ populus horruiffet, ſi ad eius noticiam perueniſſet: Immolabāt enim in occulto ſæpiſſimè infantes & mulieres prægnantes, et multa alia horrenda ad placandum dæmones in occulto fecerunt, ſicut patet de Iuliano cæſare: Vt Socrates narrat in tripartita hystoria, quod apud Carram civitatem, vbi occultè peſſimus idolatra ſacrificauerat in templo, antequam in expeditionem illius belli iret, inuenta fuerit mulier capillis ſuſpenſa, extenſis brachijs et vtero aperto, in cuius iecore victoriam ſibi debere, aſpexit. In palatio quoq; eius apud Antiochiam inuentaſunt ciſte multe plenæ capitis mortuorum: Et narrat Eusebius de imperatore Maxentio, qui mulieres nobiles prægnantes ad hoc quaſiuit et eas medias diuiſit et in extis infantium diuinationes quaſiuit: Et ideo, inquit Valois, ſacerdotes ſummè cavebant, ne ipſorum myſteria et theletæ prode-

*Myſteria.**Triplex cauſa occultationis myſteriorum.**1. Cauſa.**2. Cauſa.**3. Cauſa.*

rentur: Propter quod et simulachrum quoddam erat ferè in omni templo, vbi colebatur Isis & Serapis, quod digito labijs impresso monere videbatur, vt silentium fieret; Vt scilicet, homines eos fuisse taceretur, vt habetur apud August: de civi: Dei l: 18 c. 5. vbi, constitutum est (inquit de Api Argivoru rege credito) etiam de illo, vt quisquis eum hominem dixisset fuisse, capitalem penderet poenam: Et cum verè in omnibus templis, vbi colebatur Isis et Serapis erat etiam simulachrum, quod digito labijs impresso admonere videretur, vt silentium fieret; Hoc significare idem Varro existimat, vt homines eos fuisse taceretur: Hæc Augustini sunt verba: Qui eodem lib: cap. 3. refert, quod capitali crimine apud Ægyptios reus fiebat, quicumq; Isidem filiam Inachi hominem fuisse dicebat. Atq; hæc causæ probabiles, quas dictus Valois adfert, mihi omnino videntur, tum in primis, cum iam horrenda idololatria omnes terræ partes occupasset; Nobis autem sermo est de prima origine occultationis mysteriorum in primis Eleusiniorum; Quam si ex omnibus circumstantijs consideremus, prima et secunda antè narratæ causæ, vix tertia, locum hic inuenient: Quod eiusmodi hominum mactationes, eorumq; viscerum inspectiones per deterrimum abusum Ethnicis quibusdam vsitatæ, et sub arcano tectæ fuerint, negari non potest, at in his sacris, quæ arcanissima habebantur, commissas esse, non est rationale: Saturnus, qui per allegoriam suos liberos devorare fingebatur, fortè à superstitiosis et idololatriis Ethnicis, hoc sacrificio placatus est, vt Baal, & alia eiusmodi Idola, vel Mars sanguine humano delectari creditus; At de Cerere, Dionysio, Venere, vix est credibile: Præterquàm enim quod Cereris sacra seu Eleusinia à castis, immaculatis personis, vt pòst audiemus, non ab alijs celebrata sunt, innotuit tandem, quid illis contineretur; Quod, tale non est, vt vel à ratione humana vel bonis moribus abhorreat, vt pòst subijciemus: Existimamus igitur non immeritò primam & secundam causam occultationis in Eleusinijs reperi, tertiam nullò modo: pro qua nos addimus; Quod nempe tertia ratio fuerit inuoluendi et sub silentio

*Ratio tertia
occultationis
Eleusini-
orum.*

lento retinendi ea sacra, ne & artificium de quo ea omnia essent introducta, vulgo innotesceret, ut supra sæpe monuimus evidentibus argumentis ducti, quæ hic præterimus: Atque hæc triplex causa innuebatur simulachro illo Harpocratis, digitis ori impressis: Theocriti enarrator ex sententia Thelyti Methymnæi de hac solennitate ejusq; personis selectis ita scribit: *Lex fuit Atheniensibus ut hac Thesmophoria quotannis celebrarent virgines mulieres & vita honesta, quæ per solennitatis diem legitimas sacrosq; tibros super vertice gestantes tanquam supplicantes Eleusinem contenderent.* Ad ista sacra non patebat aditus, nisi initiatis, præcoq; abesse prophanos jubebat, atq; hinc sumpsisse Virgilium versiculum istum, *Proculò procul este profani,* author est Servius: Et Alcibiadi tantum negocij facessitum scribunt, quod profanus interfuisse sacris Cereris diceretur: Nec verò cuidam illis interesse licebat, qui sibi sceleris perpetrati conscius esset, id præcone conelamante: Quibus nec ausus est interesse Nero Imperator, quod impius esset, & initiari voluit Antonius princeps, ut probaret se innocentem: Dicuntur autem posterioribus illis temporibus bina Eleusinia sacra Athenis fuisse, parva, quibus hospites reciperentur, & magna, de quibus ibidem vetus lex erat, ne hospes ullus ad ea admitteretur, ut commentator Aristophanis meminit: Cum enim plures magni viri exteri Athenas venirent, ijsque sacris initiari peterent, non ob alias causas repulsam passi sunt, nisi quod nollent illa naturæ arcana alijs innotescere; Ideoque parva quædam sacra illis tanquam superficialia adjunxerunt, quibus advenæ initiati sunt, & ipse Antonius Princeps, non magnis illis, receptus creditur: Hinc veterem legem prætendebant, atq; ipsum Herculem, cum tantus heros esset, advenâ, non admissum, quasi aliquando Hercules Athenis fuisset, aut ista petijset: Magna illa Cereris & parva Proserpinæ ad differentiam vocârunt: Ex quibus satis apparet in his sacris nõ libidines aut cædes aliud vè quid horrendum peractum esse, sed causas occultissimas fuisse, cur sub silentio servarentur: Multis quidem, ut fateor, ex Christianis suspiti-

Eleusinia sacra bina.

onem præbuit, quasi turpitudine & nefaria scelera in illis
 excrescerent; Hinc ita *Gregorius Nazanzenus* in *Epipha-*
nis, de hac solemnitate; *Necq̄ nobis*, inquit, *virgo aliqua rap-*
itur, nec Ceres errat, nec Cereos adaucit & Triptolemos &
dracones, partim q̄ agit, & partim patitur: n. impudet me diem
afferre sacrificijs nocturnis & ex mysterio turpitudinem effice-
re: Sicut Eleusis hac & spectatores rerum, quæ tacentur, & cer-
tè silentio digna sunt: Et Theocritus; Beatum arbitrantur Ias-
iona, qui tantum affecturus sit, quantum prophani non facile cre-
diderint; in quo occultè perstringit concubitum Cereris & Iasio-
nis: At illis aliter judicare non licuit, cum tot idololatriæ
 apud Ethnicos occurrerent, ac veræ causæ siue internæ, si-
 ve externæ non paterent: Videmus insuper omnibus gen-
 tibus sua mysteria fuisse, quæ in vulgum spargere nefas e-
 rat: sic apud Romanos valde erant clausa mysteria deorū.
 Nam refert *Valerius lib. 1. cap. 1.* quod *Tarquinius rex Ro-*
 manorum *Marcum*. Duū virum *cullio* insutum tanquam
 patricidam in mare proijci iussit, eò quod *librum* suæ *cu-*
 stodiæ commissum, in quo continebantur *secreta* sacrorum
 civilium *Petronio Sabino* transcribendum dedisset, & ad-
 dit *Valerius*, quòd iustissimè id factum sit; quia pari vindi-
 cta parentum ac deorum violatio expianda sit: *Secreta* au-
 tem illa quod à *Sibylla* seu anu quadam incognita libris
 conscripta *Tarquinio* oblata sint, *Gellius lib. 1.* testatur
 his verbis: *Anus* quædam incognita ad *Tarquinium* re-
 gem *Superbum* adiit novem libros ferens, quos esse dice-
 bat diuina oracula, eosq; se vendere velle; sed cūm iudicio
 regis precium excessivum peteret, ab ipso irrita est: Tunc
 illa igne coram rege facto, tres ex illis libris combussit,
 interrogans, si rex sex libros residuos æquali precio vellet
 emere. qui dixit anum illam delirare, quæ st. im tres alios
 combussit, interrogans regem de tribus residuis libris. sicut
 de sex fecerat, qui mulieris videns constantiam tres libros
 emit non minori precio, quam petatum erat de omnibus:
 Mulier ve: ó illa postmodum à rege digressa nunquam cõ-
 paruit, libri verò tres illi appellati sunt *Sibyllini*, & in sa-
 cra-

Secreta re-
velantium
pœna.

crarium conditi, ad quos quasi ad Oraculum quindecim-
 viri adierunt, cum dij immortales publicè consulendi es-
 sent. Cum verò humana curiositas tanta sit, vt etiã il- *Eleusinia*
 la, quæ arcanissima habentur, inquirere conetur, tandem *sacra à quo*
 quoq; quid Eleusinijs sacris contineretur à Philosopho *primò reve-*
 quodam Numenio dicto, indagatum & literis proditum *lata.*
 est: Vnde Macrobius in somnium Scipionis de eo tan-
 quam occultorum curioso perscrutatore narrat, quod cum
 Eleusinia sacra, id est sacra oppidi Eleusini interpretando
 vulgasset, quæ fuerant sacra Cereris & Proserpinæ, de hoc
 postmodum in somnis acriter correptus sit: *Nam Dea,* in-
 quit, *Eleusina apparuerunt mi in somno habitu meretricio &*
ante apertum lupanar stantes, cumq; admiraretur, quia hoc non
videbatur conveniens numinibus & causam quereret, responde-
runt ei deæ irate, se ab ipso habitu pudicitia sue vi abstractas &
passim abeuntibus prostitutas: De hoc somnio super somniũ
 narrato mirum est quod Socrates dicatur arguisse in hunc
 modum, vt Ludoic. Vi. jnl. 7. c. 20. Aug. de Ciu. Dei re-
 censet, quod profecto iudicium est meretricia illis con-
 tineri: Nam si honesta & sancta, nunquam eas puduis-
 set evulgari; Obliquè, inquit, hæc perstringit Socrates, &
 alia permulta apud Socratem, cum jubet turpia, factaque
 à dijs commissa sacris secretissimis occultari, & qui mina-
 tur se Isis, quæ eadem est Ceres, sacra recondita editu-
 rum, quo dicto cogit Isidem ipsam, quæ is jubeat, facere,
 satis declarat nefaria illa esse & pudenda. Verum hoc ju-
 dicium nimis calidum aut callidum dicerem; quia inde ni-
 hil contra Eleusinia sacra concludi potest: Nam si dicatur
 in somnis deas castissimas, vt meretrices prostituisse Nu- *Indivium*
 menius, non sequitur, quod deæ castissimæ illæ meretri- *praposterum*
 cia continuerint; Est sanè ratiocinatio contra omnem ra-
 tionem instituta; nequid dicam, quod Allegorica sit v-
 tròbique locutio & tractatio, deinde in somnijs, quasi cõ-
 cepta. At quid tandem illis abditissimis sacris occultatum
 fuerit, quærere quis posset? Id sanè quæsiuerunt multi sa-
 pientissimi viri, at præter initiatos & sacerdotes nullj aut

paucissimi resciverunt: Nos qui & loco & tempore ab illis remotissimi sumus, judicabimus de illis ex ijs, quæ verè cognovimus vt possumus, & ex vngue, quod dicitur, leonem æstimabimus, hoc est ex parte totum, ex signo signatum, & ex causis effectum: Hæc sacrificia cum prius Eleusini celebrarent, primus EVMOLPVS, Deiope & Triptolemi filius ad Athenienses detulit, vel vt alij quintus ab illo Eumolpus: Antea meminimus lib. 1. Eumolpidarū ab Ægyptijs Sacerdotibus oriundorum, qui cum colonias in Græciam duxerint ex Ægypto, simulq; Sacerdotes & arcani Ægyptij non ignari fuerint, horum sacrorum non immeritò authores existimantur; Cuj & illud, vt argumentum sat firmum astipulatur, quod omnes Sacerdotes, qui præerant illis sacris Eumolpidæ erant, & ab vno proavo descenderint: Sic enim Accsidorus; Habitasse, inquit, in Eleusine pr. us indigenas narrant, at deinde Thraces qui Eumolpo suppetias tulerunt per bellum quod fuit cum Erechtheo. Et Androtio l. 2. de sacrificijs: Nam Eumolpum, inquit, fuisse præconem, ex quo nascitur Eumolpus, ex hoc Antiphemus, ex hoc Musæus Poëta, ex hoc Eumolpus, qui ritū sacrorū demonstravit, atq; functus fuerit Sacerdotio, Hæc ille: Quod verò ista fuerit consuetudo, vt idcirco Eumolpidæ sacris Cereris initiarentur, essentque eorum sacrorum Sacerdotes, testatur Sophocles in Oedipode, in Colono, his verbis:

ARCANA.

ἢ ἐ χρυσία
 Κλίτῃ ἐπὶ γλίσσα κίβαν
 ἀριστόταν Εὐμολπίδαι.

Hoc est, quorum & aurea clavis in lingua constitit sacerdotum Eumolpidarum. Sic in Eleusinio agro locus ostendebatur, vbi Pluto Proserpinam rapuit, & vbi Eleusiniorum fœminæ primum chorum in honorem Cereris instituerūt, non præcul ab Agelasto Petra vocata, super qua sedit Ceres audito casu Proserpinæ, cui Petræ propinquus

quus fuit locus vocatus Callichorus. Verum Eleusiniorum vulgus, ne fabula videretur, & vt ipsi certiores essent de tam memorabili Plutonis factō, in sua terra id contigisse dixerunt, & monumenta saxea monstrare ausi sunt: Quibus tamen inulti Poëtarum, vt Ovid: lib. 4. Fast. aliq; contrarij sunt, & dicunt in Sicilia id accidisse, cum Proserpina flores colligeret: At vtriq; & Eleusini & Siculi pro hystoriâ acceperunt, nos pro fabula agnoscimus, quicquid de raptu Proserpinæ toti orbi occantatum est; ita tamen, vt rem quasi gestam demonstret sub figura; Pluto enim qui rapuit Proserpinam à mythologis pro terra exponitur, & Proserpina pro semine vel radicibus segetum, Cumq; sex ferè mensibus sub terra semen occultetur, tanto tempore dicitur esse apud Plutonem, & per totidem menses supraterram in aëre, apud Cererem: Hæc quidem conveniunt explicationi, sed an hæc arcana sunt an non omnibus notissima? an hæc festa, occultationem & tot & tanta requirunt? De semine, ejusq; expositione accipimus, at de Philosophico nostro arcanissimo, quod rusticici ignorant, soli Philosophi sciunt, quod occultandi causas habet; Hinc illa sacrorum institutio, hinc ordo sacerdotalis in vna familia, hinc aurea clavis in sacerdotum lingua: Nec quis adeò insanus sit, vt credat, quòd Eleusini primò acceperint frumenta à Cerere, & docuerint cæteros, quomodo panem pinsere & comedere debeant, aut Thebani à Dionysio vinum: Non, non, longè ante ea tempora panis & vinum in vsu mortalium fuerunt, vt ex sacris literis, tum etiam ex prophanis antiquissimis constat: *Petra propè Callichorum ostenditur pro Hieroglyphico, quia nobis Petra semper aliquid ominis ostendit, si animad-*

*Hieroglyphi-
cum signum
proprium,*

de ijs, vt sequitur: *Quidam*, inquit, aiunt *Melampodem* *Amythaonis* filium ab *Egypto* in *Graciam* luctum *Cereris* solenniter celebratum reportasse: *Ceres* peperit, educatur puella, *Perephatten* nonnulli appellant, cui *Iupiter* qui genuit, *Draco* factus coniungitur: *Inde* in *Sauationum* mysterijs *Draco* in *Spiram* involutus in sacrificijs ad factorum memoriam, imo verò in testimonium tanta turpitudinis, vt ego dixerim, adhibetur. *Peperit* & *Perephatte* tauriformem filium; *Vnde* *Poeta* quidam taurum laudant *Draconis* patrem, & *Draconem* rursus tauri patrem, & in montem arcana hac facta, ducentes pateralem stimulum celebrabant: *Pastoralem* vt puto, stimulum, ferulam, quod genus ligni bacchantes ferunt. Nequeo laius huius *Perephatte* sacra enarrare, quasillum, rapinam, *Idonera* terra hiatum, *sues* *Eubolci*, quis eodem hiatu simul & duas deas absorptas aiunt fuisse: *Vnde* & *Megareum* in *Thesmophorijs* suis immittunt, qua sacra varijs modis mulieres, quoniam hac fabula variè narratur, per civitates *Graciae* celebrant, *Thesmophoria*, *Scirophoria*, *Inephabiliphoria* vocantes, & multis modis *Perephatte* rapine compiorantis: *Tantum* clemens interprete *Georgio* *Trapezuntio*: *Ibidem* ad *Aug. de Civ Dei*, lib. 7. c. 20. *Ludovicus* *Vives*, *Ferebantur*, inquit, *cistæ* opertæ à *Sacerdotibus* puellis, altera florum, qua ver significatur, altera spicarum, qua æstas: *Virgines* istas vocabant *canisphoras*, id est, canistriferas; quarum *Cicero* meminit in *Vetere* de signis: *Tametsi* *Porphyrioluper* illo versu *Horatii*, velut qui *Iunonis* sacra ferret, *Canephoros* *Iunonis* dicit esse *Athenis*: *Orgia* quoq; hæc sacra nominabantur, sicut *idem* *Clemens* ait, ab ira quam aduersus *Iovem* concepit *Ceres*: *Catullus*;

Pars obscura

earum celebrabant orgia cistis,

Orgia que frustra accipiunt audire prophani.

Strabo lib. 10. & *Servius* 4 *Æneid*: omnia ferè sacra orgia esse à *Græcis* dicta perhibent: *Imagines* in illis sacris divinisissimarum basuerunt, *CREATORIS*, quam gestabat *Amisestis*

stes Hierophantes: SOLIS, quam facifer; LVNÆ quam minister ad aram; MERCVRII, quam præco sacrorum: Et quemadmodum in factis Dionysi circumferebatur Priapus, ita et in Isis natura muliebris, ut Theodoritus testatur, qui etiã affirmat: Iovem cum Cererè matre, & cum Proserpina filia concubuisse: Hucusq; Ludovicus: Hæc sanè non sunt adò obscura, ut Delio natatore egeant; sed quatuor illis simulachris plus dicitur, quam multis de eadè re scriptis voluminibus: siue fingatur ab ignatis in factis illis obscena & teterima tractata esse, ideoque occultata siue Iovem cum matre & Proserpina concubuisse, ac taurum Draconis patrem, ac Draconem iterum tauri patrem fuisse, siue alia hujusmodi, rei veritati nihil detrahit; Hæc enim simulachra, quæ sunt quasi muta Poësis & scriptura Hieroglyphica, aliud loquuntur, quam vulgo existimatum est: Verum quid dicam, an hæc ficta sunt? Nullo modo, sed ab authoribus fide dignis, & omni exceptione majoribus proferuntur, etiam ijs, qui hujus rei, quam nos innuimus nullam cognitionem aut respectum habent: An igitur Ethnici illi sunt Christiani facti in huius arcanis symbolis, quòd Creatoris imaginem gestent? An illis creatio nota fuit? An Moses illorum doctor, an Deus ipse ex creaturis? Sanè Arcanissima hæc esse, & supra captum Ethnicorum vulgarium clarissimè patet: Si quis prima illa paradoxa, monstrosa & naturæ adversa (nempe de Tauro & Dracone sibi vtriq; ut invicem parentibus & filijs, alijsq; hujusmodi) excipiat, ab his simulachris expositionem petat; quod & nos, paucissimis, quoad licet testimonijs recentiorum adductis, breviter præstabimus: Circa authorem primum Eleusinae solennitatis institutæ, variationem animaduertimus; cum alij ut Clemens, Melampodi, alij Eumolpo, nonnulli Eleusio principi urbis ejusdem nominis, quidam Danaï filibus, alij Triptolemo id ascribant: Quicumq; author sit, originem ab Ægyptijs ducere non est dubium; Quantū ad me, ego Eumolpo assentior, cæ ratione, quod Eumolpidæ

Nota.

Scriptura Hieroglyphica.

Ab Ægyptijs Eleusinae sacra oria.

sacerdotalem dignitatem & scientiam illorū arcanturum in sua familia diutissime obtinuerint; tum quod primus Eumolpus Triptolemi filius, ut hic Eleusi, statuitur: ut Eleusus pater, Triptolemus filius & Eumolpus primus, nepos fuerit; ex quo deinde cæteri Eumolpidae descendunt: Ceres peperit, educatur puella, cui Iupiter, qui genuit, Draco factus coniungitur; Et quidam taurum laudat Draconis patrem; & Draconem rursus tauri patrem: Hæc verba nebulosa & obscura sunt; causa est, quia involucra rerum sunt; nam si ut sonant, intelligenda essent, aut si sonarent, ut intelligenda sunt, facile ab omnibus perciperentur: Sic in occulta Philosophia Rosino teste dicitur; *Ars Astronomia & Physices legemibus patens est; Ars vero nostra, non nisi à sapientibus sciri potest: Et hoc ideo, inquit author Auroræ in prologo, Ne stolidi & insipientes naturam ignorantem, legere tamen scientes a. b. c. d. ipsis attraherent & usurparent: Quamobrem cupientes hanc scientiam oportet intellectum valde subtiliter & ingeniose acnere, sæpe & persapius, intus & extra, ante & retrò volvere & revolvere dicta sapientum. Non est enim sapientum stolidè loqui, cum intellectus verborum ipsorum maxime literarum sono contrarietur; qui enim sonum verborum acceperit, & intellectum interiorè non habuerit, nihil sibi prodest, quoniã illi dicitur id quod scriptum est; legere & non intelligere, est negligere.* At quid mirum quod Ceres peperit Proserpinam, ex Iove patre & patruo; Si Iupiter Osiris et Ceres Isis, Proserpina Otum refert, ut nonnunquam accipitur; sed per Iovem hic intelligimus sortem et tauriformem genitorem, qui vim Martis in igne representet, qui Semelen suo fulmine comburere possit, et fatum eius maturare; Nempe agens nostrum primum, quod ubicumque sit, quaerendum est; quod si in Tauri signo inueneris, fac ut ad Leonis violentiam accedat, et erit Sol in Leone, sicque secundus gradus erit completus: Ducatur ad Sagittarium, & in hoc tertio gradu pater suscipit filium, hoc est, terra recipit spiritum, et à modo ipsum fugere non permittit: Iovem si agnoveris, ex agnatione et Cererem non ignorabis; Et sic Gabricum Beix coniunges, fratrem sorori

Taurus draconis pater, & Draco rursus Tauri pater.

rori, nec opus est ad hæc authorum testimonijs, quia singulæ eorum paginæ ea inculcant: Hermes cap. 4. *votens, inquit, dominari, artemq; custodire, iunge buba aqua filium, qui est Iupiter, quod est occultum arcanum: Et mox: Ex homine non fit, nisi quod ei simile est, ut ex Tauro idem: Et si quod animal cum aliena specie cubet, nascitur quod neutro simile est: De Dracone, Theophilus in turba; Simili modo, inquit, illa mulier fugiens generos, quibus per se, quamvis irata domestica fit, ut non dedignetur se superari, ut eius coniunx suum habeat decorem, qui furibundus eam diligit, ac iugiter pugnat cum ea, donec suos concubitus cum ea peragat; & deus pro voluntate filios multiplicat; Cuius porrò decor igne consumitur: Termino enim finito, reueriitur ad eam: Dico etiam vobis, quod draco ille nunquam moritur; Tamen illam mulierem suos interficientem coniuges philosophi neci dederunt; Illius enim mulieris venter plenus est veneno. Fodiatur igitur sepulchrum Draconi, illicq; sepeliatur mulier cum eo, qui illi mulieri fortiter iunctus, quanto magis eam necit, & voluitur circa eam, tanto magis corpus eius in mulieris artibus mixtum ad mortem declinat, & totus vertitur in sanguinem: Quod cum vident philosophi in sanguinem versum, ponunt eum ad solem, quousq; lenitudo consumatur, sanguisq; arescat: Et tunc apparet venenum, & occultum manifestatur: Et in allegorijs: Sume taurum cum carne & sanguine, cornibus, pedumq; calciamentis & verte eum in aquam, & cum sanguine misce, totumq; trabe, postea assa, donec rubescat: Atq; sic patet, quod Iupiter & Ceres, seu Osiris & Isis, seu Taurus & draco concumbant, atq; ex se tauriformem filium seu filiam, Orum aut Proserpinam gignant: Nam filius genitus postea propriæ suæ matri iungitur, seu filia genita patri; ac frater sorori, avus nepti, avia nepoti; Ita enim in sola arte philosophica contingit, et non alibi; Sic taurus est draconis pater, generans generati, et draco tauri eodem modo, mutatis nominibus, rebus conuenientibus: Hoc ut manifestum fiat, consulantur authores chymici; Rosarius philosophi inquit: *Me igitur & filio meo**

coniuncto, nil melius ac venerabilius in mundo fieri potest: Et alius philof: Tol: Author Rosarij: *Me igitur mea matri & suo pectori iunge; Quia suam substantiam facio continere: Noli ergo alienum nobis introducere, nec ab opere cessare: Nam omnis natura cum sua adunatur socia, & per eam perficitur; Mater me genuit & per me gignitur ipsa; Ipsa enim primò dominabatur mihi; De cætero autem dominabor illi, quia persequutor matris mee factus sum; Priusquam ab ipsa accepi volatum, ipsa tamen meliori, quo potest modo. sicut mater pia fouet & nutru filiam, quem genuit, doncc ad statum peruenero perfectum. Id: Liga ergo mulieris lactantis manus, ut non fugiat Gubricum, id est virum, apponite sibi filium, quem genuit, ut lactet eum; Quoniam cum mulier mortua fuerit, erit bufo grossus de lacte: Et Elamellus. Tum fetus matrem devorat patremq; suum: & Idem: Matrem insige ventri sui fetus, quem antea peperit, tum demum sibi pater e-rit, ac filius ex duobus spiritus perfectus: Et Lull: Codicil: c. 14. Oportet enim matrem, que prius generat filium, inhumari in ventre filij, & ab eo generari: sic Ænigma P hil. 6. super matrem pregnantem seruum rubicundum equaliter conde & c. Quorsum et spectant ante dicta lib: 1. de Iside & Osiride, eius fratre, marito & filio; Si itaq; filius cum matre copulatur, ipse sibi pater est & filius, & reliquos cognationis & affinitatis ordines seu gradus recipit: Eodem spectat Arislei ænigma de fratre ducente sororem; Et quod Rosarij, aliq; sæpe repetunt; Coniunge ergo seruum nostrum sorori sue odorifera & inter se filium gignent, qui non assimilabitur parentibus: Erat enim nobilior & dignior illis: At cum hæc satis constent, reliqua singula, à Clemente repetita, de quasillo, rapina & alijs per se sequuntur: De virginibus canilliferis sub Dionysi festo diximus; Superest vt de simulachris illis aureis aureæ philosophiæ parum adijciamus: Deus vnus creator omnium est omnia in omnibus, et ante et super omnia; Ideoq; à sapientissimis eius solennitatis authoribus, vt summa causa efficiens, et à quo vis et potentia descendit ad operis perfectionem consequendam, ad quem quoq; omnis honor, laus et gratia, vt fluij*

ad mare immensum, omnium bonorum et donorum largitorem benignum regurgitare debeat, respicitur et per simulachrum, quatenus humanitas licet, præfiguratur: Absq; eo enim nihil fit; Ideo Hermes cap: 2. *Filium*, inquit, *ante omnia moneo te Deum timere, in quo est visus tuae dispositionis*; Qui idem fatetur cap: 1. quod artem et scientiam hanc habeat solius dei viui inspiratione, qui ipsi famulo suo pandere dignatus est: Solis deinde, Lunæ & Mercurij simulachra singula à singulis gestata sunt, non tanquam dii, alicuius Creator non adesset, qui Deus deorum est, sed vt creaturæ; Non vt ælestes planetæ, quia in illis Mercurius insensibilis est operationis præ reliquis Iove, Saturno, Marte, et Venere; et hi porius cum illo iuncti tunc essent; Sed vt planetæ terrestres seu subiecta vnius artis homogenea: Iam inde autem ab antiquissimis temporibus vsu receptum fuit apud Aegyptios per planetas seu stellas errantes cæli adumbrare virtutes seu partes operis philosophici, hoc est per nota lumina et visibilia, ea quæ essent & esse deberent arcana; Per signa signata, per imagines res ipsas: Vt enim in arte memorativa pars pro toto, et e contra, continens pro contento, instrumentum pro opere, effectus pro causa, verbum pro sententia, & litera pro verbo vel vice versa, pro arbitrio fingentis artificis ponitur & significatur; Ita et sapientissimi arcani philosophici inventores et possessores suis notis et signis seu imaginibus hieroglyphicis, à rebus notis desumptis, vsi sunt: Nisi enim res essent notæ, quæ ignotas representare debent, vtræq; manent ignotæ; Nihil autem notius, quo ad visum, sole et luna, ideoq; hæc duo lumina ad illustrandum suas res obscuras et occultas sæpissimè vsurpârunt; quibus tertium adiungunt, vt ministrum, Mercurium; Nec verò existimandum est antiquiores per signum Solis, aurum metallum notum, aut per Lunam, argentum, per Mercurium, hydrargyrum, per Saturnum plumbum, per Iovem, stannum, per Martem ferrum, communia intellexisse; Hoc enim non esset magnæ subtilitatis et minoris vtilitatis; Siquidem illis ad opus philo-

*Planetarum
simulachra
denotant: partes operis
physici.*

*Per planeta-
rum nomina
& signa nil
vulgarè in-
tellect.*

philo-

Sol quid et
Luna quid
in opere.

Philosophicum non egeamus; sed consensus omnium verè Philosophantium testatur sua metalla non esse vulgaria, vnum genere, duo numero, plura potentia & virtute, homogenea essentia & concordia, diversissima & discordia qualitate; varia colore, vnita sine: Solis itaque imago vim activam nostri subjectj denotat, Lunæ, passivam, & Mercurij, receptaculum vtriusque: Sic Rosarius Phil: Sol, inquit, est masculus, Luna femina & Mercurius sperma, eaq; tria vocat aquam illorum trium; & addit: Sed ut fiat generatio & conceptio, oportet ut masculus coniungatur femina, & ultra hoc requiritur semen: Et Lullius Theor: test. c. 47. Coque aqua iter opus unum cum residentia, constantia, existentia, atq; compone istud secundum compositionem illorum, de quibus vult componi, scilicet Sol & Luna & Mercurius noster: Rosar. quoq; ex lumine luminum: Et scitote, quod eadem sunt qua dealbant & rubificant intrinsecus & extrinsecus, scilicet Sol, Luna, Mercurius: qua tria dissoluta & fermentata appellat argentum vivum dicens, argentum vivum habet in se corpus, spiritum & animam. Et pauló antè, utraq; medicina incipitur cum Sole & Luna; sed ad rubeum fit fermentum cum Sole, ad album cum Luna: Sol capitur dupliciter; vno modo pro aqua Solis, alio pro corpore Solis: quia aqua Solis, inquit, est volatilis & corpus eius fixum, & e converso de Luna: Hermes hæc ad duo reducit, quando ait: Pater eius Sol, mater verò Luna; Item cum dicit, quod est superius, est & inferius, id Hortulanus ita explicat; Hic per superius intelligitur dignius, & per inferius indignius, ut scilicet fiat unum ex illis tribus, vel ex Sole & Luna fiat vna res, cuius partes sint aequales, & appellatur hæc coniunctio sublimatio Philosophorum: & dicitur sublimatio, exaltatio, siue dignificatio, quia Luna dignificatur & Mercurius. Nam cum facta est unio in tanta dignitate est Luna, sicut Sol & Mercurius. Vocârunt & Mercurium Draconem, ut ibidem Rosar. Et amplius notifico, quod Draco non moritur nisi cum fratre & sorore sua interficiatur, & non per unum tantum, sed per duos simul. Frater est Sol, Soror est Luna: Atq; hinc patet, cum hæc forma loquendi recentioribus sit frequen-

frequentissima, non solum Solem, Lunam & Mercurium intelligi per ista simulachra. respectu hujus artis, sed etiam per *Draconem tauri filium & patrem*, easdem res significari: quod copiosius demonstrare hoc loco necessarium non esse arbitramur. Bacchi itaque & Cereris sacris sufficienter explicatis ad Veneris amasium Adonim accedemus, de quo primo libro, cum de Syris ageremus, nonnulla, quæ ad eius solennitatem spectant, tractavimus, ideoque hic brevius percurremus; Non solum in Syria Adonia cum luctu & gaudio celebrari sunt solita (vbi fabulantur fluvium Adonim dictum circa hos dies festos in cursu sibi) sed & Phœnicia & Aegypto, vnde hæc primitus originem duxerunt: Planctus & querela, quæ ob Adonim mortuum creditum magnâ animi deiectione & tristitia vulgum exagitavit, cum luctu & ejulatione Cereris Proserpinam quærentis aut Aegyptiorum Apim extinctum deplorantium ac novum desyderantium, in causa & principio convenire manifestè cernitur: Nam cur hi populi amentes lugerent seseq; macerarent, nisi quid fundamenti in rei veritate haberent? Scimus autem Adonim nunquam fuisse hominem, nec Venerem ejus Amasiam deam, nec ipsum Martis instinctu occisum, multò minus cū mortuū sex menses in complexu Proserpinæ apud inferos & sex menses apud Venerem fuisse aut esse: Eadem de raptu Proserpinæ, quæ iisdem vicibus temporis alternatim apud Plutonium & Cererem matrem manere fingitur, dicimus: At cur Aegyptij brutum, quod ipsi extinxerāt, luxerunt? Ratio nulla fuit, nisi vt sacra sua posteris summa curâ & vigilantia traderent propaganda; cumq; sacerdotes, causam rei scientes, in morte Apis tristiores visi sint, propter novi scilicet indagationem solliciti, vulgus, vt fieri solet, tristitiam in ejulationem convertit, diligentiam in amentiam; idem circa amissionem Proserpinæ & Adonidis mortem, allegoricè intellectam, factum apparet: An Ceres filiam Proserpinam amisit, quam non habuit? An raptam dolet à Plutone, qui nunquam fuit, vt nec ipsa?

Adonia.

Adonia apud Syros celebrata.

Demus quod Ceres fuerit & Proserpina atq; Pluto, & ab hoc illa rapta, illa tristis, quid hoc ad homines viuos & rationales? Demus, quod fuerit Adonis, Venus & Mars, ac ille hujus dolo sublatus, à Venere vt vivus ita mortuus in delitijs habitus, id neq; luctus neq; gaudij causas hominibus præbere poterit, nisi ipsi sibi fingere velint: At fatemur in his mentes humanas ad superstitionem pronas, & diaboli nebulis occæcatas, in perniciosissimos & detestandos errores facillimè labi, nisi Sol ille æternus Deus sui Verbi, quod ipsa veritas est, radijs eas gratiosè illustret: Ideoq; non admirandum est, Adonia cū tanto luctu per Syriam, Phœniciam & Ægyptum, absque manifestâ causa peracta esse: Cum verò Adonis, Sol, Osiris & Pluto, ipseq; Iupiter habeatur, vt hæcenus demonstratum est, pro vno eodemq; subiecto, & vulgariter pro magno mundi lumine acceptus sit, cognito eorum vno & reliqua illa nomina, quid significēt, innotescunt, de quibus diversis locis copiosè egimus: Dicimus itaq; Adonim esse Solem Philosophicum, à Venere verè amatum, cuius ille cebrôsâ pulchritudine ille irretitus ab apro furioso Martis vim habente interimitur; mortuus lactucis plantis frigidis et humidis apponitur, perq; sex menses apud Ditem aut ejus conjugem Proserpinam detinetur; ac totidem apud Venerem: Ibi nigredinem, qui color Ditis proprius est, acquirit, hic rubedinem, quia ipsa Venus Rosea est; ideoque Rosas albas suo cruore purpureas efficit, de qua Veneris tincturâ venustè quidam Poëte canunt: ex quibus inprimis Ioh. Iov. Pontanus suo loco videatur. Orpheus, vt etiam aliàs insinuavimus, in hymnis suis semper ad vulgarem intentionem, vulgi captui accommodatam respicit, ideoq; Adonim pro Sole videtur interpretari, dum in eum describit.

Adonis quis.

Adonim allegoricè Solem esse non cœli sed Hermaphrodytum operis physici.

*Qui cunctis alimenta refers, prudentia cuius
Plurima, qui variolataris nomine Adoni,
Germinum & idem anthor, pariter puer aiq; puella,
Extincte aiq; iterum splendens labentibus horis.*

Quibus

Quibus versibus affirmat plurima nomina Adonidi tribui, ut antea recensuimus, alimenta qui cunctis rebus, hoc est, Philosophicis præstat, et germinare omnes colores in opere facit, qui nigredine extinguitur, et iterum splendescit successu temporis, qui pariter est mas, et femina semper juvenis: Ut hæcenus de Iove, Osiride, Dionysio, Apolline, Sole, qui vnum quid sunt, demonstratum est: Quæ omnia soli Soli philosophico conveniunt, non cælestij: quis enim, nisi insanus, sexum hermaphroditicū soli communi attribueret; aut illum extinctū diceret, cum sui respectu idem semper maneat, nec quoad nos extinguatur? Quis eius prudentiam iactaret nisi imprudens? Demus autem quod Græci divinitatē soli ascripserint, ut patet de Atheniensibus, qui Anaxagoræ solem lapidem ardentem esse, non deum, affirmanti, venenum dederint, ut & Socrati contra eorum deos sentienti; hoc potius tamen ex brutali affectione & irrationali persuasione factum est, quam ex Orphei vel Ægyptiorum traditione: Elephanti enim in Africa orientem Solem salutare, et quasi devotione quadam adorare scribuntur, et agrestes seu feri quicumq; populi absq; doctrinā vllā cælestia lumina Solem et Lunam pro dijs semper coluerunt, nec opus fuisset Orphicā institutione, seu ex Ægypto factam translatione; Deinde de causis solennitatum primis et vero vsu, non de supervenientibus et abusu hinc nobis sermo est: Hoc modo Solē pro Deo cultū, eiq; sacra facta esse à vulgo cōcedimus, ille à sapientibus nequam, sed oculū quid (non omnium oculis expositū cæli Solē optimam creaturam, at non deum) sēper denotatū esse: Quibus et Lampadophoria in *Promethei, Vulcani et Minerva* gratiā observata annumeramus, quippe quæ singularē communitatē cum præcipuo Ægyptiorum Deo, *Vulcano, Chymix* non ignoto, nec non *Pallade* Athenientū tutrice, sapientiæ dea, habeant; Præter hæc enim innumera quoq; alia apud varias gentes festa fuisse non ignoramus, tum etiam apud Ægyptios et Græcos, sed cū hæc & proposito nostro sufficiat & explicata per se alijs lucē præ-

Lampado-
phoria.

flent, paucis illis hoc loco contēti, cæteris super sedebimus: Erat autem Athenis consuetudo, ut nonnulli accensas faces deferentes in urbem decurrerent, alij post alios, easq; extinctas servarent, cujus verò fax extinguebatur, sequenti victoriam concedebat, qui ardentē ad metam attulerat, victor erat; si nemo, victoria in medio relinquebatur: Quod institutum licet quidam ad cursum vitæ humanæ accommodent (ut fieri posse non diffitemur) tamen si nos consideremus causas, cur Prometheo, Vulcano & Palladi ara cōmunis fuerit in Academia, longē aliter sentire cogimur: Quis enim Vulcanus? an non ignis, aut circa ignem operarius? Quis Prometheus? an non Medicinæ, aliarumq; artium, ut & metallicarum inuenter perhibetur? De eo enim sic Æschylus: *Quid proferam, inquit Prometheus, quot commoda educta per me sunt humi latentia? Ferrū vel argentum vel aurum, vel quis es, ni mentiat, reperit, quis me prior? Nemo profecto, ni velit mentiri: Artes reperta quæq; sunt Promethei:* Hæc ille: Hic est, qui scintillā ignis ex Sole mutuatus humanis mentibus infixit; Hic est qui viam Herculi monstravit ad aurea mala Hesperidum: hic est, cujus statua in dextra manu cum sceptro erigebatur: De hoc Orpheus in hymno ita canit: *Rhex conjunx alme Prometheus, quasi ipse esset Saturnus;* De Vulcano & Pallade superius satis: Ex quibus apparet revera mysticam causam fuisse, cur his dijs creditis ara communis erecta, ac solennitas lampadiferorum in eorundem honorem instituta sit: Cuius rei cum antehac meminerimus, hic eam cuiuslibet intelligenti saltem considerandam relinquimus: Ab hoc more Græcorum ignis æterna nutritio apud Romanos videtur originem duxisse, quæ in Vestæ Dæ virginis reverentiam fiebat; Interdū enim Vestam pro terra, sæpius pro igne, ignisq; numine interpretati sūt, cujus colendi ritus hic traditur: Ovid. 6. de Fastis, Vestam apud Romanos nullam imaginē aut simulachrū habuisse, ut alia numina credita scribit, quia ignis in se non potest bene effigiari; ideoque in templo ejus fovebatur ignis, & dicebatur æter-

nus,

Ara communis quibus dijs fuerit.

Mystica causa.

Ignis Vestæ sacer.

nus, cuius curam virgines Vestales habebant, quibus negligentia fovendi huic ignem crimen capitale erat: Unde dicit Valerius lib: 1. c. 1. quod Licinus pontifex Max: Virginem vestalem id est, deæ Vestæ consecratam, iudicavit igne cremandam, quod quadam nocte parum diligens æterni ignis custos fuisset. Et Titus Livius lib: 8. de secundo bello Punico ponit inter prodigia, quod ille ignis ex negligentia fuit extinctus: Ex his nemo non videt, quod si in Ægypto ad eum Vulcanus, Vulcanicæq; artes in precio fuerint, vt Lemnius ille ac claudus, ab alijs populis, despectissimus deorum, maximum ac preciosissimum templum cum consecratione et nutritione Apis, totq; Sacerdotum (ex quibus et reges electi sunt) meruerit, inde quoq; apud Græcos Lampadophoria, eius honori attributa, et apud Romanos Vestæ solennia, originem duxisse, quomodo cunq; post in abusum et oblivionem venerint: At hæc de festis, nunc de certaminibus et ludis: Hortu est si varia genera apud diversas quoq; gentes fuerint, tamen nos saltem quatuor eaq; præcipua, Græcis celebrata, peroluemus: Finis, vt dictum, institutionis festorum fuit, vt arcana sub illis latentia sapientibus nota, alijs ignota manerent, ac præterea vt vulgus sub religionis forma, deorum metu, in ordine politico retineretur, Idem et in certaminibus et ludis, tanquam à dijs ipsis confirmatis cernitur; Ac præterea, vt animosiores ab otio ad negotium, in pace ad bellum, ad corporis robur et sanitatem comparandum, nec non gloriæ et nominis celebritatem aucupandum exercerentur et incitarentur: Novimus, qua intentione ludi Equestres iam pridem apud Germanos, (quos Torneamenta vocant) inceperint, et quo auctore, nempe Imperatore Henrico Saxonico, primo, seu Aucupe cognominato, quibus vrbibus et personis celebrati sint, eorumq; finem vtilissimum toti huic genti fuisse non est dubium; Sic et antiquissimos iisdem ferè rationibus motos esse verisimile est, dum certamina diversis temporibus instituerint: Verum quid hoc ad chymiam spectet,

Vulcanus in Ægypto deorum præcipuus.

DE Certaminibus & ludis insignioribus Græcia.

Ludi equestres Germanorum, Torneamenta.

Pallas militie et artibus dea. Apollo, miles, medicus, poeta.

quilibet non indiscretus arbiter statim quæret? Fateor, quod dimicare armis, et Medicinæ vacare, divelissima sint opera, hoc ad hominum salutem, illud ad perniciem (hostium) inventum; Sed quia Pallas fingitur sapientiæ & studiorum dea, & nihilominus bellatrix, Apollo Musarum præses, Medicinæ inventor, Vates & poëta ac nihilominus Typhonis trucidator, iaculator & miles auratus, quique in his certaminibus quondam victor declaratus sit, non sine causâ ipsum in hæc aliquid iuris habere subsociamus; Idque ideo quia veram originem horum ludorum, quod ad authores, qui suis sumptibus, autoritate et iudicio primitus ordinârunt, nec non speciales fines, quorum honoribus deputati sint, fabulis poëticis et allegorijs Chymicis, involutam reperimus: De primo constat, si Imperator vel Rex vel princeps solennitatem eiusmodi incipiat, quod eius memoria nunquam deleatur, donec illa perdurârit, & post quoque literis celebretur; iam verò non succurrit, quis rex aut princeps ea certamina instituerit, qui eâ autoritate valuerit, ut gentes alias, proximas vel remotas ad unum locum convocare voluerit, aut potuerit: A privatis igitur personis ea incepta esse credibile est; et à talibus, quæ communi statui prodesse potius, quam suæ utilitati prospicere cogitârunt: Utque maiori existimatione haberentur, dij in illis primi victores fuisse perhibiti sunt: quod in singulorum consideratione manifestius apparebit: Admiratione autem dignum est, quod apud totam antiquitatem Ethnicam nulla vera, certa et definitiva temporum meta, quam Epocham vel æram Chronologi appellant, ante Olympiadum initium extiterit: Inde enim contingit quod omnia ferè facta antiquorum regum, quos plurimos fuisse etiam ante inchoatas Olympiades patet, incerta et dubia reddantur: Sunt qui illud seculum, quod Olympiades proximè antecessit, Heroicum nominent, quia eo tempore Ethnici præsupponant vixisse tot deos, deas, heroës, et heroinas, quorum res gestæ in fabulis tradun-

Solennia Græcorum à privatis videntur instituta.

Seculum Heroicum, indelicetiale est.

traduntur, sed nos, qui nec dij, nec heroës illi revera
 extiterint, heroicum appellari posse agnoscimus, ideo,
 quia tum tot heroum et deorum fabricatores vixerint,
 nempe Orpheus, et longè ante ipsum Hermes cum tot
 Aegyptijs sapientissimis Philosophis, Sacerdotibus &
 Regibus, post eum verò alij Græci, quos ante recensui-
 mus, Linus, Melampus, Musæus, Amphion, Eumol-
 pus et reliqui; Ab his enim tota deorum & heroum proge-
 nies orta & propagata est: Ab his quoq; aut eorum sequa-
 cibus primum certamen Olympicum in Dei omnipoten-
 tis honorem, proximi commodum, inchoatum & ordina-
 um esse si opinabimur, vix falleremur; Eius initium, vt su-
 præ quidam collocant in annum mundi 3189, (alij, 3187. v
 num inclusivè, alterum exclusivè intelligendo) Urbis verò
 Romæ conditionem in annum Mundi 3213. hoc est, 24.
 annis Olympiadum initium antiquius Româ: 775. annis
 circiter ante æræ Christianæ (seu Nativitatis Christi) ini-
 tium: quod tempus coincidit in regnum Sabaci Æthio-
 pis Aegyptij regis, quem Sethon Vulcani sacerdos & rex
 secutus est, & hunc Psammitichus, qui peregrinos prior ad-
 misit: Agebatur illud certamen quinto quoq; anno, vel
 quinquagesimo quoque mense, eoque mense qui Parthe-
 nius vocatus est, aut Α'πολλωνιος, hoc est, quatuor annis ex-
 pletis, quinto incipiente, ita vt Olympias spatium qua-
 tuor annorum compræhenderit: Incipiebatur die Lu-
 næ decimo quinto transacto, hoc est in ipso plenilunio,
 peractis ante solennibus, vt mos erat, sacrificijs, atque
 per dies quinque, totidem quoque ludorum generibus,
 nempe cursu, palæstra, disco, saltu, & pugilatu celebra-
 batur: In quibus præmia victoribus coronæ ex oleo
 astræ proponebantur, atque ingens honos illis habitus
 est donaque à concivibus dabantur et à magistratu im-
 munitates et privilegia plurima: Olympica dicebantur
 certamina ea, quia Olympus mons illi loco, vbi fie-
 bant, vicinus erat, nempe in Eliensium regione non pro-
 cul a Pisa civitate, et Alpheo flumine: Strabo lib: 8.

I.

*Certamina**Olympica.**Mercator**Olymp: in A.**M. 3154.**Rome con-**dit: in A. M.**3178. Na-**tiv: Christi**in A. M.**3929. trans-**ferts.*

Olym-

Olympica certamina scribit post Troiana tēpora incepisse, eo argumento, quod Homerus nullam mentionem fecit de Olympicis, cum meminerit tantum de nonnullis certaminibus funebribus: Quæ ratio conuincit probabiliter Homerum vixisse ante Olympiadum initium, et ita per consequens horum ludorum mentionem facere non potuisse; Quin ipse Homerus non satis exprimit, quo tempore vixerit, aut quibus regibus in Græcia, Ægypto aut alijs locis regnantibus; et quanto temporis spacio præcisè abtuerit à Troia evertitione, aut quibus regibus in quoq; regno illa contigerit; De quibus post dicitur: Ideoq; verè scripsit Strabo, post Troiana tempora Olympiades incepisse; Cum Troiana illa tempora in Heroico seculo comprehendantur, et nimis retrò ab Olympiadum initio retrusa sint: De authoribus primis mirum est, quod tantæ celebritatis non certa extet memoria; Verùm credendum, à paruis initijs hæc quoq; vt alia permulta, post magna facta, cepisse: Alij dicunt à Dactylis Idæis quinq;, qui ab Ida Cretæ monte in Elidem venerunt, cursus certamen primò propòsitum, & eorum vnum Herculem vocatum, præcipuum authorem extitisse: Alij Iovem ipsum hæc certamina instituisse victis Titanibus putant, in quibus Apollo Mercurium cursu superauerit & Mars vicerit pugillatus: Alij Iphitum ea primum instituisse volunt, vt Eusebius & Pausanias lib: 5. testantur. Nonnulli, inter quos Pindarus et Isacius, scriptum reliquerunt, Herculem Alcmeneæ filium, non Ixum Dactylum, Olympia inchoasse in honorem Iovis; Eum enim post debellatum Augiam Elidis regem, qui Solis & Iphibœ filius dicebatur, quoniam sibi promissam mercedem ob fimi boum purgationem non accepisset, ex Elidis populationibus et prædâ certamen Iovi instituisse Olympio, atq; illud Olympicum nominasse, referunt: Inde putârunt Herculem ipsum suis pedibus stadium Olympicum metatum esse, idq; fecisse 600. pedum longitudinis; Cumq; cætera stadia eiusdem sint pedum numeri, atq; illud reliquis longius, Plutarchus narrat Pythagoram

Prima Opinio.

2. Opinio

3. Opinio

4. Opinio

goram ex proportione pedis ad corpus humanum indagasse magnitudinem corporis Herculis, ut habet A. Gell. in initio noct. Att. Ex his quatuor opinionibus tres fabulose sunt, et una saltem hystorica fide niti videtur, nisi tot adversarias haberet, à quibus & ipsa convulsa concideret: Nam Idæi illi Dactyli seu Curetes sive Corybantes dicti, qui Iovem nutrijisse dicuntur, ac cymbalis suis vagitum eius, ne à Saturno audiretur, occultasse, si vixerint, Iove ætate majores erunt & Saturno coævi, quod tempus Aegyptij vsque ad 20. millia annorum retrò extendunt: Quod si verò ab Hercule Alcmenæ & Iovis filio deducere velint, eòdem res redit, multo magis, si ad Iovem ipsum authorem, qui cum Titanes vicerit, longè amplius spacium est, quod se in ipsum Nunquam exierit: Restat itaq; Iphitum ea instituisse: At quis ille? Rex non legitur, nec princeps; Vnde si ille est author, homo privatus est, literis & armis instructus; Verùm cum tot & tantæ allegoriæ primæ origini affectæ sint, non abs re putamus, poëtas philosophos innuere voluisse, de qua re, & à quibus authoribus isti ludi incepti essent: Si Apollo cursu vicerit Mercurium, de vtrisque certiores sumus: Novimus enim Apollinem & Mercurium ex sua genealogia, quam antè tradidimus: Hic pedibus, ille armis valet; Hic Argum saxo, ille Pythonem sagittis confecit: Hic talaria gestans volatilis, ille aureis calceis ponderosus & firmus: Nihilominus Apollo Mercurium superavit cursu: Si verò Herculi Alcmenæ filio huius certaminis instituti gloria ascribarur, non repugnamus: Quia ipse & Iovi Olympio, tanquam patri, tantum honoris debebat, et ex tantis spolijs, nempe Solis filij, præstare poterat: Sol enim inter cæteros deos aureus putabatur, curru aureo incedere, ac omnia aurea habere, ut antè diximus sub Ætæ, Solis filij, aureo vellere; Ideoq; ditissimus, qui propria armenta, boves et oves habuit in Trinacria: Sed de Augiæ huius bobus et Herculis stabulario labore inferius dicemus: Vndecunq; igitur Olympicorum ludorum initium derive-

*Apollo vicit
Mercurium
cursu.*

2.
Pythia.

tus, semper sub fabulis aliquid Veritatis Chymicæ, de eorum authoribus testimonium perhibens, delitescit: Idem de Pythijs loquendo locum inuenit: Hæc proximè post Olympia et antiquitate et celebritate fuisse ex historicis et poëtis constat: In honorem Apollinis, quod ille Pythonem in Delphis sagittis confixerit, qui postea insepultus ibi contabuit, vnde ita dictus, instituta dicuntur: Alij Pythonem pro latrone, alij pro dracone ingenti accipiunt, ijq; ex Ethnicis; Cum enim Ethnici Apollinem deum in terris versatum, armis et sagittis, vt pingiter, multum valuisse crederent et præsupponerent, nec negare possent vel auderent, ac interim irrationabile ipsis videretur tantum deum ob serpentem interfectum tantos honores adeptum, cum qualis serpens esset, aut qualis Apollo, non intelligerent, ideo explicârunt, vt potuerunt, nempe fuisse latronem vel draconem insignem: At nos Christiani, qui talem Apollinem non agnoscimus, contenti ne erimus illo responso? Minimè; Ideoq; non ad eó inconsulenter hæc exponamus, vt dicamus Apollinem hominem fuisse, qui latronem vel draconem interfecerit: Quid enim noui esset in hisce, hominem sagittis confixisse serpentem? An hoc tantâ poëtarum memoriâ dignum foret? An tantorum ludorum celebratione? Ne credamus quæso: Nam si à tam vili principio ludi isti incepissent, Authores primi abiectissimæ mentis et iudicij fuissent; De initio celebrationis loquor, non de successu: Fingunt autem præter Pythonem prius Typhonem (transpositione literarum) dictum, fuisse serpentem non procul à Cephiso fluuio, qui fluit ad radices montis Parnassi, vt quoc; ait Dionysus in libello de situ orbis, natum è terrâ à Iunone pugnam percussam, (de quo iam antè meminimus, quantæ numerosæ sobolis pater sit) quem Apollo interfecerit; Cumq; putredine tabefactus fuisset, Pythonem appellatum: Celebrabantur hi ludi vere incunre ab omnibus Cycladum insulis, vt idem Dionysus tradit: Nonnulli ad Diomedem authorem referunt à Troia redeuntem, cum effugisset tempestatem, quæ Græcis ab

Ilio redeuntibus immiffa eſt, apud Træzenios templum Apollinis Incenforis dicaviſſe & Pythicos ludos in eius honorem inſtituiſſe : In quibus antiquiſſimus mos erat, vt pulchrior ex omnibus hymnis, qui offerrentur, in honorem Apollinis caneretur : Poſtea verò cantus ad Cytharam fuit inſtitutus & aulædorum atq; tibicinum certamina : Deinde variationes aliæ ſecutæ ſunt, quas hic præterimus : Præmia ſublata & coronarium duntaxat propoſitum ex lauro, quæ Apollini ſacra habebatur : Et fuere eadem ferè ludicra in Pythicis, quæ erant in Olympicis, quadrigis exceptis : Alij dicunt palmam eius ludi fuiſſe præmium, quam, vbicunq; eſſent victores, manibus geſtabant, alij æſculum, nondum inuentâ lauro; Alij poma quædam Deo conſecrata victoribus donari ſolita, vt ſcripſit in libro de Coronis Iſter. Primum nono quoq; anno, poſtea ad quinquennium Pythia aſtaſunt, quia tot Nymphæ dictæ ſunt Parnaſides dona Apollini, cum feram trucidaveſſet, obtuliſſe : Primâ Pythiade, in quâ certârunt dij, viciffe Caſtorem ſtadio, Pollucem pugilatu, curſu Calaim, armatum Zetem, diſco Peleum, luſta Telamonem, Herculem pancratio, eoſq; ramo lauri coronatos ferunt : Prænes ab his hymnis dicti ſunt, qui in laudem Apollinis compoſiti canebantur : Erat autem rhythmus eorum ille prærunq; qui à Sophocle ſervatur in hoc Carmine, in Oedipode Tyranno :

Ἰῆς ἀλὶς παιάν,

Hoc eſt, Ieiæ Delicæ Præan : Hinc Apollo cepit dici Ieius, vt Bacchus, Eucius ; ἀπὸ τοῦ ἰεῦσαι, hoc eſt à neddendo, & Præan ἀπὸ τοῦ παίειν à feriendo : Eius dei laudes & res geſtæ canebantur idcirco ad illum placandum, quod iis delectari putaretur, cum primus is, vt fama eſt, Iovis victoris laudes Saturno de regno depulſo ceciniffet carminibus Cithara ſumpta magnificisque veſtibus indutus & coma mirificè orata, vt

ait in secundo Elegiarum Tibullus:

*Sed nitidus pulcherq; veni, nunc indue vestem
Purpuream, longas nunc bene nocte comas:
Qualem te memorant Saturno rege fugato,
Victoris laudes tunc cecimisse Iovis.*

At nos omiſſis Ethnicorum nugamentis, ſciamus Apollinem talem nunquam extitiſſe in rerum natura, ſed Orpheum ejuſque ſequaces Poetas Hieroglyphicum noſtrum Apollinem antea ſub Genealogia aurea deorum ſatis deſcriptum intellexiſſe, non Solem Cœli, ut alij putant, nec hominem terræ; Ille noſter heros jaculis & armis fortiſſimus incedens Typhonem, ſerpentem immaniſſimum interficit, qui cum ſuper.ûs declaratus ſit, hic non repetitur: De putrefactione hujus Typhonis, unde Python & Pythia nomen acceperunt, Bernhardus comes noſter ex Morieno, *Niſi, inquit, putrefiat & nigreſcat, non diſſolvetur, & niſi diſſolutum fuerit ab aqua ſua non poterit penetrari, unde nulla coniunctio, mixtio nulla & per conſequens nulla proriſum unio: Et Roſar. Philoſ. ex eodem Morieno: Hac terra cum aqua ſua putrefit & mundificatur, qua cum mundata fuerit, auxilio dei totum magiſterium dirigitur. Hermes quoque ait, Azot & ignis Latonem ablunni & nigredinem ab eo auferunt; Vbi addunt alij per ignem, ignem putredinis intelligi: Roſarius Phil. Draco non moritur niſi cum fratre ſuo, & ſore ſua, id eſt Sole & Luna, id eſt ſulphure extracto habente in ſe naturam humiditatis & frigiditatis ratione Luna, cum illis Draco moritur, id eſt argentum vivum ab eiſdem corporibus extractum à primordio, qua eſt aqua permanens Philoſophorum, qua ſit poſt putrefactionem & poſt ſeparationem Elementorum, & aqua illa alio nomine dicitur aqua fetida. Hac ſatis elucidaſſe poſſunt quis ſit Apollo, nempe Sol noſter, quis Draco, ſerpens aut Python, nempe illa aqua fetida qua putrefcit; Id clariſſime Lullius Theor: Teſt. C. 10. teſtatur: *Et hac, inquit, ratione allegoricè oportet dicere, quod magnus Draco**

Draco de quatuor est Elementis, & non intellectu literali, quia sit terra, aer, aqua vel ignis, sed sola natura est & una quæ continet in se naturam & proprietatem 4. Elementorum. Hic Draco ad Parnassi montis radices trucidatus legitur, quia ex Parnasso Apollo noster prodijt, inq; ejus vertice habitat cum sororibus Musis, & sic in eius radicibus serpentes telis conficit: Sanè digna fuit hæc bestia, quæ à tam nobili venatore interficeretur, cum habeat tot triformes fætus, quos suprà numeravimus, qui inexpertum faciliè tãquam parricidij reum de medio tollerent: Ovidius narrat à diluvio Deucalionis terram ob humiditatem putridã produxisse hunc Pythonem; idq; ratione non caret: Quia à Deucalionis & Pyrrhæ seminijs lapidosis Magnæ parentis ossibus jactis, Sole calefaciente terram suis radijs putridum hoc animal Typhon exotitur; De Diomede quod dicitur à Troja reduce, hystoriam sapit, nisi fabula subesset; de eo inferius: Quod si Pythia à Diomede supponeretur instituta, longè Olympicis essent antiquiora; imò vel hoc mundo ante nondum sex millenaria à Creatore condito, quo Osiris, Isis, Apollo, Castor, Pollux, Calais, Zetes, Peleus, Telamon, Hercules, ab Ægyptijs longè statuuntur, utpote dij, & à dijs oriundi antiquiores, si dijs placet: Ex hymnis quoq; apparet, Poëticam esse introductionem, & à literatis potius, quam armatis profectam: Musicus enim deus musico honore afficiebatur à sui amantibus Poëtis; Hinc laurus & in hunc diem hymnisonis merces & præmium: De pomis pro bravo propositis verisimile, at ex Hesperidum hortis depromptis, aliàs ridiculum fuisset poma obtulisse heroibus tantis, quæ pueris dari solent: Quod nymphæ Parnalides novem, hoc est, Musæ, Apollini, cum feram trucidasset, dona obtulerint, verissimum est; Nam decima pars terræ cum novem aquæ partibus manere in fundo traditur, iuxta numerum 9. Aquilarum, ut habetur in figura Senicris: Hæ novem Nymphæ, quæ & lymphæ videntur, dona offerunt Apollini: sed non antequam ille Pythonem trucidarit:

Qui hæc aliter exponit, quam ipsa respicitur, in abditis literis nihil intelligit, in ò vix primas ternas, licet in alijs vndequaq; doctus sit: De primis victoribus aliàs dictum est & dicetur in sequentibus: Cur Icius dicatur Apollo, ex Etymologia defumitur, quia medicus est; cur Pæan illi sacer, quia miles; nempe cum medicinâ bellator, qua ille expugnat morbos: Medicina enim Philosophica omnium morborum humano quocunque modo sanandorum expugnatrix est: Ratiò quæ additur, cur Apollo hymnis decoretur, scientibus probabilis est, quia ille cecinerit laudes Iovis Saturno depulso; Nisi enim Saturnus deiceretur è regno in Tartara, hoc est, prima nigredò, Iovi nihil imperij aut laudis esset; Ideoque jure Saturnus depositus, imò vel exenteratus à Iove filio, quia ita decuit in arte Philosophica, non in Polytica: Ibi nullum est impietatis crimen, at scientiæ præmium, hic parricidium detestabile et horrendum: Vestes quas Apollo induit purpureas, nos maximè suspicimus: quia ijs indutum esse oportet, si Pæan sequi debeat: At nos non Apollini, qui nusquam est, nisi apud Philosophos, Pæana canimus, sed Apollinis datori; (quo nato obmutuit ille Ethnicus Apollo, spiritus tenebrarum) hoc est Christo victori omnium falsorum numinum & triumphatori maximò: Nunc ad tertium Indorum genus trãibimus, in honorem Neptuni, ad imitationem Herculis qui Olympia Iovi consecravit certamina, institutum à Theseo, vt Plutarchus scripsit in vita Thesei: Alij in memoriam Melicertæ à Sisypho Æoli filio primitus Isthmia peracta esse dicunt, vbi ille Melicertæ sui propinqui cadaver agnovisset, Athamantisq; filium: Nonnulli in Scironis mortem expiandam à Theseo inventa volunt; alij ob alias causas: Celebrata autem sunt in Isthmo Peloponnesi, ad Neptuni templum ibi celeberrimum quinto quoque anno: Archias Pœta non in Neptuni sed Palæmonis honorem Isthmia fieri solita scribit Epigrammate Græco, quod ita Latine sonat.

3
Isthmia.

*Quatuor in Græcis certamina, quatuor illa
 sacra? duo Superis, sunt duo sacra viris:
 Sunt Iovis hæc, Phabiq̄, Palamonis, Archemoriq̄,
 Præmia sunt oleæ, piceæ, mala, apium.*

Fuerunt autem Melicerta & Learchus Athaman-
 tis Thebanorum regis & Irûs filij: Athamas furore
 percitus Learchum cecidit, quem mater in lebe-
 tem bullientis aquæ jecit, atque ipsa quoque mente
 capta, verita iram Athamantis e Petra Moluride voca-
 ta cum Melicerta in mare defiliit: Facta est Ino vna
 è Nereidibus, quæ Leucothea vocata est; at Melicerta
 Deus Palamon: Melicertæ corpus à Delphino dela-
 rum est in Isthmum, quod vidit Corinthi rex Sisy-
 phus: Inde Isthmia in honorem Melicertæ, iussu Nerei-
 dum à Sisypho cepta sunt celebrari: Alij alias causas ad-
 ducunt: Hæ nobis sufficiunt, quæ cum similiter ex ar-
 canis Chyriæ depromptæ sint, de authoribus horum
 ludorum non dubitabimus, quin eos hujus Philoso-
 phiæ admodum gnaros fuisse: Nam Melicerta & Leu-
 cothea filius & mater, quæ personæ sint, Etymologia,
 nisi fabulæ contextus, satis doceret: ne quid de bulli-
 tione Learchi in lebete matris consilio facta monea-
 mus; sic Prægne Ityn, Tantalus Pelopidem, Isis Osi-
 ridem, mater semper filium coxit, eaque omnia sunt ex
 arcanis Ægyptiæ Philosophiæ deprompta & magiste-
 rio Hermetico maximè convenientia: de quibus cum
 alibi latius dixerimus, ad Nemea properamus: Hæc in
 Sylva quadamita vocata, quæ fuit inter Phliuntem &
 Cleonas Achaïæ civitates in Archemori Lycurgi filij ^{4.} *Nemea,*
 honorem celebrata sunt: Alij alias opiniones de insti-
 tutione horum ludorum diversissimas adducunt: Nos
 posthabitis cæteris, illorum placita, qui maluerunt ab Her-
 cule fuisse instituta, quia Nemeæum leonem ibi oc-
 ciderit, amplectimur: Erat hoc certamen Epitaphi-
 um

um sive funebre, in quo victores apio coronabantur, quæ funebris erat planta, idque ad perpetuam Archemori memoriam: Post triennium duodecimo die mensis, qui ~~triduum~~ dictus est, agebantur: quia eo mense Theseus Amazonas debellârat: Nemeam verò qui tam volunt vocatam fuisse regionem Argivorum à bobus Iovis & Lunæ ibi pascentibus: Sylvam quoq; Nemeam fuisse, in qua leo, ab Hercule prostratus, vagabatur, sub Herculis laboribus dicturi sumus, ad quos libro sequenti enarrandos, iam nos conferimus.

Finis Libri Quarti.

Liber Quintus.

DE HERCVLIS.

Laboribus.

Amā de virtute, robore, & laboribus
Herculis immensis adeo increbuit per
totum terrarum orbem, vt ne angulus
quidam extiterit in quatuor mundi
cardinibus aut partibus, vbi non inno-
tuerit, in omnium ore & honore fue-
rit: Vnde eum quidam in confesso cla-
rissimorum virorum Herculis laudes

decantandas sibi sumpsisset carmine, alius Laconico hoc
dictorio ipsi silentium imposuit dicens: Quis ignorat lau-
des Herculis? Inopportuna itaq; & quasi absurdum, j-
mò impossibile, esse existimamus, Herculem tot seculis
retro, vt Heroa præstantissimum receptum & agnitum, vel
non fuisse omnino, vel saltem in mente Poëtarum &
Philosophorum extitisse, tanquam idæam laboriosissimi
monstrorum & tyrannorum domitoris, demonstrandum
sibi sumere: Per nos licet, vt maneat, si quis fuerit
Hercules, quomocunque vocetur vel Ægyptius, vel I-
dæus vel Alemannicus, aut alterius nationis, cum noveri-
mus omnem ætatē, omnemque mundi plagam suos Her-
cules & Marte & arte laboriosissimos exhibere, vt non o-

pus sit commenticios aut ficticios alios & remotissimos ab inferis revocare: Verum illum ipsum Heroa, cui tot, tales actant labores imperati dicuntur, vix unquam extitit facile convinceremus, non quidē hystoriarum monumentis, quæ vix vlla, nisi Poëtarum allegorica adfunt, sed ex consideratione ipsius subjecti & laborum, quos perpessus traditur: Hi enim cum ejusmodi sint, vt partim non deceant virum ad eò magnanimum ob levitatem & vilitatem, partim quia hominis vires, omnemq; rationem longè superent, inq; omnibus aureæ genealogiæ dijs deabusq; antedictis conveniant, magis quàm vlli unquam scriptores, Herculem suis vivisq; coloribus depingunt. Nam vt picturæ artificiosissimæ muta aliqua Poëlis dicuntur, sic ipsa facultas Poëtica loquens pictura æstimari non immeritò potest; Ex qua, nempe Poëtarum antiquissimorum figmentis, quicquid his vltimis seculis de Hercule scimus, hausimus; scribant hystorici, qui post Herculis tēpora vixerint, quid velint, cum vix vllus eorum Hoiæri, multò minus Orphei Poëtarum Coryphæi, ætatem attigerit; qui tamen ipsi Herculi nullo modo coætanei, vt de ejus rebus gestis hystoriam absq; fictionis suspitione condere potuerint, fuisse reperiuntur: Orpheum omnium primum figmenta & allegorias de dijs & heroibus ex Ægypto in Græciam transtulisse certissimum est; atque inter cætera condidisse opera, quæ ipse in initio Argonauticorum recenset, de laboribus Herculis: quemadmodum & de gigantibus cum Iove pugnantibus, de raptu & luctu Proserpinæ, de Cereris erroribus, de luctu Ægyptiorum Osiris causa, de Veneris & Minervæ sacrificijs, alijsque ejusmodi, quæ deinde ad Græcos profactis deorum & heroum propagata sunt: Si itaque Orpheus horum primus author est, nec ante ipsum Græcus Scriptor, nisi forte fictitijs extet, multò minus aliarū gentium, (Israëlitas semper excipio) quid nugentur illi, qui de Heroico seculo multa dictitant, quæ personæ deorum & heroum tum vixerint, quid perpetrârint, quæ

fanda

*Muta Poë-
sis Πίεκτη
λογικη.*

Orphei opera.

*Ante Or-
pheum vix
vllus Græcus
scriptor ex-
ist.*

fanda nefanda effecerint, quanto temporis spatio ante nostram ætatem in vivis fuerint, & his similia; Taceant illi præposterè rerum, quas non intelligunt, iudices aut alios scriptores Orpheo antiquiores nobis reverà producant; Nec satis est quem in medium protulisse, qui ætate minor sit longè Orpheo & Homero, figmenta autem sua seu Chronologias & personarum fictarum res gestas extendat longissimè supra Orpheum; quemadmodum multos ejusmodi inter Græcos inventos esse illis temporibus non est dubium; nec solum apud Græcos, sed etiam alios: Quæ non ideo dicta velim, quasi omnia illa antiquissima Ethnicorum in dubium revocem, sed ut saltem quorundam scriptorum errores agnoscantur, qui ut suæ civitatis vel gentis ortum à dijs demonstrarent, sedentes domi, magnas genealogias, regum à dijs ortorum, eorumque res gestas supra mille annos retrò respicientes effinxerunt: Novimus Berosum satis antiquum esse ex *Beroso statua* Ethnicis, ac similiter quâplures alios scimus Abrahamaurâ linguâ mi, Israëlitarū patris, mentionem facere, verū illi vel *posita, teste* ex Patribus & Chaldæis, aut Judæis multa per traditionē *Plinio. l. 7.* acceperunt, quæ verò de dijs & heroibus illis habent, ex *c. 37.* suis scriptoribus, rarò oculatis testibus, sæpissimè ex se ipsis tanquã aranci hauserunt: In hoc genere Ægyptij palmam præripuerunt alijs, nec non exemplum vanæ *Vana gloria* gloriolæ de antiquitate contendendi reliquerunt; quorum *Ægyptio-* nonnulli recentiores scriptores impudenter affirmant in *rum de anti-* Ægypto per octodecim millia annorū deos & heroes *quitate.* regnasse; nec id satis, sunt qui centū millia annorū tribuant Ægypto, quòd Astronomiæ & Geometriæ scientiã habuerit: Quis hic risū teneat? quis non nasū Rhinocerotis habeat? quis puer senes illos deliros præ senio nò ludat? Sed non nostrū est ad aperta mendacia responsum reddere, cū hæc se ipsi, tanquam Polypi in fame suos *Horns ab* pedes corrodant: Si Orus est ultimus deorum, qui *Ægyptus* regnavit, cum pater eius sit Osiris, & huius Satur- *dicitur Sol,* nus, huius Cælus, quis huius erit pater? nullus, quia *Bocatio teste*

Cælus est absque patre: Tota erga deorum series est, secundum Ægyptios, Cælus, Saturnus, Osiris, Orus, atque hi sunt Dij qui regnârunt tot mille annis; post hos narrantur homines regnâsse reges numero 475. ad *Alexandrum* vsque quorum singulis si deni attribuantur anni, fient 4750. anni, quibus homines in Ægypto regnauerint, cum tamen à mundi creatione ad *Alexandrum* saltem 3629 à diluuiò 1973. à Nimrodi primo regno 1842. ad eundem *Alexandrum* numerentur anni: quo exiguo temporis spatio, nondum bis mille annorum quomodo 475. reges Ægyptij regnâsse poterunt, nisi singulis quaternos attribuamus annos? Si verò quatuor menses pro integro anno numerent, vt soliti dicuntur, longè minor erit annorum summa, quàm prior, sed numerus regum non correspondebit; At si mensem pro anno lunari cõputent, concedimus ad *Alexandri* tempora 20000. annorum spatio ipsos habuisse reges; De numero non sumus solliciti valdè; *Herculis* vt monstròsa facta, ita & ortus incredibilis narratur; de quo *Orpheus* in *Argonauticis* scribit hoc modo.

Mercator
A. M. 3494.
ad Alex. numeras.

Hic prius Herculeum robur mihi cernitur: olim
Hunc Alcmena Iovi peperit coniuncta superno,
Cum latuit Phæbus longas tres ordine noctes
Continuas, caruitq; die sol, lumine Soles.

Nã cum *Alcmena* ex *Amphitryone* prægnans esset, tamen vt ex se etiam conciperet, dicitur *Iupiter* tres noctes in vnum conjunxisse, quod spacium totum in exprimendo *Hercule* absumplit. Quo Poëtarum figmento non solum contra rei ipsius veritatem, sed pietatem in deos, naturam eiusque ordinem, bonos mores & vitæ civilis institutionem peccatum est: sed excusandi videntur, si mens illorũ respiciatur, non verba, cum enim effectum non vulgare, sed optimum exprimere voluerint, optimam causam elegerunt, cum hominum fortissimum

Figmenta
somniantium.

mum, non ex homine sed deo natum finxerunt, idq; non
 communi modo, sed tanto temporis interuallo, quo vel
 mille alij propagari possent: Sic Palladem ex Iovis Cere-
 bro natam finxerunt, præternaturali partu, vt pote summâ
 sapientiâ & ingenij subtilitatem innuentes: Hercules itaq;
 cum robur & constantiam secum ferre debeat & denotare,
 á robustissimo, nempe Iove, & longiori tempore progeni-
 tus fingitur: Poëtæ enim seu primi authores Ægyptij non
 curant naturæ aut morum rationem communem in suis
 fictionibus, si saltem id, quod velint, commodè exprimant:
 Hinc tot adulteria, libidinum formæ & vitiorum monstra
 etiam á dijs, quos finxerunt, commissa ab illis etiam cum
 laude decantantur & per oppida hymnis celebrantur; Qua-
 si dicerent ac faterentur, non esse reverâ deos, de quibus
 tot & tanta fingant, sed homines fuisse, (vt nonnulli sacer-
 dotum confessi sunt,) aut deos existimari hominum ma-
 nibus fabricatos, de quibus Hermetem in Asclepio Dial:
 differentem agnovimus: Natus deinde Thebis est Hercu-
 les, Iove patre & Alcmena matre, vt dictum: Fratrem ha-
 buit Iphicium vnâ nocte iuniorem Amphitryonis filium
 miræ celeritatis & pedum levitatis: Vt autem causa ma-
 nifesta esset tot laborum ab illo vno exantlandorum,
 finxerunt, hos fato quodam illi impositos hac ratione:
 Cum nonum mensem ageret Hercules in vtero, & septi-
 mum Eurystheus Stheneli, Mycenarû regis & Archippes
 filius, Iupiter ex his duobus, illum alteri imperaturum, qui
 prius in lucem ederetur, dixit: Hinc Iuno septime mensem
 Eurystheum produxit, cum Hercules primo die mensis
 decimi postea nasceretur: Iuno autem Herculem, vt pelli-
 cis filium iam recens natum omnibus modis inuisum ha-
 buit: Eumolpus autem ille, qui librum de mysterijs com-
 posuit, scripsit, Herculem primum quidem fuisse inuisum
 Iunoni propter matrem pellicem, at placatam fuisse à Pal-
 lade, cuius etiam hortatu Iuno lac præbuerat paruulo,
 eumq; fecerat immortalem: Tumq; fabulantur, viam
 lacteam in cælo factam ex lactis effusione, cum Hercules

*Eumolpus
de mysterijs.*

*Astronomiæ
confellatio-
nes a signifi-
catis aurorum
deorum de-
ducta.*

violentius mammam Iunonis sugeret; Quod alij Mercurio tribuunt, vt supra meminimus; Voluerunt enim poëtae vt & cælum particeps esset vestigiorum Herculis; Hinc viam lacteam non solum ab eo factam fingunt, sed & omnia fere sidera seu constellationes ab aureis dijs & heroibus, eorumq; operibus aut rebus gestis deducunt, vt patet in duodecim illis cæli signis, alijsq; plarisq;: De quibus consulatur Ovidius in fastis Echæicus, & alter Nevidius Christianus, aliq; permulti: Sequente nocte post primum nativitatæ diem Herculi à Iunone duo angues ferocissimi immissi dicuntur, quos ille manibus compressis enecavit, vim sui roboris in ipso vitæ limine ostendens: Deinde cum adolevisset, licet generosissima naturæ suæ semina impressa haberet, tamen absq; magistrorum disciplina & exercitiis nihil eorum in actum producere valens, singulis in artibus, quas addiscere debebat, singulos præceptores nactus est: Iaculandi artem à Teutaro Scythæ pastore, aut, vt alij volunt, à Rhadamantho didicit: Vt alij, a Thestiade, vel Euryto: A Lino, Apollinis filio, literas percepit, cui mortem, pro didactro, cum ab eo vapularet, intulit; Musicam ab Eumolpo: Luctam & artes ceteras ludicras ab Harpalyco, Mercurij & Phanopes filio; Ab Autolyco, currus agitare, ab ipso Amphitryone, equitandi peritiâ: A Castore armatus pugnare didicit; In astronomicis autem rebus habuit virum sapientissimum ac optimum Chironem magistrum. Hi octo singuli suam operam collocârunt in vno Hercule erûdiendo: Vt enim plures noctes ad eius conceptionem, ita & plures præceptores ad eruditionem requisiti sunt; Illis, vt esset & viveret, ab his vt benè, procuratum est: At qualis tandem Hercules futurus sit, quis quærat, an saltem fabula per hominum ora obambulans, an verò talis vnquam heros extra allegoriam natus sit? Herculem talem & tantum hominem, aut potius semideum fuisse, Ethnicis facile persuasum est, qui crediderunt Iovem Deum, Saturni filium in terris versatum omnis generis adulteria, stupra, homicidia & eiusmodi alia

*Octo magi-
stri Hercu-
lis.*

*Deorum gē-
tilium sum-
mus qualis
fuit.*

commisisse, cum multorum regum & deorum filiabus cōcubuisse & ex illis liberos suscepisse, ex quibus & Herculem unum, in quem omnes sui corporis ac roboris vires contulisset Iupiter, putârunt; Cumq; Iupiter potentissimus deorum & quasi omnipotens præsupponatur, non illi factu difficile aut impossibile existimârunt filium, tot monstrorum domitorem & rerum aliâs incred bilium effectorem, mundo producere & offerre: Ideoq; illi omnia Herculis facta pro factis & non fictis acceperunt; Vnde autem hæc opinio in vulgi mentem peruenerit, ex circumstantijs partim ante dictis colligi potest: Nomen Iouis à Iehouah remansisse apud ethnicos non est dubium; Cumq; Iehovah sit omnipotens, qui filium suum in mundum missurus esset, vt Diaboli monstrosa opera, hoc est, Cerberum, Inferos & huc spectantia alia destrueret, quemadmodum sub vmbriis, aut etiam, vt dicitur, ex apertis Sibyllarum vaticinijs apud ethnicos eruditiores constabat, hinc occasionem præbuisse potuit figmento de Herculis, Iouis filij, robore & inuicta fortitudine: quorsum & videtur spectare, quod idem Hercules fingatur tres dies ac noctes in ventre ceti degisse, velut de Iona in sacris legitur, qui fuit imago Christi, per tantundem temporis in gremio terræ olim permansuri & post resurrecturi; Cumq; Hercules ab alijs dicatur tempore Sampsonis vixisse, forte ab hoc multa ad Herculem afficta credi possunt; Sampson autem robustissimus heros haud dubia fuit figura & typus Christi victoris super diabolum omnesq; suos hostes triumphaturi; Talia, inquam, à vera Israëlita hystoria petita occasio est fortè præbuerunt, multa Herculis laboribus afficta fuisse, vt & ipsi Aegyptij vel alij ethnici tantum Heroa habere viderentur: Sive hæc ita se habeant, siue non, nos existimamus primam originem fictionis huius allegoriæ de Herculis laboribus aliunde produci, et antiquiorem esse ipso Sampsonem, vel etiam Hermetem: Cum enim hic Herculis mentionem faciat, nempe ipsum vna cum Prometheo et Mercurio Isidi vt Aegypti præfectum, ab

*Fr. Iun. in
pref. Gram:
Hebraea.*

*Multa Her-
culis labori-
bus afficta.*

ab Osiride constitutum esse, videtur Herculis nomen antiquissimæ memoriæ esse: Et si ab adiunctis aut parallèlis, vel quod dicitur, noscitur ex comite, qui non dignoscitur ex se, aut ex causis effectus, ex magistris discipulus, ex factis efficiens, prospicitur, non dubitamus Herculis allegoriam de tot & tantis laboribus effectam (quia si eos hystoricâ fide dignæremur, essemus non solum insanores Ethnicis, sed et sacrâ fide priværemur) Personam artificis, qui arcânissimum Aegyptiorum arcanum inuestigare et perficere velit, graphicè depingere; Quod etsi primâ fronte obscurum appareat, faxo tamen, Deo dante, vt clarissimè resplendet, omnibus dubitationis nebulis discussis & remotis, primò in genere, post sub lingulis laboribus specialiter: Si parentes Herculis consideremus, pater est Aureæ genealogiæ præcipuus; Quorsum igitur pater, eodem et filius refertur: Ex tertio autem libro constat de Iove, quis sit, et quorum filiorum pater: Quæ ibi demonstrata cum adeo firma sint, vt nullo modo labefactari queant etiam ab eo, qui Ethnicus esse malit, quam Christianus, dummodo tamen non ex figmento faciat hystoriam, hoc loco repeti non debent; Hercules itaq; filius talis est, qualis pater, at diverso respectu; Hic agens internum artis nempe præcipuum subiectum, ille autem agens externum, nempe ipsum artificem designat: Et quidem non totum artificem, sed potius manuū eius operationem, et invictam constantiâ et robur in inuestigando et perficiendo id, quod requiritur: Cum enim præter id in artifice consideretur ingenium subtile, naturale, et non sophisticum, et sapientia, hæc adumbrantur per Mineruam seu Palladem, vt sæpè dictum est, antè sub Iasone, et post sub Vlysse; Hi enim tres videntur Artificem philosophum depingere; Nempe Iason, quid inuestigari, quomodo tractari & qua arte vinci debeat; Hercules quantâ animi et corporis constantia idem quæri, elaborari et perfici cõueniat; De quibus, ne quis nostram hanc solam opinionem putet, sic Aurel: Augurell: lib: 2. Chrysi: *dites ubi pæline eburno*

*Parentes
Herculis.*

Aurel

*Aurea perpetuo depectunt velleri Nymphae:
 Quae prima Heroum pubes raso sancta petiuit,
 Nec timuit tantos per fluctus querere summis
 Tum ducibus ditem sub Iasone & Hercule Colchoni;
 Alter mauiatam noto de vertice pellem,
 Principium velut ostendit, quod sumere possis,
 Alter, onus quantum subcas, quantumq; laborem
 Impendas crassam circa molem & rude pondus,
 Edocuit; Neq; enim quam debes sumere, magnum
 Inuenisse adeo est, habitum sed reddere massam,
 Hoc opus hic labor est, hic exercemur inanes
 Artificum cura, varijs hic demq; nugis
 Se se ipsos aliosq; simul frustrantur inertes.*

Iason:

Hercules.

Præter hos duos, in Ulyssæ quoq; errores artificis varij tanquam eius magistri describuntur, de quibus circa finem sexti libri agetur: Si quis autem exillimet, Herculem ac Iasonem, vt & Ulyssæ, ad Chymicos artifices referri non posse, propterea, quod hi sint heroës armis clari, rebus gestis insignes, principe loco nati, & contra Chymicæ dediti plariq; abiecti animi, humilis originis, nullius celebratæ, nisi forè quod carbones multos consumant, et non pauci ob fraudem; Imò quod Chymia non sit ars, nisi astutia, nec utilis, at damnosa, nec difficilis aut adeo laboriosa, sed facilima tot libris prostituta vulgo & operarijs vilissimæ; Huic ita censenti velim censoriam illam virgulam ademptam tam diu donec ipse censeatur an eâ dignus sit: At à quo censerî debeat? Sanè à mortuis, qui dicuntur, vt

*Consiliarij
 mortui opti-
 mi censes.*

consiliarij, sic censes iustissimæ; qui abiq; assentatione Veritatē fallitati præferunt: Eat itaq; talis immaturus cēsor ad auctores mortuos, non fabros aut lanios, huiusmodi similes, sed ad literatos, non geometras, aut iuriconsultos, aut alios artium trivialium magistros, sed ad Chymicos, nec eos quoscunq; qui rosaceam distillant, aut absynthiten faciunt, verum ad artifices opere et effectu probatos, quoru aliquot habemus centurias: Nos hic vnus aut alterius ex illis dicta citabimus, quibus probabitur, sanitatem et robur

corporis, nec non manuum operationem in artifice vero et perfecto requiri; Geber in sum: perfect: cap: 4 *Dicimus igitur, inquit, quod si quis non habuerit sua completa organa, non poterit ad huius operis complementum pervenire per se, velut, si cecus fuerit, vel extremis truncatus, quoniam non vivatur à membris, quibus mediantibus ars hæc perficitur, tanquam natura ministrantibus: Si verò fuerit artificis corpus debile & aegrotum, sicut febrientium vel leproforum corpora, quibus membra cadunt, & in extremis vita laborantium, & iam etatis decrepitate senum, ad artis complementum non perveniet: Hæc ille: De constantia & perseverantia idem cap: 5. & 7. Oportet etiam, inquit, ipsum sedulum operi usq; ad consummationem ipsius insistere, ut non opus detruncatum dimittat; Quia nec scientiam proficiam ex opere diminuto acquireret, sed potius desperationem & damnum. Caetera huc non adducemus; Quam difficilis verò hæc ars sit, licet vera, id raritas verorum artificum demonstrat, præter eorum testimonia; Quibus asserunt ad huius artis perfectionem assequendam plura præsupponi; Sic enim Arnoldus Rosar: l. 2. c. 5. In ipso ergo tria sunt inquirenda, scilicet subtile ingenium artificis, opera manuum et arbitrium; quod quidem requirit divitias, sapientiam & libros: Similiter Lull: theor: test: c: 31. Et idcirco fili tibi dico, inquit, quod tria requiruntur, scilicet, ingenium subtile, naturale, non sophisticum, manuum operatio, et liberum arbitrium, et hoc requirit sapientiam, divitias et libros: Sapientiam ad sciendum, ut facere: Divitias, ad habendum potestatem faciendi: Libros, ad intellegendum et periciendum diversum, qui est in multis gentibus: Hæc Lullius: Quæ sane Iasonis pericula & Herculis labores videntur requirere, nec abiq; Vlyssis erroribus perfici posse; Si quis de difficultate chymicæ plura desideret, consulat aliorum de hac re libros: Nobis hic sufficiat, Herculem, quem in cunis reliquimus, (tam in tenellâ ætate serpentem philosophicum constringere se exercentem) aut apud tot suos magistros instituendum, pro artifice laboriosissimo operis philosophici intelligi, demonstrasse: Præter patrem & agnatos Herculis aurex genealogiæ agnitos, ipse Osyridi*

Caetanei
Herculis.

cocta-

coætaneus statuitur, ab eoq; Præfes Ægypti relictus, qui Nili impetum comprellerit, Buliridem, Autæum Prometheum & Mercuriũ, collegas, præfectos officijs certis habuerit, vt primo libro docuimus; Quorũ priores duos ipse fingitur trucidasse ob tyrannidem; Atq; hic vixit Hercules Saturni, Osiridis, Iouis & cæterorum deorum tempore, imo Argonauticæ expeditionis & Troianæ, cuius si haberetur ratio, forte ad aliquot millenaria annorũ, iuxta Ægyptiorũ traditionem se extenderet; At quales sunt eius socij Argonautici & Troiani, item Mercurius & Prometheus, talis & ille: De illis omnibus & singulis sub cuiusq; tribu actum est: Magistri quoq; Herculis discipulum depingunt & ignaris ob oculos ponunt; Inde vt apud Gelliũ habetur facilè ex Protagora de Euathlo iudicium fieri potuit, quod proverbio locum fecit, Mali corui malum ovum; Hæ autẽ sunt artes, quibus eruditus traditur, Iaculatoria, Poëtica, Musica, lucta, curruũ agitatio, equitatio, armaturæ instructio & astronõmia: Hi præceptores: Rhadamantus, Linus, Eumolpus, Harpalycus, Autolycus, Amphitryon Castor & Chiron; Ijs artibus ab his præceptoribus Hercules instructus tot & tantas res illustres perfecit: Ita Marte & arte inclytus Heros evasit, virtute duce, labore comite: At de his alij iudicẽt ex antè relatis, nunc labores Herculeos aggredimur, quorum præcipuos, etiam vltra duodenos illos delibabimus: Iuno itaq; Herculi infestissima fingitur ipsi hos labores per Eurystheum imposuisse, vt univrsam terrarum orbem monstris horrificis expurgaret: Primum omnium laborum Herculi fuisse memorant Leonem Cithæronum, à monte Cithærone ita vocatum, occidere; Fuit autem hic leo non Asiaticus aut Africanus, sed plane cælestis profapia; vt de eo Chrysermus lib: 2. rerum Peloponn: sic scribit; Iunonẽ supplicũ de Hercule sumere volentẽ, Lunã in auxiliũ, carminibus magicis vsam accivisse, quæ cistã spuma implevit, è qua natus est hic leo: Hinc Anaxagoras asserit hunc leonem ex orbe lunæ decidisse in terram; Qui penitus invulnerabilis erat, nec sagittis

Gell: lib. 5.

c. 10.

Artes, quibus eruditus Hercules.

I.

Leo Nemeaus vel Cithæronaus.

confici potuit; Quidam dicunt, quod Iris, lunonis nuncia istum leonem gremio stringens in montem Opheltram deportarit. Hanc itaq; beluam Hercules, cum vix decimum octavum ætatis annum attigisset, aggressus, cum sagittis ledere non posset, ad clavam, quæ multo ferro gravis erat, ventum, cuius crebris ictibus ipsum prostravit, deinde nudis manibus diripuit & dissecuit, pelle ipsi detractâ, quam pro tegumento corporis in posterum gestavit. Heroicum sanè hoc est facinus & Hercule, tanquam altero Sampsonè, dignum quod hystoriæ fidem cum admiratione impetraret, nisi adderetur signum hieroglyphicum leonis, ipsum invulnerabilem ex Luna, eiusq; spuma procreatum, decidisse; At quid hoc, dices, ad chymiam, leonem prosternere? Maxin è, inquam; Quia artificii Chymico cum leone congregiendum est, per è invulnerabili, qui quoq; ex spuma lunæ natus sit; Audiamus vnum & alterum testimonium de vtrisq; De Leone viridi notius ferè est, quam quod probatione egeat: Huius meminit Morienus: Cum inquit, *Sume fumum album & leonem viridem & almagra rubrum & immunditiam mortui*: Et paulo post: *Leo viridis est vitrum, almagra quoq; est laron*: Rosar; phæx tabulæ scientiæ maioris: *In primo habetur, in leone nostro viri & veris materia; & cuius coloris sit & vocatur adrop, azot aut duenech viride*: Riplaus; *Nulum corpus, inquit, immundum ingreditur excepto vno, quod vulgariter vocatur à philo'sophis leo viridis*; In Epistola Solis; *Beatus, qui cogitat in eloquio meo, nec dignitas mea ipsi negabitur, nec vilescet per carnem infirmatus leo*: Et in parabola de Venatione leonis, apud Seniolem; *Dixit ergo Marchos matri suæ; Quomodo venaris leonem? & admirata est mater eius, & dixit: Ego respicio in eum &c*: *Cum autem apportaverit illum super ignem, facit odorem, quem diligit leo*; *Cum vero leo odorat lapsæm illum, venit v-lex, ut intret thalassum illum vitreum &c*: Et hic lapis, quem asligit leo, est femina: & que sequuntur: *Author quoq; consilij solis & lunæ explicans Epistolæ solis ante dictum: Leo, inquit, id est, sol infernus, vilescit per carnem,*

*Hieroglyphi-
cum signum
leonis.*

hic est Metaphora; sicut Leo fortis & rex animalium vilescit per infirmam carnem suam, die enim quarto in quartum, quartanam naturaliter patitur, ita Leo natura per carnem suam sibi contemperatam lunarem vilescit & eclipsatur: Hæc ille: Ex quibus satis apparet quid Leo sit in arte, & quod sapenumero pro subjecto ejus vsurpetur; Dicit quoq; hic ultimo citatus author, leonem esse Solem, qui habeat sibi lunarem naturam adjunctam; unde patet, cur hic leo dictus sit ex Luna decidisse; Nam reverà Leo seu Sol artis ex Luna decedit: At quod dicitur de sputo Lunæ, fortè peregrinum a stimari posset unde Leo ille generatus est; sed si authores nostrates consulantur, manifestè constabit ipsos sapius sputi Lunæ mentionē facere; sic Author Auroræ, cap. 12. Aliqui, inquit, Philosophorum posuerunt esse totum arcanum in eo & vocaverunt ipsum diversis nominibus propter nature sue excellentiam; ut in libro Turbæ Philosophorum scribitur, quia quidam vocarunt ipsum à loco, ut gummi, sputum Luna, quidam à colore, ut sanguis: ubi notandum, quod dicit author à loco vocari sputum Lunæ; quo videtur respicere ad Leonem in loco Lunæ generatum ex spuma; sputum enim pro spuma dicitur & habetur: Si Turbam consulamus, in multis locis quoque invenietur sputum Lunæ; Nam Astratus, Qui veritatem, inquit, vult assequi, capiat Solis humorem & sputum Luna: Item Pythagoras, Intelligendum vobis à tribus, quod Sulfur, & calx & alumen, quod ex pomis & Kubul & sputum Luna ac sputum combustibile, omnia illa scilicet nihil aliud esse, quam aquam sulfuris & aquam ardentem. Et Astratus: Præter hæc dico, quæcunq; est precisissus arena maris rubea, & est sputum Luna, quod Solis lumini unguur & congelatur: Belus quoque, Quidam sputum Luna, quidam cor Solis eandem aquam nominaverunt Ex quibus pro exemplo adductis satis elucescit qualis sit leo, & qualis sit Luna, ex cujus spuma seu sputo generatus ille dicatur; item, quis labor Herculeus in hoc trucidando, nempe Philosophicus; Non enim eminus sagittis, sed comminus clavâ, quam post Mercurio consecrat, & manu

cum prostermit & diripit, donec pellem ipsi detrahat pro
 insigni victoriæ: Sic enim Basilius Valentinus, *animal*
de oriente, inquit, *pelle sua leonina spoliari debet, eiusq; ale*
evanescente atq; tum simul ingredi magnum Oceani salum, cumq;
per chritudine iterum egredi. His rebus gestis de Leone au-
 ditis, Rex Bæotia, qui quinquaginta filias habebat, spe-
 rans fortissimam ab Hercule sobolem suscipere, seq; nu-
 merofo nepote avum reddere, eidem omnes subiecit si-
 mul, quas ille vnâ nocte prægnantes fecit, exemplo na-
 turæ, vt rarissimo, sic stupendo; quod quidam pro decimo
 tertio labore eiq; durissimo his versibus testatur:

Tertius hinc decimus labor est durissimus, vnâ

Quinquaginta simul supra vit nocte puellas:

Niholominus constat Theophrastû Græcum authorem
 antiquum & fide dignum scribere suâ atate Indum quen-
 dam vsu vnus herbæ vel radicis Venericos actus septuage-
 sies continuasse, sed authorem cum remedio interiisse:

Quomodocunq; sit, Allegoriam in his rebus, vt & alijs,
 præsumimus, licet for:è quid tale per artem præstari pos-
 sit, non tamen ideo censemus adeo memorabile, vt Hercu-
 lem dijs annumeret: De Proculo Cæsare, quemadmodum
 ipse sibi testis est, scribitur, quod centum Sarmaticas vir-
 gines, bello captas, spacio quindecim dierû, quantum in se
 fuit, omnes mulieres fecerit, forté Herculis exemplo in-
 stigatus: At Herculeæ illæ pëllices omnes mares peperisse
 narrantur, quod vim ejus summe calidam arguit; Nos vt
 factum accipimus, sed non imitandum Proculo, sed Phi-
 losopho in arte occultâ, quâ masculus cum fœminis con-
 jungitur, si pondus observes, quinquaginta; Nec enim absq;
 cãusa ab Arnaldo ros. l. 2. c. 16. dicitur; *Cum autem terra*
exhauserit de aqua quinquagesimam sui partem, cuiò illam sub-
lima fortiori igne; Cuius & meminit Lullius in codicille,
 Paragrapho, *Partus verò terræ, c. 53* & alij permult; Terra enim & aqua sunt masculus & fœmina: Præter
 dictos filios Hercules innumeros alios ex Megara Cre-
 ontis filia, alijsque concubinis suscepit, ab ipso patre tru-
 cidate;

2
Quinqua-
giata vir-
gines vna
nocte gra-
vide facta.

Virilia sanè
facta.

cidatos aut in ignem coniectos; Dicitur autem Creon fuisse rex Corinthi, cujus filiam Glaucam Iason quoq; post Medeam duxit, sed illa ab hac veneno infecta interiit: Hinc Hercules ab Eurytheo vocatur, vt hydram immanem & formidabilem plura capita habentem, in palude Lerna Argivi Mycenæiq; agri versantē interimeret: Hæc sub platano ad fontem Amymones amplissimâ educata erat, septem, vt alij, 9. vt alij, 50. capitum, quorum si vnum exdebatur, priorum numerus duplicabatur continuò, nisi quis concisum reliquum colli thyrsu igne statim combussisset. Hydræ venenum fuisse pestiferum hominibus, & aquas & ærem infecisse, ipsamq; campestria loca imperfacto devastasse aiunt: Hercules cum torribus accensis ad eam accederet ab Iolao auriga adjutus, Hydræ cancer à Iunone missus subvenit, at tandem ab eo suppressa est: De Cancro & Hydra in Cælum à Iunone translatis ex fabulis constat; Vbi notandum Astrologos signo Canceri, quod & situ & magnitudine signo cælesti impar est, nempe extra suum locum, nimisque exile existens, multa à natura Canceri retrogradi piscis desumpta assignare, et sic de Leone, tauro, ariete, virgine, geminis, et reliquis omnibus constellationibus, vt et Planetis singulis pro suo iudicio facere, cum tamen illos respicere oporteret, an Deus illam naturam & denominationē dictis stellis imposuisset, an verò homines pro suo arbitrio; si homines, ex qua causa, an eâ, quæ conveniat earum stellarum naturæ, an ex alia? Atque sic inveniunt omnes illas denominationes à fabulis profectas esse; fabulas à rebus terræ, non cæli, nec quicquam significare de stellis firmamenti aut Planetis superioris Mundi, at de rebus alijs occultis effectas: et introductas esse; Geometria quoque Cælum dividere potest in duodecim signa cælestia æqualia secundum polos Zodiaci vel in totidē domicilia secundum a quastorem & polos Mundi, vel secundum horizontem et Zenith, at quid hæc divisiones effectuum stellis impertiri possunt? Nihil

3

Hydra Lerna.

Astrologia ab Aegyptiorum et Græcorum fabulis orta apparet.

Erectio Cæli figurarum vnde dependat.

*Causa cur
certis stellis
certa zires
asscripta sint
apud Ethni-
cos, ex allego-
rijs patet.*

hil opinor, quicquid ab experientia petatur probatio, quæ nulla est: Hæc monere volui ideo, ut abusus Astrologia, qui ab Ethnicis unà cum tot superstitionibus derivatus est, caveatur, verus & legitimus usus Astronomiæ probetur: Nam veteres Ethnici, qui reverà putarunt Hydram illam à Iunone ut & Cancerum syderibus illatum esse, & sic etiam alia quæcunque animalia in deorum naturam sydeream migrasse, suo quasi jure istis constellationibus vim & potestatem illorum animalium, vel in illa attribuerunt: Nam si Achelous fuit Taurus, & postea in Cælum translatus, inque certas stellas dispositus, aliquid taurinæ virtutis obtinebit; & ita de reliquis; Hoc fuit fundamentum doctrinæ Astrologicæ ab Ethnicis ad nos propagatæ, quod nisi ex his animadverti possit, vel integro libro, si opus esset, facile demonstrari liceret: Sed ut ad rem redeamus, hydram esse aquaticum Serpentem, vel in aquis degentem, ipsum nomen indicat; at multorum est capitum, quorum vno resecto, priorum numerus crescebat, solumque remedium fuit combustio cum igne; Si Hercules talis fuisset, qualis fingitur, nihilominus appareret hanc esse Allegoriam; Quid multis? noster Serpens in arte ex aqua concrevit; Libri nostrorum pleni sunt hujus descriptionis; Basiliius Valentinus de occulta Phil: cap. 1. Quomodo Mercurius natus sit, inter cætera Allegorica tradit, ex aquis serpentem seu hydram, Orcaes dictam, ejectam, ex cujus faucibus vapor & fumus igneus expiravit; & quæ addit, huc non adducenda; Præterea infinita loca sunt hydram nostram attestantia, quæ præterimus, & saltem unius Lullij vnicum testimonium pro præ & ad rem huc transferemus; qui Thebr: test: c. 3. *Quartum est, inquit, quædam substantia procedens ex minera sua, & infra ipsam magis propinqua natura metallorum, quæ calchantis & azos vitreus ab aliquibus nominatur, quæ est terra & minera metallorum, & alio nomine vocatur Vrisius, lucens et album, in occulto rubrum, nigrum et viride publicè, habet colorem lacertæ venenose, immediatè ge-*

neratus

*neratus ex argento vivo, materia supra dicta, imprægnata ex dicto vapore calido et sicco sulphureo in sua resolutione congelata in lacertam, ex quo est forma et species spiritus factis in mixione, cuius est calor mineralis multiplicatus, qui est vita metalli: Hæc lacerta & serpens & hydra nostra est; quæ si non ritè occiditur, reviviscit, hoc est, volatilis fit, & viva permanet; Draco enim non occiditur nisi suo fratre & sorore simul: Comburitur autem extremitas eius colli igne; Nam cum igne tota res perficitur: Quæ intelligenti sufficiunt: ne quid dicam de veneno ejus, quàm multis pestiferum existat artificibus eam occidere frustra tentantibus: Post hanc Hercules aggressus est Cervam aurea cornua & æreos pedes habentem, de quibus superius, lib. 2. satis egimus. A Centauris deinde irritatus, cum apud Pholum vini potione exciperetur, magnam eorum manum occidit: Per Centauros autem, Titans, Satyros, Silenos, agrestes & heterogeneas partes admixtas denotari non dubitamus; Excipitur autem Centaurorum iustissimus & sapientissimus, quia Saturni filius, Chiron, Herculi ab institutione Astrologiæ: At quæritur, quid hæc Herculi profuerit? Responderi potest, quia ad Atlantem montem, & Astrologum, cœliferum tendens, eâ opus habuit, ut cœlum sustineret, donec ille de aureis malis Hesperidum percunctaretur, vel quod verius ego arbitrer, ut stellas centrales & subterraneas agnosceret, ut Solem, Lunam, Mercurium in conjunctione simul observaret, Saturno in Capricorno, Venere in Tauro, vel vice versa positis; Ad Aprum mox Hercules sese accingit capiendum, qui in Erymantho Arcadiæ monte natus à Diana Phocidis agro immixtus erat, vbi cum omnia vastaret, propter altam nivem defessus ex fruticeto quodam extractus & victus ab Hercule ad Eurysteum deductus est: Locum natalem hujus belux non ignotum fuisse constat, nempe montem Arcadiæ, ex cuius quoque monte Cyllene prodijt Mercurius, qui idcirco isti apro popularis est: *Fili;* inquit Calid: cap. 10. *vade ad montes India**

4

*Cerva aurea
cornua &
æreos pedes
habens cursu
capta:*

5

*Centauri
deleti.*

6

*Aper Ery-
manthus.*

die & ad suas cavernas, & accipe ex eis lapides honoratos: Rolinus; Rebis nascitur in duobus montibus: Et mox, Dant Rebis montes, dracones, terraq; fontes: Ralis, Contemplare altissima montana, que sunt à dextris & à sinistris, ac ascende illuc, ibi lapis noster invenitur, & in alio monte, qui fert omne genus pigmentorum & spiritus, vel species ibi similiter est: Morienus; Conscendite alta montana arboribus conferta, quia ibi lapis noster invenitur & absconditus est: Hermes, Recipe lapidem nigrum, lapidem de montanis India, quod est intus, mitte foras, & quod foras est, mitte intus: Et Maria: Accipe herbam albam, claram, honoratam crescentem super monticulis; Idem testantur omnes Philosophi ex montibus nostram materiam depromi; Ita & multæ feræ ab Hercule domitæ à montibus cognominantur, vt antè dictus Leo Cithæronæus, Heliconius, sic aper Erymantheus, quod hic semel monuisse sufficiat. Postmodò cum Augias, rex Elidis, Solis filius stabulum trium millium bo-um fimo refertissimum haberet, jubet Eurystheus Herculem hoc vno die purgare; cumq; eò accessisset Hercules, pactus fuit Augias, se decimam partem omnium animalium esse daturum, si eodem die stabulum illud purgasset; quo purgato cum Hercules mercedem flagitaret, negantem dare sagittis confecit; E cuius spolijs, vt diximus, certamina Iovi Olympico instituit. Maximum hunc licet vilissimum, nec tanto heroë dignum, fuisse laborem, ex proverbio, cui de re summi studij, operæ & curæ locum fecit, apparet: Quis enim maior Hercule, Iovis filio? quid vilius, si metum purgasse? Nihilominus illi hoc oneris imponitur, eâ quoq; necessitate, vt vnico die, quod pluribus facilius fuisset, perficiat; Ne quis autem existimet pauca fuisse animalia, numerus trium millium ascribitur; Et sunt, qui addant, multis annis id stabulum non fuisse purgatum, ad eò vt in suprema parte seu tabulato boves congesto fimo jam starent; Vnde concludi posset hunc laborem ter mille hominibus alijs nimium fuisse vni Herculi imperatū & peractum: Ad impossibilia nemo obligatur,

7
Stabulum
Augie pur-
gatum.

vt dici solet, at Hercules solus incredibili labore astringitur: Sic ejusmodi nocturnum laborem iã ante susceperat vnã nocte conficiendũ, quem pluribus repudiasse non poterat; Imò & cervã cursu defatigandam, & leonẽ manibus diripiendũ subierat, quos iaculis aut sagittis prostrasse majoris artificij quàm laboris fuisset: Ita semper conditio & lex addita laborum Herculeorum magnitudinem videtur auxisse, ne satis fuerit eos factos, sed & utiliter & tanto tẽpore: Boves hos fuisse Augiæ Solis filij fabulantur, quos ille absq; dubio ex patrimonio suo accepit; Quia Solẽ boves & oves in proprijs pascuis quamplures habuisse, memoriæ proditum est; Quid autẽ per boves intelligatur sub Apis declaratione & alibi diximus, nempè materiã Philosophicã, quæ cum in fimeto reperiatur, hoc est, vilis sit aspectu, ac multis superfluitatibus circumdetur, à quibus purgari debet à Philosopho, non inconcinnè traditur Herculi hunc laborem stabularium impositum esse; Nec enim id absque labore ac fatore fieri existimandum est: De vilitate & in-
Stercutius.
ventione eius sub Stercutij muneribus seu sterquilinio cõsentiunt omnes authores, quorũ paucos adducemus; Morienus inquit, *Sapientes autẽ disposuerunt & dixerunt quid si hoc quod queris in sterquilinio inveneris, illud accipe, si vero in sterquilinio non inveneris, tolle manũ à marsupio: Omnis enim res quæ magno emitur precio, in huiusmodi artificio mendax & inutilis reperitur.* Sic Avicẽna dict. 1. c. 2. de anima: *Invenimus scriptũ in lib: Aristotilis, quẽ fecit de lapidibus, ubi dicit; Duo lapides iacẽt in stercore, vnus fatens & alius bene odorans, parum appreciati in oculis gentium, si scirent gentes eorũ valetudines, tenerent eos honorificè, sed quia nesciunt eorum valetudinem despicunt & dimittunt eos super stercorea in locis fatentibus, & qui coniungat eos, ibi est magisterium:* Et Gratianus: *Et si hoc in stercore inveneris quod tibi placet vel expedit, nihilominus tolle:* Et Mercurinus apud Rosar: *Est lapis occultus et in imo fonte sepultus, vilis et cietus fimo vel stercore relictus: Vilem esse & parvi precij nec rarum;* Ardoldus novo lum: c. 1. *Venditur, inquit palãm minimo precio:* Et Bernhardus Comes: *Versatur ob oculos toti mundo, nemo tamen cognovit eorum, qui sunt in mundo;*

mundo; Rosar: Phil: Et si vero nomine nuncuparem, insipientes omnia esse non crederent; De odore ejus, inquit Morienus, Ante confectionem nimis est gravis & fetidus, & post confectionem est eius odor bonus, iuxta hoc quod sapiens dicit: Ista quidem aqua è corpore mortuo & iam inanimato tollit odorem: Nam & eius odor est malus & odori sepulchrorum assimilatur. Et Calid. ca. 9. Et est lapis vilis, niger, & fetens non emptus precio: De vilitate & despectione eius Scites, Mundus, Zeumon, & alij Philosophi in turba attestantur, quorum dicta non opus est citare; Cum itaque boves Philosophici sive Solis in tanto fimo stabulentur, ab eo purgandi sunt Herculeo labore, quod quilibet ipse præterquam quod omnes authores id inculcent, imaginari potest, cum ex hac re vilissimâ fetidâ & abjectâ preciosissima Mundi medicina fieri debeat, id absque labore non contingere; Solus testis S. Thomas de Aquino sufficiens, qui se artis veritatem quidem invenisse, eiusque medicinam perfecisse tradit, sed tantum laboris & fætoris perpeßum esse, ut non nisi certa causâ inductus artem denuó incipere velit; Porro cum apud Stymphalum Arcadiæ lacum aves essent Stymphalides ideo vocatæ, quæ carnibus humanis vescerentur, Hercules ad eas abigendas iussu Eurysthei profectus, quas ille crepitaculorum æneorum à Pallade acceptorum tinnitu fugasse memoratur: Instrumentum illud Crotalum dictum à Vulcano fabricatum erat, quo solo aves illæ Ploides quoque vocatæ, non sagittis, abigi poterant: sic enim Apollonius libro secundo Argonaut: de illis scribit:

*Sed neq, ut Arcadiam petijt vis Herculis arcu
Ploidas inde lacu volucres Stymphalidas ullâ
Pelere vi potuit: namq, hoc ego lamine vidi,
Ast idem ut manibus Crotalum pulsavit in altâ
Existens speculâ prospiciens, protinus ille
Cum clamore procul linquentes littus ierunt:*

Hunc Herculis laborem si quis ad literam, vel etiam ad mores, vulgaremve physicam interpretetur, nugæ esse

In Secret. s. 9

8.

Aves Symphalides fugatæ.

Crotalum Vulcani opus.

esse rugacissimas, imo ineptias & tricas pueriles, nemo non videt: Quid enim tantus Heros crepitaculo Archytæ aves pellere diceretur, quæ sagittis abigi non poterant? Hoc naturæ adversum, illud rationi haberetur: Si quis verò ad opus philosophicum, quò vnicè spectat, accommodet, omnium laborum est pulcherrimus & evidentissimus; Imò a severare audeo, apud omnes ferè authores recentiores, vix arcanius & præclarior exemplum fundamenti artis extare, hoc ipso, per tot ætates mundi non intellecto & ad nos vsq; derivato; Testes appello eos, non imaginarios (& ex tabula nautas, aut cortice nantes aut codice vno per transfennam salutato scripturientes) sed qui Crotali illud genus à Vulcano fabricatum; nec non Stymphalidas aves reverà agnoscant: De his, nempe avibus, meminerunt plurimi philosophi, iam vocantes eas partes volatiles, faciliè fugituras, nunc aves volantes; Vt & de Crotalo seu ære philosophico, fixo, figente eas: Author consilij consol: Constans in turba dicit, *Nihil aliud curate, nisi quomodo duo sunt argenti vicia, scilicet fixum in ære, et volatile fugiens in Mercurio;* Et Invidus dicit, *quod hoc sulfure, id est, argentum vivum consuevit fugere, et sublimatur, sicut vapor: Oportet enim alio argento vivo sui generis, id est æris retinere et fugam cohibere, quod si cum albo vel rubeo sulphure sui generis non misceatur, id est auro vel argento, procul dubio fugiet:* Hæc ille; Qui paulo pòst: Et Eximidius dicit; Dico vobis veraciter non est tinctura Veneris, nisi in ære nostro: Et ad figuram Senioris; *Dux, inquit, aves sunt homogeneæ, id est unius naturæ, et sunt lapis sapientum, masculus est sine alis, id est non potest volare, quia de se ignis non potest ipsum corrumpere, nec exhaerere in igne, vel nullum salium, vel spirituum aut aluminum, nisi aquila nostra dicta; Avis verò alata est femina, quæ cum corporibus corruptentibus consumitur.* Lullius epum è theor: testi: c. 57. *Ideo tali aqua inquit, fiximus aviculas in aere volantes, virtute lapidis nostri: Vulcani itaq; arte & Palladis instinctu Hercules seu artifex adiutus, Crotalo aves Stymphalidas, ex putredinoso lacu exortas, fugare potest; Fu-*

gatæ dicuntur, quando non amplius apparent volantes : Addunt nonnulli, inter quos est Timægetas, his avibus alas & vngues ferreos fuisse, vt Harpyijs aureos; Quod mirandum est, & genus avium facile declarat; nempe metallicum, licet potius ad violentiam earum, quàm substantialiam in hæc respiciatur; Hinc in Cretam Hercules, cum ibi taurus furiosissimus, Neptuni irâ agris immissus ignem efflans naribus & quosvis obvios interimens, omniaq; vastans vagaretur, Eurysthei iussu se contulit; Quem mox captum ad eum adduxit. Quid per tauros significetur, iam sæpè repetitum est; Et si verò hic ignem spargat naribus, tamen eiusdem census est, cuius & illi Iasoni domiti, alijq; plurimi: Mox ad Diomedis equos mandandos missus est: Erat autem Diomedes Thraciæ rex Cyrenes Martisq; filius, ferocissimos equos habens, quibus captos hospites laniandos exponebat: Hunc Hercules captum equis suis lacerandum, talionis lege, crudeliter exposuit, ac post ipsos equos trucidavit. Mirum est Herculem contra Martem, eiusq; filium quid tentasse, cum videatur omnino Marti dicatus ob strenuitatem & fortitudinem; Verùm notandum, illum à Pallade & Vulcano, nec non Mercurio quid opis & auxiliij accepisse, à Marte nihil: A Mercurij enim filio eruditus multis artibus, et à Pallade sæpè monitus, à Vulcano instrumenta adeptus est; Ne quid de Lino Apollonio aut Chirone Saturnio dicam; Ideoq; post laborum suorum finem non Marti, sed Palladi aram et Mercurio clavam dedicat et consecrat: Per equos idem subiectum philosophicum denotari certissimum est; Cum enim id omnia mundi nomina ferè habeat, cur non et equus noster dicatur? Sic Rhasis in epistola; *Coopertorium*, inquit, *equi pallium nostrum album, & equus noster leo fortis sub pallio coopertus*: Diomedes quod sit Martis filius et Iovis nepos, auræ genealogiæ particeps videtur: ideoque propter Iunonem aviam Herculi infensus fingitur; Eius equi dicuntur hospites seu advenas ignotos discer-

9.

Taurus furiosus Cretæ captus:

10.

Diomedis equi cum ipso trucidati:

discerpere ; Quod an fiat in Chymia illis, qui ignoti habentur vero subiecto, non opus est probare, cum sit in oculis & querelis ferè omnium : Signum quoq; roboris Herculei est, quod traditur in agro Epidaurio-
 rum oleam manu capiens circumduxisse, quæ illam figuram accepit, vt versilis vocaretur, non procul à templo Dianæ Coryphææ : Hoc etsi quis ad hystoriam flectere possit, cum videamus eiusmodi arbusculas sæpè numero inflexas, & Milonis illius Crotoniatæ, aliorumque veteris & recentis ævi, plus quàm humanum robur audiamus, tamen ad eadem, ad quæ reliqua eius opera, spectare non abs re arbitramur : Nisi enim hæc fiat inflexio seu circumductio vasis philosophici, non continebit spiritus volatiles, vt multis in locis philosophi innuunt ; Nempe Morfoleus, Mundus, Alstratus & alij in turba & alibi : & quidam expressè ignito gladio vel forcipe id fieri debere asserunt ; Cum itaque sit hoc opus arti necessarium, meritó quoque antiquissimi per similitudinem alicuius Herculei laboris id expresserunt : Olea autem Palladi sacra est, cui et ars : *Quis, inquit, Ar- moldus in novo lum : c:8. ergo faciet talem aquam ? Certè dico, quod ille, qui scit facere vitrum : Hæc enim materia nihil aliud est, quàm de se ipsa vult sibi adiungi ; Nam omnia, quibus indiget, in se habet.* Quibus verbis innuit, illam materiam nil requirere, quam sui solius inclusionem in vitro ; Imperavit deinde Eurystheus Herculi, vt Hippolytæ Amazonum reginæ baltheum, quem pulcherrimum esse audiverat, ad se adferret : Idcirco Hercules navi ad Amazonas traiecit ; Cumque Mygdon & Amycus fratres in Bebrycia iter impedire ipsi cõarentur, obruncati sunt, & vniversa Bebrycia occupata : Cum Amazonibus deinde congressus multas ex his superavit, donec reliquis in fugam versis, Hyppolitam reginam earum cepit, quam Theseo expeditionis illius socio concessit, baltheo ad Eurystheum delato : Amazonas aliquando fuisse quis dubitaret, cum tot & tanti scriptores

11.
Olea arbor circumflexa:

12.
Hyppolita Amazonum regina baltheus detractus.

de eo testentur, at quæ de Herculis cum ijs pugna narratur, allegoriam potius, quàm hystoriam, sapiunt: Viragines sunt illæ notæ philosphis, fæminæ, si sexum; pugnatrices & masculæ, si animum spectes; Cum his congregandum est Herculi artificii, earumq; reginæ preciosissimus baltheus detrahendus, qui constat adamante & carbunculo, carissimis & rarissimis huius mundi, Medicinis, inquam, albis & rubeis, auro millies preciosioribus: Eodem itinere ad Amazones contendens Hercules reperit Hesionem Laomedontis filiam Ceto immani expositam, quam à Ceto liberavit; Ob quod beneficium cum Laomedon ipsi equos præstantissimos promissos non daret, ob hominis fallaciam Troiam aggressus, regem obruncavit, Hesionemq; Telamoni socio dedit, & Priamum, Podarcim ante dictum, ab Heliione è captis emptum, vt pote fratrem, Hercules regnare postea permisit. Et hæc fabulosa esse & omnino allegorica ex sequenti libro patebit; Cetus aëtris illatus traditur in rei perpetuam memoriam, & Priamus regno restitutus, vt esset causa Troiæ denuo occupandæ et destruendæ; Hesiōne Telamoni, vt Hyppolita Theseo, expeditionum socijs, concessa pro bravio, ac sola Herculi gloria retenta est: Iussit deinde Eurystheus puniceos Geryonis Hispaniæ regis boves, qui hospites vorarent, ad se adduci; Ad quos profectus Hercules, boves regis, eiusq; custodibus, Orthro, cane duorum capitum, dracone 7. capitum, et Eurytione ministro, cæsis impetravit: Quos ex Oceani insula Gadira ad Tartessum per id temporis celeberrimam Iberiæ civitatem abegit: Quibus locis duas columnas Hercules crexit, tanquam suorum laborum terminos, quarum alteram Calpen, alteram Abylen vocavit, posuitq; eas in finibus Libyæ et Europæ, quem admodum Bacchus columnas duas magnas crexit in Oriente. Hæc alij pro hystoria accipiunt, ab Ethnicis edocti, qui omnia, vt dictum, Herculis facinora verissima habuerunt, vt et Iovis aliorumq; deorum: At parcius ista viris tamen obijcienda memento: In reliquis, Ethnicis

scripto-

13.

Hesionem liberatam à Ceto:

14.

Laomedon truncatus.

15.

Geryonis boves abducti: Pomp. Mela l. 2. et Liv: l. 8. dec: 3. Carceiam post dictam scribunt, Silius l. 3. et eius interpret eà esse colligit vadiani testimonio.

16.

Calpe et Abylen columnas posita. Nota:

Scriptoribus credimus, non in illis, quæ dicuntur Heroico illo seculo contigisse, longè antequam mundus à Creatore nostro conderetur: Ideoq; pro nunquam factis, sæpissimè dictis & fictis & semper creditis ea accipimus: Ægyptij antiquissimi ab his locis valdè remoti hæc finxerunt, suisq; scriptis inseruerunt, à quibus Græci, & ab his cæteri mutuati sunt: Antea narravimus hæc loca, versus occidentem & Hesperum ab illis sita, celebrata fuisse ob metallicas fodinas, ideoq; à Phœnicibus maritimis populis omnium primò petita & occupata; Idq; allegoriæ de bobus ex Iberia abducendis fictæ locum dedisse: Contempleremur autem hos boves penitús, cuius sint possessoris aut domini, cuiusve coloris et excellentiæ, et faciliè agnoscemus: Geryon ille tricorpor, Chrysaoris filius, hos boves habuit; Quem fingunt aliqui fuisse Iberiæ seu Hispaniæ regem, ideoq; trium corporum dictum, quia terni essent fratres in regnis vniti et concordés; Fateor hæc dici, at neuiquam probari posse; Ita Ethnici exposuerunt, qui nunquam Tricorporem viderant in rerum natura, ne fabulæ viderentur res gestæ Herculis: At cur Geryon est Chrysaoris filius, hic ex Medusæ sanguine natus? Cur ipsi fuit canis duorum et draco 7. capitum, cur boves punicei? Hæc omnia allegoriam, præter antedicta, ostendunt: Et ne longius hic morer, Geryon est ille, vt antè quoq; ipsam meminimus, de quo dicit Author coniugij Ex Hermete; *Tres facies, id est, spiritus vidi, ex vno patre natus, id est, vna progenie, quia ipsorum est vnum genus, quarum vna est in igne, altera in aère, tertia in aqua: Quia scilicet Hamuel commentator Senioris dicit: Est aqua vita triplex, quia est, vnum, in quo sunt, scilicet aër, ignis & aqua, in qua est anima exorta, quam vocant aurum, & vocant eam aquam divinam: quas scilicet facies, pater eorum coniunxit, pater, id est, genus vnum, quia homogenea sunt: Hæc ille: Idem habetur in cuiusdam philosophi rythmis; Qui de tribus illis faciebus ita vnitis, inquit; Sed gratia Dei semper manent simulque in magnifico regno triumphant*

Geryon quis.

Pater, cum filio vna in sede resident, senisque magistri facies in medio apparet, pallio sanguineo visibilis: Ex quibus quoque vltimis verbis de colore puniceo seu purpureo & summé rubro ac Tyrio bouum Geryonis iudicare liceat: Hic enim color convenit illis bobus, cum iam adultæ ætatis sint; custos est illis adhibitus canis & draco, Typhonis & Echidnæ soboles; De quibus antea satis: Si quis dicat Herculem revera boves illos abduxisse taliq; colore, ille sibi placeat, mihi non item; Nam si Hercules in rerum natura fuisset, & tantus heros, an abactor bouum extitisset, an ideo regem voluisset aut posset cum suis obruncare? An boves per tantum locorum spacium per maximam terræ partem egisset? An ideo purpureos fuisse credemus tum temporis, & iam desijisse? Nugæ nugarum æstimantur, si hystoria spectetur; Si allegoria, seria rerum series sese offert; An quoq; credamus, vt iidem Ethnici scriptores addunt, Herculem tum Libyam ab Europa separasse & mari mediterraneo dedisse ingressum? Si in cunis iaceremus omnes, persuaderi possemus ab illis, quasi aniculis garrimentibus, paganismi antiqui scriptoribus & poëtis; Eiusdem veritatis habentur Hercules, cuius Dionysi seu Osyridis columnæ; Sic enim Ægyptij domi manentes et Vulcano suo litantes, totum mundum subiugârunt, tam ad Occidentem ab Hercule Ægyptio, quàm ad Orientem ab Osiride, columnis et terminis suæ peregrinationis et victoriæ erectis: Nec satis erat ob boves tam preciosos in Iberia Herculi pugnasse & obruncasse regem, sed in itinere quoq; multas aduersitates passus est: Alcyoneus enim gigas ad Corinthi Isthmum occurrit, qui trucidatur; Dercylus & Alebion Neptuni filij eos in Hetruriam egerunt, à quibus cum taurus aufugisset & transset in Siciliam, Italiam postea nominârunt, cum Tyrrhenorum linguâ taurus, Italus dicebatur: Erycem Veneris & Butæ filium, Siciliæ regem, boves quoq; appetentem, & regnum suum pro ijs deponentem victor interemit: Siculos quoq;

Rex spoliatus bobus & vita ab Hercule.

17.

Alcyoneus gigas.

19.

Eryx.

quoque impetum facientes in boves, fugavit : Hos tandem Mycenæ ad Eurystheum deduxit, quos omnes ille Iunoni immolavit. Satis sanè est, si non nimium, ob boves mactandos tantum laboris subijisse ; Hinc auctor auroræ, numquid, inquit, non legistis multoties, quod arcantium arcanorum & thesaurus thesaurorum præcuntibus in via non ponitur ? Quod si sic publicè poneretur, arcani nomine privaretur, testante Beato Gregorio : Depradari desiderat, qui aurum publicè in via portat : Nam arcarum eò quod in arca clausum esse deberet, dicitur. Quod in abactu horum bonum patet, qui ab omnibus appetuntur, deprædantur, vi, fraude, precio, depositoque regno, & difficilimè ab Hercule toties rapti recuperantur & custodiuntur ; Tot deorum filijs interemptis, ut Terræ, Neptuni et Veneris ; Sed hæc satis ex præcedentibus intelliguntur : Antequam verò Hercules ad boves contenderet, solis radijs nimium calefactus, arcum vel in ipsum solem intendit ; Quare Sol eius vires et animi magnitudinem admiratus AVREVM POCVLVM illi donavit, in quo Oceanum ad boves capiendos traiecit, ut ait Pherecydes, in 3. lib. hystoriarum ; Atque ubi per Oceanum navigaret, poculumque magnoperè fluctuaret, iratus Hercules vel contra Oceanum arcum intendit : Navigij hoc genus, quo utitur ad boves iturus, nunc esse desijt, quia viliora ligna, quam metalla sunt ; Attamen illi antiqui hystorici id inter hystorias referre non dedignati sunt ; Donum Solis aureum quòd amplexus sit Hercules, se muneribus placabilem ostendit ; Luxa illud corundem : Placatur donis Iupiter ipse datus : Rasis in Epist. Et hic, inquit, & hic navis nostra in mari nostro plena gigantum : Quæ de minis Soli et Oceano intentatis dicuntur, invictam animi virtutem arguunt, quæ virum magnanimum decet, (dum tamen absit iactantia Xerxis Persici regis, qui Pontum certo verberum numero castigavit, Athum montem loco submovit & fluuios exiccavit) iuxta illud Horatij :

20.

In solem arcum intendit.

21.

In Oceanum arcum intendit.

Lib. Car. 2.
Oda. 10.

Non si male nunc, & olim
Sicerit, quondam Cytharâ tacentem
Suscitat Musam, neq̄, semper arcum
Tendit Apollo:

Rebus angustiis animosus atq̄
Fortis appare, sapienter idem
Contrahes vento nimum secundo
Turgida vela.

22.
Aurea mala
Hesperidum.
23.
Cygnum ag-
gressus.
24.
Antaum pro-
stravit.

Post hæc ad aurea mala ex pomis Hesperidum auferenda profectus est, de quibus superius lib. 2. copiosè tractavi-
mus: Cygnum quoq; sibi resistentem aggressus est, à quo fulmine cælesti diremptus est: Deinde Antæum terræ filium obvium habuit, qui 64. cubitorum longitudinis in omnes peregrinos inhumanus erat: Hic ad luctam provocavit Herculem, à quo cum sæpe prosterneretur in terrâ, pristinâ virtute auctâ resurrexit fortior, quod cum intelligeret Hercules, eum compræhensum sublimem à terra tã diu sustinuit, donec expireverit maximâ vi brachiorû Herculis: Cui fabulæ Natalis expositionem mox addit huiusmodi; *Quam rem ego, inquit, sanè nihil aliud significare crediderim, quàm medicorum quoddam dogma, contraria scilicet contrariis esse curanda, ut nomen Antæ videtur significare, quod tamen potest à multis polyticas transferri aëiones & iudicia, & ad utilitatem universæ humanæ vitæ: Cum enim Hercules Sol existat, terræ frigida contabesceret, quæ nimio calore fuerint exusta, quæ propter revocat in vitam ipsam Antæum; sic namq; docemur calidâ agritudinis refrigerantia medicamenta esse adhibenda, at non violenta tamen, ne propter antiperistulum fiat apertura: Hæc ille: Quæ quidem per se vera arbitramur, & in schola medicorum vel parùm institutis notissima, sed non esse eiusmodi dogmata, quæ occultari debeant sub vmbribus allego-
riarum, tum quia vulgaribus per se absq; fabulis pateant, nec magnæ subtilitatis inventantur (asinis queque & ovibus, stupidissimis brutis, nimum calorem*

calorem & frigus declinare, vt & humiditatē & siccitatē callentibus, & vnus immoderationi alterius contrarietate succurrere, naturæ instinctu conantibus) tum, si non paterent absq; fabulis, per fabulas multo minus innotescerent: Inde stultiores stultis videntur, qui has fabulas de ijs rebus effectas credant & ebuccinentur; Quis ex Hercule faciat Solem cœli, qui in ipsum Solem cœli intendit arcum, vt modo diximus? Satius esset fateri se non perspicere res sub illis fabulis latentes, quàm ita emendicare expositiones nec rei, cui applicant, nec à qua sumuntur, convenientes: Omne quod dicitur, scribitur, fingitur, pingitur, ad locum communem vel Ethicæ, vel Physicæ, vel fabulosa hystoriæ accommodari potest; nec hoc est artis magnæ, sed potius memoriæ, at res arcanas suæ propriæ naturæ, veritati & homogeneitati restituere, hoc est ingenij & veritatis amantis: Vna res autem de vna veritate, & veritas vna de vnâ eademq; re prædicatur, & non de aliâ, propriè loquendo; Quomodo igitur Hercules nunc erit Sol cœli, nunc heros terræ, aut Rex Ægypti, aut alius quivis? quomodo nunc contrarietatem in Physica, mox quid in Ethica, paulò post in hystoria personam significabit? quomodo erit Iovis filius, Ægypti præses, monstrorum donitor, virtutis specimen, tot vitiorum & adulteriorum, furtorum, rapinarum & homicidiorum perpetratore? Hæc omnia vni veritati non conveniunt, sed aduersissima sunt, nisi quis velit omnia de omnibus, vera et falsa simul dicere et credere: Quicquid hic de Hercule dicitur, idem et de Iasone, et tota deorum, deorumq; genealogia, omnibusq; allegorijs et fabulis hæctenus explicatis, intelligi debet: Nos novimus & ad nauseam ferè inculcando probauimus, vnâ, vnâ, inquâ, vnâ esse rem occultè habitam ab antiquissimo huc vsque tempore, de qua omnes illæ fabulæ et allegoriæ fictæ, & in medium mundi, hoc est, scripta Ethnicorum et Christianorum, productæ sint; Cum illa vna re conveniunt mirè non solum ad vnâ omnes de Hercule fabulæ, sed et pluraq; a-

*Diversissima
Herculi at-
tributa in
expositione.*

liæ, ita ut non opus sit, has nunc ad morum, nunc ad vulgaris Physicæ, paulò post ad alterius scientiæ doctrinã intricatissimè & alienissimè exponere: Sileant igitur & Harpocrati Ægyptio litent, qui sibi declaranda sumunt, quorum ipsi ne umbram capiunt, ac docere ea alios non erubescunt, quæ nunquam didicerunt, interim tanquam ingrati muli, matrem omnium scientiarum, post Dei sanctissimam doctrinam, antiquissimam et genuinam, calcitrando & conviciando petentes, & nullo modo agnoscere inter scientias etiam communes volentes, Chymiam pura, Medicinæ generi humano utilissimæ genitricem & reliquarum artium Reginam; Quid? si fallerentur suo iudicio illi putatitij & putidi censores Dei donorum, qui quæ ipsi non acceperunt, ex Dei manu convicijs, tanquam vulpes ex corvi rostro caseum blanditijs, si possent, extorquerent, cum ita scribunt;

Mater scientiarum Chymia.

*Ars fallax in visa bonis dulcedine captos
Iucundè ut perimis? dementibus improba Siren:*

Et quæ idem author plura eructat, de inscitia ejus ac canina facundia potius quàm de doctrina in arcanis aut de voluntate benevola testimoniũ perhibentia: Antæi personam esse fictitiam, nullo etiam demonstrante, patet, Est enim Terræ filius, hoc est, absq; patre & matre obscurissimus, ex Poëtarum cerebro progenitus, qui faciè 20. alios communis staturæ homines exæquaret, turri ingenti comparandus; Ejus quoq; mentio fit in administratione officiorũ Ægypti, vnâ cum Busiride, Hercule, Prometheo & Mercurio, Isidi relictis velut præfectis ab Osiride, in Indiam profecturo: Significat autem lapidificam virtutem in se transfundendi matrem suam, quotiescunq; tangat eam, quæ vis inde provenit, si summa fixi superet summam volatilis, ut alibi copiosè à nobis dictum est; In Ægyptum postea profectus Hercules Busirim, Neptuni & Lybies filium, quia ille advenas Neptuno patri immolârat, cum filijs intereunt.

Busiridjs

25.
Busirim in seremis.

Busiridis iam antè l. 1. meminimus; hujus laudes scripsit I. Socrates, Virgil: autem Georg: l. 3. ipsum non laudari dignum vocat, cum inquit;

*Quis aut Eurystea durum,
Aut illaudati nescit Busiridis aras?*

Strabo l. 17. Busiris, inquit, nullus nec rex fuit nec tyrannus. Per Arabiam deinde Hercules transiens Tithoni filiū immanissimum in peregrinos obruncavit. Mox ad Caucasos mōtes & Hyperborcos profectus aquilam, Typhonis & Echidnæ filiam, Promethei jecur vorantem sagittis tranffixit, & Prometheus solutis vinculis oleastri liberavit. Hinc cū Acheloo, qui tauri formam sumpserat in Calydone colluctatus, cornu ejus fregit, pro quo redimendo Achelous Amaltheæ, Harmodii filix, cornu Herculi largitur, quod ille omnibus fructibus refertum Iovi consecravit. De Busiri iam antè egimus; Tithonus Laomedontis frater ab aliis fingitur, pater Memnonis amasij Auroræ, estq; eiusdē classis cum reliquis; Prometheus à Mercurio, Iovis jussu, Caucaso adalligatus fingitur, quia ille jgnem ex solari lumine in ferula accensum ad homines attulerat, ac Pandoræ donum, vt Hesiodus habet, recipere noluerat, cui Aquila jecur quotidie renascens exedat; Hæc ab Hercule confixa dicitur: De Prometheo jam sepe meminimus qualis sit, cujus profapix & nominis; Aquilam pro materia volatili & penetrante ad interiora accipimus, cuius Philosophi plurimis locis meminerunt; Aquilam quasi aquam interpretantes, vt Senior in figura decem aquilarum alijque, et rationem addunt, quia, inquiunt, vt pennæ aquilæ aurum facile assument, si deurentur, ita et hæc aqua facile fit aurea, imò alias penas corrodit aquilina penna vt aquila ipsa aves, & sic aqua Philosophica: Hinc Basilus Valentinus; *Pennis*, inquit, *avis de Meridie potenti fera de Oriente cor ex pectore eruit*: Hæc Aquila ab Hercule figitur sagittis,

26.

*Tithoni filiū
um quoq.*

27.

*Prometheum
è vinculis liberavit.*

28.

Acheloi cornu fregit.

hoc

hoc est, fingitur Philosophicis armis et Vulcanijs: Aquila ob parentum claritatem facis inelariuit, de quibus supra aliquoties: Aquila enim volans per aërem (vt Avicenna in Port: Elem: tradit, cumque secutiferé omnes) et Bubo gradens per terram, est magisterium, quod Philosophicum Symbolum et Hieroglyphicum. In igne Rudolphus

*Armorum
insignia &
privilegia
Aurhoris.*

29.

Cacum latronem oppressit.

30.

Duodecim dijs aras erexit.

31

Mercurio clavam dicit.

32.

Ex fonte Lethio bibit.

33.

Cerberum ex Inferis eduxit.

34.

Theseum liberavit.

2. Imperator piæ memoriæ, Medicinæ chymicæ amantissimus ob singulares causas nostro clypeo vnâ xū duplici Galea superimpõsita inculptū voluit, concessis insuper Privilegijs Palatinatūs, vt vocant, et exemptionis fortissimissimis: Achelous, Ætolix fluvius est in taurum conuersus, vt à Poëtis fingitur, De cornu Copiæ et Analthææ, vnde dicatur, sub Dionyso, lib: 3. ex Ægyptiorum traditione narravimus, per quod Medicinam auream Philosophicam omnis generis fructibus refertissimam intelligi, et nihil præterea in mundo, nisi improprijsimè, pro certo novimus; Idem Hercules Cacum Vulcani filium tricipitem latronem in Aventino monte oppressit; Duodecim dijs aras erexit, vt pote Iovj, Neptuno, Iunoni, Paladi, Mercurio, Apollini, Gratijs, Baccho, Dianæ, Alpheo, Saturno et Rheæ: Et post è gigantibus victoriam aiunt Herculem suam clavam Mercurio cognomento Polygio consecrassè, quam aiserunt ex oleastro fuisse et repululasse, actisq; radicibus insignem arborem factam esse. Ferunt eum, antequam ad inferos descenderet, ad Octam accessisse, atq; ex fonte bibisse, qui inde labebatur, ob cuius vim cum omnium præteritorum esset oblitus, fontem illum Lethium nominavit, vt ait Demophatus in rebus Ætolis: Iustus deniq; est Hercules ab Eurytheo Inferos adire, et maximè horrendum inferorum canem Cerberum ad se adducere: Hic fingitur 50. habere capita, trina canina, reliqua et caudam Draconis: Dijs itaq; sacrificijs ritè peractis, in Tanaro promontorio antiū subivit, trajectoq; Acherontè et reliquis inferorum fluminibus, Theseum super saxo sedentem et Pirithoum invenit, sed quia sponte et consulto Pirithous eó accesserat, illum

lum ibidem reliquit, Theſcum, quia neceſſitate coactus fuerat Pirithoum ad rapiendam Proſerpinam comitari, liberauit; Menætium inferorum bubulcum repugnantem interemit, omnia eius oſſa confringendo; Cerberum, cuius morſus nullum erat remedium, cepit: In ripa Acherontis albam populum invenit, ex qua coronam ſibi fecit, cuius exterior foliorum pars nigra eſt ob fuliginem: Hinc iſta arbor Herculi putabatur poſtea ſacra: Demum Cerberum per Træzenem ad Euryſtheum deduxit, cuius ſpuma per vomitionem eiecta, aconitum præſentiſſimum venenum eſſe ſingitur: Cumq; Cerberus ex inferis adductus videatur ſummum Herculearum virium, cætera ſi quæ ſint eius facta, volentes hic præterimus & Herculem ideam perfectiſſimi artificis, ſeu philoſophi ſeu medici chymici nunquam non eſſe, ex his quæ dicta ſunt, agnoſcimus; faciliuſq; ex ipſius Herculis manu clavam extortam iri, quam philoſophicam hanc interpretationem fabularum de ijs & heroicis prolatam, ex intelligentium mentibus exemptam & deletam fore non iniuria nobis promittimus & pollicemur: Cacus, Vulcani filium ob furtum Hercules interemit; Niſi enim temperies ignis adſit, malum evenit, (quod Cacus ſonat) & furtum ſeu ſpolium committitur in bobus philoſophicis; Hinc Mundus in turba: *Monco, inquit, caveatis, ne compositum fumiget & fugiat.* Et Author conſil: *Qui me miſerculam offenderit, & à quiete mea diſperſerit, do plagam in faciem ſuam, per quam fugam capiam; Per hoc, inquit, tangit evitare exceſſum caloris;* Inde in hoc conveniunt omnes, vt ignis in ſolutione & coagulatione ſit lenis, in ſubl. matione mediocris & in rubificatione fortis: Omnium optimè Lullius theor: teſt: c. 33. *Ignis naturalis, in quo eſt virtus activa, non ſit ſuperatus per Elementalem ignem: Et in operatione prima ſua corruptionis obſervare debet, quod ignis contra naturam ſuperet calorem naturalem innatum in mobili ſubiedo, vno gradu tantū, & non ultra illum numerum. Quia ſpiritus indiuiduus, qui eſt ſpeciei conſervativus,*

35.

*Menætium
interemis.*

36.

*Expopulo co-
ronam ſibi
fecit.**Nota.*

desyderans similem generationem recto instinctu sua natura, corrumperetur per sua destructionem essentia, & tunc amplius non haberet appetitum similem generationem faciendi: Quia natura exiret per corruptionem & destructionem qua contra naturam sunt & terminum acciperet & finem consummationis: Hinc Hermes, c.4. Et facite, inquit, quod fugiens non volet à non fugiente, & quod super ignem quiescat, licet sit ignis astuans: Ex quibus causa patet, cur Cacus vt furcifer et latro, qui Herculi partem boum surripuit, occisus sit: In antro suo occlusus dicitur; Et reuerà Cacus Vulcani filius, qui spolijs delectatur, vt pote malus, in sua spelunca occludi debet, vt saltem vnus ad eum aditus etiam cum custodia & cura detur, vt Basilius Valentinus, alijq; circa ignis regimen admonent: Quibus dijs aras crexerit Hercules ex quorundam superius positâ traditione patet, quorum jam antè suo loco meminimus: De clava verò Mercurio, præ omnibus dijs, consecrata non parum ominis quis eliciat, in eius honorè, nempè Mercurij, omnia Herculis opera perfecta & dicata esse, siquidem clava sit instrumentum, quo animalia & monstra non fugacia aut volatilia, sed resistencia & fixa cominús postraverit, vt sagittis eminús fugientia & volantia petierit: Quod si Mythologi huius rei veram rationem reddere deberent, aliquid miri absque dubio effingerent, nempè de eloquio vel furto, vel nescio quo officio Mercurij, quo Hercules valuerit: Nos rationem omnibus hæctenus dictis & post dicendis consentaneam vnã damus, quadratam & immobilem, Omnia Herculis opera, laboresq; circa philosophorum Mercurium fuisse, non vulgi illum furacissimum liquorem, ideoq; meritò clauam eius Mercurio consecrari, gigantum, centaurorum & aliorum monstrorum sanguine cruentam; Quæ ex oleastro fuisse fingitur, quæ arbor Palladi sacra est, in arborem germinantem de nouo conuersa; Quod ex Lethæo fonte biberit & omnia mala oblitus fuerit credibile; Quia vt authores tradunt, Est in Chymia corpus quoddam nobile, quod mouetur de domino ad dominum, in cuius initio

initio est miseria cum aceto, in fine autem gaudium cum
 læticia : Et Hermes Cap: 3. *Venite, inquit, filij sapientum ex
 nunc gaudebimus & delestemur simul, quia mors consumpta est
 & filius noster iam regnat ac rubeo ornamento ac carne indutus
 est.* Quod Cerberū adducere cogatur, ex Ægyptiorū figmē-
 tis est, à quibus, vt meminimus lib: 1. hoc Homerus & alij
 poëtæ transtulerunt : Ægyptij autem nihil aliud intellexe-
 runt per Cerberum, quam Typhonis & Echidnæ filium,
 nempe monstrum horrendū, informe, ingens, trinis capi-
 tibus & caudis vel capitibus draconum permultis; Cū verò
 antehac de eius fratribus & sororibus sæpè dixerimus, hic
 illum mittimus, hac admonitione adiunctâ, per omnia illa
 monstra quid intelligi vile & despectum præ vulgo, serarū
 & serpentū naturâ habens, quod tamen in rem preeiosissi-
 mam, si bene tractetur, redigi possit: Pirithou in saxo seden-
 tem reliquit, qui videtur esse inconsideratus quidam ope-
 rarius eius artis, cuius & Sisyphus saxum reuolubile versat;
 Theseus etsi quoq; Rex Atheniensiu statuatur, Ægei nem-
 pe filius, (Pandionis nepos, Cecropis pronepos, Erechthei
 abnepos, Pandionis atnepos, qui filius Erichthonij, vt hic
 Neptuni creditus est) circa annum mundi 2731. ante na-
 tuitatem Christi 1231. & ante initium Olympiadum 458.
 post Nimrodi regnum 942. tamen Herculis ætatē, quâ hic
 vixisse fingitur, ille Theseus attingere non potuit; Inter
 Thesei enim Atheniensiu regis crediti ætatem & Neptuni
 (qui nunquam vixit) ab eo octavi in ordine, trecenti ferè
 sunt anni; Aut igitur Theseus Atheniensium rex, (etsi alij
 eius vitam describant) totus fabulosus est cum suis proa-
 vis, aut si hic verus, falsi tamen ipsi parentes ascribuntur &
 res gestæ, Cum Hercules ille fingatur vixisse Saturni & O-
 siridis tempore, de quo antè satis egimus : De populo alba
 ab vna parte à fumo denigrata in folijs ideog; Herculi di-
 catâ nihil addimus, nisi quod à carbonum puluere & fumo
 ita euenerit; cum non sit fuligo apud inferos, nisi forè
 Vulcani officinâ ibidem fingatur fuisse: Hercules igitur in-
 victus monstris inferis ac superis, salo, soloq; triumphator

tor artifex satis innotuit, de quo si ex recentioribus authoribus proprietates, requisita, circumstantias, quoad corpus & ingenium, fortunam & constantiam, nec non improbos in inveniendis laboribus & in perficiendo sedulitatem et curam, adijcere vellem, vereor ne nimis hoc opus excresceret; Illis autem alibi legendis, hic prætermisissis, in hoc quoque studij genere, ut in alijs arduis negotijs omnibus, sudorem ante gloriam hominibus à Deo immortalis positum esse asserimus; Nam ut poëta inquit.

Cass: Parmensis.

*Non levis adscensus, si quis petat ardua, sudor
Plurimus hunc tollit, nocturnâ insomnia olivâ
Immoritur, delet quod mox laudaverat in se
Qui cupit Eterna donari frondis honore.*

Ita et Calidus, *Intellige, inquit, eius virtutem & valorem, atque honorem, & operare: Et dixit quidam sapiens: Non est tibi datum à Deo hoc magisterium solum pro tua audacia, fortitudine & calliditate, sine omni labore: Nam laborant homines, et Deus tribuit fortunam hominibus. Adora ergo deum Creatorem, qui tibi tantam gratiam suis operibus benedictis voluit exhibere: Avicenna verò testatur de se se quod tantum laboris et studij in hanc divinam artem posuerit, ut plus in oleum ad elucubrandum noctu, quam alij in vinum ad bibendum, collocârit, ideoque sciat ea, quæ sciat præ reliquis; Idem in artis veritatem probandam dicit: 1. cap: 2. de anima, adfert tria argumentorum genera, vnum dialecticum ex philosophia, alterum ex sophisticis, tertium ex ratione visionis et oculorum deductum; De quorum ultimo, Si, inquit, aurum & argentum non viderem, dicerem, quod nihil erat magisterium, sed quia video, credo & scio, quod magisterium est:*

LIBER SEXTVS.

DE TROIANA

Expeditione.

Rojanæ vr̄bis excidium cum nonnullis velle retexere, aut in dūbium revocare, cum tot civitates, quæ se à Trojanis post bellum profugis authoribus extructas asserunt, extant, esset Æthi-

Christianorum Civitates quæ hæc asserunt, ab Ethnicismo, cuius falsis hystorijs haurerunt & inconsideratè proferunt.

opinamur, quàm propinquum hoc sit fabulæ aut hystoriæ nunquam factæ, hac protestatione, nos cuilibet suum iudicium liberè relicturos, præsertim cum id absq; cuiusq; conscientie læsione credi possit, aut non: Nec verò Criticorum plus quàm naturali acumini ea, quæ dicturi sumus, lubentes subijcimus, qui hæc & similia, veritate tamen rei immotâ, facile verborum ventis dissiparent; ac candidatis Physicæ secretioris amatoribus dijudicanda proponimus & relinquimus. Dictys quidam Cretensis cretizat se Trojano bello, dum gereretur, interfuisse: At quia tantam antiquitatem, quæ ultra Hesiodi & Homeri ætatem sese extenderet, non sapiat, sed ab illis omnia sua mutuatus videatur, vt fictitium ac fabulosum scriptorē, qui ficto nomine aliaq; intentione id scriptum edidit, o-

I. Ratio:

A fundatori-
bus fabulosis.

mittimus. Prima ratio, quâ Troianum excidium fabulæ ad fine cernitur, est; Quia omnes fundatores Troiæ sunt fabulosi & é Deorum ficticiorum genealogia originem ducunt, vt Tros seu Laomedon, cui Neprunus & Apollo, (ex iussu Iovis, quod vnà cum cæteris dijs Iovem ligare voluerint, aut hic Cyclopes sagittis interemisset) in ædificandis mænibus operam suam certâ mercede dicârunt: Sic Ovid: in epist. Paridis scribit, mænia Troiana Apolline lyram pulsante ædificata esse, his versibus:

*Ilion aspicias, firmataq; turribus altis
Mænia Phæbea fructâ canore lyra.*

Virgilius tradit ea mænia quondam Vulcani fabricata manu: Quod si ita est, vt esse subolsfecimus, Vulcanijs artibus id factum erit, quæ absq; igne non existunt; Vulcano Neptunus, qui deus aquæ habetur, opem tulit; Quia aqua & igne communiter egemus in rebus humanis, vt sine illis ferè nihil præstare possimus: Inde, quibus interdicebatur aqua & igne, quasi civilis vita & conuersandi ratio inter homines adimebatur; Sic in eo artificio, quod Homerus absq; dubio in Ægypto rescuiuit & ad posteros transmisit, saltem ignis & aqua requiruntur, vt pote Vulcanus & Neptunus, seu eorum munera; Quia Aros & Calib; In toto nostro opere, inquit, mercurius (qui aquam refert) & ignis tibi sufficiunt, in medio & in fine: Sed non in principio; Quia & alia adsunt, quæ per Vulcani vim remoueri debent: Nec verò incredibile est saxa accurrisse ad ipsa mænia, cum fundarentur, seq; ipsa in ordinem disposuisse, postquam Apollo ad numerum Cytharâ caneret, quem admodum Orphæo cantante saxa & feræ, ipsæq; arbores loco suo motæ & stupefactæ accurrerunt, ac navis Argo cursum suum directè tenuit, silente autem fluctibus aberravit, vt superius traditum est: Hæc Ethnicis articuli suæ fidei erant, nobis verò non item: Sit ita, quod scriptores illi primi allegoricè ita scripserint, veluti & Athenarum meminerunt, illam urbem partim à Neptuno, partim à

Pallade

Pallade fundatam esse, quibus fortè intelligere voluerunt, quod floreret artibus Palladijs, & Neptuni donis, quia maritima esset, multasq; naues per mare mitteret; Verum longè alia est ratio Troiæ, alia Atheniensis Civitatis; Hæc enim aliquamdiu domina Græciæ fuit & multa præclara ingenia fovit, satisq; nota fuit armis & literis, dum floreret, vt patet ex hystorijs; At Troia tum esse disijt, cum nondum inceperat; De excidio eius percrebuerunt multorum scripta, at de regno, rebusq; gestis regum nihil omninó, nisi quod ad perniciem eius spectet; Ille ipse enim fingitur extruxisse Troiam tam celebrem & populosam civitatem, cuius filius eius excidium vidit; Quasi possibile sit, politicè loquendo, permagnam civitatem ab vno fundari posse, quæ tantarum sit virium, vt tam valido exercitui Græcorum tamdiu resistere potuerit; Nam ad incrementum magnarum vrbium sedes regia longo tempore frequentata plurimum valet, præter alia commoda regionis; Vnde vix quicquam ab initio magnum incepit, sed quod durare debet à parvâ origine sæpissimè provenit; Cum vulgo dici soleat, quod citó fit, citó perit: Sic Troia fingitur à Laomedonte fundata inq; tantam civitatem accrevisse tam citò, vt non solum populosissima & potentissima fuisse præsumatur, sed etiam in ea omnes artes subtiliores, fabriles et pictoriæ inventæ dicantur; Quod tantillo temporis spacio, nempe vnus regis, contingere non potuit: Verum vt in sublime dignitatis fastigium evecta fuit, sic mox in cineres redacta, vno eodemq; authore, vt verè de eâ poëta dixerit; Est campus, vbi Troia fuit; Qui enim extruxit Laomedon, eius cineribus præsentibus deleta est, vt postea demonstrabitur; Præterea ipse Laomedon, si bene de eius origine inquiratur, cum proavis omnibus suis fabulosus invenietur; Hoc est, quod ab illis ortum duxerit, qui nunquam in rerum natura fuerint, nempe maxima ex parte Dij crediti, ex Cælo et Terra descendentes, vt supra lib: 3. patuit: Secunda ratio est; Fabulosos quoq; esse *a. Ratio:* et ficticios omnes, qui Troiam rexerunt et defenderunt tempore

A regibus ficticijs, qui rexerunt, descendunt et oppugnarunt Troiam. tempore oppugnationis; Quorum genealogias et res gestas stupendas quilibet ipse considerare poterit, cum in omnium sint manibus; Quis enim post Homerum non meminit Troianæ cladis et reliquiarum? Quis non agnovit Priamum tot filiorum infelicem patrem, Podarcem antè dictum, et Hecubam eius coniugem? Ad cuius aures non pervenit somnium eius iam gravidæ cum Paride? Quis non Iliadem malorum legit aut percepit? Vbi et notabile teemyrion occurrit, Phrygum linguam diversissimam esse à Græcorum & aliorum populorum linguis, nihilominus omnium illorum Troianorum nomina inveniri purè Græca & græcæ originis: Quod autem aliud idioma fuerit Phrygibus, quàm Græcis constat, quia Phrygia in ora vltima Asiæ minoris est, quam antiquo illo tempore Græci non incolerunt, ante ætatem Alexandri Magni, sed potius Colchi & Ægyptiorum coloni, vt antea adduximus, qui diversissima utebantur à Græcis linguâ: Deinde ex hystoria id constat, cuius meminit Herodotus, regem quendam, (Ægyptium) cum inter finitimas gentes de antiquitate linguarum esset disceptatio, ac singulæ suam antiquissimam dictarent, Puerum recens natum pastori cuidam in desértis degenti nutriendum dedisse, mandasseq; vt nemo præsentem puero vocem aliquam ederet, eumq; observare, quam vocem omnium primò pronuntiaturus esset; Cumq; nutriretur lacte caprino, ac post sesquiannum pastor ad puerum iam esurientem accederet, incepit clamare, beccum, beccum, quasi comedere appeteret; Id cum regi renunciatum esset, inquisitum est, quid beccum sonaret, & inventum, Beccum Phrygum lingua panem denotare, quem puer petijisset; Atq; ita laus antiquitatis linguæ apud Phryges mansit: Verum Ægyptij responderunt obijciendo, non mirum esse eam vocem, beccum, ab illo puero primam editam, quam à nutrice capra sæpè audivisset iterari, ideoq; præ cæteris tonis verborum didicisset: Cum ergo omnium Troianorum nomina Græca sint, facile hinc patet à Græcis parentibus esse suis liberis

Hystoria mira de antiquitate lingue.

indita,

indita, nempe à poëtis & scriptoribus, & non esse nisi græ-Troiani om-
 ca inventionis & fictionis; Præterea & eandem rationem nes Græce
 confirmat, quod omnes Troiani, defensores Troiæ, cum denominatio-
 Græcis oppugnatoribus, non solum à dijs primam origi-
 nem duxerint, & à principio, quod nunquam fuit, derivati
 tradantur, sed etiam morte indignâ perierint & in nihilo
 lum quasi redacti sint; Exceptis ijs, qui petitis exteris oris
 progeniem suam permagnis & multis civitatibus extru-
 endis dominaturam reliquerunt, provt à quibusdam tra-
 ditur: Vt enim Iasonij & Cadmei fratres ex terra geniti re-
 pentino naturæ prodigio se ipsos contecerunt ad vnum
 omnes, ne vel esset, qui reliquorum cladem narraret alijs;
 Ita etiam Troiani & Græci ab utrâq; parte hostes cum suis
 posteris breui interciderunt, ac deniq; mirabili fato ex-
 tincti sunt; Causa hæc est, quod in natura rerum seu primis
 notionibus locum non invenerint, at saltem in figura seu
 secundis noëmat'is. Tertia ratio est, quod causæ concur-
 rentes ad Troiæ oppugnationem & deletionem sint ficti-
 ciæ & fabulosæ; Vt enim in ovo pullus potentialiter inest
 & in pomo pomus arbor, ita in pomo & ovo tota Troia-
 norum & Græcorum expeditio delitescit & secundum vir-
 tutem existit: Tollatur pomum & ouum, tanquam repo-
 tia seu bellaria & mensæ secundæ, aut fingatur, illa duo non
 fuisse aut se ita non habere, et subvertetur tota expeditio
 Troiana: Si enim Ouum non fuit, Helena non erit, tantæ
 operæ precium, mulierum pulcherrima, quippe præter
 humanum morem ex ovo instar cygni filia candidi ex-
 clusa, lacte gallinaceo nutrita, et Iove patre oriunda; Et
 si pomum Eridos non fuit, nulla inter deas, Iunonem,
 Palladem et Venerem de pulchritudinis laude erit con-
 tentio; Nec Paris arbiter dearum, nec Venus pollicitatio-
 nis Helenæ causa, nec ille huius raptor ac adulter, nec Me-
 nelaus cum Græcis raptæ repetitor, iniuriæ vindex ac
 Troiæ depopulator erit; In summa sublata causa, tollitur &
 effectus: Quid? Si deos ipsos & deas tollamus, Neptunum,
 Apollinem, Vulcanum, qui Troiam fundârunt, Iovem, qui

3. Ratio:

A Causis. s-
 ne quibus
 non, ficticijs
 & fabulosis.

Ganymedem Laomedonti ad incertum rapuit, Iunonem, Palladem & Venerem, quæ suâ lite facem bello prætulērunt, Peleum, Thetin, & deam Erin, & reliquos, nihil supererit causæ, cur ræci concurrant cum Troia: is ad arma, cur Æneas & Vlysses, hic Veneris, ille Iunonis ob iram tam longo tempore tantis fluctibus obijciantur? At iam antè superius, quid per deos & deas gentium primitus intellectum sit, & cur in superstitionem hominum venerint, demonstrauiamus, eosq; è medio sustulimus: Quid? Si somnium Hecubæ nil nisi somnium fuerit, hoc est duplici iure, an non omnia, quæ inde dependent, somnijs sunt similia, vt est expositio Paridis, enutritio, iudicatio litis, promissio mulieris, expeditio in Græciam, meretricis seu adulteræ abductio, vnde incensio Troiæ secuta est? Iam antè diuersis locis ostendimus, fabulam esse, quicquid de Helena belli Troiani præcipuâ causâ, eiusq; fratribus Argonautis, dicitur, nempe ex supputatione temporis longissimi, quo vixisse traduntur: Verùm huic scrupulo Ethnici vt subueniant, Helenam omnino immortalem fuisse sibi persuasum habent, nobisq; per scripta sua inculcant, si modo illis fidem haberemus: Sic Servius ad 2. Æneid: Virg: Helenam, inquit, immortalem fuisse indicat tempus. Nam constat fratres eius cum Argonautis fuisse: Argonautarum filij cum Thebanis diuicaverunt: Item illorum filij contra Troiam bella gesserunt: Ergo si immortalis Helena non fuisset, tot sine dubio seculis percurare non potuisset. Hæc ille: Nos immortalem illam negamus, nisi alio probent argumento: Ergo non perduravit: Et fabula agnoscitur quicquid de Helena et Troiano bello propter eam gesto dicitur: Quibus astipulatur, quod idem cum alijs tradat, Helenam prius à Theseo & in Ægypto commendatam Protheo: quem aliqui fingunt Ægypti regem fuisse, de quo superius. Quarta ratio est à tempore, cui nullus certus scriptor veritatem assignare poterit: Virgilius secutus Varronem, scribit Troiæ oppugnationem trecentis annis ante urbem Romam conditam contigisse; quod tamen

4. Ratio.

À Tempore, quod indefinitum est secundum Epocham vel personam indubitas.

tamen ex nullo scriptore veteris cui probatum est: Ex Ho- *Int: Higinus*
meroid non constat, quia hic certum temporis interval- *in virgilio*
lum ab immobili aliquo puncto, seu ætâ temporis non *multa repræ-*
annotavit, sed omnes personas, quas descripsit, siue deos, *hendit, vt est*
deas, nymphas, heroas, heroinas, indefinitè posuit ita vt *apud Gelli-*
manifeste pateat, illas omnes esse fictas, & quali in immen- *um l. 10.*
so Oceano fluctuare, nec agnosci posse à circumstantijs *c. 16.*
immo: Qui post Homerum igitur certit temporis, quo-
excidium Troianum acciderit, mentionem faciunt, vt au- *A. Gellius.*
thores veros producant necessarium habent, aut ipsi ficti- *l. 7 c. 21.*
onis eius rei fient; Sic Varro, qui Ethnicorum theologiam *ex Cassio ait,*
ad rationem reducere conatus est, siue ad civilem, siue *Homerum*
poëticam, (vt habet August: l. 6. c. 2. 1. 4. de civ: dei,) aut *vixisse in-*
fabulosam, siue physicam aut naturalem, ab Homero tem- *nis post b. ill.*
pus Troianæ expeditionis inuatus certum annorum nu- *Troian. 240.*
merum primus absq; dubio expressit, à quo contigerat, *ante Roman*
quem ex suo cœret ipse finxit, vt & plæraq; omnia, in *cond: 160.*
quibus citatis locis à D. Augustino solidissimè refutatur: *idq; ex suppo-*
Hunc Livius, alijq; securi Romanis confirmârunt hoc pro *sito, quod*
certo, quod nunquam in rerum natura acciderat: Quin de *Trosa deleta*
Homero ipso, quando vixerit, cuius fuerit, vbi sepultus sit, *sit 300. annis*
controversiæ apud scriptores habentur, nec quicquam *ante Roman*
certi, vt Thomas Valeis in l. 3. c. 2. Aug: de civ: dei annotat, *cond:*
his verbis: Quo autem tempore fuerit Homerus, satis est *Homerus*
incertum propter discordiam scriptorum, qui de tempore *quæ, & cuius*
eius faciunt mentionem; Tamen omnes concordant in *fuerit, &*
hoc, quod ipse erat ante Romulum, vt de eo loquitur Au- *quando vixe-*
gust: l. 2. c. 6. de civ: & Eusebius & Hieronymus in chro- *rit ignotum*
nicis, & A. Gellius lib. 9. Ab Eutropio statuitur Homerus *mansit.*
vixisse tempore Agrippæ Syluij regis Albanorum, cui suc- *Videatur A.*
cessit Arenius sylvius regnans annis 9. cui successit Aven- *Gellius l. 17.*
tinus Sylvius annis 34. regnans, cui Procas Sylvius reg- *c. 21. & l. 3.*
nans annis 22. Huic Amulius, cuius anno septimo natus *c. 11.*
est Romulus, & sic præcessit Homerus Romulum per an- *Patria Ho-*
nos 82. Et Cicero pro Archia ostendit septem civitates *meri ignota*
Homerum sibi suum conciuem ascribere, inter quos fuit.

tisse portentum, quale aut quantum est ad demonstrandum deum? Certè enim etsi non meretrix fuit lupa illa, sed bestia, cum fratribus portentum commune fuerit ambobus, frater tamen eius non habetur deus: Hæc ille: Nec solum ex Venere & Marte (antiqui concubitûs, cum, à Vulcano victi fuerunt, renouationem querentibus) Romulus natus præsumitur, & à lupa nutritus, vnde diuinitatem meruerit, sed etiam ex virgine Vestæ, Vulcani cognatæ, dicatâ in cæstu nefando, (si quidem vestales corruptæ pudicitiz apud Romanos viuz detodiebantur, vt patet ex hystorijs) qui à fratricidio regnum suum incepit, quod à quibusdam absq; ioco scribitur & demonstratur ab Aquila, seu eius augurio, fundatum & denominatum, (nempe Romuli & Remi initijs) ab anserè propugnatum & defensum, (scilicet irruentibus Gallis in Capitolium) & à gallina eiusq; pullis gubernatum & rectum, (vt pote quæ Liviz in gremium ex aquilæ vnguibus deciderat, felix & sapiens adeò genus relinquens, vt Romani in bellum non exirent inconsultis illis gallinæ pullis) Nec solum id, sed Romulus idem suū regnū inchoatum, Asylo ibi constituto, à concursu audacissimo rû hominū nobilitauit, & raptu mulierum Sabinarum amplificauit & stabiluit; Cui tanquam tutelares dijac penates Troiani, Marsq; Venusq;, semper propitij fuisse ab Ethnicis perhibentur; Contra quos Augustinus totis illis libris de civitate dei disputat, eosq; firmissimè cum paganismo et fallis effectis dijs refutat. Qui l. 3. c. 3. Irridere fabulas, inquit, fortassis existimor, nec grauter agere tanti pond-ris causam: Non ergo credamus, si placet, Æneam esse Veneris filium: Ecce concedo: Si nec Romulus Martis: Si autem illud, cur non et illud? An deos fas est hominibus seminis, mares autem homines deabus misceri nefas? Dura vel potius non credenda conditio; Quod ex iure Veneris in concubitu Marti licuit, hoc in iure suo ipsi Veneri non licere: At vtrumq; firmum est autoritate Romana. Et mox c. 4. Dixerit aliquis: Itane tu ista credis? Ego verò ista non credo: Nam et virdoctissimus eorū Varro falsū hac esse, quamuis non audenter, neq; fidenter, penè tamen fatetur:

Aquila fundauit.

Anser protexit.

Gallina gubernauit Romanam gentilitiam.

Et ibidem: *Sed utrum potuerit Venus ex concubitu Antise
Aineam parere, vel Mars ex Ilia concubitu filia Numitoris Ro-
mulum gignere, in medio relinquamus: Hæc ille: Mirum ita-
que est in Christianæ fidei tantâ luce adhuc credi & pro-
vero assumi, Troiam eo modo, vt dictum, conditam, de-
structamq; & ex ejus reliquijs tantum regnum Romanum
scilicet, tanquã ex cineribus Phœnicem novum prodixisse;
cum omnia illa de Troja fabulosa sint cum dijs majorum
gentium: Si vero quis credat Trojam fuisse aut extitisse,
absq; tali conditione aut destructione, quæ cum dijs con-
juncta est, ille sanè Ethnicis non satisfaciet, sed velut donũ
in aère constructam absq; columnis à ventorum injuria
tueri conabitur: Nam fundamentum omnis illius extru-
ctionis & destructionis Troianæ dij gentium dicti statu-
untur, absq; quibus nulla Troja erit, nulli authores ad ex-
truendum aut destruendum: Hinc cæci omnia ò sunt ac
lumine rationis privati, qui Christianam fidem verissimè
amplectuntur, & Trojam à tot dijs extructam vel destru-
ctam fuisse interim præsupponunt seu credunt; Dum enim
fideles Christiani reverà sumus, vel tacentes Trojam ex-
pugnamus & reuellimus, ac econtrà, si hanc cum Ethni-
cis asseveramus, tacitè quæq; eorum dijs assentes Chri-
stianismo renunciamus: Quinta ratio desumitur à loco,
qui nunquam fuit; vbi sciendum, alios accipere Trojam
pro provincia, in qua fuerit Ilium civitas, alios pro civita-
te, quorum opinio prævaluit, & Ilium de arce dici, Phry-
giam de regione, ac Trojam de vrbe; De regione nullum
est dubium illam fuisse olim, vt sæpè ejus meminimus, et
adhuc esse, licet alio nomine appellatam, At de Troia
controvertitur: Non negamus interim locum delignari
fortè posse, vbi præsumatur stetit Trojam, sed hoc ex
Homeri descriptione innotuit, qui idem, vt & alij Poëtæ,
mira scripserunt de certis locis, montibus, maribus, fon-
tibus, fluvij, sylvis, & insulis, quomodo dii in illis nati,
quas res memorabiles ipsi peregerint, in quo saxo sederint,
& cuiusmodi quamplurima, quæ omnia Ethnici præ men-
tis*

5. Ratio:
A Loco.

tis cæcitate pro veris acceperunt et amplexi sunt, præsertim illi, quibus aliquis deus à Poëtis Sympatriota fingebatur, vt de Thebanis, Rhodijs, Delijs, alijsque antè memoravimus; At etsi loca supersunt, & quasi in monumenta & vestigia earum rerum, quarum meminerunt Poëtæ, non propterea sequitur res esse verissimas dijs attributas, quia ipsi Poëtæ cum fingerent omnia, nempe personas sive deos sive homines, tempora et res gestas, tanquam essent facta & verisimilia, loca fingere non potuerunt aut debuerunt, tanquam de alio mundo loquerentur; cum enim hæc sint immobilia & quasi immutabilia & semper durantia, de his humana mens inquisivisset, vbi essent ea loca, quibus id contigit se diceretur; quæ si in mundo non invenisset pro fabulâ statim agnovisset: E contra cum Ethnici locum certum nominari audiverunt, non de personis & rebus gestis earum, nec de tempore erant solliciti, quia illa terna videbantur mutabilia & quasi invisibilia: Deos tales quales Poëtæ finxerunt, non negârunt, sed assumpserunt libidinosos, adulteros, incestuosos, & omni crimine notatos, insana quadam persuasione inducti, ita vt licuerit Poëtis fingere in deos, inq; scenicis spectaculis agere, quicquid libuerit, in homines autem nullo modo, quod D Augustinus lib. 2. c. 13. ita improbat; *Græci, inquit, putant rectè se honorare homines scenicos, cum colant ludorum scenicorum flagitatores dominos; Romani verò hominibus scenicis nec plebeiam tribum, quànitiò minus Senatoriam curiam dehonestari sinunt. In hac disceptatione huiusmodi ratiocinatio summa quaestioni absolvit: Proponunt Græci, si dy tales colendi sunt, profectò etiam tales homines honorandi sunt: Assumunt Romani: sed nullo modo tales homines honorandi sunt; Concludunt Christiani: Nullo igitur modo dy tales colendi sunt: Et sequenti cap. 14. Deinde queremus, inquit, ipsi Poëta talium fabularum compositor es, quare duodecim tabularum lege prohibentur famam ledere civium, tam probrosa in deos convitia iaculantes, cur non ut scenici habeantur inhonesti? Qua ratione rectum est vt Poëticorum figmentorum & ignominiosorum deorum infamantur*

mentur auctores, honorentur auctores? An forte Platonem Græcopo-
 litus palma danda est, qui cum ratione firmaret, qualis esse ci-
 vitas debeat tanquam adversarios civitatum Poetas censuit vr-
 be pellendos; Iste verò & deorum iniurias inaignè tulit, & sus-
 ceari corruptipiã, figmentis animos circum noluit. Tantum Au-
 gustinus; Quæ cum verissima sint, quis nisi planè Ethni-
 cus Deos illos admitteret, aut eorum effectus qui certis lo-
 cis etiam verè existentibus à Poëtis ascribuntur? Non au-
 tem nos fugit & veteres Geographos & recentiores locum
 certum Troiæ, vbi stetit præsumitur, assignare; & esse,
 qui testentur, Turcas eorum locorum accolat referre, ex ru-
 deribus Troiæ subterraneis adhuc marmora erui ad ædes
 exornandas abhiberi solita: Verum hæc indicia esse valdè
 dubia, & si ita sint, de ædificiis, quæ ibi steterint, at-
 testari posse, non de individuo Troiæ à dijs extractæ & à
 Græcis deletæ, non est dubium: Quid enim magnifici o-
 peris sub terra remansisse potuit, si stetit Troja, cum illa
 ætas potiùs humiles casas, et mapalia quàm palatia et
 ædes marmoreas agnoverit, cum n. ævia ab Apollinis ly-
 ra structa dicantur, et tantillo tēpore, quo Troja stetit
 scribitur, non tanta ædificia extrui potuerint, vi fama est
 Poëtica? Troadem autem urbem (vnde et Trojani incolæ
 dicuntur) cuius in sacris à Diuo Paulo fit mentio, eo lo-
 co, circa tempus Christi stetit, notissimum est; sed hanc
 alterius veteris Troiæ reliquias aut coloniam, et marmora
 ibi effossa non potiùs ex hac recentiori, quàm illa veteri-
 tate fuisse, quis pro certo affirmabit? Quis non potius
 conticiet hanc ad præscriptum Homeri longè post ejus
 tempora extractam, velut innumeris alijs factum animad-
 vertimus, vt ita merito nomen vatis apud Ethnicos Ho-
 merus obtinuerit: Nã quæ finxit ille, vel vt facta hiam-
 plexi sunt, vel vt facienda imitati. Phrygiam à Phryxo di-
 ctam volunt, qui, ut fabulati sunt, cum ariete, quem Mer-
 curius aureum fecit, in Colchidem pervenit live per aëra,
 sive per aquas, ibiq; cum habitasset, regioni nomen de-
 dit: Huius arietis meminit quoque Apollonius lib. 2.

Argonaur:

Argonaut : his versibus :

*Vt puto iampridem vestras pervenis ad aures,
Phryxus ut Ætæa regnumq; & mœnia adievit :
Hunc aries vexit, quem mox Cyllenius aureum
Fecit, nunc etiam suspensa est aurea quercu
Pellicula, interdum crepitat quæ leniter auris.*

Patet itaq; Colchidem & Phrygiam valde vicinas esse regiones, & huius nomen alteri tribui, ac vice versa, quod nihil aliud indicat nisi fabulam vtramq; & de aureo vellere Phryxi, à quo Phrygia dicitur, & de Trojana expeditione, quæ in Phrygia facta traditur, esse de vna eademque re fictam & introductam : Veriusq; Allegoriæ vt vnus ferè sensus est, ita & eadem personæ finguntur, ita tamen, vt Argonauticorum filij aut nepotes partim, partim ipsi Trojano bello interfuerint, quod centum annis recentius statuitur Argonautica navigatione : quamvis, vt antè quoque retulimus, Castor & Pollux, et Helena et Clytæmnestra, ex binis ovis vno partu editi vtrisque interfuerint : Vnicus, inquam, aries totum illud bellum exponit, quale fuerit, non, quod dici solet, de lana caprina, sed arietis aurei pelle, quam Mercurius inaurârat; Hic aries et Phrygiam et Colchos nobilitavit, de cuius explicatione antè satis egimus : Mirum est, quomodo se torqueant Mythologi in enarrando, quid per arietem Phryxi intelligi debeat, vbi vel viginti diuersas significationes ejus proferunt, quarum ne vna cum rei natura convenit, sed vt omnes erronæ & à veritate discrepât, ita se ipsas mutuo è medio tollunt : Dicitur est, inquiunt, aureus aries, quia consilia sapientum putanda sunt aurea; At nihil ad rhombum; cum ista declaratio ne plumbea quidem sit, nec rubrica, nec atramento notanda vt in sapientum oculos ac mentem veniret : Eundem locum seu terram Phrygiam Midas suo voto aureo nobilitavit, cuius nos lib. 2. vr. á cum vellere aureo meminimus, et Ovid : in Met : De Pactolo Midæ

lotione aurifero reddito, hoc modo tradit:

*Rex iussa sacredit aqua, vis aurea tinxit
Flumen, & humano de corpore cessit in amnem.
Nunc quoq; cum veteris percepto semine vene
Arvarigent auro madidis pallientia glebis.*

Quæ tingendi ratio etsi naturæ non conveniat, tamen satis declarat, quid eâ antiqui innuere voluerint, nempe idem quod per vellus aurum, Trojæ occupationem, Ganymedis raptum, & his similia, vnde et Midas rex suæ tempestatis ditissimus traditur, qui Tmolus montem Phrygiæ auriferum Phœbo victoriam cantûs adversus Pana adjudicantem redarguens, auritus à Phœbo redditur: Testes itaq; sint Tmolus & Pactolus, Aries Phryxi & Midas Phrygiam auri venis abundasse, ideoq; multarum fabularum narrationibus locum dedisse: His adjungemus Ganymedem itidem Phrygium, qui Laomedontis regis Trojanorû filius dicitur à Iove sub aquilæ forma in cælum evehctus, ut illi pocula pro Hebe ministraret, sub qua fabula Cicero l. 1. Tusculanæ quæst. arcanû quippiam contineri subodoratus est, dum inquit: *Nec Homerum audio, qui Ganymedem à dijs raptam ait propter formam, ut Iovi pocula ministraret: Non iusta causa, cur Laomedonti tanta fieret iniuria: Fingebat hac Homerus & humana ad deos transferebat.* Quibus verbis fateatur Cicero Homerum finxisse, quæ de Ganymede rapto scripserit; Ita & nos scimus Homerum in toto suo opere fecisse, non solum in hoc vno, sed singula & universa ad aliû scopum direxisse, quàm verba sonant: Alij hoc Iovis factum ad hystoriam referre conantur dicentes, Iovem fuisse regem Cretæ hominem immundissimum, qui et pueris abusus sit, & virgines exterorum rapuerit, Et Tantalû regem Phrygiorum Ganymedem filium Trojs regis Dardanorum rapuisse in ejus gratiâ, ut eo Iupiter abuteretur secundû Orosium lib. 1. Verum hæc esse ab alijs excogitata, et nulli veritati inniti ex omnibus circumstantijs apparet: Lactantius quoque lib. 1. de Iove sic sentit: *Quid Iupiter*

*Homerus
humana
ad Deos
transtulit.*

piter, qui in solenni precatione Optimus Maximus nominatur,
 nonne à prima sua causa, ac pueritia penè parricida deprahen-
 ditur cum patrem regno expulsi, nec expectavit finem decrepiti
 senis cupiditate regnandi, & cum paternum solium per vim
 & arma cepisset, bello est à Titansbus laceffitus, quibus victis
 reliquam vitam suam in stupris adulterijsq; consumpsit: Omit-
 to virgines, quas imminuit; Illud enim tolerabile iudicari solet;
 Amphitrionem ac Tindarum præterire non possum, quorum do-
 mos dedecore ac infamia plenissimas reddidit: Illud verò summa
 impietatis ac sceleris, quod regium puerum rapuit ad stuprum:
 Parum enim i videbatur, quod sic in expugnanda fœminarum
 pudicitia maculosus esset & turpis, nisi etiam sexui suo iniuri-
 am faceret: Hæc Lactantius. Verù Iovem non fuisse hominè
 vti nec Deum, nec regè Cretæ, ex antè dictis satis constat,
 quod nempe ab Ægyptijs longè antequàm Græci quic-
 quã de illa religione ab Orpheo primitùs allata cognovif-
 sent, multis et monstrolis figmentis et allegorijs celebratus
 erat; Nos nec inter Deos nec homines, illum ejusq; parè-
 tes seu proavos, nec fratres aut sorores, nec filios, nepotes
 aut posteros recenseri debere aut posse. satis probavimus:
 Quæ de Ganymede referuntur, ad hieroglyphica Chymica
 spectant; In his enim Ganymedes non pro hyeme pluvias
 mittente tanquã pocillatore Iovis, seu aëris, nec pro aqua-
 rio signo cœlesti exponitur, sed de eo, quod per aquilam e-
 vehitur, hoc est, de fixo, quod per volatile ad summam dig-
 nitatem effertur; Sexta ratio omnium firmissima est, &
 desumitur à Conditionibus seu Requisitis, sine quibus Tro-
 ja oppugari non potuit: Sex enim quasi fatalia celebrã-
 tur omninò, quæ concurrere necessum erat, & à Græcis
 conquiri oportebat, antequàm de Trojanis victores eva-
 dere possent; Illorum primum erat, quod Calchas vates
 pronunciasset, Troiam sine Achille capi non posse, nec
 absq; Neoptolemo eius filio; Alterum, Palladium ex Ilio
 diripiendum fore; Tertium, vnum ex ossibus Pelopis ad
 Troiam, antequàm expugnetur, haberi debere: Quar-
 tum, Cineres Laomedontis ex porta rapiendos esse:

6. Ratio.

*A sex condi-
 tionibus seu
 requisitis fa-
 talibus, sine
 quibus Troia
 expugnari
 non potuit.*

Quintum, sagittis Herculis opus esse; Sextum, Equos Rhe-
 si Thraciæ regis, antequàm Xantho fluvio biberent, abigē-
 dos fore. Hæc primo aspectu fabulosa apparent, nisi ab
 Homero & illis authoribus, qui post eum Trojanæ cladis
 meminerunt, passim inculcata essent: At quid res tam di-
 versa & à proposito alienæ ad civitatis expugnationē cō-
 ferre potuerunt, aut gentis excidium? Quid hæ Græcis pro-
 desse & Trojanis obesse traduntur, nisi fortè magicâ vi, aut
 supernaturali virtute? Legimus in sacrarum literarum mo-
 numentis, quomodo Hierochuntis in ænia circuitu & sono
 tubarū repetito, à populo Israëlitis, Dei iussu dejecta sint,
 aditusq; victoribus Israëlitis patefactus, at tale quid apud
 Ethnicos cōtigiisse non meminimus: Hoc à Deo Exercitu-
 um verissimè factum habetur, illa, quasi facta essēt, fingun-
 tur; Hoc sacratissimæ literæ, illa poëtarum fabulæ tradi-
 derunt; Verum vt magis conspicuum fiat, has res non so-
 lum ficticias esse, sed propter quid tandem effectæ sint, de
 singulis earumq; circumstantijs latius disquiremus: Pri-
 mum erat Achilles præsentia, & virtus in victa contra Tro-
 ianos: Fingitur autem Achilles Pelei & Thetidis filius:
 (quod cænum, vt Thetis aquam significat) Nam Peleus, vt
 Isacjus scriptum reliquit, Chironis patris consilio Thetin
 sub formâ sepiæ piscis latentem in Magnesia, loco Thetisa-
 liæ, compressit; Ad quorum nuptias in Pelio monte (vbi
 nostra magnesia latet, inde primitiùs dicta) celebrandas
 omnes dij venerunt, exceptâ Discordiâ, quæ hinc irata
 in medium omnium pomum iniecit aureum cum hac in-
 scriptione, detur Pulcherrimæ: Hoc malum omnis mali
 Trojanorū initium fuit: Nam in his nuptijs duo semina
 jaciuntur seu causæ principales præbentur Troiæ delendæ,
 Primò enim Achilles ex his generatus; deinde & Paris
 pro iudice arbitrario eligitur, qui Venerem, à qua munere
 promisso, Helenâ formosissimâ, corruptus erat, Pomo dig-
 nissimam iudicavit, Hinc iræ reliquatū dearum in Troia-
 nose xarserant, tum propter Paridem iudicem, tū propter
 Æneam Veneris filium, & Helenæ raptus consecutus est:
 Helenam

Iosue c. 6.

*I. Requisi-
 tum: Achil-
 les & Neop-
 tolemus.
 Arcana.*

Helenam aliquot ex *Paride* liberos suscepisse scribunt, unde patet eam adhuc quinquagenario minorē fuisse; At quomodo *Pollux*, qui cum ea ex vno ovo prodijt, interfuit *Argonautis*, circiter 100. annis ante vellus aureum petentibus? Aut quomodo *Achilles* natus in his nuptijs, qui filium suum *Pyrhum* secum duxit ad *Troiam*? Unde sequitur ad minimum 40. annis post pomum *Eridos* proiectum ad *Troiam* contendisse *Achillem*, quibus si duratio obsidionis, nec non vitæ *Helenæ* accedat tempore *Argonauticæ* expeditionis, conficiunt non minus quam 180. annos ætatis *Helenæ*, *Troia* iam devicta, et *mæcha* recuperata à *Græcis*: Nec *Helenam* valde iuvenem tum fuisse consequitur, quia et à *Theseo* rapta adhuc virgo dicebatur, sed restituta parentibus: At hæc scrupulosius rimari superuacaneum existimamus, cum res per se ficticia satis constet; *Helinandus* narrat *Iovem* amasse *Thetidem*, cum verò moneretur, ne quem ex ea generaret, à quo ipse à regno expelleretur, dedisse eam vxori *Pelcoregi Pelopōnesi*, fratri *Æsonis*, patruo *Iasonis*, quorum nuptijs cum omnes deæ adessent, excepta *Discordia*, hanc iratam pomum aureum in medium dearum proiecisse, cum inscriptione, ut antè dictum: *Fulgentius* vult per has tres deas poëtas intellexisse tres vitas, scilicet per *Venerem*, vitam voluptuosam, per *Iunonem* vitam actiuam, per *Palladem* vitam contemplatiuam: Sed hæc moralia primariò de illis dici, non est verisimile ex omnibus circumstantijs, secundariò autem optimè convenire non negamus: Ex prædictis itaq; constat, *Achillem* esse *Pelei*, hoc est, cæni, vel montis *Pelii*, et *Thetidis* deæ marinæ seu aquæ, filium, *Chironis* nepotem, *Saturni* pronepotem, *Calii* et *Terræ* abnepotem; Sic enim oportet esse illum, qui a philosopho eligi debeat ad opus suum explendum; Absq; illis proavis vix generosæ erit indolis; Verùm audiamus eius institutionem et eruditionem, nec non electionem; *Achilles* postquam è *Thetyde* dea natus esset, quia illa cognoverat, ipsum invictum *Heroa* in bello futurum, ideo cum à tene-

ris assuefecit ad gravia quæq; sustinenda: Nam per noctem sub igne ab ea oculratus dicitur, vt omne mortale absumeretur, per diem ambrosiâ perunctus; Cumq; eodem modo & fratres eius tractaret, cæteri obierunt, hoc vno superlente & viuido permanente, vnde Pyrisous, quasi in igne viuens, ac cum labro adusto esset, Achilles postea vocitatus est, vt tradit Apollon: lib: 4. Argonaut: Cum verò Peleus pater huic filij educationi interueniret, irata Thetis aufugit, seq; in numerum Nereidum recepit: Achilles deinde Chironi erudiendus traditur tam armis quàm artibus; Cumq; à matre responsum acceperat, sese in bello aduersus Troianos periturum, abdidit sese inter filias Lycomedis habitu virginico, sub quo & Deidamiam compressit & Pyrrhum ex ea suscepit: Verùm cum à Calchante vate pronunciatum esset, ad Troiam evertendam Achille opus esse, à cæteris Græcis Vlyssi hoc negocij datum est, vt Achillem alicubi latentem inquireret & ad Troiam adduceret; Quod ille summâ diligentia ac consilio perfecit: Estq; hoc primum & præcipuum ex factis memorabilibus Vlyssis, quæ hic tractamus: Per Vlyllem verò artificem prudentem consilio & arte præstantem intelligimus; Per Achillem, subiectum illud artis, sine quo nihil fieri potest: Hæc duo agentia, vnum exterius, alterum interius, nisi adsint ad Troiam, obsidio & expugnatio feliciter perfici nequit: De Agente exteriori seu Artifice prius perpauca philosophorum testimonia addemus: Geber artificem duplici dote præstantem describit, nempe corpore & robore Herculeo, & animo seu ingenio Vlylseo: De corpore iam antè libro 5. egimus; De animo hic eiusdem Gebri verba apponemus: qui in sum: perf: par: 1. c. 5. agens de impedimentis ex parte animæ artificis; *Dicimus igitur, inquit, quod qui non habuerit ingenium naturale & animam perscrutantem subtiliter principia naturalia & natura fundamenta & artificia, quæ consequi naturam possint in sue actionis proprietatibus, non inueniet huius preciosissima scientia veram radicem: Vbi deinde reiicit eos, qui duram habent cervicem, in om-*

Vlysses artifex consilio valens.

ni perferutatione vacuum ingenio, qui et vix communem intelligere queunt sermonem, et opera similiter cum difficultate discunt vulgò communia, qui facile omnem phantasiam concipiunt, qui quod credunt se verum invenisse, phantasticum est totum & á ratione devium & errore plenum. & semotum á principijs naturalibus; Quorum cerebrum multis repletum fumositatibus, non potest recipere veram rerum naturalium intentionem; Qui mobilem habent animam, de opinione in opiniones & de voluntate in voluntates, sicut, qui modò credunt hoc, & idem volunt sine rationis ullius fundamento, paululum verò póst illud, & aliud credunt similiter & aliud volunt, qui tam mobiles, ut vix minimum eius, ad quod intendunt, possint consummare, sed diminutum potius illud relinquunt; Qui non possunt videre veritatem aliquam ex rebus naturalibus, non magis, quam bestia, velut mente capti, insani & pueri, qui contemnunt scientiam, & ipsam non putant esse, quos similiter hæc scientia contemnit, ipsosq; ab huius preciosissimi operis sine repellit, qui serui sunt pecuniæ deserui- entes, hanc scientiam mirabilem et ipsi affirmantes, sed ipsa dispendia interponere timent, ideoq; licet ipsam affirmant et secundum rationem ipsam investigent, tamen ad operis experientiam non perueniunt propter pecuniæ avaritiam: *Ad hos igitur, inquit, non peruenit hæc scientia nostra: Qualiter enim, qui ignorans fuerit, vel scientiam investigare neglexerit, faciliter ad ipsam perueniret? Et cap: 6. vltimâ paupertate oppressos, licet hæctenus dicta habeant, ex dispensationis indigentia hoc tam excellens magisterium postponere cogi affirmat; Aliosq; curiosos varijs huius mundi curis & sollicitudinibus detentos, etiamsi cetera possideant, ad finem artis nunquam pervenire: Sic idem Geber c.7. sub formâ Epilogi verum artificem seu Vlysses describit, cuius verba dicto loco videantur: Vnde Isaac lib. 1. c. 99. de operibus ad finem necessarijs sic inquit: *At quicumq; Chymista omnia ista non intelligit, antequam operari incipiat, is nec iam, nec ullo unquam**

tempore

tempore quicquam in uniuersa arte Chymia producat, quamuis
semper operaretur : Fortè fortunà ad aliquam artem peruenire
posset, quemadmodum cacus passerem sagittâ ferit, sed aliter
ad eam peruenire non posset. Vlysses itaq; satis descriptus est,
quibus animi dotibus pollere debeat, vt Troia eius consi-
lio potissimū occupari possit, quemadmodum patet in o-
ratione Vlyssis contra Aiacem, apud Ouid: in Meta: Eius
operâ factum esse solius, quicquid ad Troiam à Græcis fax-
liciter perpetratum sit; Ac prima eius laus est, quod Achil-
lem adduxit; Ad quod negotium in se susceptum merca-
torio habitu claustra virginum explorans progressus est,
sicq; Achillem tandem inventum, nolentem ad Troiam
adduxit, vna cum filio eius Pyrrho, iuvene rufi capillitij:
At quorsum hæc? Nos fatemur, hæc esse in Chymicis ar-
canissima, & ab Homero miro artificio tradita; Subiectum
enim aliquod est in rerum naturâ, sine quo Artifex philo-
sophicus nihil efficere potest; Idq; subiectum est inqui-
rendum Vlyseo ingenio; Neoptolemus propriè vocatur,
& est ardentis capillitij ex Achille natus; Quomodo au-
tem nascatur, procedere quem oportet, vt Thetis cum
Achille processit; Hoc est arcanum arcanissimum, à phi-
losophis vix vnquam claris verbis expressum; Quod si
verò huius tractatus loca consentientia perlustraveris, in
Rhodo apud Adonim & alibi sæpissimè id animadvertet:
Vnus est ex omnibus neotericis, qui hoc arcanum aper-
tissimè tradit; Cumq; hoc sit Clavis totius artis, ego etus-
dem verba hic proferam: *Mineralis est, inquit, æqualis est,
continuus est, non vaporat, nisi nimium excitetur, de sulfure par-
ticipat, aliunde sumitur, quam à materia, omnia diruit, soluit &
congregat, similiter & congelat & calcinat, & est artificialis
ad inueniendum, est compendium sine sumptu aliquo, saltem
parvo.* Cætera apud suum authorem, qui notus est, videan-
tur: Si Vlysses igitur noster Achillem habeat, & Pyrrhum
acquiret; Nam propter filium adducitur pater: At vnde,
quæres, hic Achilles accersetur? Respicendum est ad pa-
rentes & natalem locum Achillis; Pater est Peleus, mater
Thetis,

Arcanum
Arcanissi-
mum.

Thetis, ex nominibus & omnibus agnosces, Sic in forma
 septiæ latentem Thetin inivit Peleus: Septiæ genus aquati-
 cum notum est, quod dum capitur, atramento aquam infi-
 cit; Locus est Magnesia; Vnde & noster Achilles ab ali-
 quibus Magnesia dicitur; Hinc Flam: ex Democ: *Mag-
 nesia enim de albat non sinit corpora frangi, nec umbram Veneris
 induci: Et mox: Quæ magnesiam nisi totum compositum? Et;
 Magnesiam pulchra vide, mirareq; quomodo per unum multitu-
 dinem inferi: Et Dardaris in turba; Præterea scitote, quod
 aris corpus magnesiam regitur: Mosius; Argentum vinum Cara-
 bar, est magnesiam; Pythagoras; Non igitur oportet vos illam
 dimittere magnesiam absq; argento vino: Cum enim compo-
 nuntur, forissima est compositio, quæ una est de decem; Pandul-
 phus: Belus, Astratus, Rarson, alijq; quam plurimi in tur-
 ba eiusdem meminerunt, quorum dicta omittimus; Quin
 idem Pythagoras sic totam artem definit; Et sciendum,
 quæ nihil aliud est huius artis scientia, quam vapor & aqua
 sublimatio, argenti visui Magnesiamq; corpori coniunctio; Nec
 refert quod aliqui putent hoc nomen illi ex invidia da-
 tum esse; Vnde Rarson; Hoc quidem maximum est nostrum
 arcanum, quod invidi Magnesiam appellarunt, propter arcanum
 ipsum: Diligenter igitur ipsam magnesiam in vase suo coquite,
 quousq; totum coaguletur & seipsum contineat: Habita itaq;
 magnesiam, seu Achille (seu Pyrrho inde exorto) qui ma-
 tris industria sub igne foueatur, & à Chirone auo, qui tot
 Heroas, & inter eos Iasonem patruclerum eius instituit, edu-
 cetur, vt verè Pyrisous & salamandra nostra fiat, ad Troiæ
 occupationem accedere licet: Per Troiæ autem obsessio-
 nem et in cineres redactionem, nihil aliud ab Homero
 mysticè & occultè intellectum est, quam vasis philoso-
 phici, in quo Helena & Paris, Materia principalis contine-
 tur arctè conclusa, ab igne suo circumcunte, vaporoso et
 digereate periodus et ambitio; Helena ipsa est, propter
 quam concertatio fit, in cuius gremio Paris ignavus
 adulter delitescit; In vao enim subiecto est duplex vis
 agens et patiens, mascula et feminea, cum qua concurrat*

*Quid per
Troie dele-
tionem in-
telligatur.*

Achilles, at per insidias à Paride in fano Apollinis Thymbræi interfectus est; Sic iacet ille fortissimus Græcorum ab ignavissimo & mulieroso Troiano occisus; At ita fieri oportuit; Ignis enim noster ab aqua sua tandem extingui debet, & aqua habet primam vim agendi, in solutione scilicet; Atque tum ut moriatur Achilles necesse est, postea autem cum iam color ad optimum conuertitur, tota Troia occupatur Palladis arte & scientia, diripitur & in cineres redigitur, carissimos tamen & non aspernandos: Ex illis enim Phænix immortalis nascitur & reviviscit; Ex illis, inquam, reliquijs colonix in exteras mittuntur oras, Æneas, Diomedes, Antenor & alij, qui nova regna condunt & obtinent: Hæc est summa totius operis Homericæ de Troiano excidio; Cuius circumstantias particulatim in sequentibus dilucidiores reddemus: Helena & Pollux ex uno ovo redduntur, masculus & femina; Sic Helena & Paris in vno thalamo resident, & Marchasitam nostram philosophicam vno nomine comprehendunt; Achilles & Pyrrhus noster laton est, nostra magnesia, noster ignis; Sic bellum inter marchasitam & magnesiam exortum est, in quo illa primò dominatur, post autem hæc; Vis exempla authorum? Vide Morienum; qui inquit: *Et item Maria dicit: Nihil est, quod à latone suam obscuritatem vel suam possit auferre colorem; Sed Azoc est quasi eius tegumentum, primum videlicet quando decoquitur; nam & eum colorat & album reddit, ac iterum dominatur laton Azoc, & eum rubrum reddit; Alius quoque Philosophus ait: Quod Azoc nequit substantialiter latoni suam auferre colorem, vel eum mutare, nisi quantum ad visum, sed latonem ab Azoc suam auferre substantialem albedinem, quoniã inest ei mirabilis fortitudo, que super omnes colores apparet: Hæc Morienus: Laton itaque Achilles est aut filius eius Pyrrhus patris defuncti locum tenens, & Azoc Paris cum Helena; Primus occumbit Achilles, ut dictum, quia Azoc latonem tegit & deuorat; At post Pyrrhus dominatur rubro capillitio, qui totam Troiam evertit, & omnia ad suum colo-*

Summa operis Homericæ.

colorem, nempe latonis, reducit : Hæc sunt scientibus adèd clara, vt sol non clarior in meridie appareat ; Talpis autem lumen eiusmodi nil prodest, neq; noctuis, quia his cæcutire volupe est magis quàm videre : Achilles clypeum habuit à Vulcano fabricatum invulnerabilem & hastam Peliam, de qua Ovidius ;

*Vulnus Achillæo quod quondam fecerat hosti,
Vulneris auxilium Pelias hasta fuit.*

Idque non iniuria dicitur ; Quia Pyrisous, seu pyrausta, seu salamandra, Achilles noster in igne viuere debet, & non consumi ; Ideoq; necesse est, vt ipsi validissimus clypeus à Vulcano fabricetur, quo ille ictus flammæ recipiat, seq; defendat ; Nec enim satis erat à matre & auo Chirone instructum esse Achillem, vt pugnare posset contra ignem, sed ipsi quoque Clypeus Vulcani necessarius fuit ; Ipse prius Hectorem Troianorum fortissimum interfecerat, cuius cadauer à Troianis auro æquato pondere redemptum est ; Sic cum ille à Paride in Apollinis fano interemptus esset, eius cadauer similiter auro exæquatum est ; Nam cum hi heroes sint ompino aurei & ab aureis dijs ferè omnes oriundi, auro æquiparantur non immeritò ; Ossa quoque eiusdem in aureo vase, quod largitus fuit Thetidi Bacchus, recondita fuisse memorant, eique Medeam nupsisse post mortem in Campis Elysijs : Bacchus seu Dionysus, quodaureus deus sit, qui Midæ aurum votum concessit, exantè dictis patuit ; Ideo eo vase beavit Thetm. Quod in campis Elysijs Medæ nupsit, causa est, quia noster Achilles mortuus reiuuenscit, & fit medicator ægrorum, hoc est, hominum corpora à languoribus & affectibus varijs relevans, ijs quasi novam vitam inducit, vt ipsa Medea fecisse perhibetur suis pharmacis, velut antè dictum ; Non solum enim à Chirone visceribus leonum, aprorum & visorum medullis, (nec lacte humano) nutritus est,

sed etiam præter cytharæ pulsandæ artem & vsum herbarum, peritiam venandi & jaculandi, leges æquitatis & prudentiæ, in arte medica institutus dicitur, vt Staphylus scribit lib. 2. rerum Thessal: Ob ejus mortem aiunt Musas & Nymphas omnes fleuisse: Neq; id sine causa; Aquilæ enim novem cum decima parte terræ nigræ, aut Musæ cum Apolline, hoc est, Nymphæ & Lympha suis lachrymis ejus corpus humectârunt; sic enim convenit: Vnde & dicitur, cum ad Trojam advectus navi descenderet in terram, fontem aquarum excitasse: Hasta ejus magnarum virium fuit, quia intoxicata calidis venenis existimatur, propterea quod vulnus eâ factum consolidari non potuit, nisi ejus admonitione ad vulnus; Inq; eo magneticam vim vnguenti armarij nostro tempore dicti expressit; Lullius Theor: test. c. 81. huiusmodi lanceæ sub Allegoria meminit his verbis: *Fils. accipe de nostro aëre & de terra medicum, & perfora latus eius acuta lancea tota calida, & videbis à ventre suo exire tantum de cholera nigra & combusta, quod habebit potentiam intoxicandi & impotionandi totum mundum.* Et mox Pyrrhum nostrum describit hoc modo: *Et natura huius rubei capitis est una substantia multum subtilis & levissima, & in complexionem multum calida & sicca & acuta: Atq; hic est Pyrrhus rubro capite, seu Achilles Pyrisous: Idem Lullius Helenam & Paridem eodem cap: optimè depingit, dum dicit: Post hac adde illis duas partes de pedibus albis: Natura illorum pedum alborum est una substantia grossa mediocriter, & in qualitate mediocriter frigida: Et per hanc proprietatem participat oculos nigros, est adhuc in substantia mediocriter subtili per suam qualitatem humidam & calidam.* Hæc Lullius: Nigredo superveniens Paridem repræsentat, quia illa caput rubeum extinguit, at post Helena cum Paride cæterisq; Trojanis à rubedine illa, sive latone, sive Pyrrho omnino extirpatur ita, vt rubedo dominetur post omnes colores devictos; Hanc esse genuinam explicationem Trojanæ pugniæ testes mihi erunt illi, qui de vero Arcano non nihil subsolfecerint, qui cum Vlyse post multos erro-

res Achillem nostrum agnoverint; Nec mirum videri hoc debet cuiquam per prælium aut obsessionem arcis vel urbis opus Philosophicum descriptum esse ab Homero, cum hæc allegoria & describendi ratio huic operi maximè conveniat, propterea quia in nostro opere sint duo, agens & patiens, interq; ea continuum bellum, donec vnum subiugget alterum, & Græci rubeo capillitio dominantur Trojanis; In hunc modum Dionysius Zacharius Gallus, qui anno 1548. se scripsisse testatur, vel paulò post, allegoriã venustissimam desumpsit ab Imperatore principem obsidẽte in oppido quodam, quæ vera hystoria erat, cum ante 3. vel 4. annos eo ferè tempore & modo in Germania contingerat, atq; ita Trojanum bellum suo opere licet inscius, verè expressit; Vt autem reliquos omnes, eandem similitudinem vsurpantes, qui permulti sunt, prætereamus, Basilij Valentini hac de re testimoniũ proferemus, qui in vitrioli descriptione ita concludit; *Et pro memoria hoc dico, quod si Paris nobilem Helenam absq; interpellatione tueri possit, ne generosa civitas Troia à Græcis amplius deleatur & Priamus cum Menelao hinc tristiti afficiantur, tum Hector et Achilles concordēs sient ad impetrandum regium sanguinem absq; bello et possidendum Monarchiam cum nepotibus et posteris omnibus amplificando eorum ditiones cum magnis divitijs;* Quibus accedit, etiam alios doctos viros de hoc Trojano bello philosophicas cogitationes suscepisse, quòd, dum hæc ederemus & jam ad sextum librum Chalcographus venisset, ab amico quodam & doctissimo viro admoniti fuermus ex Germania tractatum nuperrimè allatum (non dissimilisa nostro argumenti) de Achille Redivivo inscriptum, quo Achilles, Chiron & aliæ personæ ad medicinam quendam reducantur: Quod si ita est, cum ipsum videre hæctenus non contigerit, de eo nobis gratulamur ac lectori scintillantem veritatem de Troiana expeditione eò lubentiùs ob oculos ponimus: Secundum requisitum ad capiendam Trojam, præter Achillem, erat Palladium ex arce Troiana diripiendum, quod quæle & quid fuerit, & unde

2. Requisitum, Palladium.

Venerit, varix fuerunt opinionones. Nos ab Apollodoro, lib. 3. traditam fabulam amplectimur, qui inquit, quod ubi Iulus Ilium condidit, discolorē bovem secutus, deos precatus est, vt aliquod sibi signum appareret, atq; tunc decidit Palladium trium cubiterum, quod sponte ambulare videbatur, dextra hastam tenens, ac sinistra manu colum ac fufum: Huic Ilo postea responsum fuit ab Oraculo, tam diu civitatem Trojæ incolumem futuram, quàm diu inviolatum illud Palladium servaretur: Pherecydes omnes imagines manibus non factas, at è cælo in terram dejectas, Palladia fuisse appellata affirmat, quasi ejus generis plura fuerint: Hoc, de quo hic loquimur, aiunt è cælo in Pelsinuntem Phrygiæ civitatem, quæ ab eo casu nomen obtinuit, vt Dio & Diodorus putârunt, delapsum: Alij vt hoc excusent, alias fingunt causas: Nonnulli ad Palladis cum Minerva certamen referunt tanquam imaginationem timoris pectori Minervæ impressam, quod Palladium sequentibus temporibus fuit ad Trojanos delatum. Ovidius lib. 6. de fastis narrat, quod tempore Iuli regis Trojanorum, qui fuit quartus à Dardano: à quo Trojani dicuntur Dardanides, Palladium prædictum cecidit de cælo in summam arcem Trojæ: Consultitur super hoc Apollo, qui respondit, quod quàm diu Troja haberet Palladium, tam diu staret ejus imperium: Trojani ergo summa diligentia servabant Palladium in arce vsque ad tempora Priami

Poëta omnes

Ethnici ab

Homero sig-

menta mu-

ta. nis sunt.

Ælian. l. 13.

c. 22. Gala-

si impietor

Homerm

penxit vo-

mentem, &c.

regis, qui aliquantulum negligentius illud servabat. Vbi admirandum est, quod Christiani Mythologi saltem enarrant, quomodo Palladium vel è cælo deciderit, vel ex Minervæ timore pectori impresso contigerit, ac nihil addant de causis existentia, aut non existentia, quasi satis sit Ethnicorū produxisse mysteria, & non ex fundamento revulsiße: Nos dicimus, quomodocunq; accipiatur Palladium è cælo delapsum vel ex Minervæ timore exortū, fabulosum esse et ex Homeri cerebro, nō aliunde, decidisse. à quo tanquàm à Deo aliquo omnes cæteri Poëtæ profecta arripuerūt & miris laudibus in cælum extulerunt; vnde non incon-

cinnè

cinné quidam Homerū finxit magnam de se spumam evomere, ac alios quoscunq; ipsi accumbere græculos Poëtas spurum eius lambentes; Per hos enim rivos ex eo fonte deducta est superstitio & de dijs monstrosa opinio in Græcorum ac post Latinorum mentes, totiusq; orbis gentes; Hoc Palladium, quia omnino fictitium fuit, multas dubitationes excitavit, non solum vnde venerit, vt antè diximus, sed etiam an à Græcis hoc occupatum sit, an verò ab Ænea vnà cum reliquis dijs Trojanis ablatum, et in Italiam gestatum sit: Ovid. lib. 6. de Fastis, id sub dubio relinquens, asserit suo tempore Palladium fuisse Romæ in templo deæ Vestæ, cum quò concordat Tit. Livius de secundo bello Punico; De eo fatale narrant quòd eo transito transferretur imperium; Vnde sacra fatalia appellata sunt, & tres dicuntur, in quibus fuerant, civitates perdidisse, nempe Trojam primò, post Laviniū, deniq; Albam; Hanc condidit Ascantius, vnde Albani, quæ dicitur fuisse mater Romæ, à Tullo Hostilio deleta: At communior sententia est Palladium fuisse à Diomede & Vlyse arce Trojana direptum, et ad Græcos delatū; Hi enim, vt Virgil. 2. Æneid: et ex eo August. l. 1. c. 2. de Civ. Dei meminit, cæsis summæ custodibus arcis corripuère sacram effigiem, manibusque cruentis Virgineas ausi divæ contingere vittas: Dictys Cretensis narrat, quod Antenor Trojanus propriæ patriæ proditor postquam cum Græcis ordinaverat proditionē Trojæ, persuasit Theanæ, quæ fuit sacerdos templi Miervæ seu Palladis, vbi servabatur Palladium, quod sibi illud traderet, quod et fecit, quo factò Antenor tradidit illud Græcis; Simili modo hic Cretensis & Dares Phrygius referunt Æneam proditionis vrbis Trojanæ fuisse conscium, licet Virgilius conetur excusare Æneam à proditione patriæ, dicens ipsum ignarum insidiarum fuisse; Deinde post excidium vrbis aiunt ostum esse magnum certamen super Palladio inter Aiacem et Vlysem (quemadmodum etiam de armis Achillis interfecti) vtroq; ipsorum petente *Palladium* et sua merita allegante: Faverunt Vlysi Agamænon

et Menelaus frater Agamēnonis, maritus Helena, cō quod cū Ajax Helenam originē tantorū malorū vellet interficere, *Vlyſſes* eam liberavit & ſaluavit; Aiaci verò ſaverunt exercitus & reliqua multitudo; At *Vlyſſes* *Palladium* obtinuit Aiace id ægrè ferente: Poſtmodum Ajax clā de nocte ferro invenitur interēptus: Ortā verò ſeditione in exercitu contra *Vlyſſē* propter necem Aiaceis, de qua ſuſpectus habebatur apud exercitum, fugit *Vlyſſes* per mare, & *Palladium* dimiſit penes *Diomedem*, à quo *Æneas* recepiſſe illud dicitur in Italia, vt *Solinus* lib. 3. c. 2. tradit: Verūm cum tanta ſit opinionum contrarietas ſemper adverſiſſima ſtatuentiū ac quilibet ſcriptor ad ſuam mentē & propoſitum omnia ſive facta, ſive ficta accomodet, vt ſaltem ſuæ gentis honorē quærat, nos nullis aſſentiri poſſumus, ac dicimus ab *Homero* hæc omnia pendere, à quo tot *Poëtæ* ſua opera ſeu carmina mutuati ſunt, ab eodem & *Daretem Phrygium*, & *Dictym Cretenſem*, quæ hystorica videntur ſcripſiſſe de bello Trojano, vt & ſuæ gentis gloriam quærent, accepitſe, nec vllum interfuiſſe ipſi bello, quam vis gloriectur falſo: At quid tandem *Homerus* hoc *Palladio* intellexerit breviter addemus: Superiūs ſatis expoſitum eſt quid per *Palladem* ſignificetur, cumq; ab hac *Palladium* & nomine et forma deducatur, facile apparet, quid *Homerus* adumbrare voluerit, nempe ſapientiam & ſummam ingenij ſubtilitatem apud artificem eſſe debere, vt ille hac fretus de opere ſuo perficiendo ſit ſecurus; *Vlyſſes* enim in hac tota Allegoria artifex habetur acumine rationis præditus, quo omnia magis ardua negotia perficit; Primus ejuſ labor ſuit circa inventionem *Achillis* ejuſq; adductionem ad Trojam; ſecundus, vt ſubtiliori mentis indagine inquirat, qua ratione Troja occupari, *Palladio* ſcilicet arrepto poſſit; Ideoq; fruſtra de rebus planè fictis quæritur, vnde venerit, an è cælo, an ex *Minervæ* imaginatione, & ubi manſerit: *Vlyſſi* autem valenti prudentiâ, non Aiaci præſtanti viribus aſſignatur, quia artificis ſubtilitas hic quæritur, non magnitudo laboris ſeu virium, quæ circa *Herculis*

Palladium
quid denotet.

Is persona non descripta est; Nam Ulysses Helenam protex-
 erat sua sapientia, quod ipsum decuit, ne Helena per vim
 Aiacis periret (tam bella iuencula, quæ ab initio Argo-
 nauticæ expeditionis, ut supra demonstravimus, ad mini-
 mum erit iam 80 annorum) Est enim præcipua nostra
 persona, quæ totius belli causa dicitur: Quæ credita sunt
 sacra Palladia fuisse apud Romanos, vel Albanos, ipsi vi-
 derint, an ut ancilla illa, è celo deciderint, an verò ex hu-
 mana phantasia certum duxerint; Nos Christiani nihil ta-
 le credimus, præsertim cum nulla adsit vera hystoria, nisi
 quæ a figmento poetico nata sit: Tertium requisitum ad
 Trojæ expugnationem necessarium fuit unum ex ossibus
 Pelopis: Cetera hæc tenentur tradita ratione aliqua excuti-
 possent, nempe Achilleus propter fortitudinem singularē,
 Palladium propter sanctitatis opinionem de eo, à Græcis
 impetratum fuisse antequam Trojam evertere potuerint,
 verum quod os hominis pridem demortui eò quid con-
 ferat, super naturam & caprum humanæ mentis est: Quid
 enim unum os cadaveris humani efficeret, ubi tot vivi ho-
 mines milleni peram præterarent? Fuit autem Pelops Tan-
 tali filius illius, quem apud inferos torqueri modo timore
 impendentis saxi, modo terum victui necessitarum penu-
 ria crediderunt, qui impurus & beneficiorum acceptorū
 inimicior fuisse: Tantalus ab alijs Iovis & Plutonis Nym-
 phæ, ab alijs Iovis & Plutonis filius dictus est: Zizis hysto-
 rio, Chil: Pluto quidem mater at pater Tano lo Lydiæ rege
 genitum scribit: Hic cum Deos aliquando in hospitium
 accepisset, ipsisque laurum convivium parasset, Pelopem
 filium cesum inter epulas appoluit, idque, ut aliqui arbi-
 trantur, ad epularum magnificentiam, quasi omnium re-
 rum vel carissimum filium illis offerret: Ceterum cum id
 dii cognovissent, ab ijs epulis abstinerunt, præter vilam
 Cererem, quæ obruptæ filia Proserpinæ dolorem penè
 desipiens inconsulto humerum edit; Tam diu reliquit is
 filij miserum cum rursus iecerunt in lebetem ac secordum
 vitæ relinquerunt: cum verò illi decisset humerus, quem

*Regnante
 Numa Pom-
 pilio.*

*3. Requisti-
 tum, Os Pe-
 lopis.*

comederat Ceres, dij ebriurnum fecisse dicuntur: Hinc Lycophron bis pubescentem appellavit Pelopem, quia junior á dijs restitutus fuit, quàm erat prius: Ideo Tantalus ad inferos detrusus, quia deorum epulas per humanam eadem contaminasset, iusque hospitij violasset, lautissimo apparatu semper habere epulas dicitur, quas tamen fame excruciatuſ attingere non possit: Alij illum perpetua siti vexari dixerunt, cum aqua ad eius mentum assurgeret, quæ, quoties illam attingere conetur, refugiat; Ovidius aliam causam ejus pænæ tradidit, nempe loquacitatem, quâ secreta deorum mortalibus divulgaverit, vbi inquit:

*Querit aquas in aquis et poma fugacia captat
Tantalus, hoc illi garrula lingua dedit.*

Huius, inquam, Tantalici filius Pelops fuisse traditur, qui Hippodamiam Cenomai Elidis ac Pisæ regis filiam curuli certamine victor obtinuit, in quo innumeri proci antea succubuerant victi ac cæsi, ex quorum crancis Marti templum extruendum erat: Myrtilli ope vicit, quem postea quoque Pelops trucidavit, á qua cæde á Vulcano expiatum fuisse eum memorant: Fabulantur Pelopem, vt coctus fuit, á Neptuno amatum, vt Pindarus ait: Sepultus fertur Letrinæ, quæ Elidis civitas fuit. De Tantaló, qui filium dijs comedendum apposuit, Poëtarum fictio est; qui vel in eius contumeliam, vt eiusmodi alia de Syspho, Ixione, Busiride & similibus, id effinxerint, ideoque æternâ quali pænâ ipsi attribuerint, vel ob impietatem vel garrulitatem; & quidem ob hanc magis, quam illam prout de Ixione fabulantur: Quæ verò secreta fuerint deorum, quæ ille mortalibus aperuerit, faciliè apparet ex convivio & epulis, quas dijs apposuit, vnde sola Ceres gustaverit; Cere-ri autem, vt supra diximus, Eleusinia sacra & abditissima quæq; solennia tam apud Ægyptios quam Græcos dicata fuerunt, quorum arcana nemini aperire licebat: Vnde constare posset, hæc innui ab illo manifestata esse; Verum
sive

sive Tantalus ob linguæ incontinentiam taxatus sit, sive aliam ob causam, toti huic narrationi fabulam & allegoriam inesse, eamq; referri ad eas Ipsas Hieroglyphicas traditiones, quarum ante meminimus, indubitatum est. Ut enim Osiris ab Iside, Bacchus seu Dionysius à Nymphis, Iason à Bacchi nutricibus, Æson à Medea, cocti dicuntur, & iterum juvenes redditi, ita & Pelops à Cerere aut dijs post coctionem, vitam & juventam simul recuperavit; de quibus cum suprâ satis dixerimus, idem de Pelope intelligendum erit: A Vulcano expiatus esse dicitur à cæde, & à Neptuno amatus, qui quales dii habeantur, jam satis innotuit: De hoc Pelope Ioh: Fran.: Picus Mirand:l.2.c.2. de auro, meminit his verbis; Sic, inquam, nonnulli interpretantur Atrei nuncupandum agrum, arietemvè, ut descriptionem auri faciendi potestatem lectoribus insinuent. Nam Atrei & Pelopis opes ex metallis fuisse scriptum reliquit Callisthenes Olympius, Aristotilis & discipulus & consanguineus. Et lib.3. cap. 1. Nec desuère, inquit, qui Tantali quoq; divitias tulerint acceptas Chémica compositioni descripta in pellibus agni; Unde sit & Pelopis filij & Pelopidarum regnum longè lateq; propagatum, ut hinc absonum visum non sit, quassisse Thyestem natu minorem Pelopis agnum, hoc est, in agni pelle faciendi auri compositionem exaratam, quam in arcanis habuerit natu maior Atreus extorsitq; Thyestes ab uxore fratris cognita stupro, ex quo & odia & cruentissima cæna tragædia: Meminerunt hinc rei quanquam obscuro velamento & antiquissimipoëta. & Cicero, Seneca & Paprius: Hæc ille: At si rei veritas & fabulæ, quæ singulis hisce personis adhærent, considerentur, ad Iovem omnes reduci animadvertentur, qui Tantali pater, hic Pelopis, qui Thyestis & Atrei, quorum ille ex filia sua Pelopeia genuit Ægysthum, hic Agamemnonem & Menelaum; Atreus Thyesti fratri filios apposuit proprios comendos; Ægysthus Atreum & Agamemnonem trucidat & Clytæmnestram ducit in uxorem; At Orestes matrem vnâ cum Ægysto interfecit, ut suprâ narratum est. Quæ omnia occasionem allegorijs de Pelope fingendis

dederunt: Os eius insignis magnitudinis fuisse memoratur, quod ab Ulyffe quoque, ut reliqua, in petratu est: Accur hoc ad Troiam occupandam utile aut necessarium dicebatur: Absq; dubio quod arifices indicare voluerint terram quae hanc substantiam ad opus requirit, quae quasi mortua sit et reliqua ex corpore metallico, ut os ex corpore humano: Ut enim blasta in corpore animalis aut hominis sustinent carnes, humores, vasa & spiritus, tanquam basis & fundamentum domus, ita etiam in opere Philosophico vnu fixum continet omnia volatilia seu non fixa & ita colligat, ut vna substantia merito dici possit: Inde in Aurora consurg: dicitur, c. 2. Quod in aetura fixum à natura volatilium; Et illud quod fixum est fixum ipsum spiritum, est fixum & perpetuum & incrementabile, & nominatur sulfure Philosophorum, vel cinis extractus à cinere, ut Seneca dicit: Quod fixum est, figuræ fugitivæ: Et in Ox, Terra fixa, aqua d' albat, aer penetrat, ignis colorat; Item: Terra eadem relinquatur ut alia tria elementa in ea vulcani radicari; si ipsa non esset, elementa fundamentum non haberent, super adificandum domum novam thesaurariam: Et Author Consil: con: ex Gratiano; Ignis in aere fit lux; Ex esse fit calx; invidet ex co. non in illius humidis splendentis, ut vertatur in cinerem, d' quo dicit Aristoteles, Et quam preciosus sit cinis iste: Aer in uno fit spiritus: Hinc et quantum requiritur tunc cinis Laomedontis: ut auctores dicunt, & per experientiam patet, os & cinis sunt duae substantiae ad opus Philosophicum necessariae; De cinere in numeris, meminerunt locis; Bonellus in turba; ista natura, inquit, cum humiditas adempta est, cum per noctem dimittitur, mortuo simile videtur, & tunc illa natura igne indiget, quousq; corpus & illius spiritus in terram vertantur, & tunc fit pulvis mortuo similis in suo tumulo: His peractis reddat ei Deus spiritum & animam, & cum in se vivitate ablatâ, confortata sit natura nostra & emendata. Oportet igitur illam, ut per buere absq; timore, donec cinis fiat, qui cinis aptus sit recipere spiritum, animam & in aetura infusam:

4. Requisi-
tum Cineres
Laomedontis:

Inspicite filij doctrina, qualiter pictores nequeunt suis coloribus pingere; quosq; eos in cineres vertant & pulveriscent: similiter & Philosophi suis agris sape nequeunt medicinas componere nisi tractas et pulverisatas: Quod si ipsum cinerem relexeritis subtiliter, multa ab eo procedent, eo quod es, ut homo, corpus habet et spiritum: Idem Cultus, alijq; plurimi indicant, ut legentibus ipsis patet, absq; cinere in artificio chymico nihil fieri. Duo enim ossa et cinis, plura n̄ hic possunt; At alicuius certi individui cineres (ut & cili.) requiruntur; nempe Laomedontis: Hic ut Rex Troiæ mania edificasse traditur Apolline & Neptuno, vel etiam Vulcanop. operarijs, cuius ante meminimus: Ab Hercule tradidatus fertur, ut sub 4. ejus labore exposuimus; Laomedon itaq; Troiæ fundator, ob eam ipsam urbem vitâ privatur; Cum enim operarij, dictis mercedem pactam non daret, à Octo vexabatur, à quo Helione filia eius ab Hercule liberata est, at cū nec Herculi equos promissos daret, occisus est, cuiq; Cineres in porta quæ à Sexa asservantur, ad deletionem Troiæ quoc; videbantur necessarij, id eoque ab Ulyssela n̄ inde ablatis: Ita s̄pe authores referunt finem operis Philosophicj testari de suo principio, & contra, cū vno incipi, et cum vno terminari; Quin ad Troiam requisitum erant sagittæ Herculis, qui in Octa monte inter Thefaliam & Macedoniam mories sagittas suas Philoctetæ dono dedit, mandavitq; ne cui corporis sui reliquias indicaret, juramento recepto: sed cum postmodò Delphicum oraculum Græcos monuisset Troiam sine sagittis Herculis capion posse, ac sine reliquijs corporis, inventus est Philoctetes & de Hercule interrogatus, negavit quid scire; cūq; congereretur, tacuit, sed pede locū monstravit: Has sagittas à Philoctete Ulysses acceptas ad Græcos derulsit: Eis veneno infectas, se aiunt, quas cū Chiron aliquâ loca cū longitudinem admiratus, contrectasset, vna in pedem eius decidit, ex quo vulnus heriale accepit, sed centaurea herba sacratys dicitur. Hæc ficticia esse nemo non agnoscit; Philoctetæ sagittæ Herculis donatæ sunt,

5 Requisitum, Sagittæ Herculis.

vt clava Mercurio; hac cominus illis eminus pugnavit Hercules contra tot monstra; Hac fixa & resistentia obtruncavit & emollivit, illis fugacia & volatilia fixit & retardavit à fuga: His duobus instrumentis aut operandi rationibus omnis Philosophus indiget, vt superius sæpe demonstratum est; quemadmodum & duabus aquis, quarum vna fixat alteram & solvit mutuis vicibus; Ad Trojam itaq; absq; sagittis Herculeis parum effici poterit: Maior enim labor absimitur in fugaci & volatili sistendo & sagittis quasi figendo (vnde fixio apud Chymicos) vt apparet in Apolline figente Pythonem, Diana Orionem, Atalanta aprum & his similibus; de quibus suo loco egimus: Sextum requisitum & vltimum habetur, quod Thraciæ regis equi, eo cæso abducendi erant, antequam à Xantho fluvio biberent, sine quo ritè peracto Troja occupari non potuit: Hæc ridicula esse, & fabulis similima, quæ pueris à nutricibus narrari solent, nisi à tot & tantis scriptoribus, Homero ejusque sequacibus traderentur, non immeritò iudicæremus; Quid os, cineres, sagittæ ad urbem occupandam? Quid equi adducti, antequam ex fluvio certo biberint? Attamen non sine causa ita efficta esse ex antedictis prospeximus; Erat autem Xanthus fluvius Troadis regionis, cuius hæc vis celebratur, quasi animalia ex eo potantia flavo inficiat colore; Xanthus enim flavum denotat; Hic color fortè in equis ingratus videbatur; ideo equi præcavendi fuerunt, ne biberent ejus fluvij aquam; Ita memorant Neptunum ad nuptias Pelei & Thetidis contulisse equum Xanthum & Balium, qui ad Achillem hæreditario jure pervenisse creduntur; At miserabile quid videri posset, nisi fabula esset, propter equos abducendos Regem trucidandum esse, & quidem Thracium, ferocem et bellicosum tam leviter superari potuisse ab Vlyse solo vel paucis cum socijs absq; resistentiâ vllâ: An levius fuit Regem Thraciæ occidere, & per vim eius bona abripere, quàm Troianos Phryges, vt hæbebantur, imbelles; in quibus tamen occupandis

tot

6. Requiri-
tum; Equi
Rhesi abdu-
cendi.

Rex trucida-
tus ob equos.

tot anni consumpti dicantur; Naturæ et rationi adversa videntur, si hystoriam consulamus: Non enim cum columbis aucupari licet accipitres, sed cum his illas, non leporibus canes venamur, sed econtrà: Quod si verò hæc ad verum suum sensum Hieroglyphicum reducantur, non erunt absurda sed possibile & necessaria, antequam Troia occupari possit; Et si bene ad Philosophorum dicta respiciatur, animadvertimus, illos monere artifices, vt videant, ne rubedinem pro albedine, aut albedinem pro nigredine in principio operis acquirant; Rufus enim color seu subflavus in initio non convenit, sed pro damnabili habetur apud Philosophos; Hinc Bernhardus comes monet ne colorem papaveris sylvestris acquiramus nimio igne pro nigredine; & Zacharius venenum vitare docet in primo opere, quod in secundo adesse solet; sic Isaac lateris contriti colorem inutilem dicit in principio; Post operis perfectionem omnes inculcant colorem flavum, purpureum, rubrum & tyrium, vt Cerus in turba; *Regite ipsum coquendo, donec Crocus fiat excellentissimus.* Ardarius: *Et ecce apparebit vobis lapis Tyrius; Borates; Terite aqua sua donec Crocus fiat in colore anro similis:* Et sic alij aurei et Xanthi coloris meminerunt cum adesse debere in fine operis, non in principio, ibi esse vtilem, hic noxium: Et ita de Equis Rheli existimandum est, ipsos abducendos esse ad Troiam antequam flavescant; Atq; hæc sunt sex illa memorabilia requisita, sine quibus Troia occupari aut deleri non potuit: Quibus non immerito septimum adijci deberet, nempe Equus ille Troianus armatis viris *Equus Troianus.* repletus & in urbem deiectis mænibus deductus; Inventum Palladis dicebatur, quia stratagema subtili ingenio excogitatum videri posset, nisi cum tanto periculo coniunctum esset, & Troianos nimix simpliciter, ne dicâ stoliditatis, argueret, quòd hoste in terra sua morante muros demolirentur, & ita ipsi eos, à quibus subigi possent, in urbem inducerent: Verùm et hoc fictionem manifeste arguit in pluribus; licet aliàs excusari possit; cum similia

*Iphigenia
mactata.*

lia exempla in navigijs nostro tempore feliciter perductis experti simus: Ita de Iphigenia Agamemnonis filia Dianæ oblatâ pro sacrificiis, propter mala exercitum infesta, res omnino ficta est. & fabulæ proxima, quemadmodum & omnia quæ vel in tota Iliade & Odyssæa habentur allegorica sunt, partim physica et arcana naturæ opera explicantia, partim polytica, et reges in multis, seu personas publicas, et privatas instituentia, Ideo Homerus tanti ab Alexandro Magni non fiebat, qui eum suo cervicali nobilitate supposuit, et regium vicentibus appellavit, ut et ab aliis omnis ætatis magnis et doctis viris: adeo ut summum ingenij humani artificium in Homeri opere expressum videatur, nisi totæ tanta mala, quæ cum hominibus inculcatis, nempe deorum adulteria, furta, omnes, rapinas et alia, quæ tantum virum non revera dijs attribuisse verisimile est, sed poëtica licentia et allegorico scribendi modo protulisse, ut sapientes nucleum a cortice, bonum a malo separarent, inque suam usum vertent: Quadruplicem itaque, vltimum Homero, ut etiam Orpheo, assignamus, Primum hieroglyphicum, arcanum, profundum et latentem, primarium, arcanissima nature opera, de quibus egimus, spectantem; Atque hunc soli philosophi et Chymice veræ conscientij introspicunt et admirantur, ceteri negligunt et sub ymbroso tegamine non animadvertunt; Alterum polyticum, ethicum, morale, historicum, economicum, secundarium, Reges, duces, Magistratus: et singulos quosque in moribus et communi vita instructum; Quem plures animadvertunt, et solum in eo quasi divinitatis quiddam habentem suspexerunt; Tertium relinquitur poëticis, qui eius fabulas, figmenta, & traditiones de dijs, heroibus, aliisque rebus vni est implectuntur; Quartum Grammaticis deputamus, qui ornatum, phaleras et seriem dicendi observant et alijs interpretantur; Vnde Homerus (mendicus falsissimus est habitus, cum fuerit vir maxime polyticus et in rebus magnis agendis expertissimus, quod non in mendicum, sed maximum ingenio, fortunaque dotibus præstantem cadit) tot Grammaticos

*Quadruplex usus
Homericæ
Operis:*

1. Hieroglyphicum.

2. Polyticus.

3. Poëticus.

4. Grammaticus.

maticos

maticos per Græciam alere dicebatur, vt etiam Alcibiades cuidam Homerum mordenti colaphum eam ob causam infregerit, hoc scommate addito; Tu né ipsum mendicum, aut vanum nominabis, qui tot alii sui interpretes & dices facit? Ex tot itaq; rationibus & argumentis in medium productis & hætenus explicatis satis apparet Troianam Expeditionem parum aut nihil habere in se veritatis hystorice, at plurimum allegoricæ, & potius propter intellectum arcuatum, quam sensum vulgarem introductam esse; Nihilominus non diffitemur & secundum, tertium & quartum vsu, vt modo diximus, eidem attribui posse: Nam nihil vetat allegorijs & fictionibus aliquid veritatis admiscere, quamvis econtrâ non deceret rebus veris ficticias ingerere; Vt enim fermentum vel in minima portione puræ massæ similagineæ immixtum totam reddit acidam & fermentosam, ita & res falsæ aut fictæ etiam non multæ hystoriam veram suspectam reddunt, & fide omnino priuant; Sic si poætæ, vt Orpheus & Homerus, forré suis fabulis & allegorijs non nihil veritatis immiscuerint, quo ad loca, res aut personas, non tamen sequetur eas esse veras, aut ita, vt sonant, assumendas & intelligendas, velut plæriq; ex Ethnicis fecerunt; Quocirca si quis eiusmodi in dictis poëtis offendar, hoc fictiones illorum non, nisi inconsideratissimo, veras efficiet: Vnde si fuisset Troia antiquissimo tempore ciuitas, et destructa, non tamen hoc modo, vt describitur, id factum esset; Namque à poëtis, aut hystoricis hos sequentibus ærate et descriptionis modo, traduntur, talia sunt, vt merito in dubium revocari, et ad suam originem, nempe allegoricam, prout fecimus, reduci debeant: Restat nunc Vlyssis reditum et errores breuiter percurrere, cum ille, vt dictum, sit Artificis persona, ingenio valens tantum, quantum Hercules viribus: Ideoq; si bene omnia considerentur, quicquid ad Troiam præclare actum est, eius consilio et opera præstitum videbitur: Nec solum ingenio Vlysses valuit, sed et manuum labore, vt annotante Æliano l. 7. c. 5. ipse de se testatur Odyss. O. his

verbis : Non alius potior fuerit, mihi crede, minister, Siue ignem succendi opus est, seu ligna secanda. In his enim maior pars Vlyssæi laboris consumitur in arte philosophica : Sic ratem ipse Vlysses confecisse traditur celerrimè suo labore absq; fabricorum operâ. Ille sex ante posita fatalia, sine quibus occupari non poterat, impetravit; Suo eloquio & prudentia totum exercitum rexit; Post hunc Achilles, & eius vice Neoptolemus; Deinde Helena cum Paride; Cæteræ personæ adduntur ad celandum artificium, Agamemnon vt imperator, Menelaus, vt actor, Ajax vt manibus multum tribuens, Diomedes vt socius Vlyssis, Sinon proditor, Thersites conviciator, & sic de alijs : Troiâ nunc deniq; arte & Marte debellatâ, victa & eversâ, Vlysses in patriam, prout & alij Græci, redire desideravit: Sic enim Ovidius de eo :

Errores Vlyssis circa reditum in patriam:

*Non dubia est Ithacæ sapientia, sed tamen optat
Fumum de patrijs posse videre focis.*

De causa, cur aufugerit, cuius superius meminimus, hic nihil addimus : Omnium primò itaq; ad littus Ciconum populorum Thraciæ delatus est tempestate : Pòst ad Lotothagos in Africam, vbi cum socij eius lotorum fructus gustassent, patriæ obliti ad naues minimè reverterunt : Inde in Siciliam ad Polyphemi antrû, quem obcæcavit, cum 12. socijs : Pòst in Æoliâ in insulam & Læstrigonas immanissimos Campaniæ populos, mox ad Æxam insulam cursum tenuit, vbi Circe venefica, Solis filia, socios eius in beluas conuertit; Ex qua Telegonum & Ardeam genuit : Pòst ad inferos descendit, Plutoni ac Proserpinæ columnam consecrans, vt è vate Teresia ibidem, quæ sibi agenda forent, perdisceret : Deinde ad Insulam Sirenium delatus aures sociorum cera illitas obturavit, seq; ad malum navis alligari iussit : Hinc Scyllam & Charybdin pertransiens non sine aliqua sociorum iactura in Siciliam rursus pervenit, vbi Solis filia paternos greges custodiebant, quos

quos cum socij cæderent, ferè omnes naufragio perierunt ipso arrepto navis malo, in qua hærens 9. diebus maris fluctibus iactatus ad Ogygiam insulam defertur, vbi à Calypsone Nympha in hospitium acceptus 7. annos moratus ex ea filios quoq; suscepit: Deinde dijs iubentibus hinc solvens, iterum propè Phæaciam navim fregit ex Neptuni instinctu propter casum Polyphemi, & in portum Phæacum adnatavit, nudusque inter frondes arborum ibi se occultavit: Cum uerò vestes postmodò à Nausicaa filia Alcinoi accepisset, Palladis operâ ad Areten Alcinoi coniugem perductus, à qua vestibus & socijs dono acceptis, in Ithacam cum muneribus dormiens exponitur, vbi mendici habitu assumpto ad Penelopen redijt, quæ illi adhuc filium Polyorthum devictâ Troiâ ad memoriam paternæ virtutis peperisse dicitur, cum id nomen populatorem vrbis significet. Atque hi sunt errores Vlyssis circa reditum in patriam, qui vltra decennium se extendisse apparent, cumq; tam diu Troiana obsidio durârit, viginti integros annos Vlysses extra patriam vixit multis eroribus & infortunijs simplicibus, quibus tandem superatis nomê populatoris vrbis ex filio ipsi genito obtinuit: Atque hæc per se satis innotescunt, cum sint omnino fabulosa & fictitia à Poëta producta ad demonstrandum polyticè, quibus erroribus & malis humana vita exposita sit, nec non quibus artifices, antequam ad vltimam metam perveniant, obnoxii fiant: Nam qui non erravit, nondum incepisse dicitur: Et Bacasser in turba; *Reflum*, inquit, *non nisi errore discernitur, & nihil magis dolorè cordi generat, quam error in hac arte & opere*: De quibus artis divorticulis et difficultatibus cum aliorum extent commentarij, nec non quotidiana exempla ijs satis superque attestentur, ad demonstrationem eorum hic nihil adijcimus.

Sive itaq; Troja steterit & deleta sit revera, sive saltem fictione (idem intelligendû de Herculis laboribus, certaminibus sacris, adq; deos spectantibus rebus,) perinde erit, cum nobis inde nil seratur, nec metatur, verum si alter-

vtri parti affēiri debeamus, mille indicia, nihil ex his re-
 vera fuisse, convincent, quamvis totidem, ferē libris, tan-
 quam fuissent, ab Ethnicis statuatur; si tamen omnes scrip-
 tores de his consulimus, vnde hæc tanta & talia hausierint,
 ad sex antè dictos omnis religionis aut potius idololatriæ
 Ethnicæ authores (Orpheum, Linum, Musæum, Me-
 lampodem, Homerum & Hesiodum) recursus fiet; Quod
 si & hos quæramus, vnde illi habeant, ab Ægyptij, par-
 tim, partim ex proprio cerebro id Ægyptiorum imita-
 tionem & doctrinam, omnia hæc originem trahere ani-
 madvertemus: Ægyptij verò ab Iside, & hæc à Mercurio
 ac Vulcano, vt iam antè retulimus, omnes suas do-
 cētrinas acceperunt: Si vero quis nihilominus sua per-
 suasione ductus illa omnia de personis veris & certis dici
 & intelligi debere affirmet, ac hystoriam ipsis fabulis in-
 esse opinetur, neq; illi valdè repugnamus, dummodo no-
 bis vicissim concedat, & sub hystoriâ verâ posse Allego-
 riam abscondi, hoc est res arcanissimas & figuratè tra-
 dendas non rarò sub velata quasi veræ doctrinæ forma te-
 gi; Cuius rei si exemplum quis quærat, magni illius Am-
 biahensis Medici libros de abditis rerum causis inspiciat
 ac dijudicet, an non sub illo cortice, permultis durissimo
 viso, nucleum alium celer, an non Medicinæ communis
 ex authoribus coaceruatis Theorematis & præceptis arca-
 nissima naturæ & artis opera intermiscet ita, vt non nisi à
 perspicacissimis ejus intentio dignoscatur? Sic & vetus-
 sissimi illi (quorum tempore ne nomine quidam Chymia
 pervulgata fuit) si vera quædam suis scriptis tradiderint,
 tamen constat plæraq; fictitia esse ab illis prolata, & quæ
 longè pondere suo veris prævaleant, sub quibus fictis et
 allegoricis quis demonstrabit non latere Chymica illa, quæ
 hæctenus satis ex suis tenebris erutumus, & in lucem omni-
 um intelligentium posuimus? In quo scripti genere, cæte-
 ris omnibus non consideratis, si quis & fabulosa illa ad
 veritatem reducere conetur, & authores omnes vnà secū
 Chymicæ ignaros existimet, nec quicquam Chymici sensus

fus suis scriptis olim occultasse, ille suo abutatur arbitrio, quantum & ubi velit, nihilominus, vt & nobis tantum liceat, quantum ipsi & alijs, concedere tenebitur ex iure Talionis: Atq; tunc, prout Natalis sub mythologia Solis Deo gratias agit his verbis; *Fabularum declaratio apertior & uberior, quod in nostra tempora mihi fuisse reservata, est cur Deo OMNIPOTENTI Redemptori gratias immortales agam, cuius beneficio mihi concessum est, has prisorum insulas arbores nihilq; verè religiosum continentes aperire, sed tantum figmenta esse demonstrare ad res Philosophicas explicandas*; Sic & nos eadem animi devotione & pectore et ore eidem TRIN-VNI DEO, quantas possumus mente concipere, gratias agimus, quod illud nobis clementissimè largitus sit, quo has Aegyptiorum, Græcorum et omnis antiquitatis allegorias, fabulas et mysteria, arcana arcanissima olim, vt adhuc, habita, (nec de rebus vulgaribus et in mundo notis, sed de ijs, quæ iure suo occultari deberent, excogitata) ex quibus tot gentium idololatriæ, tenebræ et errores tanquam ex abundantissimis fontibus redundârint, ad suam veram originem reducere, inq; vnâ veritatis lineâ & puncto immobili harmoniâ quadam irreprehensibili (quæ veritatis propria est) conciliare potuerimus; quæ omnia cum in nulla alia re, quam **MEDICINA ANIMI ET CORPORIS** dicta verè aurea conveniant, hanç Summus OPT. MAX: et vnicè TRISMEGISTVS ille animæ et corporis Medicus IHESVS CHRISTVS nobis ad sui nominis gloriam, nostram & proximi vtilitatem vsurpandam diutissimè, et post hanc, Vitam æternam concedat, qui vt **LAPIS** ex alto **MONTE** sine manibus revulsus, et lapis angularis à posteriori mundi parte seu gentibus reiectus nobis appropriatus, sit benedictus in secula: **AME N.**

Finis huius Tractatus.

The first part of the paper is devoted to a general
 discussion of the problem. It is shown that the
 problem is equivalent to the problem of finding
 the minimum of a certain functional. This
 functional is defined as follows:

$$J(u) = \int_{\Omega} |\nabla u|^2 dx + \int_{\Omega} f(x) u dx$$

where Ω is the domain of interest, ∇ is the gradient operator, and $f(x)$ is a given function. The minimum of this functional is attained at a function u which satisfies the boundary value problem

$$\Delta u = -f(x) \text{ in } \Omega, \quad u = 0 \text{ on } \partial\Omega$$

where Δ is the Laplace operator and $\partial\Omega$ is the boundary of Ω . The existence and uniqueness of the solution of this problem is guaranteed by the theory of elliptic partial differential equations.

In the second part of the paper, the problem is solved numerically. The domain Ω is discretized by a finite difference grid, and the functional $J(u)$ is approximated by a discrete functional. The minimum of this discrete functional is found by the method of steepest descent.

The results of the numerical solution are compared with the results of the analytical solution. It is shown that the numerical solution converges to the analytical solution as the grid size is refined.

INDEX RERVM

præcipuarum huius tractatus.

A.

<i>Accipitris Hieroglyphicū quid.</i>	p. 40	<i>Adam omnium creaturarum essenti-</i>	
<i>Achelous ab Hercule victus.</i>	p. 237	<i>as cognovit.</i>	48
<i>Achille opus erat ad Troiam delendā</i>		<i>Adonia.</i>	194. apud Syros. 193
	p. 260	<i>Adonis quis.</i>	194
<i>Achillis parentes.</i>	260	<i>Adonim allegoricè Solem esse non Ca-</i>	
<i>Achilles ex quibus nuptiis genitus</i>	260	<i>li.</i>	194
<i>Achilles ut educatus à matre.</i>	262	<i>Ætææ et Augias Solis filii.</i>	131
<i>Achilles latens compressit virginem.</i>	262	<i>Ægypto reges qui præfuerint</i>	4
<i>Achilles Pyrrhum genuit.</i>	262	<i>Ægyptiorum dii præcipui.</i>	6
<i>Achilles quid denotet.</i>	262	<i>Ægypti quædam Insula cur prohibe-</i>	
<i>Achilles in arte quæ.</i>	264	<i>tur aditu à transeuntibus.</i>	11
<i>Achillis clypeus.</i>	267	<i>Ægyptiū lege fratres sorores ducunt</i>	
<i>Achillis ossa recōdita aureo vase.</i>	267	<i>uxores exemplo Osiridis et Isis.</i>	16
<i>Achilli nupsit Medea in Elysiis.</i>	267	<i>Ægypti sacra.</i>	21
<i>Achilles medicator agrorum.</i>	267	<i>Ægypti præcipui reges.</i>	21
<i>Achilles quibus nutritus.</i>	267	<i>Ægyptus quos ordine reges habuerit.</i>	28
<i>Achilles quibus artibus instructus.</i>	268	<i>Ægypti Pyramides:</i>	50
<i>Achillis hasta vires.</i>	268	<i>Ægyptia sacra quando ad Græcos</i>	
<i>Achillis hasta venenosa quid significet</i>	268	<i>translata.</i>	58
<i>Achillem Paris interfecit.</i>	268	<i>Ægyptiū sapientissimi antiquitus.</i>	32
<i>Achilles redivivus.</i>	269	<i>Ægyptia superstitionis origo.</i>	36
		<i>Ægyptiorum monumēta.</i>	41. 42
		<i>Ægyptiorum colonia</i>	42
		<i>ex Ægypto omnes artes.</i>	47
		<i>Ægyptia Columna Roma.</i>	48

Ægypt-

INDEX.

<i>Aegyptij olim & adhuc ex ovibus pullos educunt calore artificiali:</i>	49	<i>Anubis filius Osiridis.</i>	7
<i>Aegyptiorum institutis mundus mutationem sensit.</i>	29	<i>Anteus praefectus Lybiae.</i>	7
<i>Aegyptus cur exieris non aduenda</i>	28	<i>Anteus ab Hercule prostratus.</i>	236
<i>Aegyptij sacerdotes adirati ne sepulchrum Osiridis praefaciant.</i>	10	<i>Animantium cultus tres causa.</i>	31
<i>Aegyptij sacerdotes testantur Osiridis sepulchrum apud se esse. ibid</i>		<i>Animalia vnde coli cepta in Aegypto:</i>	36
<i>Aegyptij sacerdotes tertiam agrorum partem ab Iside accipiunt.</i>	10.13	<i>Apauria</i>	170
<i>Aegyptij sacerdotes quadam in arcanis habent.</i>	18	<i>Aper Erimanthoeus.</i>	225
<i>Aegyptiorum vana gloria de antiquitate.</i>	211	<i>Apis bos seu vulvulus sacer Aegyptijs.</i>	29
<i>Aeneas Veneris filius.</i>	282	<i>Apis ut Deus in Vulcani fano locatus.</i>	30
<i>Aegyptibus quos occidit.</i>	275	<i>Apim quando sola mulieres vident.</i>	30
<i>Aesculapius Apollinis filius.</i>	127	<i>Apis quomodo & quam diu cultus ab Aegyptijs.</i>	30
<i>Aesculapij allegoria.</i>	127.128	<i>Apis bos lingua Aegyptia.</i>	33
<i>Aesculapius ex Epidaurro adducitur Romam.</i>	130	<i>Apidis electio, cura, cultus.</i>	29
<i>Agamemnonis filia.</i>	159	<i>Apidis maculae crescentis luna.</i>	30
<i>Agens internum artis quod & ubi.</i>	264	<i>Apis & Memphis tauri Isidi dicati.</i>	10
<i>Alexander cur se pro Deo haberi voluit.</i>	21	<i>Apollo docuit 9. Musas.</i>	8
<i>Allegoriae quod menti seruiant.</i>	166	<i>Apollo Iovis filius; & eius allegoria.</i>	121
<i>Alcyoneus gigas.</i>	239	<i>Apollines quatuor Ciceyoni.</i>	121
<i>Amazonum regina Baltheus detrahitur.</i>	231	<i>Apollinis filij dicti.</i>	123
<i>Amphion & Zetus.</i>	162	<i>Apollini ara aurea statua.</i>	123
<i>Ambrosia.</i>	170	<i>Apollo miles, medicus, Poeta.</i>	198
<i>Ancilia de caelo deciderunt.</i>	273	<i>Aquila Romam fundavit.</i>	253
<i>Anser Romam pro exit.</i>	253	<i>Aquile Hieroglyphicum.</i>	40
		<i>Ara communis quibus dijs.</i>	196
		<i>Arcana apud Aegyptios sub poena prohibentur vulgari.</i>	18.19
		<i>Arcano Alexandro Magno revelata.</i>	20
		<i>Arcana.</i>	135 184
			Arcanif-

INDEX.

<p><i>Arcanissima:</i> 138. 142. 85. 264</p> <p><i>Aries aurei v. lleris colchos & Phry-</i> <i>quam nobilitavit.</i> 27</p> <p><i>Arifex animo qualis.</i> 252. 261</p> <p><i>Ardulus Vulcani filius.</i> 119</p> <p><i>Argonauta omnes persona ficta &</i> <i>a us oriunda.</i> 67</p> <p><i>Argonauta decem filij:</i> 70</p> <p><i>Argonautarum de reditu varietas</i> <i>scriptorum.</i> 73</p> <p><i>Argo navis que.</i> 10</p> <p><i>Argonautica expeditionis qui memi-</i> <i>nerint.</i> 65</p> <p><i>Astronomia constellationes à fi men-</i> <i>is aurorum deorum.</i> 204</p> <p><i>Astronomia ab Aegyptiorum et Græco-</i> <i>rum tabulis orta.</i> 23</p> <p><i>Aſcolia.</i> 170</p> <p><i>Athenienſes Aegyptiorum colonie.</i> 3</p> <p><i>Atlas cinxit hortos Heſperi um.</i> 7</p> <p><i>Atlas ab Hercule conſulitur.</i> 78</p> <p><i>Atlas quis:</i> 80</p> <p><i>Atlas cur Aſtronomus fingatur.</i> 81</p> <p><i>Aurea templa ab Iſide ſtanta Iovi</i> <i>et Iunoni parentibus.</i> 4</p> <p><i>Aureus circulus in Dimandij palatio:</i> 2</p> <p><i>Aurei v. lleris allegoria.</i> 62</p> <p><i>Aurum v. llius pro lapide Philoſophi-</i> <i>co coeſtitum.</i> 66</p> <p><i>Aurea mala quid ſint:</i> 81</p> <p><i>Aurum mali Atalanta.</i> 86</p> <p><i>Aurea admiranda.</i> 91</p> <p><i>Aur a pluvia.</i> 92</p> <p><i>Aurea pluvia in Danaës gremium:</i> 93</p> <p><i>Aurea meſſis.</i> 91</p>	<p><i>Anthores ſex apud Græcos religionis</i> <i>ſatuloſe.</i> 53</p> <p><i>Antis Sympheliades:</i> 228</p> <p><i>Angia ſtænum purgatum.</i> 226</p> <p style="text-align: center;">B</p> <p>Bachus natus fingitur ex Cadmi filia. 46</p> <p><i>Bacchi filii.</i> 153</p> <p><i>Bacchi iacta.</i> 166</p> <p><i>Bacchi cur alatus.</i> 167</p> <p><i>Bacchus cornutus, iuvenis, ſenex mas,</i> <i>ſamina, barbatus, imberbis, et cur:</i> 169</p> <p><i>Bacchanalia ſublata Roma.</i> 174</p> <p><i>Bacchaes ſamina</i> 169</p> <p><i>Baſilius Valentinus ubi meminit belli</i> <i>Troiani.</i> 269</p> <p><i>Belus ab Aegyptiis oriundus.</i> 42</p> <p><i>Beli Babylonici templum</i> 52</p> <p><i>Belli ſub allegoria Philoſophicum o-</i> <i>pus ſepe deſcriptum.</i> 269</p> <p><i>Beroſo ſtatua aurea lingua poſita</i> 21</p> <p><i>Bos cur in Aegypto cultus,</i> 33</p> <p><i>Bovis colendi dua caula.</i> 34</p> <p><i>Brothens Vulcani filius.</i> 119</p> <p><i>Brimſia.</i> 170</p> <p><i>Buſiris rex Aegypti,</i> 22 <i>Thebas condidit.</i> 23</p> <p><i>Buſiris ab Hercule interemptus.</i> 23</p> <p><i>Buſiris cur ita crudelis habitus ſit.</i> 28</p> <p><i>Buſaſtia urbs coraitha.</i> 17</p> <p style="text-align: center;">C</p> <p>Cæus interemptus ab Hercule 20</p>
--	---

INDEX.

<i>Cadmus ex Thebis Aegypti ortus.</i>	44	<i>Coeli qui sint & iuvenes redditi.</i>	275
<i>Canis Hieroglyphicum.</i>	37	<i>Consiliarij qui optimi.</i>	217
<i>Canis in lapidem conversus.</i>	111	<i>Cynocephali hieroglyphicum.</i>	39
<i>Canephoris.</i>	170	<i>Cynocephalus an ex matre deum.</i>	172
<i>Coelus & Terra.</i>	99	D.	
<i>Cathena aurea Homeri.</i>	96	<i>Dedalus Aegypti opera imitatus est.</i>	46
<i>Cathena aurea Deorum.</i>	98	<i>Danaus ab Aegyptijs oriundus.</i>	42
<i>Cereres festa.</i>	176	<i>Deorum metus etiam falsorum continet homines in officio.</i>	20
<i>Ceres comedit de Pelopis humero.</i>	274	<i>Deorum gentium officia.</i>	60
<i>Centauri ab Hercule delecti.</i>	225	<i>Deus vnus.</i>	ibidem
<i>Certamina 4 in Graecis.</i>	207	<i>Deorum genealogia aurea.</i>	96
<i>Cerva aureis cornibus ab Hercule capta,</i>	87.88:89.225	<i>Deorum Aegyptiorum series.</i>	212
<i>Christiani sua fide taciti Troiam oppugnant.</i>	254	<i>Deorum gentium summus qualis.</i>	204
<i>Chiron Saturni filius.</i>	111	<i>Dee tres quid significant.</i>	261
<i>Chironis Discipuli,</i>	ibid.	<i>Delphi in medio terra crediti.</i>	123
<i>Chrysaor unde natus.</i>	92	<i>Diabolus in serpentis forma Aesculapium representat.</i>	174
<i>Chymia quae nomina & numina conueniant.</i>	3	<i>Diana seu Luna.</i>	188
<i>Chymia subiectum hermaphroditicum.</i>	12	<i>Diana tres Ciceroni.</i>	133
<i>Chymia scientiarum mater inter scientias vix agnoscitur.</i>	238	<i>Dij primi.</i>	2
<i>Creatoris imago gestata in Eleusiniis.</i>	186	<i>Dij Aegyptijs de medicina aurea intellecti.</i>	3
<i>Crotalum qui dicitur.</i>	22	<i>Dij singuli sub quibus animantium formis lauerunt.</i>	41
<i>Crocodili hieroglyphicum.</i>	37	<i>Dij ab omnibus gentibus recepti à Vulcano & Mercurio orti.</i>	56
<i>Columna ad occidentem posita ab Hercule.</i>	232	<i>Dij Aegyptij 12. magnarum gentium.</i>	57
<i>Columna in India erecta ab Osiride.</i>	8	<i>Dij falsi falsis miraculis innotescunt.</i>	168
<i>Colchi Coloniae Aegyptiorum.</i>	42	<i>Diodorus Siculus de dijs Aegyptijs: 3 quando</i>	
<i>Colchidum & Phrygum vicinas esse regiones.</i>	257		

INDEX.

<p>quando Ægyptum perlustravit: 30</p> <p>Dionysia. 170</p> <p>Dionysi synonyma. 144</p> <p>Dionysi mater Semele combusta: 145</p> <p>Dionysum falso tradunt natum Graecis apud se: 176</p> <p>Dionysio miracula afficta: 146</p> <p>Dionysi qui curam habuerint: 148</p> <p>Dionysi expeditio: 144</p> <p>Dionysus primo pro deo cultus apud Graecos. 150</p> <p>Dionysi allegoria explicatio. 152</p> <p>Dionysus solis & terrestis. 168</p> <p>Diomedis equi cum ipso trucidati ab Hercule. 230</p> <p>Dictys Cretensis ut fabulosus author creticit. 245</p> <p>Discordia dea quid mali fecit cum malo. 260</p> <p>Differentia festorum ecclesie & gentium: 167</p> <p>Dipetes Ægyptius Atheniensium rex. 43</p> <p>Dorpiæ: 171</p> <p>Draco ab Iasone quis trucidatus. 72</p> <p>Draco Hesperidum custos quis. 81</p> <p>Dracotauri pater, & taurus draconis pater. 183</p> <p>Draco quid sit in Chymicis. 189</p> <p style="text-align: center;">E.</p> <p>Eleusinia sacra bina. 181</p> <p>Eleusinijs sacris nil olim arcantur: 178</p> <p>Eleusinia sacra à quo primò revelata:</p>	<p style="text-align: right;">183</p> <p>Eleusinijs sacris quid occultatum sit: 183</p> <p>Eleusinijs sacris que imagines gestata sint: 186</p> <p>Eleusinijs sacris simulachra gestata quid significent: 190</p> <p>Eleusiniorum hieroglyphicum: 185</p> <p>Equi Rhessi abaucendi: 278</p> <p>Equus Troianus: 279</p> <p>Erichtheus Ægyptius Atheniensibus imperavit: 43</p> <p>Erichtheus Cereris Eleusina sacra instituit. 43</p> <p>Eridos pomum aureum: 86</p> <p>Enx. 234</p> <p>Ethnici in rebus divinis insani. 114</p> <p>Ethnicorum vanitas: 132</p> <p>Eumolpus de mysterijs: 213</p> <p>Eumolpides ab Ægyptijs sacerdotibus cretus: 44</p> <p>Eurystheus quis: 213</p> <p style="text-align: center;">F.</p> <p>Fabriensis & auri inveni ab Iside 4</p> <p>Fatalia sex circa capiendam Troiam. 259</p> <p>Festa in sacris literis instituta: 164</p> <p>Festa Ægyptiorum pro memoria. 165</p> <p>Festa Cereris & Proserpine. 176</p> <p>Felis hieroglyphicum. 38</p> <p>Figurarum caeli erectio unde dependat. 223</p> <p>Fumenti usus antiquissimus. 44</p> <p style="text-align: center;">G.</p> <p style="text-align: right;">P p 2 Gallina</p>
---	---

INDEX.

G allia Romanam gubernavit. 253	Hercules dux exercitus ab Osiride
Ganymedes raptus a Iove. 28	confitus in Agypto: 7
Ganymedes raptus ad chymica spectavit. 259	Hercules Osiride coeuvus. 11
Gentis in multis Israelitas imitavit & colerunt. 16	Hercules auctorem uapeteris quos consulat. 78
Germanorum ludi equestris. 197	Hercules cepit ceruam aureis cornibus. 87
Geryon quis. 23	Hercules Iovis filius. 158
Geryonis boves ablueti ab Hercule. 232	Hercules rama per orbem notissima: 209
Geryon rex spoliatus bobus & vita ab Hercule: 234	Herculis pater Iupiter. 22
Gleba ex terra soluta aqua à Medea 63	Herculis ad conceptionem tres noctes. 212
Glaucia Saturri filia. 11	Herculis octo magistri. 214
Glaura cubilia 143	Herculis laboribus multa afflicta. 215
Græci ab Aegyptijs doctrinas acceperunt. 5	Herculis parentes. 215
Græci qui ad Aegyptios transferuntur 47.5	Hercules quia significet. 217
Græci certamina & ludi. 19	Herculis coceranei. 218
Græcorum solemnia à quibus instituta 19	Hercules quibus artibus eruditus. 219
H.	Hercules Crotalum à Pallade accepit ad fugandas ues stymphalides. 228
H arpocratis hieroglyphicæ. 41	Hercules in tel. marcum intendit. 25
Harmonia Veneris & Maris filia. 117	Hercules in oceanum arcum intendit. 255
Hebe lunæ filia. 11	Hercules aggressus Cytinum. 26
Hebete somnum. 250	Hercules Antæum prostravit. 26
Heliconis fons unde. 157	Hercules 2 dys aras erexit. 240
Helena & Polux ex uno ovo nati. 158	Hercules Cerberum ex inferis eduxit. 240
Helena ex uxor. 249	Thesum ibi ravit. 242
Helena priu à Theseo rapta 250	Menetium interemit. 241
Helenam Echinus immortalem faciunt. 250	Hercules ex populo coronam sibi fecit. 241
	Herculis sagitta. 217
	Herculis iugia Cui donate. 217
	Herculis

INDEX.

<p><i>Herculis sagitta quid denotem:</i> 278</p> <p><i>Hermes tabulas duas inuenisse fertur.</i> 48</p> <p><i>Hermes quis:</i> 10</p> <p><i>Hermione Martis filia.</i> 11</p> <p><i>Heroicum seculum intellectuale:</i> 198</p> <p><i>Hesperidum aureorum malorum expositio aliam & responsum ad ipsam:</i> 7</p> <p><i>Hesi ne liberata à Ceto.</i> 232</p> <p><i>Hieroglyphica à litera.</i> 29</p> <p><i>Hirci hieroglyphicum.</i> 38</p> <p><i>Hieroglyphicæ in Flamelli:</i> 137</p> <p><i>Hieroglyphica quæ oculis seruiant a reminiscendum.</i> 160</p> <p><i>Hieroglyphica scriptura in Eleusis:</i> 167</p> <p><i>Homines primi.</i> 1</p> <p><i>Homerus quando vixerit ipse non exprimit.</i> 200</p> <p><i>Homerus quando vixisse putetur.</i> 200</p> <p><i>Homeri patria incerta.</i> 25</p> <p><i>Homerum concinem quot verbes si vendicent:</i> 252</p> <p><i>Homerus humana ad deos transfusi:</i> 28</p> <p><i>Homerus in Aegypto artificum chymicæ m. re. sc. v.</i> 24</p> <p><i>Homerus operis quadruplex usus:</i> 200</p> <p><i>Horus ultimus deorum Aegypti:</i> 311</p> <p><i>Horus Aegyptius quod est.</i> 211</p> <p><i>Hyppoh ab. hincus:</i> 231</p> <p><i>Hydra Lernæa.</i> 223</p>	<p><i>Iasonis genus & educatio.</i> 62</p> <p><i>Iasonis pugna.</i> 65</p> <p><i>Iason quis.</i> 67</p> <p><i>Iasonem erudierunt Chiron & Medea.</i> 69</p> <p><i>Iason medicus, medicina antea artifex.</i> 70</p> <p><i>Iasonis expeditionis explicatio.</i> 71</p> <p><i>Iason quid significet:</i> 71</p> <p><i>Iasonis mors.</i> 65</p> <p><i>Ibidus Hieroglyphicum.</i> 40</p> <p><i>Ichneumonis hieroglyphicum.</i> 38</p> <p><i>Iericho v. occupata.</i> 260</p> <p><i>Ignis Vestæ sacer:</i> 196</p> <p><i>Iouis elementaris notus ante diluuium</i> 5</p> <p><i>Iphigenia maculata:</i> 280</p> <p><i>Isis quid:</i> 312</p> <p><i>Isis Ceres est.</i> 4</p> <p><i>Isis inventa.</i> 4</p> <p><i>Isis via Osiridis mortem in Typhone.</i> 10</p> <p><i>Isidis columna.</i> 17</p> <p><i>Isis à Mercurio creata.</i> 17</p> <p><i>Isis cur.</i> 18</p> <p><i>Isis vxor Osiridis, frugum inventrix</i> 173</p> <p><i>Isis in astro C. mis. refulgens.</i> 17</p> <p><i>Isidis Bubastia vrbs condita.</i> 17</p> <p><i>Istmia.</i> 206</p> <p><i>Iuua. b. Aegyptiæ prodierunt.</i> 2</p> <p><i>Iunæ & eius allegoria.</i> 106</p> <p><i>Iupiter & eius allegoria.</i> 105</p> <p><i>Iupiter quid significet.</i> 159</p>
--	---

I.

L.

P p 3 . Laby-

INDEX.

L abyrinthus Cretensis.	27	M er & filius coniuges.	18
Labyrinthus Aegypti.	27	Medicina aurea in Aegypto.	2
Laomedon truci datur ab Hercule.	232	Medicinam uream quod habuerint	
Lionemontis cineres.	476	Aegyptii & Graeci.	54
Liriodaphoria.	195	Medicina aurea quid fecerint antiqui.	54
Lapis in Helicone positus.	91	Medicamentum animi.	24
Laton est magnesit & Achilles.	265	Medea quae Pharmaca dedit Iasoni.	61
Lemnus Vulcani officina primo ab Iasone petita.	6	Medea v. fratrem Absyrtum discipuliserit.	65
Lenea.	170	Meleae avus Sol.	70
Leo sacerdos Aegyptius quid Alexandro Magno aperuerit.	20	Melampus Dionisi sacra ex Aegypto in Graeciam traustulisse fertur.	45
Leo ante Simandum regem pugnam iniit.	24	Mena rex Aegypti.	22
Leoni Hieroglyphicum.	38	Menander de mysterijs.	155
Leo Nemeaus.	210	Mercurius quid.	3
Leonis Nemeai hieroglyphicum.	220	Mercurij inventa.	4
Luna quid in opere Philosophico.	92	Mercurius inventor plurimarum rerum.	4
Luna sputum quid.	221	literarum, honoris deorum, Astronomie, Musica, Palaestra, Medicina.	5
Luna imago gestata in Eleusinijs.	186	Mercurius quomodo literarum et artium inventor est.	5
Luna & Solis imago data Iasoni a Medea ad pericula superantia.	64	Mercurius quid denotet.	6
Lupi Hieroglyphicum.	37	Mercurius consiliarius Isidis constitutus ab Osiride.	7
<i>M.</i>		Mercurij columna plena doctrinis.	48
M acedon filius Osiridis eiusq. insignis.	7	Mercurio Aegyptius suos libros inscribebant.	47
Magnesia quid sit.	265	Mercurius de auravit pellem Phryxi arictis.	66
Magnesia Philosophorum est Achilles.	265	Mercurius Iovis filius, & eius allegorie.	134
Mala aurea Hesperidum quid sint.	8	Mercurius volatilis.	136
Mala aurea Atalnta.	86		
Mars Iovis filius & eius Allegorie.	117	Mercur.	
Maron comes itineris Osiridis.	7		

INDEX.

<i>Mercurius à Vulcano eruditus.</i>	137		196
<i>Mercurij officia.</i>	137	<i>Mystica de Plutone.</i>	108
<i>Mercurius Aegyptiis leges & literas tradidit.</i>	137		
<i>Mercurius astronomie & Philosophia author.</i>	137	N.	
<i>Mercurius quis.</i>	140	N <i>Emea:</i>	207
<i>Mercurius Trophœnius non nominandus.</i>	141	<i>Nepenthes medicina dolorifuga ab Aegyptijs facta.</i>	53
<i>Mercurio lingua sacra.</i>	141	<i>Neptunus & eius allegoria:</i>	100
<i>Mercurius mundo imposuit.</i>	141	<i>Nereus quis.</i>	85
<i>Mercurii antrum ab Orpheo descriptum.</i>	143	<i>Nereus ab Hercule consulitur:</i>	78
<i>Mercurius Aegypto præfectus.</i>	150	<i>Nilus quid.</i>	3
<i>Mercurii imago gestata in Elenfinijs.</i>	187	<i>Nilus inundans Aegyptum Aquila actus:</i>	8
<i>Mercurio clavam dicitur Hercules:</i>	240	<i>Nili ripas aggere cinxit Osiris:</i>	8
<i>Metallorum auri & argenti proveniunt in Aegypto.</i>	24. 25	<i>Nympha quæ.</i>	84
<i>Minera monstrorum nominibus lecta</i>	82	<i>Nympha ab Hercule consuluntur ad inveniendum aurea mala.</i>	78
<i>Mineralis arbor:</i>	82	<i>Nysa urbs condita ab Osiride:</i>	8
<i>Midas aures voti particeps:</i>	90	O.	
<i>Minos & Rhadamantus.</i>	161	O <i>Ceanus generator Deorum.</i>	3
<i>Midas Phrygius quomodo tinxit a quas.</i>	258	<i>Olla ærea à Cadmo Minerva oblata.</i>	45
<i>Muse 9. virgines scute Osiridum:</i>	7	<i>Olympica certamina unde dicta</i>	199
<i>Mystica ad cultum Osiridis addita: quid significent:</i>	9	<i>Olympica certamina quando & à quibus instituta.</i>	199
<i>Mystica de Mercurio:</i>	141	<i>Olympicorum certaminum institutio- nis variae opiniones.</i>	200
<i>Mysteria de Elenfinijs.</i>	179	<i>Olympicis iuvis primus Apollo vicit Mercurium cursu.</i>	201
<i>Mysteriorum occultationis triplex causa:</i>	179	<i>Olea arbor circumflexa ab Hercule.</i>	231
<i>Mystica causa circa communitatem ara Palladis & deorum igneorum:</i>		<i>Orestes de ossibus enigma.</i>	160
		<i>Orestes matrem occidit.</i>	275
			Orgia.

INDEX.

<i>Orgia.</i>	168	<i>Osiris iustè regnans à Typhone fratre</i>	
<i>Orgia à quibus prohibita.</i>	168	<i>impio interemptus.</i>	10
<i>Orpheus primus Gracorum vates Theologus.</i>	62	<i>Osiris à Typhone in 26. partes dissectus.</i>	10
<i>Orpheus primus author religionis apud Gracos.</i>	12	<i>Osiris partes præter pudendum recollecta ab Iside.</i>	10
<i>Orpheus morborum remedia tradidit.</i>	125	<i>Osiris ab Egyptijs Sacerdotibus honoratus.</i>	10
<i>Orphici opera.</i>	125. 210	<i>Osiris ut deus coli mandatur.</i>	10
<i>Orphica.</i>	166	<i>Osiris frater dicitur Apollinis & Isis.</i>	7
<i>Orpheus bius.</i>	17	<i>& pater Ori.</i>	10
<i>Orpheus mortis allegoria affecta.</i>	175	<i>Osiris filius Saturni.</i>	27
<i>Orpheus non antiquior scriptor Gracorum.</i>	210	<i>antiquior.</i>	18
<i>Orus vltimus deorum Aegypti.</i>	14	<i>cur.</i>	19
<i>Orus vltimè patris Osiris mor tem.</i>	10	<i>Osiris vltima columna.</i>	17
<i>Orus ab Iside in lucem restitutus & immortalis redactus.</i>	14	<i>Osiris vniuersum peragravit orbem.</i>	17
<i>Orus Apollo est.</i>	17	<i>Osiris ad populos Aethiopiæ subiectos peruenit.</i>	18
<i>Oros seu Soli Theba condita in Aegypto.</i>	2		
<i>Os Pelopis ab Ilysse inventum.</i>	276	P.	
<i>Os pelopis tertium requisitum ad Troiam.</i>	273	P <i>Aetolus aurifer.</i>	257
<i>Oschophoria.</i>	10	<i>Pallus quid.</i>	3
<i>Osiris quid.</i>	3. 12	<i>Palladii cum Prometheo & Vulcano ara communis.</i>	85
<i>Osiris Dionysus est.</i>	4	<i>Pallas Iovis filia ab Ægæ matre.</i>	115
<i>Osiris & Isis Saturni filij.</i>	4	<i>Pallas Amazonum dux.</i>	149
<i>Osiris stella & peragravit orbem.</i>	6	<i>Pallas militum & a tribus decita.</i>	198
<i>Osiris quid docuit mortales.</i>	7	<i>Palladium secundum requisitum ad Troiam defendendam.</i>	269
<i>Osiris cupere risus.</i>	7	<i>Palladium quid & unde sit.</i>	270
<i>Osiris ad Indos penetravit.</i>	8	<i>Palladium fictitium.</i>	271
<i>Osiriem & Isidem esse in uno subiecto.</i>	9	<i>Palladium ubi manserit.</i>	271
<i>Osiris expeditio quid significet.</i>	9	<i>Palladium à quibus in Italiam allatum.</i>	272

INDEX.

<i>Iun.</i>	27	Poëtarum antiquissimarum intentio	
Palladium qui Troiana urbe abstulerunt.	271	primaria.	59
De Palladio contentio inter <i>Vlysem</i> & <i>Aiacem</i> .	272	Poëta prohibentur famam ledere civium apud Romanos.	255
Palladium quid denotet.	272	Poëtis apud Grecos fingere qualibet permissum.	255
Palladium tres urbes perdidit	271	Poëta de diis fingunt quid velint apud Romanos.	255
Palici fratres ex terra edui:	162	Poësis capiti polypi similis.	147
Panos urbs Chermanis in Thebaida:	7	Poëtica pictura loquens.	210
Pecunia unde primitus dicta:	86	Pomum aureum Eridos.	86
Persei ortus.	154	Pomum aureum dandum pulcherrime.	260
Perseus Iovis filius.	151	Poleux & Helena ex uno ovo nati:	158
Peleus pater Achillis.	260	Proculi caesaris facta virilia.	222
Peleus quomodo Thetini inivit.	260	Prometheus imperavit parti Aegypti.	8
Pelias hasta Achillis.	267	Promethens ab Hercule consulitur.	78
Pelops Tantali filius.	273	Promethens quis.	85
Pelops bis pubescens.	274	Prometheo cum Vulcano & Pallade ara communis.	85
Pelopis opes ex metallis.	275	Promethens ab Hercule liberatus:	239
Petra Cyanea Iasoni primò adven- danda.	64	Prothens Neptuni filius.	110
Pharmaca quaterna Iasoni data à Med:a.	64	Proserpina: -	163
Phallica.	170	Psammisicus Aegypti rex primus ex- teros admisit.	28
Phasis aurifer fluvius.	72	Pudèda Osiridis in fluvio proiecta.	11
Phenix Neptuni filius.	110	Pyramidum Aegypti authores.	27
Philosophicus fatuus solus sub igne nu- tritur.	177	Pyramides Aegypti.	50
Phrygia unde dicta.	257	Pyramides cur, ubi, à quibus, quando extracta sint:	50
Phryxi aries quid fuisse explicetur:	257	Pyramides inter mundi miracula sola perdurarunt.	51
Pictura, muta poësis.	210		
Planetarum simulacra quid significant in chymia vera:	191		
Planetarum nominibus & signis nihil Vulgare in chymia intelligi.	191		
Pluto & eius allegorise:	107		

INDEX.

Pyramides cur extructe credantur. 51
 Pythous in saxo sedens, apud veteros
 habitus ab Hercule. 231
 Pythous delictus dicitur. 255
 Pythius rubro capillitio. 268
 Pythagoras ex Aegypto in Graciam
 quando rediit. 28
 Pythius c. r. m. n. a. 203
 Pythius Apo. inis honorem instituta
 & cur & à quibus celebrata. 202.
 203
 Python seu Typhon quis sit in chymia:
 204

Q.

Quinquaginta puella una nocte ab
 Hercule gravatae factae: 222

R.

Raesprink. 1
 Regnum P. lopi d. v. m. unde. 275
 Remedia data Iasoni à Medea quae
 significant. 76
 Responsio ad calumniantes chymia m
 103 107. 119
 Rhea mater d. m. m. 172
 Rheus rex truciatus b. quus. 278
 Rhodiorum terra à serpentibus devi-
 standa. 45
 Romani Aegyptiorum deos receperunt. 172
 Romanorum legatio in Epidaurum. 173
 Rame gemulna auctores à iys
 oriundi 252
 Romae merneades sibi vendicant. 253
 Roma a concursu au. lac. s. s. m. o. r. u. m.
 hominum amplificata. 253
 Roma à rapin. Sabinarum mulierum

stabilita. 253
 Romulus à lupa nutritus, deus statui-
 tur. 22
 Romulus ex Venere & Marte eius
 originem ducit. 252

S.

Sabacchus rex Aegypti regno se
 abdicavit. 27
 Sacerdotes Aegyptij cur tertium par-
 tem agrorum nabuerint. 29
 Sacerdotes Aegyptios secretiora ha-
 buisse. 31
 Samoithracum deorum nomina. 138
 Saturnus quos genuit. 4
 Saturnus Ostridis pater, deorum in-
 nior. 17
 Saturnus & Rhea. 99
 Saturni hieroglyphica. 99
 100 101. 102
 Saturni allegorie ad Chymiam: 103
 Saturnilibus cur domini seruiant ser-
 vis: 104
 Satyri secuti Ostrid. m. 7
 Saxo occisus Argus à Mercurio: 109
 Secreta revelantur in panis. 112
 Septemfatio nota ante aeluum. 5
 Senex firmus à Medea. 76
 Serapis quando dicitur. 30
 Seihon rex Aegypti Vulcani Sacerdos:
 16
 Seiostris A. o. y. t. y. regis opera. 26. 27
 Silenus Alcibiadis. 90
 Simandys regis Aegypti stupendae ope-
 ra. 2, 4
 Solus x. A. m. p. t. i. o. r. u. m. credendus. 4
 Soles quinquag. Cicroni. 121

Sol

INDEX.

<p>Sol Cali quis dici possit. 122</p> <p>Sol lapis Anaxagora dictus. 122</p> <p>Solis imago gestata in Eleusinijs: 187</p> <p>Stellis certus cur certa vires ascribuntur. 224</p> <p>Stereus quis: 227</p> <p style="text-align: center;">T.</p> <p>Tantalus apud inferos cruciatus. 273</p> <p>Tantalus filium Pelopem dijs apposuit comedendum. 273</p> <p>Tantalus pena. 27</p> <p>Tantalus punitus quia secreta aperuerat. 274</p> <p>Taurus quid philosophice debeat. 33</p> <p>Taurus draconis pater & draco tauri pater in Eleusinijs habetur. 118</p> <p>Taurus in Lymico quid. 18</p> <p>Taurus furiosus Creia captus ab Hercule. 13</p> <p>Terra mater omnium divitiarum largiens. 2</p> <p>Tempus inter Alexandrum Magnum & Osirimem: 113</p> <p>Temus à Solis seu Ori regno ad Alexandria. 16</p> <p>Temus navigatio Arconautica 76</p> <p>Teriq nauum ab Iajone unus petrus lapide 6</p> <p>Thebaidis incolerum insurandum per Osirimem. 11</p> <p>Thebe Ægyptia centiporta amplissima. 22</p> <p>Thebarum ornatus & dititia. 21</p> <p>Thestiphonia. 176</p> <p>Thejus eunctus ex inferis ab Hercu-</p>	<p>le. 241</p> <p>Theleus an rex Atheniensium, quo tempore vixit. 243</p> <p>Thyestes quaesivi Pelopis agnum. 275</p> <p>Tiboni filius ab Hercule occisus. 239</p> <p>Trieterica. 166</p> <p>Triptolemus à Cerere nutritus sub igne. 176</p> <p>Triptolemus comes iueneris Osiridis, triticum terrere docuit. 7</p> <p>Triton Neptuni filius. 110</p> <p>Troia Hercules & hic Osiridis tempore fuisse fingitur. 11</p> <p>Troia funditoris fabulosa: 245</p> <p>Troia manus Apollinis lyra extracta. 26</p> <p>Troia inenia à Vulcanofabricata. 45</p> <p>Troia non diu fuisse scribitur. 247</p> <p>Troia reges & defensores fabulosi. 247</p> <p>Troiani omnes denunciationis Græca at lingua diu. la. 278 249</p> <p>Troiani omnes intercederunt præter paucos. 249</p> <p>Troia oppugnationis causa sunt ficticia. 29</p> <p>Troia oppugnationis causa sunt pomum & ovum 249</p> <p>Troia i excidij tempus incertum, quia nunquam fuit. 250</p> <p>Troia deuenio quando præsumitur conuigisse. 251</p> <p>Troia ubi fudit. 254</p> <p>Troia in Xenocrud. ri & cuius. 256</p> <p>Troie capien. & constitutiones. 259</p> <p>Troia per deletionem quid intelligatur: 255</p>
---	--

INDEX.

<p><i>Typhon ex percussu terra natus.</i> 116</p> <p><i>Typhon quid.</i> 3. 2.</p> <p><i>Typhon & Echiâna quorum parentes.</i> 144</p> <p style="text-align: center;">V.</p> <p>Vas perforatum à sacerdotibus re- plendum. 46</p> <p><i>Vellus aureum quid denotârit.</i> 71</p> <p><i>Venus aurea Aegypti.</i> 53</p> <p><i>Venus monstrum sine vitio.</i> 111</p> <p><i>Venus Saturni filia.</i> 111</p> <p><i>Venus emergens Apellis.</i> ibid.</p> <p><i>Venus amica natura dea credita.</i> 112</p> <p><i>Veneres plures cur statuantur.</i> 113</p> <p><i>Veritas Saturni vel Temporis filia.</i> 11</p> <p><i>Veritas à collo iudicis Aegypti pen- dit.</i> 24</p> <p><i>Vesta sacer ignis.</i> 196</p> <p><i>Virum in Aegypto antiquis tempori- bus.</i> 49</p> <p><i>Ulysses quid significet.</i> 262</p> <p><i>Ulysses Helenam protexit.</i> 272</p> <p><i>Urna 360. lacte repleta.</i> 11</p> <p><i>Vulcanus quid.</i> 3</p> <p><i>Vulcanus inventor ignis.</i> 4</p> <p><i>Vulcanus regnavit in Aegypto.</i> 4</p> <p><i>Vulcani inventa.</i> 4</p> <p><i>Vulcanus quid denotet.</i> 5</p> <p><i>Vulcanus cur primus dicitur regnasse apud Aegyptios.</i> 5</p> <p><i>Vulcani sacerdos rex Aegypti Sethon:</i> 16</p> <p><i>Vulcani in loco Isis sepulta.</i> 11</p> <p><i>Vulcanus de Sesostris quæ prædixerit patri eius.</i> 26</p>	<p><i>Vulcani in templo quæ statua.</i> 27</p> <p><i>Vulcani templum primarium Mem- phi.</i> 28</p> <p><i>Vulcani Sacerdotes reges Aegypti cur erant.</i> 28</p> <p><i>Vulcanus & Mercurius hieroglyphi- corum interpretes veri.</i> 41</p> <p><i>Vulcani officina ab Iasone primo peti- ta.</i> 63</p> <p><i>Vulcano cum Prometheo & Pallade ara communis.</i> 85</p> <p><i>Vulcanus Hermiones monile fecit.</i> 117</p> <p><i>Vulcanus Iovis filius & eius allego- ria.</i> 118</p> <p><i>Vulcanus in Aegypto deorum præci- pius.</i> 117</p> <p><i>Vulcani opus Crotalum.</i> 228</p> <p style="text-align: center;">X.</p> <p>Xanthus fluvius Troadis. 278</p> <p><i>Xanthi fluvij vis.</i> 278</p> <p><i>Xanthus equus Neptuni Peleo datus.</i> 278</p> <p style="text-align: center; margin-top: 20px;">FINIS.</p>
--	---

1385-391

S. 416

20772

H. H.

